

**T.C.
Mersin Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü
İngiliz Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı**

**A CORPUS BASED ANALYSIS OF TURKISH BODY PART TERMS
BASED ON CONCEPTUAL METAPHOR THEORY**

Seda ÖZ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Mersin, 2011

T.C.
Mersin Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü
İngiliz Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı

A CORPUS BASED ANALYSIS OF TURKISH BODY PART TERMS
BASED ON CONCEPTUAL METAPHOR THEORY

Seda ÖZ

Danışman
Prof. Dr. Yeşim AKSAN

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Mersin, 2011

Mersin Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğüne,

Seda ÖZ tarafından hazırlanan “A Corpus Based Analysis of Turkish Body Part Terms Based on Conceptual Metaphor Theory” başlıklı bu çalışma, jürimiz tarafından İngiliz Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalında YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Başarılı

Başarısız

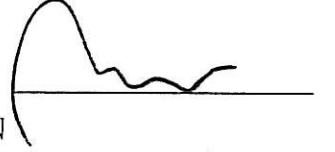
Başkan

Prof. Dr. S. Yeşim AKSAN
(Danışman)

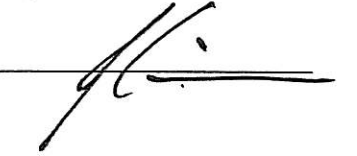
Üye

Prof. Dr. Mustafa Ş. AKSAN

Üye

Doç. Dr. Hatice ÇUBUKÇU

Onay

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim elemanlarına ait olduklarını onaylım.

28.12.2011

Doç. Dr. Nalan YETİM
Enstitü Müdürü

ACKNOWLEDGEMENTS

It is great pleasure for me to show my gratitude and thank to people who provided their assistance to me in form of supervision, suggestion, advice, and moral support.

Firstly, although words alone cannot express the thanks I owe to her, I would like to thank to Professor Yeşim Aksan. This thesis would not have been possible unless her major and important contributions. I owe my deepest gratitude for her constant guidance, support, encouragement and invaluable recommendations.

I am heartily thankful to Professor Mustafa Aksan who enabled me to develop myself not only in the area, but also in social relations. He never hesitated to share his knowledge, sources and sincerity.

I also wish to thank to the members of Linguistics Department of Mersin University, both the colleagues and students. The colleagues were always supportive, and the students made me feel that I am doing the right thing. I would like to express my special thanks to my officemate İpek Yıldız for her friendship, tolerance and giving me moral support.

I am indebted to my family to support and tolerate me during this process. It is an honor for me to be the daughter of Şehriban Öz, sister of Sema Öz, a real friend of Burcu Kurt, and above all, the aunt of little Zeynep.

I thank you all who made this thesis possible and supported me in any respect during the completion.

ÖZET

Bu çalışmanın amacı Türkçe vücut parçaları terimlerinin doğal dil verisindeki görünümünü incelemektir. Bu çalışma yalnızca derlem temelli bir çalışma değil, aynı zamanda değişmeceli dil kullanımının kavramsal metafor kuramı temel alınarak incelenmesidir.

Giriş bölümü çalışma ile ilgili genel bir çerçeve çizmekte, çalışmanın tanımını, amaç ve önemini, araştırma sorularını, sınırlılıklarını ve düzenini içermektedir.

Birinci bölümde alan yazın tanıtılmıştır. Bilişsel anlambilim içerisinde değişmeceli dil, kavramsal metafor kuramı, ve bu alanlardaki derlem temelli çalışmalar sunulmuştur.

Yöntem bölümünde çalışmanın veritabanını oluşturan altderlemin kurulumu, derlemden veri sağlama teknikleri ve çözümleme yöntemleri anlatılmıştır. Altderlemin tasarımı, yazılı ve sözlü verinin toplanması ve bilgisayar ortamına aktarılması tanıtılmıştır. Verinin özellikleri, veriyi işlemek için kullanılan yazılım, verilerin sınıflandırılmasında karşılaşılan sorunlar ve veriyi çözümleme yöntemleri de bu bölümde yer almaktadır.

Üçüncü bölüm verinin bağımsız olarak veya birbiriyle ilişkili gruplarda çözümlenmesini içermektedir. Bu bölüm, belirlenen 13 adet vücut parçası sözcüğünün altderlemden elde edilen verilerinin değişmeceli dil kullanımına ait sınıflandırmalar yapmakta ve bu kullanımlardan nitel ve nicel sonuçlara ulaşmaktadır. Ayrıca, derlemden elde edilen veri Türk Dil Kurumu Sözlüğü'nden elde edilen veri ile karşılaştırılmış, benzerlikler ve farklılıklar ortaya konmuştur.

Son bölümde ise çalışma ile ilgili elde edilen sonuçlar sunulmuştur.

Anahtar sözcükler: Kavramsal metafor kuramı, derlem dilbilim, Türkçe vücut parçaları terimleri, değişmeceli dil, metafor, ad aktarması, benzetme, deyim

ABSTRACT

The aim of this study is to analyze the uses of Turkish body part terms in naturally occurring data. It is not only a corpus based language study, but also an analysis of figurative language use based on Conceptual Metaphor Theory.

Introduction part sets a frame about the study, presents definition, purpose and importance of the problem, research questions, limitations and organization of the study.

The first section deals with the theoretical framework. It introduces studies on figurative language in cognitive semantics and particularly on conceptual metaphor theory, and corpus-based researches in this field.

In methodology section, the construction of the subcorpus, data collection techniques, how to sort the concordance lines, and methods of analysis are presented. It focuses on the design of the subcorpus, and collecting and computerizing the samples of writing and speech. This section discusses the nature of data, the software used to process the data, problems faced during data sorting, and methods used to analyze the data.

Third section analyzes the data separately or in related groups. It makes some classifications and draws quantitative and qualitative conclusions about the figurative use of the selected body part terms derived from the examples taken from the subcorpus. Moreover, the data derived from subcorpus is compared and contrasted with the data determined from the dictionary of Türk Dil Kurumu.

In the final section, conclusions of the study are presented.

Keywords: Conceptual metaphor theory, corpus linguistics, Turkish body part terms, figurative language, metaphor, metonymy, simile, idiom

CONTENTS

ACKNOWLEDGEMENTS.....	i
ÖZET.....	ii
ABSTRACT.....	iii
CONTENTS.....	iv
ABBREVIATIONS.....	x
TABLES.....	xi
FIGURES.....	xiv
INTRODUCTION.....	1
Purpose and Importance of the Problem.....	3
Limitations.....	4
Organization of the Study.....	4
I.THEORETICAL FRAMEWORK.....	6
I.1. Cognitive Linguistics.....	6
I.2. Figurative Language and Conceptual Metaphor Theory.....	9
I.2.1. Metaphor, Metonymy, Simile, Conceptual Metaphor Theory, and Embodiment.....	10
I.2.2. Image Schema.....	19
I.2.3. Idiom.....	25
I.2.3.1. Definitions of Idioms.....	25
I.2.3.2. Features and Classifications of Idioms.....	26
I.2.3.3. Examples of Flexibility from the Subcorpus..	32
I.3. The Use of Corpora in Figurative Language Studies.....	39
II. METHODOLOGY.....	43

II.1. The Subcorpus.....	43
II.1.1. The Design of the Subcorpus.....	44
II.1.1.1. Diversity: Type of Genres.....	45
II.1.1.2. Size: Length of Individual Texts.....	46
II.1.1.3. Time-Frame for Selection of Texts.....	47
II.1.2. Collecting and Computerizing the Text Samples.....	48
II.1.3. Getting the Concordance Lines: NooJ.....	48
II.2. Data Collection Techniques.....	52
II.3. Methods of Analysis.....	54
III. ANALYSIS OF THE DATA.....	59
III.1. Sample Studies on Analysis of Figurative Language.....	60
III.2. Idioms Included in the Dictionary of TDK.....	64
III.1.1. Çene.....	65
III.1.2. Yanak.....	66
III.1.3. Kelle.....	67
III.1.4. Diş.....	68
III.1.5. Alın.....	70
III.1.6. Burun.....	71
III.1.7. Kulak.....	73
III.1.8. Dudak.....	76
III.1.9. Ağız.....	76
III.1.10. Kafa.....	83
III.1.11. Dil.....	86
III.1.12. Göz.....	90

III.1.13. Baş.....	98
III.2. Quantitative Analysis of the Figurative Uses in the Subcorpus	103
III.2.1. Çene.....	102
III.2.2. Yanak.....	103
III.2.3. Kelle.....	103
III.2.4. Diş.....	104
III.2.5. Alın.....	106
III.2.6. Burun.....	108
III.2.7. Kulak.....	109
III.2.8. Dudak.....	110
III.2.9. Ağız.....	111
III.2.10. Kafa.....	112
III.2.11. Dil.....	113
III.2.12. Göz.....	114
III.2.13. Baş.....	116
III.3. Qualitative Analysis of the Figurative Uses in the Subcorpus: Image Schematic Features.....	118
III.3.1. Çene.....	119
III.3.2. Yanak.....	121
III.3.3. Kelle	123
III.3.4. Diş.....	126
III.3.5. Alın.....	133
III.3.6. Burun.....	136
III.3.7. Kulak.....	144

III.3.8. Dudak.....	155
III.3.9. Ağız.....	162
III.3.10. Kafa.....	176
III.3.11. Dil.....	194
III.3.12. Baş.....	207
III.3.13. Göz.....	215
III.4. Comparison of the Data: Dictionary of TDK and Subcorpus.....	220
III.4.1. Çene.....	221
III.4.2. Yanak.....	222
III.4.3. Kelle.....	223
III.4.4. Diş.....	224
III.4.5. Alın.....	225
III.4.6. Burun.....	225
III.4.7. Kulak.....	226
III.4.8. Dudak.....	227
III.4.9. Ağız.....	228
III.4.10. Kafa.....	229
III.4.11. Dil.....	230
III.4.12. Baş.....	232
CONCLUSION.....	234
REFERENCES.....	242

ABBREVIATIONS

CS: Change of state

Ex: Example

Fig: Figurative

Lit: Literal

PA: Physical appearance

PC: Personal characteristics

So: Someone

TDKD: Dictionary of Türk Dil Kurumu

TABLES

Table 1: Dictionary definitions of metaphor.....	11
Table 2: Dictionary definitions of simile.	11
Table 3: Definitions of metaphor and metonymy by Finch.....	12
Table 4: Dictionary definitions of idiom.....	25
Table 5: Examples of English idioms.....	26
Table 6: The distribution of texts in the subcorpus.....	44
Table 7: Number of words taken from newspapers.....	46
Table 8: A sample of distribution: the figurative and literal samples of <i>alın</i>	56
Table 9: A sample of comparison of the data from TDKD and Subcorpus.....	58
Table 10: Sample idioms having more than one meaning.....	64
Table 11: Idioms including <i>çene</i> taken from the dictionary of TDK.....	65
Table 12: Idioms including <i>yanak</i> taken from the dictionary of TDK.....	66
Table 13: Idioms including <i>kelle</i> taken from the dictionary of TDK.....	67
Table 14: Idioms including <i>diş</i> taken from the dictionary of TDK.....	68
Table 15: Idioms including <i>alın</i> taken from the dictionary of TDK.....	70
Table 16: Idioms including <i>burun</i> taken from the dictionary of TDK.....	71
Table 17: Idioms including <i>kulak</i> taken from the dictionary of TDK.....	73
Table 18: Idioms including <i>dudak</i> taken from the dictionary of TDK.....	76
Table 19: Idioms including <i>ağız</i> taken from the dictionary of TDK.....	76
Table 20: Idioms including <i>kafa</i> taken from the dictionary of TDK.....	83
Table 21: Idioms including <i>dil</i> taken from the dictionary of TDK.....	86
Table 22: Idioms including <i>göz</i> taken from the dictionary of TDK: emotions.....	90
Table 23: Idioms including <i>göz</i> taken from the dictionary of TDK: force.....	92

Table 24: Idioms including <i>göz</i> taken from the dictionary of TDK: identity.....	96
Table 25: Idioms including <i>göz</i> taken from the dictionary of TDK: space, existence, multiplicity, cognition, containment, others.....	96
Table 26: Idioms including <i>baş</i> taken from the dictionary of TDK.....	98
Table 27: Distribution of the figurative and literal samples of <i>çene</i>	102
Table 28: Distribution of the figurative and literal samples of <i>yanak</i>	103
Table 29: Distribution of the figurative and literal samples of <i>kelle</i>	103
Table 30: Distribution of the figurative and literal samples of <i>diş</i>	104
Table 31: Distribution of the figurative and literal samples of <i>alın</i>	106
Table 32: Distribution of the figurative and literal samples of <i>burun</i>	107
Table 33: Distribution of the figurative and literal samples of <i>kulak</i>	109
Table 34: Distribution of the figurative and literal samples of <i>dudak</i>	110
Table 35: Distribution of the figurative and literal samples of <i>ağız</i>	111
Table 36: Distribution of the figurative and literal samples of <i>kafa</i>	112
Table 37: Distribution of the figurative and literal samples of <i>dil</i>	113
Table 38: Distribution of the figurative and literal samples of <i>göz</i>	114
Table 39: Distribution of the figurative and literal samples of <i>baş</i>	116
Table 40: Distribution of the data among body part terms.....	118
Table 41: A sample table of comparison of the data from TDKD and Subcorpus.....	221
Table 42: Çene: Comparison of the data from TDKD and Subcorpus.....	221
Table 43: Yanak: Comparison of the data from TDKD and Subcorpus.....	222
Table 44: Kelle: Comparison of the data from TDKD and Subcorpus.....	223
Table 45: Diş: Comparison of the data from TDKD and Subcorpus.....	224
Table 46: Alın: Comparison of the data from TDKD and Subcorpus.....	225

Table 47: Burun: Comparison of the data from TDKD and Subcorpus.....	225
Table 48: Kulak: Comparison of the data from TDKD and Subcorpus.....	226
Table 49: Dudak: Comparison of the data from TDKD and Subcorpus.....	227
Table 50: Ağız: Comparison of the data from TDKD and Subcorpus.....	228
Table 51: Kafa: Comparison of the data from TDKD and Subcorpus.....	229
Table 52: Dil: Comparison of the data from TDKD and Subcorpus.....	230
Table 53: Dil: Comparison of the data from TDKD and Subcorpus.....	232
Table 54: Number of idioms in the dictionary of TDK per body part term.....	235
Table 55: Distribution of the data among body part terms.....	235
Table 56: Distribution of the citations among body part terms in terms of genres.....	237
Table 57: The distribution of the emotion terms among body part terms.....	239
Table 58: The distribution of the image schemata –other than emotions- among body part terms.....	240

FIGURES

Figure 1: Compulsion.....	20
Figure 2: Containment.....	21
Figure 3: Sample concordance lines of flexibility- <i>kafa</i>	33
Figure 4: Sample concordance lines of flexibility- <i>dil</i>	33
Figure 5: Sample concordance lines of flexibility- <i>yanak</i>	34
Figure 6: Sample concordance lines of flexibility- <i>kelle</i>	35
Figure 7: Sample concordance lines of flexibility- <i>kulak</i>	36
Figure 8: Sample concordance lines of flexibility- <i>ağız 1</i>	36
Figure 9: Sample concordance lines of flexibility- <i>ağız 2</i>	37
Figure 10: Sample concordance lines of flexibility- <i>ağız 3</i>	37
Figure 11: Sample concordance lines of flexibility- <i>ağız 4</i>	37
Figure 12: Sample concordance lines of flexibility- <i>ağız 5</i>	38
Figure 13: Sample concordance lines of flexibility- <i>ağız 6</i>	38
Figure 14: Sample concordance lines of flexibility- <i>ağız 7</i>	39
Figure 15: Sample concordance lines of flexibility- <i>ağız 8</i>	39
Figure 16: Storm as direct object of a causative verb and storm with partitive of.....	42
Figure 17: How to get concordance lines step 1.....	48
Figure 18: How to get concordance lines step 2.....	49
Figure 19: How to get concordance lines step 3.....	50
Figure 20: How to get concordance lines step 4.....	50
Figure 21: How to get concordance lines step 5.....	51
Figure 22: Sample concordance lines that are filtered out 1.....	53
Figure 23: Sample concordance lines that are filtered out 2.....	53

Figure 24: Sample concordance lines that are filtered out 3.....	54
Figure 25: Sample concordance lines that are filtered out 4.....	54
Figure 26: A sample of concordance lines: the figurative samples of <i>alın</i>	56
Figure 27: <i>Protest</i> as the collocates of <i>storm</i>	60
Figure 28: Sample concordance lines of <i>diş</i> that are filtered out 1.....	105
Figure 29: Sample concordance lines of <i>diş</i> that are filtered out 2.....	105
Figure 30: Sample concordance lines of <i>alın</i> that are filtered out 1.....	107
Figure 31: Sample concordance lines of <i>alın</i> that are filtered out 2.....	107
Figure 32: Sample concordance lines of <i>ağız</i> that are filtered out	111
Figure 33: Sample concordance lines of <i>göz</i> that are filtered out.....	115
Figure 34: Sample concordance lines of <i>baş</i> that are filtered out.....	116
Figure 35: Sample concordance lines of <i>çene</i> : talking.....	119
Figure 36: Sample concordance lines of <i>çene</i> : metonymy.....	120
Figure 37: Sample concordance lines of <i>yanak</i> collocated with a geographical term.....	121
Figure 38: Sample concordance lines of <i>yanak</i> collocated with a plant term.....	121
Figure 39: Sample concordance lines of <i>yanak</i> combined with <i>konmak</i>	122
Figure 40: Sample concordance lines of <i>yanak</i> : metonymy.....	122
Figure 41: Sample concordance lines of <i>yanak</i> : physical appearance.....	123
Figure 42: Sample concordance lines of <i>kelle</i> : life and death.....	124
Figure 43: Sample concordance lines of <i>kelle</i> : metonymy.....	126
Figure 44: Sample concordance lines of <i>kelle</i> : simile.....	126
Figure 45: Sample concordance lines of <i>diş</i> collocated with <i>sıkma</i>	127
Figure 46: Sample concordance lines of <i>diş</i> : physical appearance.....	127
Figure 47: Sample concordance lines of <i>diş</i> : power.....	128

Figure 48: Sample concordance lines of <i>diş</i> : attitude.....	128
Figure 49: Sample concordance lines of <i>diş</i> : intense struggle.....	129
Figure 50: Sample concordance lines of <i>diş</i> collocated with <i>trnak</i>	130
Figure 51: Sample concordance lines of <i>diş</i> collocates with <i>dokunmak</i>	130
Figure 52: Sample concordance lines of <i>diş</i> : fixed expression <i>dişe diş</i>	131
Figure 53: Sample concordance lines of <i>diş</i> : cold.....	131
Figure 54: Sample concordance lines of <i>diş</i> : physical appearance.....	132
Figure 55: Sample concordance lines of <i>diş</i> : simile.....	132
Figure 56: Sample concordance lines of <i>diş</i> : metonymy.....	132
Figure 57: Sample concordance lines of <i>alın</i> combined with <i>ter</i>	133
Figure 58: Sample concordance lines of <i>alın</i> : destiny.....	134
Figure 59: Sample concordance lines of <i>alın</i> : personal characteristics.....	135
Figure 60: Sample concordance lines of <i>diş</i> collocated with a geographical term or a building.....	135
Figure 61: Sample concordance lines of <i>alın</i> : metonymy.....	136
Figure 62: Sample concordance lines of <i>burun</i> : emotions.....	137
Figure 63: Sample concordance lines of <i>burun</i> : space 1.....	138
Figure 64: Sample concordance lines of <i>burun</i> : space 2.....	138
Figure 65: Sample concordance lines of <i>burun</i> : personal characteristics.....	140
Figure 66: Sample concordance lines of <i>burun</i> : personification.....	141
Figure 67: Sample concordance lines of <i>burun</i> collocated with <i>kıvırmak</i>	142
Figure 68: Sample concordance lines of <i>burun</i> : metonymy.....	143
Figure 69: Sample concordance lines of <i>kulak</i> : emotions.....	145
Figure 70: Sample concordance lines of <i>kulak</i> : to hear, to listen to 1.....	147

Figure 71: <i>Kulak</i> as the passive item of the path relation.....	149
Figure 72: Sample concordance lines of <i>kulak</i> : to hear, to listen to 2.....	149
Figure 73: Sample concordance lines of <i>kulak</i> : to hear, to listen to 3.....	150
Figure 74: Sample concordance lines of <i>kulak</i> : attitude.....	151
Figure 75: Sample concordance lines of <i>kulak</i> : containment.....	152
Figure 76: Sample concordance lines of <i>kulak</i> : personification.....	153
Figure 77: Sample concordance lines of <i>kulak</i> : high volume.....	153
Figure 78: Sample concordance lines of <i>kulak</i> : time.....	154
Figure 79: Sample concordance lines of <i>kulak</i> : amount.....	154
Figure 80: Sample concordance lines of <i>kulak</i> : personal characteristics.....	155
Figure 81: Sample concordance lines of <i>kulak</i> : life, cold space.....	155
Figure 82: Sample concordance lines of <i>dudak</i> : emotions.....	156
Figure 83: Sample concordance lines of <i>dudak</i> : physical appearance.....	157
Figure 84: Sample concordance lines of <i>dudak</i> : talking.....	158
Figure 85: Sample concordance lines of <i>dudak</i> : speech.....	159
Figure 86: Sample concordance lines of <i>dudak</i> : not to talk.....	160
Figure 87: Sample concordance lines of <i>dudak</i> : space.....	161
Figure 88: Sample concordance lines of <i>dudak</i> : personification.....	161
Figure 89: Sample concordance lines of <i>dudak</i> : containment.....	162
Figure 90: Sample concordance lines of <i>ağız</i> : emotions.....	162
Figure 91: Sample concordance lines of <i>ağız</i> : desire.....	164
Figure 92: Sample concordance lines of <i>ağız</i> : talking.....	166
Figure 93: Sample concordance lines of <i>ağız</i> : eating and drinking.....	168
Figure 94: Sample concordance lines of <i>ağız</i> : containment.....	169

Figure 95: Sample concordance lines of <i>ağız</i> : attitudes.....	170
Figure 96: Sample concordance lines of <i>ağız</i> : argument, change of state, ability, and effort.....	171
Figure 97: Sample concordance lines of <i>ağız</i> : identity.....	172
Figure 98: Sample concordance lines of <i>ağız</i> : space.....	173
Figure 99: Sample concordance lines of <i>ağız</i> : personification.....	173
Figure 100: Sample concordance lines of <i>ağız</i> : simile.....	174
Figure 101: Sample concordance lines of <i>ağız</i> : metonymy.....	175
Figure 102: Sample concordance lines of <i>kafa</i> : emotions.....	177
Figure 103: Sample concordance lines of <i>kafa</i> : mind and thought.....	178
Figure 104: Sample concordance lines of <i>kafa</i> : mind is a machine.....	180
Figure 105: Sample concordance lines of <i>kafa</i> : confusion.....	181
Figure 106: Sample concordance lines of <i>kafa</i> : business of mind.....	182
Figure 107: Sample concordance lines of <i>kafa</i> : madness.....	183
Figure 108: Sample concordance lines of <i>kafa</i> : the way of thinking.....	184
Figure 109: Sample concordance lines of <i>kafa</i> : personal characteristics.....	186
Figure 110: Sample concordance lines of <i>kafa</i> : attitudes.....	187
Figure 111: Sample concordance lines of <i>kafa</i> : intoxication.....	188
Figure 112: Sample concordance lines of <i>kafa</i> : power.....	190
Figure 113: Sample concordance lines of <i>kafa</i> : space.....	190
Figure 114: Sample concordance lines of <i>kafa</i> : life and death.....	191
Figure 115: Sample concordance lines of <i>kafa</i> : humiliation.....	192
Figure 116: Sample concordance lines of <i>kafa</i> : personification.....	192
Figure 117: Sample concordance lines of <i>kafa</i> : physical appearance.....	193

Figure 118: Sample concordance lines of <i>kafa</i> : mood and psychological state.....	193
Figure 119: Sample concordance lines of <i>kafa</i> marked with ablative case marker.....	193
Figure 120: Sample concordance lines of <i>kafa</i> : simile.....	194
Figure 121: Sample concordance lines of <i>dil</i> : emotions.....	195
Figure 122: Sample concordance lines of <i>dil</i> : path.....	196
Figure 123: Sample concordance lines of <i>dil</i> : talking about the same thing too often....	197
Figure 124: Sample concordance lines of <i>dil</i> : to be talked about.....	198
Figure 125: Sample concordance lines of <i>dil</i> : start talking.....	199
Figure 126: Sample concordance lines of <i>dil</i> : to be about to say.....	200
Figure 127: Sample concordance lines of <i>dil</i> : saying eloquent words.....	201
Figure 128: Sample concordance lines of <i>dil</i> : not saying anything.....	201
Figure 129: Sample concordance lines of <i>dil</i> : ability of talking.....	202
Figure 130: Sample concordance lines of <i>dil</i> : fixed expression <i>dile kolay</i>	203
Figure 131: Sample concordance lines of <i>dil</i> collocated with <i>varmak</i>	204
Figure 132: Sample concordance lines of <i>dil</i> : reviling against someone.....	205
Figure 133: Sample concordance lines of <i>dil</i> : not telling overtly.....	205
Figure 134: Sample concordance lines of <i>dil</i> : slips of the tongue.....	206
Figure 135: Sample concordance lines of <i>dil</i> : not to talk too much.....	206
Figure 136: Sample concordance lines of <i>dil</i> : personification.....	206
Figure 137: Sample concordance lines of <i>dil</i> : thirst.....	207
Figure 138: Sample concordance lines of <i>baş</i> : emotions.....	208
Figure 139: Sample concordance lines of <i>baş</i> : existence.....	209
Figure 140: Sample concordance lines of <i>baş</i> : force 1.....	211
Figure 141: Sample concordance lines of <i>baş</i> : force 2.....	212

Figure 142: Sample concordance lines of <i>baş</i> : space.....	213
Figure 143: Sample concordance lines of <i>baş</i> : personification.....	214
Figure 144: Sample concordance lines of <i>göz</i> : emotions.....	215
Figure 145: Sample concordance lines of <i>göz</i> : to look.....	216
Figure 146: Sample concordance lines of <i>göz</i> : force.....	218
Figure 147: Sample concordance lines of <i>göz</i> : existence.....	219
Figure 148: Sample concordance lines of <i>göz</i> : personification.....	219
Figure 149: Sample concordance lines of <i>göz</i> : identity.....	220

INTRODUCTION

When we want to tell something, convey information, or reflect our ideas, we use language. There are various ways to express what we think. For instance, figurative language, as being an interesting aspect of language, is a mean to present our ideas and reflect the way of cognition and thinking. As it is stated by Lakoff and Johnson (2003:3) “Our ordinary conceptual system in terms of we both think and act, is fundamentally metaphorical in nature.”.

One of the primary concern of linguistic researches is the way how human beings verbalize the world. Independent of the time, place, and subject, we use metaphors, metonymies, similes and idioms, usually being unconscious about the usage. Although this is not the actual fact, it is generally thought that metaphorical language is used in poetry, and has no place in a simple conventional language. Traditional false set of assumptions about metaphors are stated by Lakoff (2006:187):

- All everyday conventional language is literal, and none is metaphorical.
- All subject matter can be comprehended literally, without metaphor.
- Only literal language can be contingently true or false.
- All definitions given in the lexicon of a language are literal, not metaphorical.
- The concepts used in the grammar of a language are all literal; none are metaphorical.

Figurative language use is more common than it is thought to be, and body part terms are one of the most commonly used sources of figurative language. In this study,

figurative uses of the body part terms in Turkish are analyzed by taking cognitive linguistics as a base and by means of the corpus linguistics methodology. Body part terms on/ related to the head, i.e., *kafa, baş, kelle, kulak, göz, burun, ağız, dil, dudak, diş, çene, yanak, alın* are chosen and analyzed via a subcorpus in this study. A subcorpus is a limited subset of a corpus defined by specific metatext criteria such as genre, author, and year of creation.

In contrast to the rich diversity of corpus based studies and figurative language uses in other languages, we can simply assert that studies in Turkish is deficient in these fields. As seen in the examples below, there are wide-range of studies on figurative language in which different aspects of metaphor are analyzed. How persuasive the metaphors are, the functions of metaphor, and the relation between metaphor and gender are some of the issues analyzed.

1. Sopory and Dillard (2002): the persuasive effect of metaphors,
2. Koller (2003): multifunctionality of metaphors in texts,
3. Ross et. al. (1997): the ecosystem health metaphor in science and policy,
4. Leonard (2002): use of metaphors to frame understanding about gender and gender relations,
5. Lunt (2005): the role of metaphor in political science,
6. Partington (1998): metaphors in business media.

As seen in the examples above, figurative language is a rich source for study. The aim of this study is to find out the figurative uses of Turkish body part terms in naturally occurring data. Our research questions are:

1. When the figurative uses of parts of head are analyzed through the corpus, what kind of diversity is attained?

1.1. What kind of figurative uses are obtained by the analysis of each body part term?

1.2. In the light of the data, how can the body part terms, as samples of figurative language, be classified?

2. Does the genre of the texts in the corpus play a role in the literal or figurative uses of the parts of head?

Purpose and Importance of the Problem

This study aims to show how body part terms are used in Turkish. The kinds of metaphoric, metonymic and idiomatic usages of body part terms used in Turkish and their frequency are the issues analyzed in this study. The data used in the study is naturally occurring samples of language. A subcorpus is constructed for this study, and the items being analyzed are searched through this data.

This study is not only an example of corpus based language studies, but also an example of analysis of figurative language use in Turkish. We think that the study will make contribution to the field and open new sights with its data and methodologies.

Limitations

The limitations are:

1. The only examined body part terms are the ones on/ related to head.
2. The data is taken from naturally occurring language samples.
3. Only the text samples produced between the years 1990 and 2009 are included in the subcorpus.

Organization of the Study

The study is structured as follows:

The first section focuses on the theoretical framework of the topics under discussion. Studies on figurative language in cognitive semantics and particularly on conceptual metaphor theory, and corpus-based researches in this field are introduced.

The second section methodology displays the construction of the subcorpus, data collection techniques, how to sort the concordance lines, and methods of analysis. It concentrates on the design of the subcorpus, and collecting and computerizing the samples of written and spoken language. This section discusses the nature of data (genres, number of words), the software used to process the data, problems faced during data sorting, and methods used to analyze the data.

Third section analyzes the data separately or in related groups. It makes some classifications and draws conclusions about the figurative use of the selected body part terms derived from the examples taken from the subcorpus. Firstly, sample studies and

analysis of figurative language is stated. After this, the idioms of each body part term included in the dictionary of Türk Dil Kurumu (TDKD) are classified according to their semantic fields. Then, quantitative information about each body part term is given. The distribution of the figurative and literal uses of each body part term according to the genres is determined. This section also involves the frequency of occurrences of the figurative and literal uses of each body part term. Qualitative analysis of the data focuses on the classification of figurative uses according to their image schema and semantic fields. The image schemas specified are emotions, force, identity, space, existence, multiplicity, containment, cognition, and the others. The last part of this section is the comparison of the data. The data derived from subcorpus is compared and contrasted with the data determined from TDKD.

In the final section, conclusion remarks of the study are presented.

I. THEORETICAL FRAMEWORK

I.1. Cognitive Linguistics

What cognitive science studies are mind and its workings (memory, learning, perception, attention, consciousness, reasoning, and thought), and cognitive linguistics refers to "Any linguistic theory which recognizes the fact that language knowledge resides in the mind, irrespective of whether the theory is committed to the view that language knowledge should be embedded in what is known independently about human cognition." (Taylor, 2002:5).

Cognitive linguistics is a field that adds different dimensions to the interactive relation between language and mind. According to Evans and Green (2006), cognitive linguistics' starting point was early 1970s, and it originated because of the dissatisfaction with formal approaches to language. Initial research in the 1970s and 1980s on this field was not done by a large number of people, but there had been an enhancement of researchers who describe themselves as "cognitive linguists" and of researches in this area by the early 1990s. Owing to the fact that cognitive linguistics is not a specific theory, it is called as a "movement" or an "enterprise". The assumption that language reflects patterns of thought is a significant point for cognitive linguists to study language, so that to study language means to study patterns of conceptualization. In Evans and Green, it is stated that:

Language offers a window into cognitive function, providing insights into the nature, structure, and organization of thoughts and ideas. The most important way in which cognitive linguistics differs from other approaches to study the language, then, is that language is assumed to reflect certain fundamental properties and design features of the human mind (2006:3-5).

Cognitive grammarians, as explained in Lee (2001), had a tendency to identify their model in contrast to the dominant paradigm of that time: the theory of generative grammar. This was due to the fact that the scholars themselves in the movement were trained as generative grammarians and developed cognitive model by noticing the deficiencies they have observed in generative theory; nevertheless, nowadays cognitive linguistics is considered as a full-grown and autonomous theory of language. The main reason behind what makes cognitive linguistics different from generative grammar is the place of meaning in the theory. In contrast to generative model in which a formal rule system -generally not dependent of meaning- determines the structure of the linguistic expressions, cognitivists support that a particular linguistic expression is related with a particular way of conceptualizing a given situation. In short, “meaning is not a property of utterances but a product of the interaction between an utterance and a human being's knowledge base” (2001:1-12). Lee exemplifies this view by sentences taken from Lindner (1982) which tell the puzzling aspects of non-literal use of spatial expressions:

(3) a. The sun is out; The stars are out.

b. *The light is out; The fire is out; He blew the candles out.*

The situation that the sun or the stars are visible when they are “out”; however, lights, fires or candles are invisible when they are “out” probably seems whimsical to a non-native speaker of English (2001:30). It is indicated that meanings are not possessions of words or sentences. Instead, the interactional processes in the mind of the conceptualizer produce them (2001:205).

From a cognitive perspective, the challenge of mapping out the structure and dynamics of language in use have been carried on by an incessantly growing number of

scholars throughout the world. A concern for the grounding of language use in cognitive and social-interactive processes, and for contextualized, dynamically constructed meanings gives rise to that perspective (Janssen and Redeker, 1999:1). Janssen and Redeker briefly support the cognitive aspect of language as follows:

In sum, a language does have a conventionally determined structure that children have to learn specifically and linguists have to describe explicitly. However great its functional motivation, the structure of a language cannot be predicted in full and precise detail on the basis of the motivating factors. Moreover, it has some kind of cognitive representation: major aspects of linguistic structure reside in individual minds (1999: 19).

Ungerer and Schmid (1996) define cognitive linguistics as an approach to language that is based on our experience of the world and the way we perceive and conceptualize it. They argue that there are three main approaches representing cognitive linguistics. First one is experiential view which supports a practical and empirical path instead of postulating logical rules and objective definitions. They exemplify this point with the word *car*. When asked, people will not describe car only by its physical appearance and equipment. In addition, the car's speed and comfort, its offering mobility, independence and maybe social status will also be referred. Moreover, some can relate it with an accident. The experiences are associated with the term, so that the meaning goes beyond the objective description by the attributes and these attributes reflect the way we perceive the world.

Second one is called prominence view which supplies explanation of how the information in a clause is chosen and put in order. For instance the sentence *The car crashed into the tree* describes that the car is broken down. When compared with this

sentence, the sentence *The tree was hit by the car* is in some ways odd and unnatural. In sum, different degrees of prominence determine the selection of subject, object, or adverbials.

The last approach is attentional view. The idea that the part of an event that attracts is reflected by what we actually express. Although there are some other events such as swerving of the car, only *The car crashed into the tree* is mentioned because the attention is focused crucial point which is the end of the car's path.

Briefly, we can assert that cognitive linguistics is an approach to the relationship between mind and language. Our experiences play an important role in both perceiving the world and conceptualizing it. The experiential view is related to attributions of past, prominence view is related to the degree of significance, and lastly attentional view is related to the target point; in other words, the core or the center of attraction.

I.2. Figurative Language and Conceptual Metaphor Theory

By means of figurative language the writer compares the elements, finds similarities, and relates one unit to the other(s) in order to build up new connections with the words. Construction of new images is effective and interesting for the reader, and opens new ways of conceiving the world. Figurative uses help the reader to look at the world in different angles.

I.2.1. Metaphor, Metonymy, Simile, Conceptual Metaphor Theory, and Embodiment

Understanding one conceptual domain in terms of another conceptual domain is called metaphor according to cognitive semantics. Lakoff and Johnson state that: “The essence of metaphor is understanding and experiencing one kind of thing in terms of another” (1980:6). If one item is told to be like another, there is a simile, and a metaphor is not very different from a simile. Metaphor is defined as making comparison by transferring a name from one thing to another, or refer the meaning from one concept to another on the basis of perceived similarities. In other words, “a shift, a carrying over of a word from its normal use to a new one” (Callies and Zimmermann, 2002:6, Bloor and Bloor, 2007:69).

Glucksberg (2001) asks “How do people understand utterances that are intended figuratively?”. He indicates, metaphor means so different things to different people that when a definition of metaphor is asked, even the specialists in the area are sometimes snarled. It is exemplified by an incident:

I vividly recall (with some amusement) an incident in which an esteemed colleague and occasional theoretical adversary, Ray Gibbs, was being interviewed by Israeli security personnel during check-in for a flight to Tel Aviv. When asked why he was flying to Tel Aviv, Gibbs replied that he had been invited to a conference on metaphor. The interviewer asked, “What's a metaphor?” When Gibbs hesitated, momentarily at a loss for words, the interviewer asked sharply, “You're going to a metaphor conference and you don't even know what metaphor is?” A consternated Professor Gibbs was thereupon hustled away by security guards and interrogated for almost an hour before one of the conference hosts, an Israeli professor from the University of Tel Aviv, intervened and vouched for Ray's legitimacy, if not for his quickness of tongue (2001:3).

When we look up the dictionary definitions of metaphor and simile we obtain the information stated in the tables below. There is no definition for metonym in standard dictionaries:

Table 1

Dictionary definitions of metaphor

	Collins Cobuild (2003)	Longman (2005)	Oxford (2000)
1	An imaginative way of describing something by referring to something else which has the qualities that you want to express.	A way of describing something by referring it as something different and suggesting that it has similar qualities to that thing.	The imaginative use of a word or phrase to describe sb/sth as another object in order to show that they have the same qualities and to make the description more forceful.
2	If one thing is a metaphor for another, it is intended or regarded as a symbol of it.	Mixed metaphor: The use of two different metaphors at the same time to describe something, especially in a way that seems silly or funny.	
3	If you mix your metaphors, you say something that consists of parts of two well-known phrases or sayings.	[+for] Something that represents a general idea or quality.	

Table 2

Dictionary definitions of simile

	Collins Cobuild (2003)	Longman (2005)	Oxford (2000)
Definition	An expression which describes a person or thing as being similar to someone or something else.	An expression that describes something by comparing it with something else, using the words "as" or "like".	Comparison of one thing with another
Example	'She runs like a deer' 'He's as white as a sheet'	'as white as snow'	'as brown as a lion' 'a face like a mask'

Finch (2000:169-172) defines metaphor and metonymy as:

Table 3

Definitions of metaphor and metonymy by Finch

Metaphor	Definition	Characteristically, a process in which one semantic field of reference is carried over, or transferred, to another.
	Example	In the sentence <i>The ship ploughed the water</i> , the field of farming is transferred to that of sailing.
Metonymy	Definition	A sense relation which describes a part-whole relationship between the senses of words.
	Example	<i>Cover</i> and <i>page</i> are metonyms of <i>book</i> .

Sometimes the semantic rules are broken in order to convey a particular idea.

Walls have ears is certainly anomalous, but it is possible to interpret that “you can be overheard even when you think nobody is listening.” The sentence is ambiguous in some sense, but by means of inferred semantic properties or resemblances, the listeners stretch their imagination for other interpretations, and these interpretations are called metaphor (Fromkin and Rodman, 1988:235).

In order to make points clear, or add color and life to ideas, the languages become metaphoric. We always consciously or unconsciously use metaphors (Briggs and Monaco, 1990: 3). But how do we understand what the speaker mentions so naturally and easily? According to Lakoff and Turner (1989:5), many basic metaphors, that we understand the life, are with us, and we unconsciously and automatically know them. They state that:

Basic conceptual metaphors are part of the common conceptual apparatus shared by members of a culture. They are systematic in that there is a fixed correspondence between the structure of the domain to be understood (e.g., death) and the structure of the domain in terms of which we are understanding it (e.g., departure). We usually understand them in terms of common experiences.

They are largely unconscious, though attention may be drawn to them. Their operation in cognition is mostly automatic. And they are widely conventionalized in language, that is, there is a great number of words and idiomatic expressions in our language whose interpretations depend upon those conceptual metaphors (1989:51).

To distinguish metaphor from other figures of speech we must stipulate that metaphorical thinking of a target in terms of a source involves establishing some similarity or analogy, linking A and B. This process can be called “mapping” and the similarities or analogical relationships found can be called the grounds (Goatly, 2007:11).

The main components of a conceptual metaphor are “source domain” and “target domain”. There are two domains one of which is the source domain, the conceptual domain from which we draw metaphorical expressions to understand another conceptual domain. The target domain is the conceptual domain that is understood this way. The target domain is the domain that we try to understand through the use of source domain (Kövecses, 2002:4). Kövecses (2005:5) following Lakoff and Johnson (1980) adds that a more physical one is the source domain, while more abstract one is the target domain. “Why do particular target concepts go together with particular source concepts? The traditional answer to this question is that there is some kind of similarity between the two concepts; that is, concept A is similar to concept B in some respect” (Kövecses, 2006:117). It is exemplified by the correlation in bodily experience:

Consider as an example the metaphor AFFECTION IS WARMTH. We can suggest that we find this metaphor natural because the feeling of affection correlates with bodily warmth. We experience such embodied correlation very early on in life. To be hugged and to be close to our first caretaker produces this kind of warmth that gives us comfort and eventually the feeling of affection. This example shows that the correlation between the experience of affection and that of warmth

need not be conscious. As a matter of fact, it is characteristic of such embodied experiences that they are not conscious most of the time. We experience such correlations in bodily experience preconceptually and prelinguistically (Kövecses, 2006:117).

Lakoff (2006:232) expresses the structure of metaphor as:

- Metaphors are mappings across conceptual domains.
- Such mappings are asymmetric and partial.
- Each mapping is a fixed set of ontological correspondences between entities in a source domain and entities in a target domain.
- When those fixed correspondences are activated, mappings can project source domain inference patterns onto target domain inference patterns.
- Mappings are not arbitrary, but grounded in the body and in everyday experience and knowledge.
- A conceptual system contains thousands of conventional metaphorical mappings which form a highly structured subsystem of the conceptual system.
- There are two types of mappings: conceptual mappings and image pings; both obey the Invariance Principle.

In sum, Lakoff and Turner (1989:103) express that, there are two conceptual domains in metaphor, source domain and target domain, and one is understood in terms of the other. The logic of the source-domain structure is mapped onto the logic of the target-domain structure. Kövecses (2006:122,123) exemplify mapping by the conceptual metaphor LOVE IS A JOURNEY:

Source: Journey		Target: Love
travelers	→	lovers
vehicle	→	love relationship
destination	→	purpose of the relationship
distance covered	→	progress made in the relationship
obstacles along the way	→	difficulties encountered in the relationship

In sum, we can assert that metaphoric language is an indispensable part of our life. We both do not use them consciously and do not struggle specifically to use them. Metaphors are always in use; in other words, they are alive. Our understanding of experiences is based on metaphors. Rather than resemblances, metaphors are mostly depend on relations in experiences. Metaphors are important in grammar and lexicon of a language. Metaphorical mappings vary in extensity; some are universal, some are like universal, some are specific to a culture. Lastly, poetic metaphors are an expansion of conventional metaphorical thought.

Lifang analyzed two Chinese body-part terms for *eyes* -*yan* and *mu* (*mu* is more formal than *yan*)- via a self-made corpus, and it is told that owing to the fact that conceptual metaphor and metonymy are grounded in bodily experience with the outside world, Chinese expressions containing *yan* and *mu* are easily found. The qualitative analysis revealed that:

- Conceptual metonymy PART STANDS FOR WHOLE has an interaction with metaphor. For example:

- + Jihua you le mei-mu
- + plan have brow-eye
- + The plan is beginning to take shape.

- + Ta zhengzhi mian-mu bu qing
- + he political face-eye not clear
- + He is of dubious political background.

Brows and eyes stand for the whole face or looks, and also mapped metaphorically onto an abstract domain in order to refer to the face of abstract things as the shape of a plan or political background of a person.

- Conceptual metaphor SEEING IS TOUCHING/ THINKING/ KNOWING, UNDERSTANDING IS SEEING and conceptual metonymy PERCEPTUAL ORGAN STANDS FOR PERCEPTION interweaves in the same expression.

- + Ta-de yan-guang ruili, shenme shiqing dou man-bu-guo ta.
- + Her eye-light sharp-pointed whatever things all unable-hide-from her
- + You can hide nothing from her sharp eyes.

We easily interpret that she “knows” rather than “sees” with her eyes, all the things happening around her.

- + Women zuo shiqing yao cong da-chu zhuo-yan, ziao-chu zhuo-shou.
- + We do things from large-place put to-eye small-place put to-hand

+ We should keep the general goal in sight (or bear larger interests in mind) while taking hold of the daily tasks.

In this example PERCEPTUAL ORGAN stands for PERCEPTION: EYES FOR SEEING (2008:59-62).

Lifang describes differences between metaphor and metonymy in three main aspects (first one is based on Lakoff and Johnson (1980) and second is advanced by Barcelona (2000)):

- Metaphor is conceiving one thing in terms of another; nevertheless, via metonymy we use one entity to stand for another.

- The conceptual mapping process is different for metaphor and metonymy. While metaphor involves mappings across different experiential domains (we understand target domain in terms of source domain), metonymic mappings take place across different sub-domains within the same common experiential domain.

- Metaphor is based on similarity; however, metonymy is founded on contiguity (2008: 58-59).

There is also simile to make relations between two concepts. Fishelov (2007:71, 72) defines simile as the “sister” of the famous sibling metaphor. It is supported that as opposed to simile, the components of the figurative phrase are more implicit and it is harder to examine and to analyze the role played by each component in metaphor. The example phrases taken as prototypical by recent studies comparing metaphors and similes

are “A rumor is a weed” (metaphor) opposite to “Rumors are like weed” (simile). These example phrases cited to define and exemplify metaphor and simile may lead people to get the impression that the use of expressions such as “as...as” and “like” in similes as against the usage of a copula “is/ are” in metaphors is the only difference between similes and metaphors, but most metaphoric expressions do not have the form told above. Lots of them have the grammatical form of a noun and a verb, where the letter is understood metaphorically such as “The skies are coughing”; or the form of a noun phrase where the metaphorically understood part is the adjective such as “Green ideas”. A significant distinction between metaphors and similes is that in contrast to similes, metaphoric expressions do not have explicit vehicle term (one of three major components of similes, two others are tenor and predicate). For instance, the expression “The skies are coughing” does not have a word such as a human being, man, person, or face. Moreover, in the expression “Green ideas”, there is no explicit presence of a tree or any other typically green object. On the other hand, in a very special case of metaphors, the explicit presence of the vehicle term can be found: metaphors of equation having the form of “X is a Y” or “Xs are Y”.

One of the fundamental issues faced in linguistic researches is the way human beings verbalize the world. An interesting dimension in defining the world is the domain of the body part terms.

According to Kövecses (2002), the human body is an ideal source domain, but this does not mean that all its aspects are used metaphorically. The used body part terms are head, face, legs, hands, back, heart, bones, shoulders, and others. Some examples are:

the heart of the problem

to shoulder a responsibility

the head of the department (2002:16)

Embodiment is a striking notion in cognitive linguistics, and it is deeply discussed in *Philosophy in the Flesh* by Lakoff and Johnson (1999). Embodied mind is defined as:

Reason is not disembodied, as the tradition has largely held, but arises from the nature of our brains, bodies, and bodily experience. This is not just the innocuous and obvious claim that we need a body to reason; rather, it is the striking claim that the very structure of reason itself comes from the details of our embodiment. The same neural and cognitive mechanisms that allow us to perceive and move around also create our conceptual systems and modes of reason. Thus, to understand reason we must understand the details of our visual system, our motor system, and the general mechanisms of neural binding. In summary, reason is not, in any way, a transcendent feature of the universe or of disembodied mind. Instead, it is shaped crucially by the peculiarities of our human bodies, by the remarkable details of the neural structure of our brains, and the specifics of our everyday functioning in the world (1999:4).

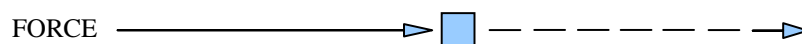
I.2.2. Image Schema

The question “How can anything (an event, object, person, word, sentence, theory, narrative) be meaningful to a person?” is examined by Johnson (1987:1). He questions the assumption that only words and sentences have meanings and that all of these meanings must be propositional in the traditional sense. In other words, he tries to explain the emergence of meaning and rationality in human experience, and also to explore nonpropositional structures of meaning. The argument is that: “The image schemata are

abstract patterns in our experience and understanding that are not propositional in any of the standard senses of that term, and yet are central to meaning and to the inferences we make” (1987:2).

It is explained that “An image schema, which is a dynamical pattern that functions somewhat like the abstract structure of an image, and thereby connects up a vast range of different experiences that manifest this same recurring structure.” (1987:2). One of these schemata is “compulsive force”. The basic structure of this schema is represented as:

Figure 1
Compulsion

It is emphasized that a large range of structures arise out of our bodily experience and we are provided by patterns that are meaningful to us and that influence our reasoning. In order to understand the nature and operation of image schematic structures of meaning, we require an exploration of the way in which our perceptual interactions and bodily movements within our environment generate these schematic structures that enable us to experience, understand, and reason about the world.

The definition of the term schema by Johnson (1987) differs from what has come to be the standard meaning of the term: general knowledge structures, ranging from conceptual networks to scripted activities to narrative structures and even to theoretical frameworks. Instead, Johnson's use of the term centers on embodied patterns of

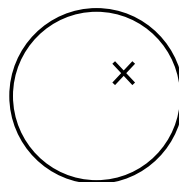
meaningfully organized experience, for instance structures of bodily movements and perceptual interactions. For this reason, his view distinguishes from those that put stress exclusively on propositional structure. To introduce this kind of sense of schema, it is stated that (1987:21, 22):

Our encounter with containment and boundedness is one of the most pervasive features of our bodily experience. We are intimately aware of our bodies as three-dimensional containers into which we put certain things (food, water, air) and out of which other things emerge (food and water wastes, air, blood, etc.). From the beginning, we experience constant physical containment in our surroundings (those things that envelop us). We move in and out of rooms, clothes, vehicles, and numerous kinds of bounded spaces. We manipulate objects, placing them in containers (cups, boxes, cans, bags, etc.). In each of these cases there are repeatable spatial and temporal organizations. In other words, there are typical schemata for physical containment.

If we look for common structure in our many experiences of being *in* something, or for locating something *within* another thing, we find recurring organization of structures: the experiential basis for *in-out* orientation is that of spatial boundedness. The most experientially salient sense of boundedness seems to be that of three-dimensional containment (i.e., being limited or held within some three-dimensional enclosure, such as a womb, a crib, or a room)...

Visual representation of containment is shown as Figure 2 below:

Figure 2
Containment

It is added that the terms “embodied schema” and “image schema” remind that the subject being dealt with is schematic structures that are regularly operating in our perception, bodily movement through space, and physical manipulation of objects. Because the image schemata are not abstract subject-predicate structure and embodied in this manner, they are not propositional. Moreover, image schemata are not rich, concrete images or mental pictures, but structures organizing our mental representations at a level more general and abstract than that at which we form particular mental images. Johnson (1987:29) defines schema as: “A schema is a recurrent pattern, shape, and regularity in, or of, these ongoing activities.”

We can summarize the basic features of image schemata as in below:

- Image schemata do not have to be propositional.
- The meanings of them are emerged from human experience.
- Our bodily experience plays an important role in image schemata to be formed.
- They are abstract patterns and lead us to make inferences and comprehend the world.
- In order to experience, understand, and reason about the world, we need them.
- Our perception is shaped by the relations we make about them.
- They must have a regularity; in other words, the pattern of image schemata are recurrent.
- The image schemata are the links between concrete images and abstract perceptions. As Lakoff (1987) states: “The names are not the things named.”

A list of image schemata by Johnson (1987:126) involves the following:

container	balance	compulsion
blockage	counterforce	restrained removal
enablement	attraction	mass-count
path	link	center-periphery
cycle	near-far	scale
part-whole	merging	splitting
full-empty	matching	superimposition
iteration	contact	process
surface	object	collection

Johnson (1987:126) asserts that the list above is highly selective, yet it includes what he takes as the most important image schemata.

The terms mind and body are not separate things, and they are used to make sense of different aspects of the flow of our experiences. Some of the basic patterns of that flow are image schemata. In the terminology of Johnson (1987) and Lakoff (1987) "image schema" focuses on the bodily, sensory-motor nature of various structures of our conceptualization and reasoning. An image schema is a dynamic recurring pattern of interactions between environment and organism, so that it will display itself in the form of our basic sensory-motor experience. Gibbs and Colston (2006:240-241) also focus on the imaginative and nonpropositional nature of image schemata. It is expressed that, at the level of bodily perception and movement, image schemata function as organizing structures of experience. The way we think, reason and imagine is led by image schemata. Three important aspects of image schemata are stated as:

- Our bodily experiences have meaning for us by means of image schemata. The meaning belongs to the recurring structures and patterns of our sensory-motor experience.

- Image-schematic structure has a logic. To put it more clearly, consider that your car keys are in your hand, and then you place your hand in your pocket. The car keys end up in your pocket by means of the transitive logic of containment schema.

- Image schemata should not be understood as just mental or just bodily, yet as contours of each other (Johnson, 2005:18-23).

We can conclude that body and mind are not two disconnected entities. The conceptualization of abstract images and our reasoning precisely depends on this fact. Image schemata make our bodily experiences meaningful and there is a logic about this meaning. Lastly, to perceive image schemata simply as mental or as bodily would be a big fallacy because they are not separated from one another.

As defined before, image schemata are recurring structures of our perceptual interactions within our cognitive processes of understanding and reasoning, and metaphors are their subsections. As image schemata and image schematic metaphors are so intensely inserted in the language we use, we do not regard them as nonliteral.

I.2.3. Idiom

I.2.3.1. Definitions of Idioms

Dictionary definitions of idiom are:

Table 4

Dictionary definitions of idiom

	Collins Cobuild (2003)	Longman (2005)	Oxford (2000)
Definition	A group of words which have a different meaning when used together from the one they would have if you took the meaning of each word individually.	A group of words that has a special meaning that is different from the ordinary meaning of each separate word.	Phrase or sentence whose meaning is not clear from the meaning of its individual words and which must be learned as a whole unit.
Example	'to be comfortable in one's own skin'	'under the weather' (ill)	'give way' 'a change of heart'

Idioms are multi-word expressions, phrases, or a subset of the fixed expressions in a language community that are conventionalized. The meaning of the whole phrase differs from the meanings of its parts. The meaning of an idiom is not produced by interpreting the individual words in the phrase (Glucksberg, 2001:68; Knowles and Moon, 2006:19-20; Sporleder et al., 2008:1)

According to Hudson (2000:260) “Idioms are whole phrases extended in meaning”. Hudson (2000:318) adds that “Idioms are figures of speech, especially phrases, which have become common and even routine”. Sample English idioms are:

Table 5

Examples of English idioms (Hudson, 2000:260)

Type of phrase	Idiom	Meaning
A verb phrase	get up on the wrong side of the bed	be in a bad mood
A prepositional phrase	in the dog house	accused and disfavored
An adjective phrase	green with envy	very envious
A noun phrase	birds of a feather	very similar people

Glucksberg (2001:68) state that:

What sets idioms apart from most other fixed expressions is their “non-logical” nature, that is the absence of any discernable relation between their linguistic meanings and their idiomatic meanings. Indeed, this characteristics of many (but not all) idioms motivates the usual definition of an idiom: a construction whose meaning cannot be derived from meanings of its constituents. For example, a syntactic and semantic analysis of an idiom such as *kick the bucket* would never produce the meaning *to die*.

I.2.3.2. Features and Classification of Idioms

Many of the metaphorical expressions discussed in the literature on conventional metaphor are idioms. On classical views, idioms have arbitrary meanings, but within cognitive linguistics, the possibility exists that they are not arbitrary, but rather motivated. That is, they do not arise automatically by productive rules, but they fit one or more patterns present in the conceptual system. (Lakoff, 2006:194-195)

The subcorpus data revealed that almost all of the conceptual metaphors are idioms, and these idioms in the data take part in the semantic fields and image schemas argued by Lakoff (1987).

Image schema**Idiom****CONTAINMENT**

kulağını doldurmak

kulağına koymak (sokmak)

kafası(nın ii) boş/ dolu olmak

kafasına ağrılar girmek

ağzından dökülmek

ağız dolusu

SPACE

burnunun dibine sokulmak

dudak dudağa gelmek

kulak kulağa konuşmak

ağız ağıza yatmak

kafa kafaya vermek

IDENTITY**Personal characteristics**

ağzının tadını bilmek

alını açık yüzü ak olmak

dişli tırnaklı olmak

burnu kafdađında olmak

ağzında bakla ıslanmamak

dili bir karış olmak

Physical appearance

yanađından kan damlamak

kelle kulak yerinde olmak

ağzı burnu yerinde olmak

dişi ağzından fırlamak

The Conceptual Metaphor Theory argues that semantic structure of idioms can be defined via this theory, and psycholinguistic research has supported that. It is shown that tacit knowledge of conceptual metaphors partly motivates how people make sense of idioms. The results of the experiments made by Gibbs et. al. (1997:141-154) have shown that there is a strong association between many idioms and certain conceptual metaphors. Their data has suggested that under some circumstances, metaphoric thought may have a role in people's immediate understanding of some idioms used in daily language. The examples are:

Metaphor	Idiom
PROBLEMS ARE BODIES OF WATER	cross that bridge later
A PROBLEM IS AN ANIMATE OPPONENT	took the bull by the horns
CONTROL IS POSSESSION OF SOME OBJECT	the manager held all the cards
ACCEPTING SOMETHING IS EATING IT	left a bad taste in his mouth
OPTIMISM IS LIGHT	look on the bright side

Kövecses (2010:231-232) explains idioms with a metaphor: mixed bag. The idioms are assimilated to a mixed bag because of the reason that they involve metaphors (*spill the beans*), metonymies (*throw up one's hands*), word pairs (*cats and dogs*), idioms with *it* (*live it up*), similes (*as easy as pie*), and others. According to the most traditional view of idioms, idioms consist of more than one word, and we can not predict the overall meaning of the constituent words. Traditional view also agrees that idioms are just a matter of language, independent of any conceptual system and isolated from each other. To show that traditional view is mistaken, Kövecses gives the examples involving an idiom with the

word *fire* (2010:232):

He was spitting fire.

The fire between them finally went out.

The painting set fire to the composer's imagination.

Go ahead. Fire away!

The killing sparked off riots in the major cities.

He was burning the candle at both ends.

The bank robber snuffed out Sam's life.

The speaker fanned the flames of the crowd's enthusiasm.

Kövecses (2010:233) interpret the examples as:

In this set of examples, we have idioms that are related to various aspects of the phenomenon of fire, including its beginning (*spark off*), its end (*snuff out*), how it makes use of an energy source (*burn the candle at both ends*), how it can be made more intense (*fan the flames*), and the danger it presents (*fan the flames*, *spit fire*). As the examples suggest, in addition to the word fire, several other words are used from the domain of fire, such as *burn*, *candle*, *snuff*, and *flame*. These and many other examples suggest that it is the conceptual domain (the concept) of fire -and not the individual words themselves- that participates in the process of creating idiomatic expressions. The individual words merely reveal this deeper process of conceptualization. (The metaphor *fire away* used above is not an idiom belonging to the domain of fire as such; it is an example of the ARGUMENT IS WAR metaphor.)

Given this analysis, an important generalization can be made. Many, or perhaps most, idioms are products of our conceptual system and not simply a matter of language (i.e., a matter of the lexicon). An idiom is not just an expression that has a meaning that is somehow special in relation to the meanings of its constituting parts, but it arises from our more general knowledge of the world embodied in our conceptual system. In other words, idioms (or, at least, the majority of them) are conceptual, and not linguistic, in nature.

The wording of idioms is often fixed or frozen. That is, the variations such as *rain dogs and cats* does not exist, and if it did, we would try interpret them literally, or think that it was humorous. On the other hand there are some idioms wording of which are unstable and have quite a lot of variation. The different wordings of corpus and text evidence are:

the final/last nail in the coffin (son bir darbe)

to put another/a further nail in the coffin

hammer/drive/bang the last/final nail into someone's coffin (etc.)

nail down the coffin (lid)

one of the biggest nails in the coffin

(Knowles and Moon, 2006:20)

Idioms are not simply long words. They include phrases and behave as phrases, but with specific constraints. For example some idioms are syntactically flexible. *Don't give up the ship* is an example of an almost fully flexible idiom, but its flexibility is not completely unconstrained; for example, the expression *He gave up the boat* is apparently odd. Examples of flexibility are:

Tense: He will give up the ship; He gave up the ship

Passivization: The ship was given up by the city council.

Number: Cowardly? You won't believe it: They gave up all the ships!

Adverbial modification: He reluctantly gave up the ship.

Adverbial and adjectival modification: After holding out as long as possible, he finally gave up the last ship.

Word substitution: Give up the ship? Hell, he gave up whole fleet! (Glucksberg, 2001:69-70)

In the light of the studies summarized above, and the examples obtained from the subcorpus, we can conclude that:

1. According to the traditional view idioms are just a matter of language, independent of any conceptual system and isolated from each other, but the idioms are not arbitrary, but they are motivated.
2. The idioms fit at least one pattern existent in the conceptual system, they do not arise automatically by productive rules.
3. The idioms involve different figurative uses such as metaphors, metonymies, similes, allusions.
4. Idioms have a tendency to behave idiosyncratically with respect to several linguistic properties like lexical and syntactic fixedness.
5. The wording of idioms may be both fixed/ frozen and unstable/ flexible (have a lot of variations).
6. The context plays an important role.
7. As the native speakers perceive idioms as only one unit, the presence of the metaphors has become unnoticeable.
8. Simile based idioms are as frequent as metaphor and metonymy based ones.
9. There are different classifications of idioms in the literature:

- Transparent, opaque (Knowles and Moon, 2006:19-20)
- Meta-linguistic, bot literal and non-literal, embedded (Sporleder et. Al., 2008:4)
- Idioms of first degree, idioms of second degree, idioms of third degree (Subaşı Uzun, 1991:34-37; 1988:48-61)

10. Idioms of first degree: The meanings of the parts do not have any relation with the meaning of the whole.

Idioms of second degree: The idioms of second degree have constituents one or more of which are used by its/ their connotations. When we consider the connotations of the parts, we can reach the meaning of the whole.

Idioms of third degree: The parts keep their meanings. In other words, the meaning of the idiom is the sum of the connotations of its parts.

I.2.3.3. Examples of Flexibility from the Subcorpus

Some of the idioms are syntactically flexible. Glucksberg (2001:69-70) exemplify flexibility with tense, passivization, number, adverbial modification, adverbial and adjectival modification, and word substitution. The corpus data revealed that for Turkish idioms we can add “negation, causation, imperative, plurality, wording, and interrogation” to flexibility parameters. The examples of flexibility and in what ways the flexibility is occurred in our subcorpus are stated below:

The idioms below have the sense of intoxication. Among the flexibility parameters, word substitution and adverbial and adjectival modification are observed in the citations:

Word substitution: kafası güzel/ iyi/ kıyak olmak

Adverbial and adjectival modification: kafası çok güzel olmak

Figure 3

Sample concordance lines of flexibility-*kafa*

arasında da bağlantı yok. Çünkü	kafam	çok güzel . Senden güzel. Alınma
anlamlıdır. Murat'a döner (hâlâ)	kafaları	iyidir): Muratçığım ben babayla zıplayacağım
Altı üstü boza. İki bozaya	kafam	kıyak oluyordu. Daha fazlası çok

In the citations below, we observe tense differences and plural marker.

- Tense: yutacak, yutuyorlardı, yutardı, yutacakmış

- Plurality: dillerini

Figure 4

Sample concordance lines of flexibility-*dil*

müşteri gördüğü için şaşkınlıktan küçük	dilini	yutabilir . Böyle bir otelde yaşamının
Gelecek kuşaklar bulacak da küçük	dillerini	yutacak şaşkınlıktan. Galaksimizin güneşi sönecekmiş
yoluma devam ettim. Şaşkınlıktan küçük	dillerini	yutuyorlardı az daha, içlerinden birisi
proleterya ihtilali olduğunu duysa küçük	dilini	yutardı .) "İyi ama, Çinli aydınları
olanları görünce az kalsın küçük	dilini	yutacakmış . Hemen altınları toplamışlar. Eşeğin

The idiom used in the citations below is a rich source for flexibility of idioms. It is sufficient to observe word substitution, adverbial and adjectival modification, tense, passification, and wording.

- Word substitution (öpücük/ buse)
- Adverbial and adjectival modification (kocaman, ufacık, bir, usulca),
- Tense: kondurdu, kondurur
- Passification: kondurulan
- Wording: öpücük kondurdu yanağıma
- Interrogation: yanağıma bir öpücük kondurur mu?

Figure 5

Sample concordance lines of flexibility-*yanak*

keyfini sürüyor olsun ve gidip	yanağına	kocaman bir öpücük konduruvereyim . "Sevgili
söyleyince kocaman bir öpücük kondurdu	yanağıma	. Sonra da oturup tatil programı
Kendisine gülümsüyordu. Yanına yaklaştı. Eğildi.	Yanağına	bir öpücük kondurdu . Ama bu
muzipçe gülüyordu. Alican'ı kucaklayıp	yanağına	ufacık bir öpücük konduran annem
Fiko, dalgın ve yorgun annesinin	yanağına	bir öpücük kondurup çıkarken, kapıda
Elif artık yüzebiliyordu. Sabahları babamın	yanağına	kondurduğumuz öpücüklerle ona veda ediyor
lokumlar bitince o yine usulca sık "Nasılsın bakalım yakışıklı?" deyip	yanağına	bir öpücük kondurur mu? Tekrar öpücük kondurduğu için, delice aşık
kol atma, küçük bir sarılış,	yanağa	kondurulan bir buse , saatler sürüyor

In the idioms -referring to life and death- stated in the citations below, we observe word substitution, tense, passification, causation, and wording.

- Word substitution: almak/ koparmak/ uçurmak/ vurmak

- Tense: alır, almış,
- Passivization: koparılan
- Causation: uçurmak, uçurtmak, vurdurtmak
- Wording: koparılan kelle
- Adverbial and adjectival modification: tek tek kellelerini vurdurtuyor

Figure 6

Sample concordance lines of flexibility-*kelle*

pusu atardı. 10 kişiler mi, sekizinin	kellesini	alır , ikisini bırakırdı. Bu güne
direkt teröristlerin içlerine dalar, hepsinin	kellesini	almış . Kılık kıyafet olarak da
gülümseriz, bu tarafa dönüp adamın	kellesini	de alırız . Demokrasi terbiye rejimidir
güçlü, daha şık gösterir, " koparılan	kelle	büyüdükçe daha yukarılarla eşit ve
olaylar gündeme geldiğinde, -öyle diyorlar- "	kelle	koparan " yani büyük işlerden parasal
cesurmuş. Savaşta gözünün önünde adam	kellesi	koparmışlar da, kusanlar, çıldıranlar olmuş
zaptedemeyip, usulca aralamış gözkapaklarını. Cellat	kellesini	uçurmadan evvel, meydanda toplanan halka
Yenisini almak için gencecik karısının	kellesini	uçurtan İngiltere Kralı? Çağımıza gel
gelirdi aklıma. Elleri kesilen hırsızlar,	kellesi	uçurulan mahkûmlar gelirdi. O sofraya
bunları kuleye toplattırıp tek tek	kellelerini	vurdurtuyor . Daha iyi anlaşılması açısından

The idiom *kulak vermek* is also a rich source for flexibility: tense, imperative mood, passivization, necessitative, negation.

- Tense: verdi, veriyoruz, vermez
- Imperative mood: ver
- Passivization: verilmeli
- Necessitative: verilmeli
- Negation: vermediniz, veriyoruz, vermez

Figure 7Sample concordance lines of flexibility-*kulak*

ya da otobüste çevrende konuşanlara	kulak	ver : İstanbul Türkçesi mi konuşuyorlar
Hazırdı. Denizden kopup savrulan rüzgâra	kulak	verdi yeniden. Denizi hissetti içinde
vurguladı. CHP lideri, "Turizmcinin <u>sesine</u>	kulak	verilmeli . Yoksa, iyiye giden sektörde
ki, bir homurtuyla irkildi, bağırışmalara	kulak	veren hayvanlar buraya dolmuş olmalıydı
anlaşmalara, soruna dikkat çekmeye çalışanlara	kulak	vermediniz , iklim değişikliği sorununu daha
yargıları, o halde niye hastaya	kulak	vermiyoruz " sorusunu akla getiriyor. Hakim
bir ülke, neden halkın <u>sesine</u>	kulak	vermez diye. Ancak, bu böyle

In the examples above, the examples of flexibility of different body part terms are stated, but in the tables below, there are examples of flexibility of one specific body part: *ağız*.

Word substitution:

Figure 8Sample concordance lines of flexibility-*ağız* 1

sana ehliyet veren zihniyet... Ödüm	ağızıma	geldi... - Okunmuş termos da devrildi
karanlık yüzleri görünce gelinin yüreği	ağızına	geliyor, sinirden ağlamaya başlıyor. Hastaneye
çok iyi bilmeleri, kültürlü ve benim programıma birkaç kez gelmiştir.	ağızı	laf yapan insanlar olmaları ve
kimsenin konuşma hakkı yoktur. Herkesin	Ağızı	laf eden bir kızdır, kolay
kalıpları içinde, çabucak klişelere dönüşmesi,"	ağızlarında	sakız yaptığı "Apo denilen melun çiklet" olması. Bu sürecin nihaî

Adverbial and adjectival modification:

Figure 9

Sample concordance lines of flexibility-*ağız* 2

taşmış. Kadının gözleri yerinden fırlamış.	Ağız	bir karış açık kalmış. Neden
ne güzellikler var. Size anlatsam	ağzınız	dört karış açık kalır. Yani
kurşun gibi ağır havada. Kadınların	ağız	şaşkınlıktan fersah fersah açık. Sesin
zamanlarda çok canının sıkkin olduğunu,	ağzını	iyice bozduğunu biliyorsunuz değil mi
bir çare aramışlar. Sonunda köyün	ağız	iyi laf yapan ebesini bu
Ekren çifti, boşanmalarını isteyen çevrelerin	ağızlarına	daha fazla sakız olmamak için
ediniz bunlar 22 tane değil, 22 çeşittir.	Ağızdan	hiçbir zaman eksik olmaz ve

Tense:

Figure 10

Sample concordance lines of flexibility-*ağız* 3

toplayıp satardık. Domuz, domuzdur ama,	ağzının	tadını bilir. Sütü mısır yemek
iyor. Ee, ne de olsa	ağzının	tadını biliyor! Bayat besinlerden hoşlanmıyor
taşmış. Kadının gözleri yerinden fırlamış.	Ağız	bir karış açık kalmış. Neden
Başımı kaldırıp yukarı bakınca	ağzım	açık kalıyor. Ne odanın tavanını
eğitim kampusu ile karşı karşıyayız. II	Ağzımız	açık kaldı!" dersek abartmış olmayız

Plurality:

Figure 11

Sample concordance lines of flexibility-*ağız* 4

verecek diye dolanıyoruz. Çünkü kimsenin	ağzını	bıçak açmıyor. Sanki devlet sırrı
ve kurumuş umutlarıyla dönüp gelmişlerdi.	Ağızlarını	bıçak açmıyordu, onca yıl hiçbir
demokrasi ağzından düşmüyor. Milli irade	ağzından	düşmüyor. Bırak milli irade hamasetini

geceyi yaşamak!" Bunlara benzer tümceler	ağızlardan	düşmüyordu... iş Sanat konser salonundan
verecek diye dolanıyoruz. Çünkü kimsenin	ağzını	bıçak açmıyor. Sanki devlet sırrı
ve kurumuş umutlarıyla dönüp gelmişlerdi.	Ağızlarını	bıçak açmıyordu, onca yıl hiçbir
anlattı acılarını... 'O günden sonra	ağız	dolusu güldüğümü hiç hatırlamıyorum' diyerek
mektup yazdığını söylerdi. İsterse kız	ağızlar	dolusu hakaretler yağdırsın. Bir kızın

Wording:

Figure 12

Sample concordance lines of flexibility-ağız 5

bakıyor ; git değiştir kadın üstünü,	ağzını	burnunu kırarım!" diye tehdit ediyor
adını ağzına alma. Kırarım o	ağzını	burnunu senin. Sen onun yanına

Passivization:

Figure 13

Sample concordance lines of flexibility-ağız 6

tribüne gönderdiği genç futbolcuların çevresine "	Ağzımızla	kuş tutsak yaranamıyoruz" diye yakındığı
başarır. Adeta anneleri uçan kuşu	ağızlarıyla	yakalasa: "Ama anne ben turkuaz
şaşkınlıktan bir karış açık kalmış taşmış. Kadının gözleri yerinden fırlamış.	ağızlarını	görünce de eni sonu memnunluk
verecek diye dolanıyoruz. Çünkü kimsenin	Ağız	bir karış açık kalmış. Neden
vardı. Bıçak açmıyordu Paşa'nın	ağzını	bıçak açmıyor. Sanki devlet sırrı
kalmadı ortada. Ağzına sıçıldı kızım	ağzını	bu tür zamanlarda. - Yatalım artık
in nedenleri araştırılsın... Tribündeki küfürbazların	Ağzına	," Ben böyle bir anda
seçmenlerin önemli bir bölümünün seçimlerde	şuurumu	biber sürülsün!.. F.Bahçe'de
	ağızlarına,	bir parmak bal çalınarak oylarının

Causation:

Figure 14

Sample concordance lines of flexibility-*ağız* 7

onlardır. Bugün "sivil toplum" sözünü	ağızlarından	düşürmeyenler, sivil toplumun özgürlükler toplumu
direkler üzerine kablo gererek yüreklerimizi	ağzımıza	getiren gösteriler yaptıklarını, daha başkalarının

Negation:

Figure 15

Concordance lines of flexibility-*ağız* 8

yollardı. Amcaoğluna, yemin billah	ağızından	laf alamadı. "Gelecek hafta anamı ettirdi,
------------------------------------	-----------	--

I.3. The Use of Corpora in Figurative Language Studies

In order to observe metaphors in a text, there are different ways one of which is corpus-based analysis. Charteris-Black (2004:31) supports "A corpus is any large collection of texts that arise from natural language use; in a linguistic context, it is in contrast to other types text that were invented specifically for illustrating a point about language." In the opinion of Biber, Conrad and Reppen (1998:12), "A corpus is a large and principled collection of natural texts."

Corpora provide actual and natural use of language. In other words, the instances of language are not invented and the data is not based on the intuitions of researchers. In metaphor identification, as they provide not only ease but also speed, corpora are quite useful.

Techniques in corpus derived data analysis can be productive in two ways, as regards the use of metaphor: Firstly, revealing recurrent patterns of metaphorical usage which reflect the systematic behavior and attitudes of the users is practical in the way that they can provide information both about linguistic-grammatical systems that users employ and the discourse context they are working in. Secondly, large amounts of authentic data is available by means of corpora (Partington, 2006:267, 268).

Deignan (1999:177-179) explains “A concordancing program enables the researcher to study a word form (or forms) by looking at large numbers of citations of that word form with its linguistic contexts”. Deignan adds that through studying the concordances, different kinds of observations can be made, and one of the first ones is the frequency of occurrence of their metaphorical senses. Corpus-driven data show that metaphorical senses of some words are used either as frequently as non-metaphorical ones, or more frequently than them, although literal or non-metaphorical senses may be psychologically primary and historically prior. It is exemplified that of the 369 citations of “shreds”, the number of concrete referents was 207, and the number of non-concrete referents was 162. Sample citations with non-concrete referents are:

1. So far she'd managed to cling to **the shreds of** her pride.
2. Her nerves are **in shreds**.

The examples show that the metaphorical use of the word is more frequent than expected. In some cases, non-concrete uses are more frequent than the concrete uses. 48 non-concrete citations of *shreds* of are observed while the number of concrete uses was 39. For instance, *shreds of patience* was a more frequent collocation than *shreds of cloths*.

As seen in the examples of *shreds*, corpus-based studies are based on the word. Stefanowitsch (2004) remarks that “for methodological reasons, the (orthographic) word plays a central role in corpus linguistics: as corpora are accessed via word forms, corpus-based studies typically take the word as a focal point around which observations are made and theories are built.” He adds that metaphorical expressions contain words from the source domains necessarily; therefore, source domains can be identified thoroughly. For instance:

1. Happy is up: I am *six feet off the ground*, Thinking about her gives me a *lift*.
(Kövecses 1998, Lakoff and Johnson 1980).

2. Happiness is a liquid: She *bubbled* with joy, There was an *outpouring* of joy,
What is your source of happiness?

As there are no linguistic clues to *happiness* in the example (1), the study of this target domain cannot be retrieved automatically. In contrast to example (1), the words from the target domain *joy and happiness* are observed in the examples in (2) that also contain syntactic/ semantic frames from the source domain liquid: *bubble with NP, outpouring of NP, source of NP* (2004:138).

Hanks (2004:257-264) argues some syntagmatic criteria that signal metaphorical sense. One of these signals is causative verbs; in other words, a causative verb with the noun *storm* in object position is quite frequent and this typically signals metaphoricity. The other signal is partitive *of*: if *storm* is used with the partitive use of the preposition *of*, it is most probably metaphoric. Below are the examples of *storm* with causative verbs and partitive *of*:

Figure 16

Storm as direct object of a causative verb and storm with partitive of

waiting. The Daily Telegraph caused a	storm	in a teacup last week at the Queen's
of football hooliganism and sparked a	storm	when he called English supporters de
OCK Britain 's big banks stirred up a	storm	last night after threatening to char
the 13th minute. The second created a	storm	of controversy. Robins looked offsid
n the USA, it notes, there has been a	storm	of protest over a government decisio
once, and Mr Appin found himself in a	storm	of angry questions. You must stop th
altogether excluded from the angry	storm	of criticism which arose from the

In order to work thoroughly, the study of source domains is more fruitful for a corpus-based analysis of conceptual keys. This is why this study will focus on the source domains of the data derived from the constructed subcorpus.

II. METHODOLOGY

II.1. The Subcorpus

The subcorpus used in this study is constructed just for the study itself. The texts of the subcorpus are taken from the databases of the Turkish National Corpus Project.

Turkish National Corpus project is designed by a team of linguists from Mersin University and is funded by the Scientific and Technological Research Council of Turkey for a period of three years (2008-2011). It was launched in October 2008 and will run until October 2011. The estimated size of the corpus will be 50 million words and it will cover the time period from 1990 to 2009. Annotation of the corpus will be parts of speech tagging. As for the medium of the corpus, 95% of it will consist of samples from written language and 5% of it will involve samples from spoken Turkish. TNC will have a user-friendly interface and it will be accessed via internet by any web browser. TNC will not be specifically restricted to any particular subject field, genre or register so it will be a general corpus. Since it will contain samples of both written and spoken language, it will be a mixed corpus. TNC will be a sample corpus because it will be composed of text samples no longer than 15.000 words. It will include imaginative and informative text representing contemporary use of Turkish of the late 20th century, and with this feature TNC will be a synchronic corpus (Aksan & Aksan, 2009).

The subcorpus includes five million words from different text types and language users. As seen in the table below (Table 6) it includes texts from two different mediums: written and spoken. Written texts contain 4,5 million words taken from books (1 million words from fiction, 1 million words from non-fiction), periodicals (1 million words from newspapers and 1 million words from journals) and non-printed texts/ creative writings (500 thousand). Spoken data includes prepared texts that are written to be spoken (500 thousand).

Table 6

The distribution of texts in the subcorpus

WRITTEN					SPOKEN
Books		Periodicals		Non-printed	
Fiction	Nonfiction	Newspapers	Journals	0,5 million	0,5 million
1 million	1 million	1 million	1 million		

II.1.1. The Design of the Subcorpus

The word *corpus* and its plural form *corpora*, meaning “body” come from Latin. Also, in 15th century; in other words, in Late Middle English, this was its original meaning. Over time, via metaphorical extension, the word *corpus* comes to refer to a more abstract type of body: a collection of writings, for example the corpus of Shakespeare's works. More general collections of language data is referred as corpora by linguist in the second half of the 20th century (Hoffman et al., 2008:13).

Roughly, the corpus is defined as “a collection of texts” whereas the matter of fact is not that simple. Collecting language data haphazardly and putting together whatever you find does not mean you have constructed a corpus. Such a random collection is just a mass of language data. In other words, it is just like opening the fridge, taking out whatever you find, putting them all into a pot, and hoping to have a delicious meal.

The primary step of constructing a corpus is an elaborative and deep laid planning. Planning the construction of a corpus needs to have a methodology. The planner should consider any step very carefully so that s/he can overcome the problems faced during the construction process. Before taking a concrete step such as collecting texts to be

included in the corpus, we should decide on the design features. The plan must answer such questions:

1. What will the overall length of the corpus be? How many words it will consist of?
2. What will the diversity of genre types be?
3. What will the length of individual texts be?
4. How will the text samples be collected and computerized?

“In general, the lengthier the corpus, the better” (Meyer, 2002:33). On the other hand, it is crucial to take the time period, computing equipment, expenses and budget into account. As there is no clear-cut agreement on the size of a representative corpus, considering these crucial points, we have decided to compile a 5 million words corpus, assuming that this number of words will serve our purpose.

II.1.1.1. Diversity: Type of Genres

- The corpus contains both speech and writing, but speech is less than writing.

The distribution is: 90% writing, 10% speech.

- Written texts include books, periodicals, and non-printed materials. The distribution of written texts is:

+ Books: fiction, nonfiction

+ Periodicals: newspapers, journals

3. The journals included in the corpus are: *Aksiyon*, *Aratos*, *Birikim*, *Gonca*, *Kaos GL*, *Sızıntı*, *Şebnem*, *Tavır*, *Ülkü Ocakları*. Maximum 25.000 words are taken from each journal.

4. Owing to the diversity of non-printed texts, and the variety of their word numbers, there is not any clear-cut selection of number of words. For instance, an e-mail includes small numbers of words, whereas a parliamentary proceeding may include more than 100 thousand words.

5. Spoken data: 22 transcribed speeches are compiled for the corpus. These transcribed materials include the speeches of politicians (Deniz Baykal, Recep Tayyip Erdoğan), press statements, interviews (with Ahmet Mete Işıkara by Nazire Kalkan, with Tan Oral by Aydın Engin, with İsmail Cem by Can Dündar, with Aykut Kazancıgil by Figen Şakacı, with İsmet Özel by A. Hakan Coşkun, with Seyfi Dursunoğlu by Korhan Atay and Figen Kumru Akşit), chats of Cenk and Erdem. It is clear from the examples that some of them are written to be spoken, for instance press statements; and some are transcriptions of spontaneous speech such as talks of Cenk and Erdem. Each transcribed text is approximately 20.000 words.

II.1.1.3. Time-Frame for Selection of Texts

As our purpose is to search the present day spoken and written Turkish, the subcorpus constructed for the study is a synchronic one, so that the time-frame is narrow. To put it clearly, the text samples included in the subcorpus are from 1990 to 2009.

II.1.2. Collecting and Computerizing the Text Samples

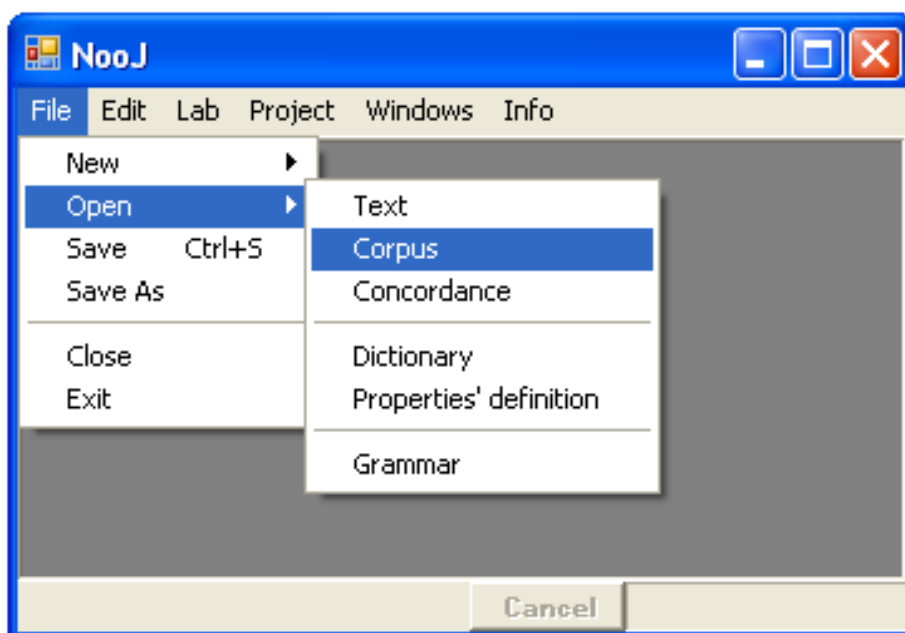
The data is collected from two different sources which are digital materials and non-digital materials. The data that is not digital is either printed or nonprinted. Printed ones are scanned and put into Optical Character Recognition (OCR) program, nonprinted ones are typed. Digital data is mostly collected from internet sources. After these steps, all data is spellchecked and corrected.

II.1.3. Getting the Concordance Lines: NooJ

The concordance lines analyzed in this study are taken from the software NooJ (Silberstein, 2003). The version worked on is NooJ Turkish Module version 01b (Mersinli and Aksan, 2010).

Figure 17

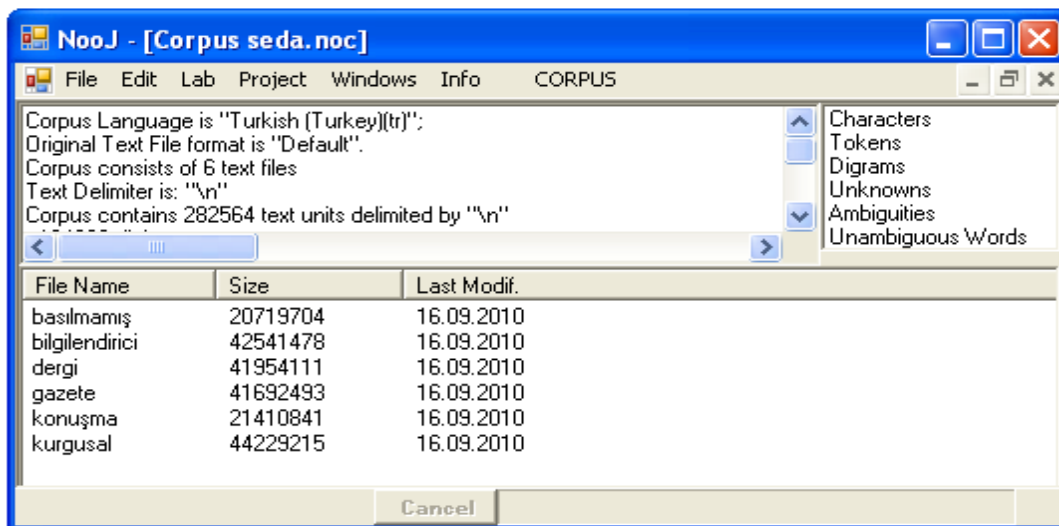
How to get concordance lines step 1

When we start the program, we see the screen showed in the picture above. As illustrated on figure17, we follow the path “file>open>corpus” through NooJ's interface.

Figure 18

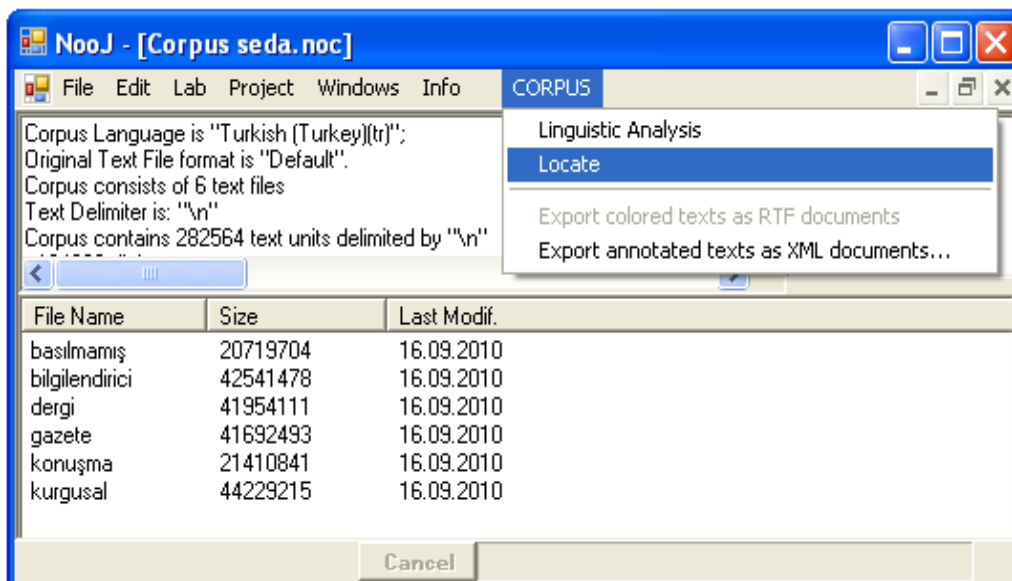
How to get concordance lines step 2

After few seconds we come up with the screen showed in figure 18. Here we can find general information about the corpus converted to NooJ format, such as:

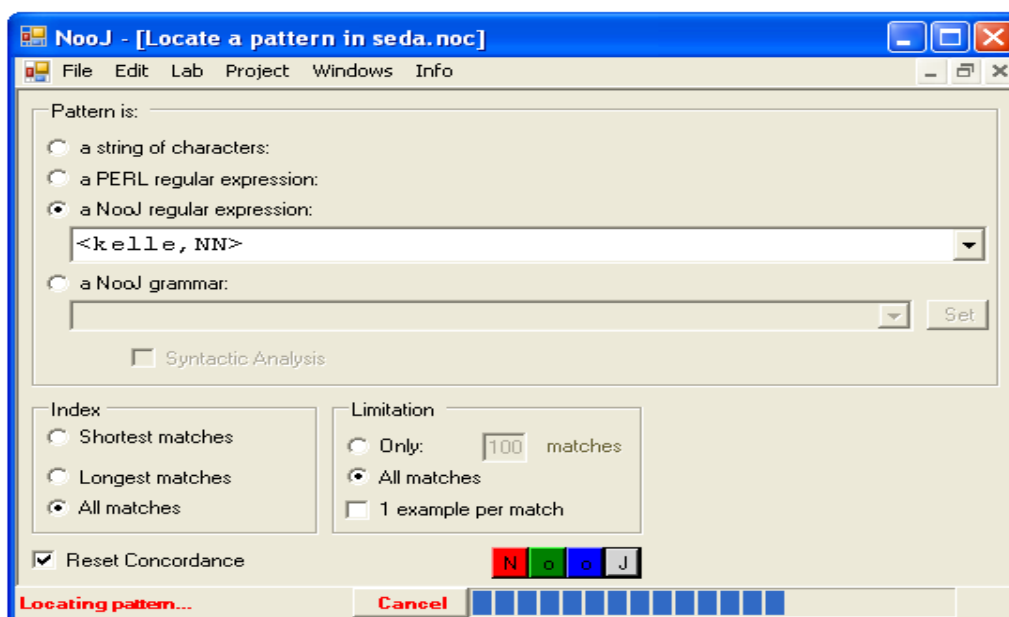
- the language of the corpus: Turkish,
- how many text files is included: 6,
- the names of these files:
 - + basılmamış (*nonprinted*),
 - + bilgilendirici (*informative*),
 - + dergi (*journal*),
 - + gazete (*newspaper*),
 - + konuşma (*spoken*),
 - + kurgusal

Figure 19
How to get concordance lines step 3

In order to search a lemma in the annotated corpus, we click on “CORPUS” menu, choose “Locate”, and we get the screen below (Figure 20):

Figure 20
How to get concordance lines step 4

As illustrated in figure 20, the software NooJ provides the researchers several searching alternatives which are *pattern*, *index* and *limitation*. For *pattern*, we select a *NooJ regular expression*, for both *index* and *limitation* we select *all matches*.

The white space in *pattern* section (search form), below a *NooJ regular expression* is for the lemma we want to have in concordance lines. Firstly, we have a *less than sign*, secondly, we write our lemma, after a *comma* we write *NN* (that shows the lemma we are searching is a noun), and lastly we have a *greater than sign*. *Less than* and *greater than* signs are used in order to get both inflected and derived forms of the searched lemma.

The last step to take is to click on one of the letters of **NooJ** that is placed at the very bottom. As seen in figure 4, there are different colors for each letter of **NooJ**. It is possible to pick one of the optional colors so that we can have the concordance lines in that color -red, green, blue, or black-. After these operations, we get the view of the searched lemma in concordance lines as in figure 21:

Figure 21
How to get concordance lines step 5

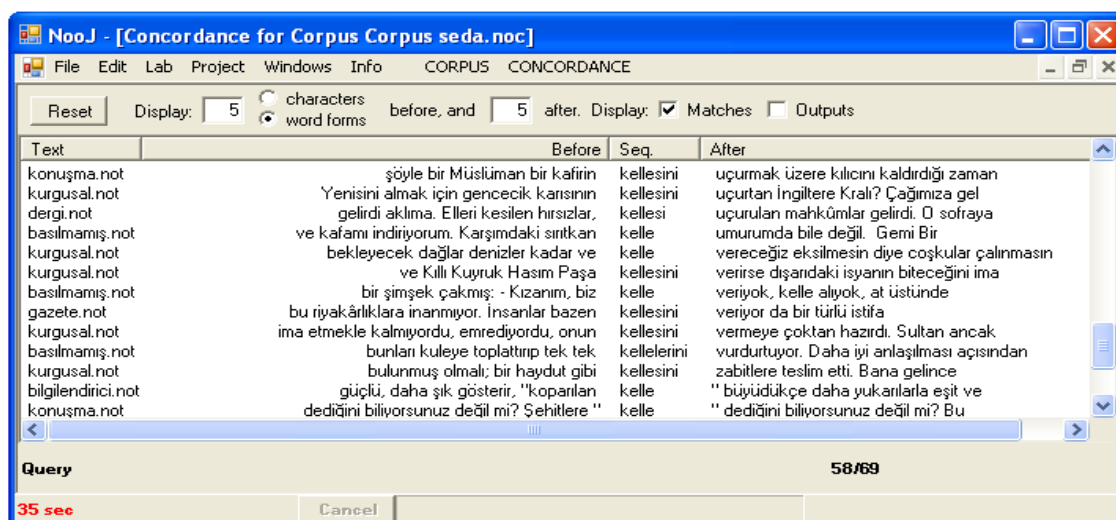

Figure 21 depicts the screen after the location of the searched concordance lines with some information and options. For instance, file names on the left side of the results in the concordance pane, stated under the *text* column, denote the genres of the texts included in the corpus in our case. Also, the user can limit the number of collocates through the options bar on top, under the menus. For example, in the sample concordance results in figure 5, the collocates are set to 5:5.

The numbers on the bottom-right side of the frame indicate the number of located concordance lines. In other words, in our sample 69 concordance lines are located, and after filtering process of the lines, the number of remaining lines is 58. In our study, this means that 58 *kelle* out of 69 are relevant to the purpose of our study (58 of them are used figuratively, 11 of them are used literally). The filtering is made manually, and by filtering we mean taking the nonfigurative samples of the searched word out of all samples, so that we can have just the figurative uses.

II.2. Data Collection Techniques

The data is collected from the dictionary of Türk Dil Kurumu and naturally occurring samples of texts taken from the constructed subcorpus. Firstly the selected body part terms are looked up from the dictionary of TDK. As a second step, the data of the subcorpus is processed in NooJ, and the concordance lines taken from Nooj are opened with the program of OpenOffice named Calculator (Linux version of Excel). The next step is the process of filtering out the unrelated data. This filtering out is made manually. Each

concordance line is read and the ones that are unrelated to the study are filtered out. By “unrelated” we mean:

1. Homophones:

(1) a. *diş*, when suffixed by the marker of accusative case *-(y)I*, or 3rd person singular possessive *-(s)I(n)*, becomes *dişi* which is a homophonous word of the Turkish equivalent of the word *female* as in the citations below: female insect, female tiger, female enemy, female bee, female camel, and female monkey.

Figure 22

Sample concordance lines that are filtered out 1

gübre topuna bir müddet sonra	dişi	böcek tarafından bir yumurta konur
acıyorum. Yağ lekesi olayı, kızın	dişi	kaplan gibi ortaya atılışıyla çözülüyor
için çiçeklere kondukça erkek ve	dişi	çiçekleri aşilayarak çok meyve alınmasına
bir filminden daha söz edeceğim. "	Dişi	Düşman ". Afişe baksanıza, kadro müthiş

b. The verb *almak* when suffixed by second person plural imperative marker *-(y)In(Iz)* is homophonous with the body part term *alın*:

Figure 23

Concordance lines that are filtered out 2

kadar bağıryordu. "Bu çocuğu istemiyorum	alın	bu çocuğu burdan! Çıkarın onu
olursa, pamuklu bir çubukla hemen	alın	. Üzerine yine pamuklu bir çubukla
olarak uzun süre tedavi altına	alınız	ve iyileştiririz. Ancak tedavi bittikten
ülkelere giderim ben de." "Pasaportunu	alınız	sayın yargıç. Kaçacak bu adam

2. Derivatives: One of the limitations of this study is to analyze just bare and inflected forms of the searched words, that's why the concordance lines including derived forms has to be filtered out.

(2) a. the derived forms of *diş*: *dişlemek* meaning *to bite*:

Figure 24

Concordance lines that are filtered out 3

görüp görmediğini anlamak için parmağını	dişledi	, gözlerini oğuşturdu, yüzünü tokatladı. Rüya
beni seyreden adamın eline tutuşturdum.	Dişledi	. İçeride kampana iki kez vurdu
EL-MA parıldadı; kopardım ve	dişledim	; yusuvarlak, sert, sulu! Menipo'nun
Günümüzün atasözü: Toprağı işleyen, ekmeği	dişler	Ne pişirdim diye de düşünmeyin

b. the derived forms of *göz*: *gözlemek* meaning *to sight*:

Figure 25

Concordance lines that are filtered out 4

yaşamının bir de sonu. Onu	gözledi	, büyüttü, düşledi umutlar koydu üstüne
kafasıydı. Esra ile hayretle bunu	gözledik	. Sen kalk adamların kralını koru
yaygın bir söylemdi. Biraz üzülerek	gözledim	bunun işaretlerini... Biz o çok
Başka bir satışçının başarılı performansını	gözlemiş	olmanın pekiştirdiği güvenle, yeni satışçı

II.3. Methods of Analysis

After the preparation of the data and filtering out process, each noun is evaluated in its context in order to identify whether it is used figuratively or not. The figurative ones and the literal ones are grouped in separate excel worksheets. Then, figurative ones are grouped according to the image schemata and semantic field which they belong to, and analyzed according to the principles of “conceptual metaphor theory” (Lakoff and Johnson, 1980).

Different figurative uses (metaphors, metonymies, and similes) are categorized and grouped. Then, they are analyzed quantitatively and qualitatively. Quantitative analysis involves:

1. The frequency of the searched word, the number of citations that are filtered out, and the rest of the citations after filtering out process,

Ex: Total number of the citations including *alın* is 1302. Of the total 1302 citations of *alın*, 968 are homophone of the body part term *alın* either suffixed by second person plural imperative marker *-(y)In(Iz)*, or passive marker *-(I)n*. When we filter out these 968 citations, we reach the number of citations including *alın* that refers to a body part, and this number is 334.

2. The distribution according to the genres:

- How many times the searched body part term is used in each genre, and how many of them are used figuratively or literally,

- The percentage of the total figurative and literal uses observed in the subcorpus, and the percentage of the citations in each category,

Ex: Of the 334 examples of *alın* in the corpus, 153 (46%) are used figuratively, and 181 (54%) are used literally. Among the 334 citations, 12 (3,6%) are from non-printed, 50 (15%) are from nonfiction, 56 (16,8%) are from journals, 17 (5%) are from newspapers, 43 (12,8%) are from spoken, and 156 (46,7%) are from fiction texts.

Table 8A sample of distribution: the figurative and literal samples of *alın*

Alın: 1302-968:334		Nonprinted		Nonfiction		Journal		Newspaper		Spoken		Fiction	
		12		50		56		17		43		156	
153	181	8	4	21	29	31	25	13	4	40	3	40	116

	Figurative samples
	Literal samples

Qualitative analysis involves

1. The figurative categories: metaphors, metonymies, similes

Ex: The data connoted that *alın* is not a rich source for metonymy; however, there are two of them. In both, the word *alın* refers to person -the whole body-.

Figure 26A sample of concordance lines: the figurative samples of *alın*

ve Rabbinin huzuruna secdesiz bir	alınla	çıkmayacaktı. Öyle olmayı ne kadar
Elinde değil. İstmeden, kendiliğinden oldu.	Alnında	yabancı yazmıyordu. Onu görünce bir

2. Description of syntactic properties:

- Is the searched word in bare form or inflected? If there are inflectional suffixes, can we observe any effect on figurative language uses?

Ex: The dominant form of *alın* in the citations is its bare form with the number of 44, in the rest of the citations *alın* is suffixed by a possessive marker.

3. The collocational behaviors of the searched word including its semantic prosody or aura of meaning, and syntactic properties.

Ex: Destiny is one of the semantic fields that is frequently observed in the citations including *alın*. *Yazı* (writing) is observed in 16 of 18 citations referring to destiny; therefore, it is reasonable to make the claim that we -as language users- talk about destiny via *yazı*. In other words, our destiny is written on our forehead by god. When collocated with *yazı*, *alın* is mostly in bare form. If not bare, one of the possessive suffixes, and either dative -(y)A or locative -DA case marker is attached to *alın*. The very first left collocate *yazı* is mostly suffixed by possessive -(s)I. *Alın yazısı*, referring to destiny (*kader*), is in some citations collocated with the word *kader* itself. The expression *alın yazısı* have a negative prosody, and mostly collocated with the words having negative sense such as *günah* ‘sin’, *fakir* ‘poor’, *kötü* ‘bad’, *zavallı* ‘miserable’, *ağlatmak* ‘make somebody cry’.

4. The tendencies of the searched words when collocated with specific concepts.

Ex: When collocated with a geographical term such as *güneş* ‘sun’, *yeryüzü* ‘earth’, or a building such as *mabed* ‘tomb’, *medrese* ‘madrasa’, and when it is a part of them, *alın* is most probably used figuratively.

5. The most significant and striking findings of corpus data.

Ex: The distribution of the figurative and literal samples of *alın* is noteworthy. In 4 (nonprinted texts, journals, newspapers, and spoken texts) of the 6 genres, figurative uses of *alın* are more than literal ones. Only in informative and fiction texts literal uses are more than figurative ones. Total number of citations including *alın* in spoken texts is 43, and 40 (93%) of them are figurative uses. Just 3 (7%) are used literally.

6. The comparison of the data: Data derived from TDKD and the subcorpus.

Table 9

A sample of comparison of the data from TDKD and Subcorpus

ALIN	IDENTITY		FORCE		
	Personal Characteristics	Destiny	Attitude	Effort	Congratulation
TDK	+	+	+	+	+
CORPUS	+	+	-	+	-

Identity image schema has two semantic fields which are personal characteristics and destiny, and both exist in TDKD and corpus. Under the image schema force, attitude and congratulation semantic fields occur only in TDK, yet effort occurs in both TDKD and corpus.

III. ANALYSIS OF THE DATA

Metaphor involves understanding one domain of experience in terms of a very distinct domain of experience. To put it more technically, it is possible to understand metaphor as a mapping from a source domain to a target domain. Because of the rigorously structured mapping and metaphor's nature, the entities in the target domain correspond systematically to entities in the source domain (Lakoff, 2006:190-193).

For a corpus-based analysis of metaphoric language, source domain is more advantageous to study. Our starting point is idioms including the searched body part terms. Firstly, we looked up the idioms from the dictionary of Türk Dil Kurumu (TDKD), listed them, and classified them according to their semantic fields. Then, the chosen body part terms are searched from the subcorpus, and classified. This first classification is based on the usage of the body part terms. The ones used literally are filtered out, and the derived data is analyzed both quantitatively and qualitatively. Quantitative analysis includes the distribution of the figurative and literal uses of each body part term according to the genres. It also involves the frequency of occurrences of the figurative and literal uses of each body part term. In qualitative analysis of the data, the classification of figurative uses according to their image schema and semantic fields are made. The image schemas emotions, force, identity, space, existence, multiplicity, containment, cognition, and the others are argued and exemplified. Lastly, the data derived from subcorpus is compared and contrasted with the data taken from TDKD.

III.1. Sample Studies on Analysis of Figurative Language

Normal patterns of usage associated with each word can be identified via studying words in context. By this way, a meaning or meaning potential can be associated with each word, so lexical entropy is reduced. Metaphors and idioms are two of the concerns of this approach and classified as "norms" -conventional uses- and "exploitations" -ad-hoc metaphors-. This theory is called theory of norms and exploitations (TNE) in which the word plays a central role as theoretical entity. Behind the TNE, there is the idea that not only words in isolation but also sets of stereotypical syntagmatic patterns associated with each word are stored in the brains of human beings (Hanks, 2004:245-246)

On account of the fact that patterns of linguistic behavior are recurrent, the hypothesis that the association of meanings with patterns will have noteworthy predictive power for interpreting the meaning of words in texts is reasonable. Analysis norms for nouns focus on collocates that indicate prototypical usage. In a standard syntactic relation with the target word, most important collocates are observed. For instance, Hanks (2004:251-260) expresses that a corpus based research showed that a statistically important collocate of *storm* is *protest* (sample citations are below), and there is a figurative use when *storm* is used with *protest*.

Figure 27

Protest as the collocate of *storm*

llowing August. This unleashed such a	storm	of protest, in which branches in the
en Belt land is guaranteed to raise a	storm	of protest. As well as supporting hi
Federation they are likely to raise a	storm	of protest from residents and local
in addition to Waterloo has raised a	storm	of protest not only from Camden Coun
ent origin. Its growth was to cause a	storm	of protest in the next century from

Deignan and Potter analyzed *nose*, *mouth*, *eye* and *heart* in Italian and English by using corpora. It is claimed that in metaphorising bodily experience, the domain of body part terms plays a central role and while analyzing the metaphors collocates derived from corpora (Bank of English, The Italian Reference Corpus, and Parole Corpus). For the English data, the main collocates of each lexeme were identified automatically, but Italian data analyzed manually. The most striking finding was that non-literal language was extremely common: around 65% of citations of head(s) and heart(s), around 50% of hand(s) and eye(s), around 25% of citations of nose(s), and around 17% of citations of mouth are non-literal. Specific collocates often had connection with a specific sense; for example, *attack* and *disease* are overwhelmingly associated with the literal sense of *heart*, conversely *break* occurs with a non-literal sense.

Sardinha (2008:128-145) takes a closer look at frequency of metaphor by focusing on metaphor probability that has received insufficient attention. The term *probability* used in this study is defined as the likelihood of a word or expression being used as metaphor in a corpus, and the aim of the study is to check the probability of words expressing metaphorical meaning. Sardinha studied the likelihood of encountering metaphorical expressions in corpora. As a result of this study, it is founded that recent corpus studies have confirmed that metaphor is really common; in other words, metaphorical uses tend to be very common. In many cases, metaphorical uses are more than literal ones.

In idiom studies, it is important to analyze the words in context. The sentences below exemplify the importance of the context:

+ Dad had to break the ice on the chicken troughs so that they could get water.

+ If you've just moved to a new area a good way to break the ice for you and your child is a parent and toddler group (Sporleder, 2008:1-2).

The corpus used by Sporleder et. al. (2008:2-6) was the IDIX (Idioms In conteXt) Corpus. It is an addition on to the British National Corpus (BNC), and contains annotations of a subset of potentially idiomatic expressions which are manually labeled. After the creation of the IDIX Corpus, it was time for idiom selection and extraction. As the first step, expressions were looked for in idiom dictionaries. In order to get a first impression about of how frequent the respective idiom is on the internet, Google search engine was used. After this, contexts containing these expressions were looked via BNC. The expressions that are relatively frequent in the BNC or on the internet, and that can be found both literally and idiomatically in the BNC were favored. The final step was to extract all occurrences of the target expressions from the database. At the end, they had 20 expressions with the most instances, and numbers of figurative and literal uses per expression.

Markert and Nissim (2003:175-176) present a corpus-based metonymy analysis on country names, and argue that in order to answer many interesting linguistic and statistical questions, we need to work with real texts. They have specified several characteristics of metonymies:

- There is systematicity in metonymic readings (location names refer to an associated event).
- The interpretation of unconventional metonymies is context dependent, and unconventional metonymies can be created on the fly.

- Metonymic expressions seem to be very frequent.

In order to find their metonymic uses, all country names from WordNet and the CIA factbook were extracted, and searched from BNC. The metonymic samples are classified as (Markert and Nissim, 2003:179-181):

- Object for representation: The name is used to refer to a representation of the referent.

+ This is Malta. (pointing to a map)

- Place for people: People or organizations associated with a place are told by the name of the place.

+ America did ... try to ban alcohol.

- Place for event: The name of a location stands for an event happened there.

+ you think about some of the crises that are going on in the world from Bosnia and so on (Bosnia: war)

- Place for product: The name of a place stands for a product manufactured there.

+ The thing about the record is the influences of the music. The bottom end is very New York/ New Jersey and... (New Jersey: tunes from New Jersey)

The frequency of metonymies was as stated:

Of the 1000 examples of country names in SetB, 61 (6.1%) were excluded as noise. 14 (1.4%) examples could not be agreed on even after discussion. 737 (73.7%) examples are literal, 161 (16.1%) are place-for-people metonymies, 3

(.3%) place-for-event metonymies, 9 (.9%) were annotated as othermet and 15 (1.5%) as mixed readings. Neither obj-for-rep nor obj-for-name nor place-for-product were found in SetB (Markert and Nissim, 2003:184).

III.2. Idioms Included in the Dictionary of TDK

This section of the study involves the idioms included in the TDKD. The idioms are classified according to the image schema and semantic field they belong to. We had the list of image schemata and the first step was to classify the idioms according to them. After this process we have come up with the image schemata emotions, force, identity, space, existence, multiplicity, containment, cognition. The idioms that are not a member of any of these image schemata are classified as “the others”. Furthermore, some of the idioms are not included in any of the image schemata as they have more than one meaning referring to different semantic fields. This kind of idioms are stated at the very end of the tables. Sample idioms having more than one meaning are:

Table 10

Sample idioms having more than one meaning

çenesi oynamak	1. bir şey yemek 2. çok konuşmak
deve dişi gibi	1. iri görünümlü 2. sıradan olmayan, tanınmış, güçlü
burnunun yeli harman savurmak	1. büyüklenmek, kibirlenmek 2. çok öfkelenmek
ağız (ağzını) açmak	1. konuşmaya başlamak 2. kesici aletleri keskin duruma getirmek 3. ağır sözler söylemeye başlamak 4. azarlamak, paylamak 5. alık alık bakmak.
ağız dili tutulmak	1. konuşamamak 2. beklenmedik bir durum karşısında heyecanlanmak, hayranlık duymak

After classifying the idioms according to the image schemata they belong to, we have classified them according to the common semantic features they have and we named such features as semantic fields. Some of these semantic fields have subfields. For instance *to talk* is a semantic field, and *to talk so much, not to talk, to talk about the same thing, to say eloquent words, to be talked about* are subfields of the semantic field of *to talk*.

III.2.1. Çene

Table 11

Idioms including *çene* taken from the dictionary of TDK

		To talk so much and steadily	
		FORCE	TO TALK
<i>çene</i> patlatmak	karşı tarafa anlatabilmek veya kabul etmesini sağlamak için bir konu üzerinde uzun uzun konuşmak		
<i>çene</i> yarışına girmek	birbirinin sözünü keserek susmamacasına konuşmak		
<i>çene</i> yarıştırmak	karşılıklı gevezelik etmek, çok konuşmak		
<i>çene</i> yetiştirmek	konusmayı sürdürmek		
<i>çenesi</i> durmamak	gereksiz yere sürekli konuşmak		
<i>çenesi</i> düşmek	yerli yersiz konuşup gevezelik etmek		
<i>çenesine</i> vurmak	aşırı derecede konuşmak, gevezelik etmek		
<i>çenesinin</i> bağı çözülmek	gevezelik etmek, yerli yersiz, sürekli konuşmak		
<i>çenesi</i> açılmak	durmadan konuşmak, gevezelik etmek		
Not to say anything			
(birinin) <i>çenesini</i> bıçak açmamak	sıkıntı ve üzüntüden konuşmamak		
<i>çenesini</i> tutmak	ağzını tutmak		
To talk in vain			
<i>çene</i> yormak	boşuna söyleyip durmak		
To make someone talk			
(birinin) <i>çenesini</i> açtırmak	söz fırsatı vermek		
To shut somebody up			
<i>çenesini</i> kapatmak	susturmak		
CS	burnu <i>çenesine</i> değmek	çok yaşlanmak	
	<i>çenesi</i> atmak	can çekişirken çenesi titremek	

	<i>çenesi</i> kilitlenmek	alt ve üst çene sımsıkı bir durumda bir araya gelmek
	<i>çenesini</i> dağıtmak	iyice dövmek
	alt <i>çenesi</i> oynamak	rüşvet alıp yemek
	<i>çenesi</i> oynamak	1. bir şey yemek 2. çok konuşmak
	<i>çenesini</i> açmak	1. çok konuşmasına sebep olmak 2. çok konuşmak, gevezelik etmek
	<i>çenesini</i> bağlamak	1. ölen bir kimsenin çenesi altından geçirilen tülbendi başının üstünde düğümlemek 2. bir kimsenin ölümünü istemek

Table 10 illustrates the idioms taken from the dictionary of TDK, and grouped according to their image schemata and semantic fields. The only image schema found here is “force”. Definitely the most salient field is the one to talk. Its subfields are talking so much and steadily, not saying anything, talking in vain, make someone talk, and shut somebody up. The others are the idioms having the meaning of change of state, and the ones that have more than one meaning.

III.2.2. Yanak

Table 12

Idioms including *yanak* taken from the dictionary of TDK

IDENTITY	
Physical Appearance	
<i>yanığına</i> kan gelmek	yüzü daha canlı ve renkli olmak, iyi beslenmekten dolayı gülbüz görünmek
<i>yanığından</i> kan damlamak	çok sağlıklı olduğu benzinden anlaşılmaq

There are only two idioms in the dictionary of TDK containing *yanak*. The senses associated with the body part term *yanak* in idiomatic expressions belong to the

image schema identity and they are related with physical appearance, and collocated with *kan* (blood). The red color of the cheeks refer to being healthy.

III.2.3. Kelle

Table 13

Idioms including *kelle* taken from the dictionary of TDK

EXISTENCE	Life and death	
	<i>kellesinden</i> olmak	can vermek, ölmek
	<i>kellesini</i> koltuğuna almak	ölümü göze almak
	<i>kelleyi</i> koltuğun altına almak	kellesini koltuğuna almak
	<i>kelleyi</i> vermek	canını feda etmek
	<i>kelle</i> koltukta gezmek	gözünü budaktan esirgememek
	(birinin) <i>kellesini</i> uçurmak	kafasını keserek koparmak
(birinin) <i>kellesini</i> vurdurmak	Öldürtmek	
FORCE	To be in a hurry	
	<i>kelle</i> götürmek	gereksiz bir aceleyle gitmek, koşturmak, acele davranmak
	<i>kelle</i> koşturmak	gereğinden çok acele etmek
	Power and success	
<i>kelle</i> koparmak	olumsuz ve başarısız bir durum sonunda işe, göreve son vermek	
IDENTITY	Physical appearance	
	<i>kelle</i> kulak yerinde	1. kanlı canlı ve iri yapılı olan 2. gösterişli, itibarlı sayılan

The idioms including the body part *kelle* have three image schemata: existence, force, and identity. Most idioms including *kelle* are about life and death. The others are about being in a hurry, power and success, and physical appearance.

III.2.4. Diş

Table 14

Idioms including *diş* taken from the dictionary of TDK

EMOTION	Anger	
	<i>diş</i> gıcırdatmak	öfkesini davranışlarıyla göstermek
	Irritation	
	<i>it dişi</i> domuz derisi	sevilmeyen iki kişi arasındaki anlaşmazlıktan duyulan hoşnutluğu anlatan bir söz
FORCE	Power and success	
	<i>diş</i> geçirmek	zorla veya inatla istediğini yaptırmak
	<i>diş</i> göstermek	güçlü olduğunu, saldırıya geçebileceğini durumuyla belli etmek, tehdit etmek
	(birine) <i>diş</i> geçirememek	gücünü yetmemek
	(birini) <i>dişine</i> kestirmek	birini alt edeceğine veya dövüleceğine inanmak
	(birinin) <i>dişini</i> sökmek	kötülük edemeyecek duruma getirmek
	Value	
	(bir şey) <i>dişe</i> dokunur (olmak)	işe yarar, belirtilmeye değer, önemli (olmak)
	<i>dişe</i> dokunmak	işe yarar olmak, önemli olmak, yerinde ve anlamlı olmak
	Change of State	
	<i>dişleri</i> dökülmek	yaşlanmak, ihtiyarlamak
	fil <i>dişi</i> kuleye çekilmek	herkesi küçümseyip kendisine özgü dünyasına çekilmek
	Attitude	
	(birine) <i>diş</i> bilemek	kötülük yapmak için fırsat beklemek, hıncını gösterir bir durum almak
	Possession	
<i>dişten</i> tırnaktan artırmak/ <i>dişinden</i> tırnağından artırmak	yiyecek giderlerini kısararak para biriktirmek	
To bear		
<i>dişini</i> sıkmak	darlığa, sıkıntıya dayanmak, katlanmak	
IDENTITY	Personal Characteristics	
	<i>dişli</i> tırnaklı	saldırgan olan, sözünü geçiren
	fil <i>dişi</i> kuleden bakmak	herkesi küçümseyip kendini farklı görmek
MULTIPLICITY	Quantity	
	<i>dişinin</i> kovuğuna bile gitmemek	yiyecek çok az gelmek
Cold		

	otuz iki <i>dişe</i> keman çaldırmak	içecek çok soğuk olmak
OTHERS	canını <i>dişine</i> almak (takmak)	1. her tehlikeyi göze alarak işe girişmek 2. bütün gücünü harcayarak yapmak
	deve <i>dişi</i> gibi	1. iri görünüşlü 2. sıradan olmayan, tanınmış, güçlü
	<i>dişine</i> göre	1. gücünün yeteceği, altından kalkabileceği bir durumda 2. uygun, kolay
	<i>dişine</i> vurmak	1. ısırarak, dişlemek 2. mec. değerini anlamak için kontrol etmek
	<i>dişini</i> tırnağına takmak	1. çok büyük güçlülere, sıkıntılara katlanmak 2. bütün gücünü kullanmak

Table 14 illustrates that the idioms taken from the dictionary of TDK can be classified in 5 image schemata: emotions, force identity, multiplicity, and others. The diversity of the semantic fields instead of subfields (for example *konuşmak* is a field, *çok konuşmak*, *konuşmamak*, *boş konuşmak* are subfields of *konuşmak*) shows that *diş* does not have a tendency to refer to a basic semantic field.

Only the field on emotions has two subfields which are anger and irritation, and both of them refer to negative emotions. In addition, we can easily observe a quite large number of samples in the field of power. The idioms in this group refer to have power to do something or put pressure on somebody. The other fields are: value, change of state, personal characteristics, attitude, quantity, possession, cold, and to bear. There are also some idioms having more than one sense.

III.2.5. Alın

Table 15

Idioms including *alın* taken from the dictionary of TDK

IDENTITY	Personal characteristics	
	<i>alın</i> damarı çatlamış	ar damarı çatlamış
	<i>alın</i> açık yüzü ak	çekinecek hiçbir durumu veya ayıbı olmayan
	<i>alınının</i> akıyla	ayıplanacak bir duruma düşmeden, şerefiyle başarı göstermiş olarak
	Destiny	
	<i>alında</i> yazılmış olmak	bir olayın, kişinin başına gelmesini Allah yazmış olmak
	<i>alınının</i> kara yazısı	kötü kaderi, kötü talihi
FORCE	Attitude	
	(birinin) <i>alını</i> karışlamak	küçümseyerek meydan okumak
	<i>alına</i> kara sürmek	bir kimsenin haksız yere kötü tanınmasına yol açmak
	Work	
	<i>alın</i> teri dökmek	çok emek vermek, zahmetli bir iş görmek
	Congratulation	
<i>alından</i> öpmek	beğenmek, takdir etmek	

In table 14 we can see the idioms -including *alın*- taken from the dictionary of TDK. The same as *diş*, the diversity of the semantic fields instead of subfields shows that *alın* does not have a tendency to refer to a basic semantic field. Compared to the other body part terms, *alın* does not have a wide range of semantic fields. The image schemata and semantic fields are:

Identity: Personal characteristics, destiny

Force: Attitude, work, congratulation

III.2.6. Burun

Table 16

Idioms including *burnun* taken from the dictionary of TDK

EMOTIONS	Sadness	
	<i>burnundan</i> (fitil fitil) gelmek	elde ettiği güzel şey, sonradan gelen üzüntüler üzerine kendisine zehir olmak
	<i>burnundan</i> gelmek	iyi niyetle girişilen bir işten beklenen sonuç alınmadığından dolayı sıkıntı içinde olmak
	<i>burnunun</i> direği sızlamak	maddi veya manevi çok acı duymak, çok üzülme
	<i>burnu</i> sızlamak	duygulanmak
	Irritation	
	<i>burnunun</i> direği kırılmak (düşmek)	çok pis bir koku duyarak tedirgin olmak
	<i>burnunun</i> direğini kırmak	çok pis bir koku yayarak tedirgin etmek
	Regret	
	<i>burnundan</i> getirmek	yaptığına pişman etmek
	Anger	
	<i>burnundan</i> solumak	çok öfkelenmiş olmak
Yearning		
<i>burnunda</i> tütmek	çok özlemek	
FORCE	Change of state	
	<i>burnu</i> çenesine değmek	çok yaşlanmak
	<i>burnu</i> kırılmak	büyüklemez duruma gelmek
	<i>burnunun</i> yeli kırılmak	öfkesi yok olmak
	<i>burnu</i> sürtülmek	sıkıntı çektikten sonra daha önce beğenmediği bir durumu kabul etmek, gururundan vazgeçmek
	<i>burnunu</i> kırmak	birini güç durumda bırakarak büyülenmesini veya direnişini yok etmek
	<i>burnunu</i> sürtmek	sıkıntı çektikten sonra daha önce beğenmediği bir durumu kabul etmek, gururundan vazgeçmek
	Value	
	<i>burnuna</i> koymak	aldırış etmek, göz önünde tutmak, değer vermek, kale almak
	<i>burun</i> bükme	beğenmemek, önem vermemek
	<i>burun</i> kıvırmak	önem vermemek, küçümsemek, beğenmemek
	Control	
(birini) <i>burnundan</i> yakalamak	birini yönetimi altına almak, kaçamak bulamayacağı duruma getirmek	
IDENTITY	Personal characteristics	
	(bir işe) <i>burnunu</i> sokmak	gereksiz her işe karışmak

	<i>burnu büyümek</i>	kibirleşmek, büyükmek
	<i>burnu Kafdağı'na çıkmak (varmak)</i>	kibirleşmek, şırmarmak, burnu büyümek
	<i>burnu Kafdağı'nda (olmak)</i>	çok kibirli (olmak)
	<i>burnu yere düşse almaz</i>	kendini beğenmiş, kibirli
	<i>burnundan kıl aldirmamak</i>	kendisine söz söyletmemek, çok huysuz olmak
	<i>burnunun dikine (doğrusuna) gitmek</i>	öğüt dinlemeyerek kendi bildiği gibi davranmak
	<i>burnunun ucundan ötesini (ilerisini) görmemek</i>	dar düşünceli olmak
	<i>burun şişirmek</i>	kibirleşmek
	<i>burun yapmak</i>	üstünlük taslamak
	<i>ölümle burun buruna gelmek</i>	ölümle sonuçlanabilecek çok büyük bir tehlike ile karşılaşmak
	Physical appearance	
	<i>burnundan düşen bin parça olmak</i>	çok asık suratlı olmak
	<i>burnunu sıksan canı çıkacak</i>	çok zayıf ve güçsüz kimseler için kullanılan bir söz
SPACE	<i>(birinin) burnuna girmek</i>	birine çok sokulmak
	<i>(birinin) burnundan ayrılmamak</i>	yanından gitmemek, uzaklaşmamak
	<i>burnunun dibine sokulmak</i>	çok yaklaşmak, iyice yaklaşmak
EXISTENCE	Life and death	
	<i>burnuna karıncalar dolmak</i>	ölmek
	<i>Azrail'le burun buruna gelmek</i>	ölümle karşı karşıya gelmek
OTHERS	<i>ağız burun birbirine karışmak</i>	1. dayak sonucunda yüz yara bere içinde kalmak 2. yüzde aşırı öfke, üzüntü, yorgunluk vb. durumların izleri görünmek.
	<i>burnu (bile) kanamamak</i>	1. zarar görmemek, yarasız beresiz olmak 2. tehlikeli bir durumdan yara bere almadan kurtulmak
	<i>burnunu çekmek</i>	1. sümüğünü çekmek 2. mec. umduğunu bulamamak, amacına ulaşmamak
	<i>burnunun ucunu görmemek</i>	1. çok sarhoş olmak 2. dalgın, dikkatsiz olmak
	<i>burnunun yeli harman savurmak</i>	1. büyükmek, kibirleşmek 2. çok öfkelenmek
	<i>burun buruna gelmek</i>	1. beklenmedik bir anda karşılaşmak, birbirlerine çok yaklaşmak 2. karşısında hissetmek

The image schemata emotions, force, identity, space, existence and others are in the table of the the idioms including *burun* taken from the dictionary of TDK. A variety in the category of emotions is observed. Its subfields are sadness, regret, anger, and yearning. Definitely the most salient field is change of state. This field is followed by the idioms referring to personal characteristics and space and place. There are also semantic fields like value, physical appearance, control, life and death, and the ones that have more than one meaning.

III.2.7. Kulak

Table 17

Idioms including *kulak* taken from the dictionary of TDK

EMOTIONS	Happiness		
	<i>ağzı kulaklarına</i> varmak	çok sevinmek	
	<i>kulak</i> (kulağını) tırmalamak	kulağı rahatsız etmek	
	<i>kulakları</i> dolmak	aynı şeyi dinlemekten usanmak	
	sevincinden <i>ağzı kulaklarına</i> varmak	çok sevinmek	
	Irritation		
	(birinin) <i>kulağının</i> zarı patlamak	gürültü yüzünden rahatsız olmak	
	<i>kulakları</i> patlatmak	Gürültüyle rahatsız etmek	
	Love, like		
	<i>kulağı</i> okşamak	kulağa hoş gelmek	
	Shame		
	<i>kulaklarına</i> kadar kızarmak	çok utanmak	
	Suspicion		
	<i>kulağına</i> inanmamak	duyduklarının doğruluğundan şüphe etmek	
FORCE	TO HEAR	to want to hear/ to listen to carefully	
		(bir şeye) <i>kulak</i> vermek	değer vermek, önemsemek
		<i>kulağı</i> (bir şeyde) olmak	dikkatini bir şeye vermek
		<i>kulağı</i> dikilmek	konusulanları dinlemek için dikkat kesilmek
		<i>kulağını</i> açmak	dikkatle dinlemek
		<i>kulak</i> asmak	önem vermek, dinlemek
		<i>kulak</i> kabartmak	belli etmemeye çalışarak dinlemek
<i>kulak</i> kesilmek	büyük bir dikkatle dinlemek		

		<i>kulak</i> misafiri olmak	yanında konuşulanları konuşmaya katılmadan dinlemek
		<i>kulak</i> tutmak	dinlemek, işitmek istemek
		<i>kulak</i> vermek	merak edip dinlemek, işitmeye çalışmak
		<i>kulaklarını</i> dikmek	hayvan dikkat kesilmek
		Not to want to hear/ to disregard	
		(bir şeye) <i>kulak</i> (kulaklarını) tıkmak	bir şeyi duymazlıktan gelmek
		<i>kulak</i> arkası (ardı) etmek	dikkate almamak, göz önünde tutmamak
		yarım <i>kulak</i> dinlemek	umursamadan, önem vermeden dinlemek
		To hear by coincidence	
		<i>kulağına</i> çalınmak	başkasına söylenirken kendisi de duymuş olmak
		<i>kulağına</i> çarpmak	duyulmak
		<i>kulağına</i> gitmek	duymak
		Not to be able to hear	
		<i>kulağı</i> duvar olmak	sağır olmak
		Commemoration	
		(birinin) <i>kulağını</i> çınlatmak	birini anmak
		<i>kulağı</i> (kulakları) çınlasın	konusulan yerde bulunmayan, sevilen biri anıldığında söylenen bir söz
		Attitude- To warn	
		(birinin) <i>kulağını</i> bükmek	bir sorun karşısında dikkatli davranması için uyarıda bulunmak
		Change of State	
		boynuz isterken <i>kulaktan</i> olmak	daha iyisini, mükemmelini ararken mevcut olanı yitirmek
		Kulak as a container of sounds	
	CONTAINMENT	(birinin) <i>kulağını</i> doldurmak	bir kimseye başkasından bilgi almadan önce konu üzerinde bilgi verirken kendi düşüncesini aşlamak
		<i>kulağına</i> fısıldamak	çok alçak ve hafif bir ses tonuyla <i>kulağına</i> eğilip bir şeyler söylemek
		<i>kulağına</i> koymak (sokmak)	bir duruma veya söze hazırlamak için önceden kısaca anlatmak, düşünce aşlamak, telkin etmek
		<i>kulağına</i> söylemek	fısıldamak
	COGNITION	Understand	
		<i>kulağına</i> girmemek	söylenilen sözlere önem vermemek, söylenenleri anlamamak, benimsememek
	OTHERS	(birinin) <i>kulağını</i> çekmek	1. ceza olarak <i>kulağını</i> tutup bükerek çekmek; 2) uyarmak için hafif bir ceza vermek

devede <i>kulak</i> (kulak gibi) kalmak	1. çok az önemi olmak, söz etmeye değer bulmamak 2. yetersiz, çok küçük veya az olmak
ense <i>kulak</i> yerinde olmak	1. iri yarı olmak 2. kelli felli olmak
<i>göz kulak</i> olmak	1. görme, işitme yoluyla bilgi edinmeye çalışmak 2. mec. gözetmek, korumak, bakmak
kelle <i>kulak</i> yerinde	1. kanlı canlı ve iri yapılı olan 2. gösterişli, itibarlı sayılan
<i>kulağı</i> ağır işitmek	kulağı iyi işitmemek
<i>kulağı</i> ters taraftan göstermek	kolay yolu varken bir işi daha zor ve uzun yollar kullanarak yapmak
<i>kulağına</i> gelmek	1. kulağına çalınmak 2. duymak
<i>kulağına</i> kar suyu kaçırarak	dolaylı olarak duyurmak
<i>kulağına</i> kar suyu kaçmak	bir duyum almak
<i>kulak</i> kıvırmak	domatesin olgunlaşmasını sağlamak için işlem yapmak
<i>kulakları</i> paslanmak	çoktan beri müzik dinlememiş olmak
<i>kulaklarının</i> pasını gidermek	çoktan beri dinlememişken müzik dinlemek
uzun <i>kulaktan</i> haber almak	uzaktan uzağa haber almak

Table 17 depicts the idioms -including *kulak*- taken from the dictionary of TDK, and the image schemas emotions, force, containment, cognition, and others. The only field other than the field emotions, having subfields is the one about hearing because *kulak* is the organ of hearing. The subfields of hearing are: to want to hear/ to listen to carefully, not to want to hear/ to disregard, to hear by coincidence, and not to be able to hear.

III.2.8. Dudak

Table 18

Idioms including *dudak* taken from the dictionary of TDK

EMOTIONS	Astonishment	
	<i>dudağını</i> (dudaklarını) ısırarak	yakışıksız bir durum karşısında şaşmak
	<i>dudak</i> ısırarak	1. hayran kalmak 2. hayrete, şaşkınlığa düşmek
FORCE	To talk	
	<i>dudağının</i> ucuna gelmek	hemen söyleyecek durumda olmak
	<i>dudak</i> ucuyla söylemek	belli belirsiz anlatmak, isteksizce söylemek
IDENTITY	Physical Appearance	
	<i>dudak</i> sarkıtmak	somurtmak
	<i>dudak</i> (dudağını) bükmek	1. bir şeyi beğenmediğini, küçümsediğini belli etmek, umursamamak, pek aldırmış etmemek 2. ağlayacak gibi olmak
SPACE	Closeness	
	<i>dudak</i> dudağa gelmek (kalmak)	öpüşmek

Table 18 show that although the there are only 7 idioms including *dudak*, there are 4 image schemata which are emotions, force, identity and space. Compared to the other body part terms we may conclude that *dudak* is not a rich source for figurative uses.

III.2.9. Ağız

Table 19

Idioms including *ağız* taken from the dictionary of TDK

EMOTIONS	Astonishment	
	<i>ağız</i> açık kalmak	şaşırmak
	Excitement	
	<i>ağız</i> dolu dolu konuşmak	heyecanlı söz söylemek
	Anger	
	<i>ağız</i> köpürmek	çok öfkelenmek
	Happiness	
	<i>ağız</i> kulaklarına varmak	çok sevinmek

		Regret	
		<i>ağzının</i> payını (ölçüsünü) almak	verilen karşılıkla bir kimseye söylediğine veya yaptığına pişman olmak
FORCE	TO TALK	Not to talk	
		<i>ağız</i> dil vermemek	konuşmamak, susmak
		dil <i>ağız</i> vermemek	<i>ağız</i> dil vermemek
		<i>ağza</i> almamak	anmamak, sözünü etmemek
		<i>ağzına</i> taş almak	söze karışmayıp susmak
		<i>ağzından</i> çıt çıkmamak	hiçbir şey söylememek
		<i>ağzını</i> kapamak (kilitlemek)	susmak, bir şey söylemek istememek
		<i>ağzını</i> kiraya vermek	kendini de ilgilendiren bir konuda düşüncesini söylememek
		<i>ağzını</i> mühürlemek	konuşmamak, susmak
		<i>ağzını</i> sıkı (pek) tutmak	sır vermemek
		(birinin) <i>ağzını</i> bıçak açmamak	üzüntüsünden söz söyleyecek durumda olmamak
		Shot somebody up	
		<i>ağzına</i> bir kemik atmak	birini küçük bir çıkarla susturmak
		<i>ağzına</i> gem vurmak	susturmak, söyletmemek
		<i>ağzına</i> tıkmak	susturmak, konuşmasına engel olmak
		(birinin) <i>ağzını</i> bağlamak	bir kimseyi herhangi bir sebeple söz söyleyemez duruma getirmek, susmak zorunda bırakmak
		(birinin) <i>ağzını</i> dilini bağlamak	birini konuşamaz duruma getirmek
		(birinin) <i>ağzını</i> kapamak	kendisine çıkar sağlaması için bir kimseyi susturmak
		(birinin) <i>ağzını</i> tıkamak	sözünü kesmek, susturmak
		To talk about the same thing	
		<i>ağızda</i> sakız gibi çiğnemek	bir söz veya düşüncüyü sık sık tekrarlayıp durmak
		<i>ağzına</i> takılmak	bir sözü konuşması sırasında bilinçsiz bir biçimde sürekli söylemek
		<i>ağzında</i> yaş kalmamak	bir düşüncesini bir kimseye birçok kez söylemiş olmak
		<i>ağzından</i> düşmemek (düşürmemek)	her zaman sözünü etmek, söylemek
		<i>ağzından</i> söz (laf, lakırtı) eksik etmek	o sözü sürekli söylemek
		To say eloquent words	
		<i>ağzından</i> bal damlamak (akmak)	çok tatlı konuşmak
		<i>ağzından</i> inci saçmak	birbirinden güzel sözler söylemek
		<i>ağzının</i> içine baktırmak	sözlerini seve seve ve dikkatle dinletmek
		(birini) <i>ağzına</i> baktırmak	kendini zevkle dinletmek
		(birinin) <i>ağzına</i> bakakalmak	sözlerine hayran olmak
		To be talked about	

<i>ağza</i> (ağızlara) düşmek	dedikodu konusu olmak
(bir söz, birilerinin) <i>ağzında</i> çalkalanmak	üzerinde çok konuşulmak
(birinin) <i>ağzına</i> sakız olmak	dedikodusuna konu olmak
(birinin, birilerinin) <i>ağzına</i> düşmek	dile düşmek
To talk implicitly/lie	
<i>ağız</i> yapmak	birini kandırmak, yanıltmak amacıyla duygularını, düşüncelerini olduğundan başka türlü gösterecek biçimde konuşmak
<i>ağız</i> yaymak	açık ve dürüst konuşmaktan kaçınmak
(bir şeyi) <i>ağzında</i> gevelemek	açıkça söylememek
To talk dirty	
bayramlık <i>ağzını</i> açmak	kaba konuşmak, küfretmek
<i>ağzını</i> bozmak	kaba sözler söylemek, küfretmek
<i>ağzını</i> açıp gözünü yummak	öfke ile, sonunu düşünmeden <i>ağzına</i> gelen bütün ağır sözleri söylemek
To talk without hesitation/recklessly	
<i>ağzına</i> geldiği gibi	önünü sonunu düşünmeden
<i>ağzından</i> çıkan (çıkan sözü) kulağı duymamak (işitmek)	sözlerini tartmadan söylemek
<i>ağzının</i> perhizi yok	' <i>ağzına</i> geleni söyler' anlamında kullanılan bir söz
To (try) to make somebody talk	
<i>ağzından</i> lakırtı (laf) almak (çekmek)	karşısındakini konuşturarak birtakım şeyleri öğrenmek
<i>ağzını</i> aramak (yoklamak)	konuşturarak düşüncesini öğrenmeye çalışmak
<i>ağız</i> aramak (yoklamak)	öğrenmek istenilen şeyi söyletecek yolda dil kullanmak
Not to be able to talk	
<i>ağzı</i> kilitlenmek	konuşamaz duruma gelmek
<i>ağzı</i> dili bağlanmak	herhangi bir sebeple konuşamaz olmak
To talk too much	
<i>ağız</i> açtırmamak	çok konuşarak başkalarının söz söylemesine, konuşmasına engel olmak
To talk politely	
<i>ağız</i> etmek	yanarmak için kibar konuşmaya çalışmak
To agree on saying the same thing	
<i>ağız</i> birliği etmek	bir konuda anlaşarak aynı biçimde konuşmak, söz birliği etmek
To talk rarely	
<i>ağzından</i> (söz, lakırtı) dirhemle çıkmak	çok az veya zorla konuşmak
To talk cautiously	
<i>ağzıyla</i> içmesini bilmek	sözünü, sohbetini karşıdaki kişiyi

		incitmeyecek bir biçimde ayarlamak
	<i>ağız ağıza</i> vermek (konuşmak)	iki kişi birbirine pek yakın durarak başkaları işitmeyecek bir biçimde konuşmak
	<i>ağız</i> kullanmak	duruma, ortama göre söz söylemek
	<i>ağız</i> satmak	yüksekten atarak kendini övmek
	hep bir <i>ağız</i> olmak	söz birliği etmek, anlaşarak bir konuda aynı şeyleri söylemek
To change the tune of the speech		
	<i>ağız</i> değiştirmek	önce söylediğini başka türlü anlatmak
	baklayı <i>ağzından</i> çıkarmak	ağzından baklayı çıkarmak
Shameful to say		
	<i>ağza</i> alınmaz (alınmayacak)	söylenmesi ayıp, çirkin (söz, küfür)
	<i>ağzına</i> yakışmamak	söylenmesi ayıp kaçmak, uygun düşmemek, yakışık almamak
Not want to say		
	<i>ağzı</i> varmamak	söylemeye, açıklamaya gönlü elvermemek
To say accidentally		
	<i>ağzından</i> çıkmak	bir sözü istemeden, farkına varmadan söylemek, söylemiş bulunmak
	<i>ağzından</i> kaçırmak	istemediği hâlde boş bulunup söyleyivermek
	<i>ağzının</i> tadı bozulmak (kaçmak)	bir kimsenin kurulu düzeni, dirliği bozulmak
Change of state		
	<i>ağzını</i> burnunu çarşamba pazarına (çanağına) çevirmek	aşırı bir biçimde döverek perişan duruma getirmek
	<i>ağzını</i> burnunu dağıtmak (kırmak, parçalamak)	aşırı bir biçimde döverek perişan duruma getirmek
	<i>ağzının</i> içi yangın yerine dönmek	ağzının tadı bozulmak, tat alma duyusunu yitirmek
Attitude		
	(birine) <i>ağzının</i> payını (ölçüsünü) vermek	verilen karşılıkla bir kimseyi söylediğine veya yaptığına pişman etmek
	(birinin) <i>ağzına</i> tükürmek	hakaret ederek uyarmak
	(birinin) <i>ağzından</i> lokmasını almak	birinin hakkı olan şeyi ondan almak
	<i>ağzını</i> bırakıp kıcıyla (bir tarafıyla) gülmek	alay ederek karşısındakine gülmek
Ability		
	<i>ağzına</i> burnuna bulaştırmak	bir işi beceremeyip berbat etmek, bozmak
	<i>ağzına</i> yüzüne bulaştırmak	bir işi kötü yapmak, becerememek
	<i>ağzını</i> havaya (poyraza) açmak	alay umduğunu elde edememek
To bear		
	(birinin) <i>ağzının</i> kokusunu çekmek	bir kimsenin çekilmez davranışlarına katlanmak
Desire		
	<i>ağzının</i> suyu akmak	çok beğenip istemek, imrenmek

IDENTITY	Personal Characteristics	
	<i>ağzı</i> süt kokmak	çok genç ve toy olmak
	<i>ağzı</i> teneke kaplı	şaka çok sıcak veya çok acı şeyleri kolaylıkla içebilen, yiyebilen (kimse)
	<i>ağzına</i> kira istemek	söylemesi beklenen şeyi söylemekte nazlı davranmak
	<i>ağzına</i> verilmesini beklemek (istemek)	çalışmayıp işlerinin başkaları tarafından yapılmasını beklemek
	<i>ağzında</i> bakla ıslanmamak	sır saklamamak
	Physical Appearance	
<i>ağzı</i> burnu yerinde	oldukça güzel, yakışıklı	
MULTIPLICITY	Quantity	
	<i>ağza</i> tat, boğaza feryat	'miktarı çok az olan yiyecek' anlamında kullanılan bir söz
SPACE	<i>ağzına</i> kadar	boş yeri kalmayacak bir biçimde
OTHERS	<i>ağız</i> (ağızını) açmak	1. konuşmaya başlamak 2. kesici aletleri keskin duruma getirmek 3. ağır sözler söylemeye başlamak 4. azarlamak, paylamak 5. alık alık bakmak.
	<i>ağız</i> burun birbirine karışmak	1. dayak sonucunda yüz yara bere içinde kalmak 2. yüzde aşırı öfke, üzüntü, yorgunluk vb. durumların izleri görünmek
	<i>ağız</i> kalabalığına getirmek	1. birini gereksiz sözlerle şaşırtmak 2. ilgisiz sözler söyleyerek asıl konudan uzaklaştırmak
	<i>ağız</i> tamburası çalmak	1. sözle avutmaya, oyalamaya çalışmak 2. soğuktan dişleri birbirine çarpmak, çenesi titremek
	<i>ağzının</i> tadını kaçırmak	1. neşesini, keyfini bozmak 2. bir kimsenin kurulu düzenini bozmak
	<i>ağzı</i> dili (ağzı) kurumak	1. susuz kalmak 2. konuşamaz duruma gelmek
	<i>ağzı</i> dili tutulmak	1. konuşamamak 2. beklenmedik bir durum karşısında heyecanlanmak, hayranlık duymak
	<i>ağzı</i> laf (lakırtı) yapmak	1. kolay konuşma yeteneği olmak 2. inandırıcı söz söyleme yeteneği olmak
	<i>ağzı</i> oynamak	1. bir şeyler yemek 2. konuşmak
	<i>ağzı</i> sulanmak	1. imrenmek 2. yeme, içme isteği artmak
	<i>ağzına</i> almak	1. yemek, içmek 2. söylemek

	<i>ağzına</i> geleni söylemek	1. nezaket dışına çıkarak ağır ve kırıcı sözler söylemek 2. gelişigüzel, saçma sapan konuşmak
	<i>ağzına</i> kilit takmak (vurmak)	1. susmak 2. susturmak
	<i>ağzına</i> sağlık	1. bir sözü yerinde söyleyen kişilere söylenen bir beğenme sözü 2. yapılan konuşmanın beğenildiğini belirtmek için söylenen söz
	<i>ağzına</i> sıçmakç kere çalınız. panik yaratmayınız.	1. birini çok kötü duruma sokmak 2. bir şeyi, bir işi işe yaramaz duruma getirmek, bozmak
	<i>ağzından</i> burnundan getirmek	1. huzurunu bozmak, sıkıntıya sokmak 2. pişman etmek için uğraşmak
	<i>ağzından</i> girip burnundan çıkmak	1. türlü yollara başvurarak birini bir şeye razı etmek, kandırmak 2. iyice dövmek
	<i>ağzını</i> tutmak	1. boşboğazlık etmemek 2. kötü söz söylememek; 3) bir konuda arzu edilmeyen düşüncelerin açığa çıkmasını susarak önlemek
	<i>ağzının</i> tadını bilmek	1. güzel yemeklerden anlamak 2. her şeyin güzelini, iyisini bilmek, anlamak
	(bir şey, birinin) <i>ağzının</i> kaşığı (kalıbı, lokması) olmamak	1. bir şey, bir kimsenin uğraşabileceği konulardan olmamak 2. bir şey, bir kimsenin sözünü edemeyeceği kadar değerli olmak
	(birinin) <i>ağzından</i>	1. birisinden dinleyerek 2. adma
	(birinin) <i>ağzından</i> kapmak	1. birinin bildiği şeyleri, ustalıklı konuşmalarla ona sezdirmeden öğrenmek 2. birinin konuşmasını keserek kendisi söze başlamak
	(birinin) <i>ağzının</i> içine bakmak	1. ne söyleyeceğini beklemek 2. onun sözüne göre davranmak
	(birinin) <i>ağzının</i> içine girmek	1. çok yanaşmak, iyice sokulmak 2. hayranlıkla, büyük bir zevkle seyredip dinlemek
OTHERS	<i>ağızda</i> dağılmak	genellikle hamur işi, iyi pişmiş ve lezzetli olmak
	<i>ağızdan</i> ağıza dolaşmak (geçmek)	bir söz herkes arasında söylenilmek
	<i>ağzı</i> çiriş çanağına dönmek	ağzı kuruyup acılaşmak
	<i>ağzı</i> olan konuşuyor	'konuyla ilgisi olmayan, bilir bilmez herkesin söyleyecek sözü var' anlamında kullanılan bir söz

<i>ağzına</i> etmek	argo haddini bildirmek
<i>ağzından</i> dökülmek	açıkça söylemekten çekindiği şey, konuşmasından belli olmak
<i>ağzını</i> hayra aç!	kötü ihtimaller söz konusu edildiğinde 'Tanrı korusun' anlamında kullanılan bir söz
<i>ağzını</i> koklamak	niyetini ve durumunu öğrenmek istemek
<i>ağzını</i> toplamak	söylemekte olduğu kötü söz veya küfürleri kesmek
<i>ağzının</i> kâhyası olmak	birinin alışkanlıklarına, davranışlarına, düzenine karışmak
<i>ağzının</i> mührü ile	oruçlu olarak
<i>ağzıyla</i> kuş tutsa...	'ne yapsa, ne kadar çaba ve ustalık gösterse' anlamında kullanılan bir söz
(bir şeyi) <i>ağzına</i> sürmemek	herhangi bir yiyeceği veya içeceği hiç yememek veya içmemek
(bir yiyecek) <i>ağzında</i> büyümek	sevmediğinden veya içi almadığından yutamamak
(birinden, bir şeyden) <i>ağzı</i> yanmak	bir şeyden veya kişiden büyük zarar görmek
(birinin) <i>ağzına</i> bir parmak bal çalmak	birini tatlı sözlerle veya çeşitli hediyelerle bir süre için kandırmak, oyalamak
(birinin) <i>ağzını</i> kullanmak (satmak)	birinin söylediklerinin aynısını söylemek

The image schema are emotions, force, identity, containment, multiplicity, and space. The only field having subfields is the one about talking because *ağız* is the organ by which we talk. The subfields of talking are: not to talk, shot somebody up, to talk about the same thing, to say eloquent words, to be talked about, to talk implicitly/ lie, to talk dirty, talk without hesitation/ recklessly, to (try) to make somebody talk, not to be able to talk, to talk too much, to talk politely, to agree on saying the same thing, to talk rarely, to talk cautiously, to change the tune of the speech, not want to say, shameful to say, to say accidentally.

III.2.10. Kafa

Table 20

Idioms including *kafa* taken from the dictionary of TDK

EMOTIONS	Anger	
	<i>kafası</i> bozulmak	öfkelenmek, kızmak
	<i>kafası</i> dönmek	1. sıkışık bir durumda sersemlemek 2. kızıp öfkelenmek
	<i>kafası</i> kızmak	öfkelenmek
	<i>kafasında</i> şimşek çakmak	beyninde şimşek çakmak
	<i>kafasının</i> kontağı atmak	çok sinirlenmek, öfke ile dolmak
	Irritation	
	<i>kafa</i> (kafasını) şişirmek	gürültü veya gevezelikle bir kimseyi tedirgin etmek
	<i>kafa</i> (kafasını) ütülemek	çok laf edip tedirgin etmek
	<i>kafasının</i> etini yemek	başının etini yemek
	Tiredness	
	<i>kafası</i> kazan (gibi) olmak	kafası şişmek
	<i>kafası</i> sersem sepet (olmak)	gürültü ve uğultudan zihni yorulmuş (olmak)
	<i>kafası</i> şişmek	1. zihni yorulmak 2. gürültüden tedirgin olmak
	<i>kafası</i> yerinde olmamak	gereği gibi düşünecek durumda olmamak
Regret		
<i>kafasını</i> taştan taşa çarpmak (vurmak)	başını taştan taşa çarpmak	
COGNITION	<i>kafa</i> eskitmek	zihni yoran sorunlarla sürekli uğraşmak
	<i>kafa</i> (kafasını) dinlendirmek	tasa veya zihni yoran sorunlardan kendini uzaklaştırmak
	<i>kafa</i> (kafasını) karıştırmak	önceki düşüncelerini altüst etmek
	<i>kafa</i> (kafayı veya kafasını) dinlemek	1. zihni yoran sorunlardan uzak kalmak 2. sessiz, sakin kalmak
	<i>kafa</i> kalmamak	zihin yorularak çalışmaz olmak
	<i>kafa</i> patlatmak	bir konu üzerinde pek çok düşünmek
	<i>kafa</i> yok	“akıl, düşünce yok” anlamında kullanılan bir söz
	<i>kafa</i> yormak	bir iş, bir konu üzerinde çokça düşünmek
	<i>kafadan</i> atmak	bir konu üzerinde inceleme yapmadan rastgele konuşmak, uydurmak, yalan söylemek
	<i>kafası</i> almamak	1. anlayamamak, kavrayamamak 2. zihin yorgunluğu sebebiyle

		anlayamaz duruma gelmek 3. olabileceğine inanmamak
	<i>kafası bulanmak</i>	bir olay karşısında akli karışmak, anlayamaz, kavrayamaz duruma gelmek
	<i>kafası dolmak</i>	zihninde çeşitli konular birikmek
	<i>kafası durmak</i>	zihin yorgunluğundan düşünemez olmak
	<i>kafası düzelmek</i>	doğruyu ve iyiyi bulmak
	<i>kafası ile oynamak</i>	takım sporlarında arkadaşlarının durumunu göz önünde tutup en iyi fırsatı değerlendirerek bedenini fazla yormadan oynamak
	<i>kafası işlemek (çalışmak)</i>	aklı, zekâsı yerinde olmak, bir konu üzerinde iyi düşünebilir olmak
	<i>kafası (kafasına) takılmak</i>	zihni bir şeyle sürekli olarak uğraşmak
	<i>kafası karışmak</i>	önceki bilgi ve düşünceleri altüst olmak
	<i>kafası sarmamak</i>	anlamamak, akli ermemek
	<i>kafasına girmek</i>	1. bir düşünce aklına uygun gelmek 2. birini bir iş yapmaya kandırmak
	<i>kafasına girmemek</i>	anlayamamak, kavrayamamak
	<i>kafasına sığmamak</i>	akıl erdirememek
	<i>kafasına uymak</i>	aklına uymak
	<i>kafasında tutmak</i>	bir şeyi unutmamak, aklında tutmak
	<i>kafasından çıkarmak (atmak)</i>	bir şeyi unutmak veya ondan vazgeçmek
	<i>kafasından geçirmek</i>	belli belirsiz düşünmek
	<i>kafasını işletmek</i>	doğru ve iyi düşünmek
	<i>kafasını kullanmak</i>	akıllıca davranmak
	<i>kafasını kurcalamak</i>	zihnini meşgul etmek, düşündürmek
	<i>kafasını toplamak</i>	sağlıklı düşünebilir olmak
	<i>kafayı bulandırmak</i>	önceki düşünceleri altüst etmek, değiştirmek
	<i>kafayı çalıştırmak (işletmek)</i>	akılcı davranarak sorunları çözmek
	<i>kafayı değiştirmek</i>	düşüncesini, kanaatini değiştirmek
	<i>kafası yerine gelmek</i>	kendini toparlamak, kendine gelmek
	<i>kafasına dank etmek</i>	bir olay sebebiyle birden ayrılmak, doğruyu anlamak
	<i>kafasına koymak</i>	kararını önceden vermiş olmak, önceden şartlanmak, bir şey yapmaya kesin karar vererek zamanını beklemek
	<i>kafayı üşütmek</i>	delirmek, çılgınlaşmak
	<i>kafayı yemek</i>	aşırı yorgunluktan bunalıma düşmek
FORCE	Attitude	
	(biriyle) <i>kafa bulmak</i>	alay etmek
	<i>kafa yapmak</i>	dalga geçmek

	<i>kafaya</i> almak	1. zaaflarından yararlanarak kandırmak, oyuna getirmek 2. konu önemliymiş gibi yaparak alaya almak 3. gemi seyrederken akıntıyı başa almak
	<i>kafa</i> atmak	kavga sırasında karşıdakinin yüzüne, sert ve şiddetli bir biçimde kafayla vurmaktır
	<i>kafasına</i> geçirmek	başına geçirmek
	<i>kafasına</i> vura vura	zorla, isteyip istemediğine bakmadan
	<i>kafasına</i> vurmaktır	başına vurmaktır
Intoxication		
	<i>kafası</i> dumanlanmak	1. çok dalgın olmak 2. sarhoş olmak
	<i>kafa</i> cilalamak	içki içmek
	<i>kafa</i> (kafayı) çekmek	kafayı çekmek
	<i>kafasını</i> tütsülemek	sarhoş etmek
	<i>kafayı</i> bulmak	sarhoş olmak
	<i>kafayı</i> tütsülemek (dumanlamak)	sarhoş olmak
Change of state		
	<i>kafasını</i> ezmek	zararlı olabilecek bir hareketi, bir durumu başlangıçta yok etmek, etkisiz duruma getirmek
	<i>kafasını</i> kaldırmak	karşı gelmek, başkaldırmak
	vurup <i>kafayı</i> yatmak (uyumak)	uykusu geldiğinde hemen yatmak
	<i>kafasını</i> kırmak	iyice dövmek, pataklamak
	<i>kafakola</i> almak	1) güreşte kafa ve kolu birlikte kavrayarak rakibi çevirmek 2) etkisi altına alıp kandırmak
Power and success		
	<i>kafa</i> göz yarmak	beceriksizlik göstermek
	<i>kafa</i> tutmak	boyun eğmemek, karşı gelmek, diklenmek
Business		
	<i>kafasını</i> kaşiyacak vakti olmamak	başını kaşiyacak vakti olmamak
Personal Characteristics		
IDENTITY	<i>kafasına</i> estiği gibi	sadece kendi düşünce ve isteklerine göre
	<i>kafasının</i> bir tahtası eksik (noksan) (olmak)	akıl dışı davranışlarda bulunan
	<i>kafasına</i> göre	istediği gibi
	<i>kafasının</i> dikine gitmek	kendi düşünce ve görüşünün en iyi olduğuna inanarak kimsenin öğüdünü, uyarısını dinlememek
	<i>kafasının</i> dikine gitmek	kendi düşünce ve görüşünün en iyi

		olduğuna inanarak kimsenin öğüdünü, uyarısını dinlememek
	nato <i>kafa</i> , nato mermer	söz dinlemez, söz anlamaz, taş gibi <i>kafa</i>
	<i>kafasına</i> söz girmemek	1) çok aptal veya inatçı olmak 2) önemsememek
EXISTANCE	Life and death	
	(birinin) <i>kafasını</i> vurmak	bir kimsenin <i>kafasını</i> kesmek
	<i>kafasını</i> uçurmak	kellesini uçurmak
OTHERS	<i>kafa kafaya</i> vermek	1) iki veya birkaç kişi bir kenara çekilip konuşmak 2) dayanışmak
	<i>kafasını</i> kaldırmamak	1) yoğun olarak çalışmak, meşgul olmak 2) yoğun bir biçimde düşünmek veya çalışmak 3) karşı gelmemek
	<i>kafaya</i> çıkmak	topa <i>kafayla</i> vurmak için sıçramak
	<i>kafayı</i> (bir yere) vurmak	1) hastalanıp yatağa düşmek 2) uyumak için yatmak
	<i>kafa</i> sallamak	1) ikaz etmek için başını iki yana veya öne arkaya hafifçe eğmek 2) baş sallamak 3) doğru veya yanlış her şeye evet demek
	her <i>kafadan</i> bir ses çıkmak	bir konu üzerinde herkes rastgele konuşmak
	<i>kafasını</i> sokmak	barınabilecek bir yere yerleşmek, başını sokmak

The number of the idioms including *kafa* is high, and the image schemata are diverse: emotions, cognition, force, identity, existence, and others.

III.2.11. Dil

Table 21

Idioms including *dil* taken from the dictionary of TDK

EMOTIONS	Boredom	
	<i>dilinde</i> tüy bitmek	tekrar tekrar söylemekten usanmak, bıkmak
	Astonishment	

	küçük <i>dilini</i> yutmak	şaşırmak, donakalmak
FORCE	To talk about the same thing	
	<i>dile</i> dolamak	bir şeyi veya konuyu sık sık tekrar etmek
	<i>dilden</i> düşürmemek	sürekli tekrar etmek
	<i>dilinden</i> kurtulamamak	sürekli olarak bir kimsenin sitem, eleştirisi ve sataşmalarına uğramak
	<i>dilinden</i> düşürmemek	sürekli olarak aynı kişiden veya şeyden söz etmek, sık sık anmak
	<i>diline</i> pelesenk etmek	diline dolamak
	<i>diline</i> virt etmek	diline dolamak
	To be talked about	
	(birinin) <i>diline</i> düşmek	yermek veya alay etmek amacıyla birinin kötü veya yanlış davranışını sürekli söylemek
	<i>dilden</i> düşmez olmak	herkes tarafından sürekli tekrar edilir olmak
	<i>dile</i> (<i>dillere</i>) düşmek	hakkında dedikodu yapılmak
	<i>dillerde</i> dolaşmak (gezmek)	her yerde kendisinden söz edilmek
	<i>dillere</i> destan olmak	herkes tarafından konuşulur olmak
	Not to talk	
	ağız <i>dil</i> vermemek	konuşmamak, susmak
	<i>dili</i> durmak	susmak, dedikodu etmemek
	<i>dilini</i> kedi (fare) mi yedi?	'neden konuşmuyorsun?' anlamında kullanılan bir söz
	<i>dilini</i> kesmek (kesip oturmak)	susmak
	Not to be able to talk	
	<i>dili</i> (<i>dilinin</i>) döndüğü kadar	söyleyebildiği kadar, anlatma gücünün elverdiği ölçüde
	ağız <i>dili</i> bağlanmak	herhangi bir sebeple konuşamaz olmak
	<i>dili</i> boğazına akmak	konuşamaz olmak, sesi soluğu çıkmamak
	<i>dili</i> tutulmak	sevinç, korku, şaşkınlık vb. sebeplerle birdenbire söz söyleyemez olmak
	<i>dilini</i> yutmak	sevinç, korku, heyecan vb. sebeplerle konuşamaz olmak
	<i>dili</i> ağırlaşmak	hastalık sebebiyle güçlkle söz söyleyebilmek, güçlkle konuşmak
	To talk about something secret	
	<i>dile</i> vermek	gizli tutulması gereken bir şeyi açığa vurmak, duyurmak, yaymak
	<i>dilinin</i> altındaki baklayı çıkarmak	gizli tutulması gereken bir şeyi söylemek
	To start talking	
	<i>dili</i> açılmak	herhangi bir sebeple konuşmayan kimse konuşmaya başlamak
	<i>dili</i> çözülmek	konuşamayan veya susan kişi konuşmaya başlamak

		To shot somebody up	
	(birinin) ağızını <i>dilini</i> bağlamak	birini konuşamaz duruma getirmek	
	(birinin) <i>dilini</i> bağlamak	bir kimseyi herhangi bir sebeple söz söyleyemez duruma getirmek, susmak zorunda bırakmak	
	To talk without hesitation/recklessly		
	<i>dilinin</i> ucuyla	içten, yürekten olmayarak, laf olsun diye	
	<i>dilini</i> tutamamak	sonunu düşünmeden gelişigüzel konuşmak	
	ona buna <i>dil</i> uzatmak	herkes için ileri geri konuşmak	
	<i>dilinin</i> cezasını (belasını) çekmek (bulmak)	ölçsüz, düşüncesiz konuşma yüzünden zarar görmek	
	To talk cautiously		
	<i>dilini</i> tutmak	sonunu düşünmeden gelişigüzel konuşmaktan sakınmak	
	To talk to persuade somebody		
	<i>dil</i> (<i>diller</i>) dökmek	kandırmak, inandırmak veya yararlanmak için tatlı sözler söylemek	
	To talk so much		
	<i>dil</i> otu yemek	çok konuşmak	
	To revile against someone		
	<i>dil</i> uzatmak	bir kimse veya bir şey için kötü söylemek	
	To mispronounce		
	<i>dili</i> dolaşmak	korku, heyecan, hastalık, utangaçlık, sarhoşluk gibi sebeplerle şaşırarak söyleyeceğini karıştırmak	
	To talk presumingly		
	<i>dili</i> uzamak	haddini bilmeden konuşmak	
	To want to say		
	<i>dili</i> varmak	bir sözü söylemeye gönlü razı olmak	
	To talk implicitly		
	<i>dilinin</i> altında bir şey olmak	bir kimsenin sözlerinden, açıkça söylemediği bir şeyler anlaşılacak	
	To talk harshly		
	<i>diliyle</i> sokmak	bir kimseye ağır ve kırıcı sözler söylemek	
	Thirst		
	<i>dili</i> bir karış dışarı çıkmak (sarkmak)	koşmaktan, yürümekten ve yorulmaktan çok susamak	
	<i>dili</i> damağına yapışmak (<i>dili</i> damağı kurumak)	susuzluktan ağız kurumak, çok susamak	
	Attitude-humiliation		
	(birine) <i>dil</i> çıkarmak	alay etmek, eğlenmek	
	Not to eat		
	<i>dilini</i> değıdirmemek	hiç yememek veya içmemek	
IDENTITY	Personal characteristics		
	(birinde) <i>dil</i> bir karış	saygısızca karşılık verenler için kullanılan bir söz	

	<i>dili</i> bir karış (olmak)	fazla konuşan, her söze karşılık veren
	<i>dili</i> kılıçtan keskin	kırıcı ve ağır konuşan
	<i>dili</i> pabuç kadar	saygısızca ve gönül kırıcı bir biçimde konuşan
	kürek kadar <i>dili</i> olmak	pabuç kadar <i>dili</i> olmak
	pabuç kadar <i>dili</i> olmak	kabaca ve terbiyesizce karşılık vermek
	elle tutulur gözle görülür (<i>dille</i> anlatılır)	çok belirgin, çok açık
OTHERS	<i>dilinin</i> ucuna gelmek	söyleyecek duruma gelmek
	<i>dilinin</i> ucunda	bir söz hatırlanacak gibi olup da hatırlanamadığında söylenen bir söz
	ağzı <i>dili</i> (ağzı) kurumak	1. susuz kalmak 2. konuşamaz duruma gelmek
	ağzı <i>dili</i> tutulmak	1. konuşamamak 2. beklenmedik bir durum karşısında heyecanlanmak, hayranlık duymak
	ağzı var <i>dili</i> yok	1) 'pek sessiz, kendi hâlinde' anlamında kullanılan bir söz 2) 'konuşamayan, derdini anlatamayan' anlamında kullanılan bir söz
	<i>dile</i> gelmek	1. dile düşmek 2. konuşma kudreti, yeteneği, olmayan varlık konuşmak, dilenmek, lisana gelmek
	<i>dile</i> getirmek	1) konuşturmak 2) belirtmek, anlatmak, açıklamak, ifade etmek
	<i>dili</i> dönmek	1. bir sözü doğru, düzgün söylemeyi becerememek 2. amacını iyi anlatamamak
	<i>dili</i> durmamak	1. sürekli konuşmak 2. söylenemeyecek şeyleri de söylemek
	<i>dili</i> sürçmek	1. konuşma sırasında kelimeleri yanlış söylemek 2. istenmeyen bir konudan söz etmek
	<i>dili</i> yanmak	1. üzüntü ve eziyet çekmek, zarara uğramak 2. bıkmak, nefret etmek
	<i>dilinden</i> anlamak	1. bir canlının çıkardığı seslerden veya onun davranışlarından ne anlatmak istediğini anlamak 2. mec. söz konusu olan şeyin özelliğini bilmek
	<i>diline</i> dolamak (takmak)	1. aynı şeyi durmadan ve her yerde tekrarlamak 2. bir kimseyi her yerde kötülemek
	<i>diline</i> sağlam olmak	1. saklanacak konuları açığa vurmamak 2. kötü söz söylemekten kaçınmak
	<i>dili</i> ensesinden çekilsin!	bıktırarak kadar çok konuşan veya kötü sözler söyleyenler için kullanılan bir ilenme sözü
	<i>dili</i> kurusun!	'söz söyleyemez olsun!' anlamında kullanılan bir ilenme sözü
	<i>dilin</i> kemiği yok	'insan doğru veya yanlış her şeyi söyleyebilir' anlamında kullanılan bir söz

	<i>diline</i> sağlık	ağına sağlık
	<i>diliyle</i> tutulmak (yakalanmak)	suçunu, kendi konuşması ile açığa vurmak
	<i>dili</i> alışmak	çok kullandığı bir söze alışmak
	<i>dil</i> tutmak	esk. sorguya çekmek için düşman askeri yakalamak
	ellenmiş <i>dillenmiş</i>	iffetsizliği yayılmış (kadın)

In table 21 we can see the idioms including *dil* taken from the dictionary of TDK, and the groups divided according to their image schemata and semantic fields. The only field having subfields is the one about talking because *dil* is one of the organ by which we talk. The subfields of talking are: to talk about the same thing, to be talked about, not to talk, not to be able to talk, to talk about something secret, to start talking, shot somebody up, talk without hesitation/ recklessly, to talk cautiously, to talk to persuade somebody, to talk so much, to revile against someone, mispronounce, to talk presumingly, to talk implicitly, to talk harshly.

III.2.12. Göz

Table 22

Idioms including *göz* taken from the dictionary of TDK: emotions

EMOTIONS	
Anger	
ağızını açıp <i>gözünü</i> yummak	öfke ile, sonunu düşünmeden ağına gelen bütün ağır sözleri söylemek
<i>gözlerinde</i> şimşek çakmak	aşırı parlamak
<i>gözü</i> dumanlanmak	öfkeden gözü hiçbir şey görmez duruma gelmek
<i>gözü</i> yılmak	daha önceden denediği için o durumla karşılaşmaktan korkmak, o işe girişmekten çekinmek
<i>gözünü</i> (gözlerini) kan bürümek	adam öldürecek kadar öfkelenmek
kaşını <i>gözünü</i> eğmek	kızgın bir durumdayken kaş çatmak
<i>gözü</i> kızmak	gözü hiçbir şey görmeyecek ölçüde öfkelenmek
Love	

büyüklerin ellerinden, küçüklerin gözlerinden öpmek	saygı ve sevgi göstermek
gözünü sevda (aşk) bürümek	ondan başka hiçbir şeyi düşünmemek, tamamen ona bağlanmak
gözünün bebeği gibi sevmek	çok sevmek
(birini veya bir şeyi) gözü tutmak	güvenmek, beğenmek
Irritation	
gözü arkada kalmak	bırakılan bir şey veya kimse ile ilgili tedirginliği sürmek
gözüne batmak	tedirgin etmek, rahatsız etmek
gözüne diken olmak	gözüne batmak
Happiness	
gözleri parlamak (parıldamak)	gözlerinde sevinç ve istek belirlemek
gözlerinin içi gülmek	çok sevindiği yüzünden, gözlerinden belli olmak
gözü gönlü açılmak	neşelenmek, ferahlamak
Unhappiness	
dünya gözüne zindan olmak (görünmek veya kesilmek)	büyük bir karamsarlık ve umutsuzluk içinde olmak
yüreği göz göz olmak	dert, acı ve sıkıntıdan içi kabarmak, aşırı dertlenmek
Fear	
gözleri yuvalarından (evinden) fırlamak (uğramak)	korcu, öfke ve telaşı gözlerinden belli olmak
gözü korkmak	daha önce geçirdiği kötü bir denemeden sonra birinden veya bir şeyden zarar gelebileceği kanısına varmak
Shame	
gözlerinin içine kadar kızarmak	utancından yüzü çok kızarmak
Astonishment	
gözlerine inanmamak	hiç umulmayan, hiç beklenmeyen bir şeyin görülmesi karşısında şaşırarak
Excitement	
gözü hiçbir şey görmemek	heyecana kapılıp başka hiçbir şeyle uğraşamaz duruma gelmek
Tiredness	
gözleri çukura gitmek (kaçmak)	aşırı yorgunluktan göz çevresi kararmak veya çökmek
Yearning	
gözünde tütmek	çok özlemek
Hatred	
gözünü kin bürümek	intikam alma duygusundan başka bir şeye önem vermemek
Jealousy	
sağ gözünü sol gözünden sakınmak	çok kıskanç olmak

Table 23Idioms including *göz* taken from the dictionary of TDK: force

FORCE	
Ability	
(bir işi) <i>gözü</i> yememek	bir işi yapacak güç ve yeteneği kendinde bulamamak
(birini veya bir şeyi) <i>gözü</i> kesmek	bir işi yapabilme konusunda kendisine veya başkalarına güvenmek
kafa <i>göz</i> yarmak	beceriksizlik göstermek
kaş yapayım derken (yaparken) <i>göz</i> çıkartmak (çıkarmak)	işi düzeltiyim derken büsbütün bozmak
yüzüne <i>gözüne</i> bulaştırmak	bir işi becerememek, bozmak
Not to care	
(bir şey birinin) <i>gözünde</i> olmamak	herhangi bir üzüntü veya zor durum dolayısıyla o şeye değer verecek durumda bulunmamak
(bir şeye) <i>gözünü</i> yummak	görmezlikten gelmek
(birini veya bir şeyi) <i>gözü</i> görmez olmak	artık ona değer vermemek
<i>gözden</i> irak tutmak	görmek istememek
<i>göz</i> ardı etmek	gereken önemi vermemek
<i>gözden</i> irak tutulmak	önem verilmemek, değersiz bulmak
<i>gözden</i> uzak tutmak	önem vermemek, arka plana itmek
To care	
(bir şeyi) <i>gözü</i> gibi sakınmak (saklamak veya esirgemek)	bir şeye aşırı ilgi göstermek, önemle bakıp korumak
(bir şeyi) <i>gözü</i> gibi sevmek	pek çok sevmek
<i>gözünden</i> kıskanmak	üzerine titremek, kollayıp gözetmek
(birini) görüp <i>gözetmek</i>	korumak, yardım etmek, mukayyet olmak
Desire	
(bir şeyde) <i>gözü</i> olmak	bir şeyi ele geçirmek isteği beslemek
<i>göz</i> dikmek	bir şeyi ele geçirmek isteğine kapılmak
<i>göz</i> koymak	bir kimseyi veya bir şeyi ele geçirmeyi istemek
(bir şeyde) <i>gözü</i> olmamak	1. bir şeye sahip olmayı istememek; 2. heves beslememek, fazla önem vermemek
To sleep	
<i>göz</i> kırpmamak	uyumamak
<i>gözleri</i> süzülme	<i>göz</i> kapakları hafifçe kapanmaya başlamak
<i>gözü</i> uyku tutmamak	uyuyamamak
<i>gözünden</i> (gözlerinden) uyku akmak	çok uykulu olmak
<i>gözüne</i> uyku girmemek	uyuyamamak, uykusuz kalmak
uyku <i>gözünden</i> akmak	çok uykusu gelmek
<i>gözleri</i> bayılmak	uyku, istek vb. bir durum gözlerinden belli olmak
Attitude	
(birine) <i>gözünün</i> üstünde kaşın var dememek	birinin her davranışını hoş görmek

kaşının altında <i>gözün</i> var dememek	gözünün üstünde kaşın var dememek
(birine) <i>gözdağı</i> vermek	sonradan verilecek bir ceza ile korkutmak, yıldırım, tehdit etmek, caydırmaya çalışmak
(birini) <i>gözüm</i> görmesin	'bana görünmesin, yüzünü görmek istemem' anlamında kullanılan bir söz
<i>göz</i> yıldırım	gözünü korkutmak
<i>gözünü</i> yıldırım	gözünü korkutmak
<i>gözüne</i> sokmak	bir kimsenin görmediği veya bulamadığı bir şeyi, ona sert bir tavırla göstermek
birbirinin <i>gözünü</i> çıkarmak	kıyasıya dövüşmek
(birine) fena <i>gözle</i> bakmak	kötü niyetini anlatır biçimde bakmak
<i>gözünü</i> (gözlerini) oymak	çok kötülük etmek
iyi <i>gözle</i> bakmamak	hakkında iyi düşünmemek
kaşıkla yedirip sapıyla (<i>gözünü</i>) çıkartmak	yaptığı bir iyiliği hiçe indirecek kötülükte bulunmak
ekmeğine <i>göz</i> koymak (dikmek)	birinin geçimini sağlayan işi elinden almaya çalışmak
(birinin) <i>gözünün</i> yaşına bakmamak	acımamak, merhamet etmemek
(birine) <i>gözdağı</i> vermek	sonradan verilecek bir ceza ile korkutmak, yıldırım, tehdit etmek, caydırmaya çalışmak
(birini) <i>gözüm</i> görmesin	'bana görünmesin, yüzünü görmek istemem' anlamında kullanılan bir söz
<i>göz</i> yıldırım	gözünü korkutmak
<i>gözünü</i> yıldırım	gözünü korkutmak
<i>göz</i> boyamak	kandırmak, yanıltmak, gösterişle aldatmak
Change of state	
açlıktan <i>gözü</i> (<i>gözleri</i>) dönme (kararmak)	çok acıkmak
Arap uyandı (Arap'ın <i>gözü</i> açıldı)	geçen bir olaydan ders alındığını anlatan bir söz
baş <i>göz</i> etmek	hlk. evlendirmek
baş <i>göz</i> olmak	hlk. evlenmek
başını <i>gözünü</i> yarmak	bir işi kötü yapmak, bir işi istenildiği gibi yapmamak
(birinin bir şey) <i>gözünü</i> bağlamak	doğruyu bulamaz, düşünemez duruma getirmek
(birinin) <i>gözünü</i> açmak	görüşünü değiştiren bilgi vermek, uyararak
(birinin) <i>gözünü</i> korkutmak	yıldırım
(birinin) yüzünü <i>gözünü</i> açmak	bir çocuğa veya gence o zamana kadar bilmediği birtakım cinsel bilgiler vermek
<i>gözden</i> (<i>gözünden</i>) düşmek	bir kişi veya şey değerini yitirmek, rağbet görmemek
<i>gözleri</i> berraklaşmak	bakışları daha canlı ve parlak olmak
<i>gözleri</i> buğulanmak (bulutlanmak)	gözleri yaşarak çevreyi bulanık görmek
<i>gözleri</i> çakmak çakmak (olmak)	ateşli hastalık veya öfkeden gözleri kızarmış ve parlamış (olmak)
<i>gözleri</i> sulanmak	gözlerine yaş gelmek
<i>gözlerini</i> bayıltmak	gözlerini yarı kapamak
<i>gözlerini</i> belirtmek	gözlerini, akı çok görünecek biçimde açmak

<i>gözü</i> akmak	gözü yaralanıp kör olmak
<i>gözü</i> kara çıkmak	korkusuz olduğu anlaşılmaq
<i>gözünü</i> ağartmak	gözlerini belirtmek
maymun <i>gözünü</i> açtı	geçen bir olaydan ders alındığını anlatan bir söz
<i>gözlerini</i> bitirmek	gözlerini aşırı yormak
To wait	
dört <i>gözle</i> beklemek (bakmak)	çok isteyerek veya özleyerek beklemek
<i>gözü</i> yolda (yollarda) kalmak (olmak)	birinin gelmesini merak, istek veya özlemle beklemek
Experience	
<i>gözüyle</i> görmek	bir olaya tanık olmak
Business	
<i>göz</i> açmamak	yoğun işler yüzünden bir şeyle ilgilenme imkânı bulamamak
<i>göz</i> açtırmamak	başka bir iş yapmasına vakit veya imkân vermemek
Evil eye	
<i>göz</i> değmek	uğursuzluk, kötülük getirdiğine inanılan kıskanç veya hayran bakışlar dolayısıyla kötü bir duruma düşmek
<i>göze</i> gelmek	birisine nazar değmiş olmak
<i>gözü</i> değmek	uğursuzluk, kötülük getirdiğine inanılan kıskanç veya hayran bakışlar dolayısıyla kötü bir duruma düşürmek
Congratulate	
<i>gözaydın</i> etmek	güzel bir olay için kutlamak, iyi dileklerde bulunmak
<i>gözaydına</i> gelmek	birine kavuştuğu sevindirici bir durum dolayısıyla kutlamaya, iyi dilekte bulunmaya gelmek
<i>gözaydına</i> gitmek	birine kavuştuğu sevindirici bir durum dolayısıyla kutlamaya, iyi dilekte bulunmaya gitmek
<i>gözün</i> aydın	sevinçli bir olay dolayısıyla kullanılan bir kutlama sözü
Labor	
el emeği <i>göz</i> nuru	yapımı uzun zaman alan ve çok emek isteyen iş, el işi göz nuru
el işi <i>göz</i> nuru	el emeği göz nuru
<i>göz</i> nuru dökmek	fazla emek sarf etmek
To cry	
<i>gözünden</i> (<i>gözlerinden</i>) yaş (yaşlar) boşanmak	çok ağlamak
iki <i>gözü</i> iki çeşme ağlamak	sürekli veya çok ağlamak
<i>gözleri</i> dolmak (dolu dolu olmak)	ağlayacak kadar duygulanmak
To know	
(birini) <i>gözü</i> ısırmak	bir kimseyi tanıyacak gibi olmak
To tell	
<i>göz</i> (<i>gözler</i>) önüne sermek	açıklamak, sergilemek, göstermek, tanıtmak
To look	
To look constantly	

(bir şeye) <i>gözü (gözleri)</i> takılmak	dikkati çeken bir şeyden bakışlarını ayıramamak
(bir şeyden) <i>gözünü</i> ayırmamak	bir şeye sürekli olarak bakmaktan kendini alamamak
<i>gözleri</i> takılıp kalmak	bir şeyden gözlerini ayıramamak
<i>gözünü</i> alamamak	bir şeye, bir yere bakmaktayken, gözünü oradan başka bir yere çevirememek
<i>gözünü gözüne</i> dikmek	başkasının gözüne sürekli olarak bakmak
To glance at	
<i>göz (gözünün)</i> kuyruğuyla bakmak	göz ucuyla bakmak
<i>göz (gözünün)</i> ucuyla bakmak	fark ettirmeden gözlemek, belli etmemeye çalışarak başını çevirmeden yandan bakmak
To look carefully, to control	
<i>göz</i> hapsine almak	bakışlarını üzerinden ayırmamak, gözetlemek, hiçbir davranışını gözden kaçırmamak
<i>göz</i> kaş süzmek	dikkatle ve hissettirmeden bakışlarla kontrol altında tutmak
<i>göz</i> kesilmek	bütün dikkatiyle bakmak
<i>göz</i> ucuyla süzmek	iyice tanımak, bilmek veya dikkat çekmek amacıyla hafif kısıp gözle incelemek, bakmak
<i>gözünü (gözlerini)</i> (bir şeye) dikmek	dikkatle bakmak, gözünü ayırmadan bir yere veya bir kimseye bakmak
<i>gözüyle (gözleriyle)</i> tartmak	kim ve ne olduğunu anlamak için dikkatle bakmak
<i>gözü (gözleri)</i> (bir şeye, bir şeyin üzerinde) olmak	dikkati bir yerde toplanmak
<i>gözaltına</i> almak	güvenlik kuvvetleri birini belli bir süre, belli bir yerde tutmak, nezarete almak
<i>gözünü</i> üstünden ayırmamak	sürekli denetim altında bulundurmak
To see by chance	
(bir şey) <i>gözüne</i> ilişmek	birdenbire, istemeden görmek
(bir şeye) <i>gözü</i> gitmek	bir şeyi istemeden görmek, elinde olmayarak bakmak
<i>gözü</i> ilişmek	birdenbire veya istemeden görmek
<i>göz</i> ucuyla görmek	fark etmek
Not to see	
<i>gözü</i> sönmek	kör olmak
<i>göz gözü</i> görmemek	yoğun sis, duman, toz vb. sebeplerle hiçbir şey görülememek
Catch one's eyes	
<i>göze</i> çarpmak	dikkati üzerine çekmek
<i>göze</i> diken olmak	göze batmak
<i>gözüne</i> çarpmak	görünür olmak, dikkati çekmek
To skim	
<i>göz</i> atmak	kısa bir süre, fazla dikkat etmeden bakıvermek
Look at one another	
<i>göz göze</i> gelmek	her iki tarafın bakışları karşılaşmak

Table 24Idioms including *göz* taken from the dictionary of TDK: identity

IDENTITY	
Personal characteristics	
<i>anasının gözü</i>	argo çok kurnaz, çok açığız, dalavereci, hinoğluhin
<i>gözden (gözünden) sürmeyi çalmak (çekmek)</i>	hırsızlıkta çok becerikli, çok usta olmak
<i>gözleri vefecri okumak</i>	kurnazlığı gözlerinden belli olmak
<i>gözü açık olmak</i>	fırsattan yararlanmak, kurnazca davranmak
<i>gözü kapalı olmak</i>	çevresinde olup bitenin farkına varmamak, ilgisiz kalmak
<i>gözünü daldan budaktan (çöpten) esirgememek (sakinmemek)</i>	tehlikeli işlere atılmaktan çekinmemek
<i>gözünü (gözlerini) kırpmadan</i>	çekinmeden, korkusuzca
<i>gözünün içine baka baka</i>	cesaret ve soğukkanlılıkla
<i>ölümü göze almak</i>	elde etmek istediği sonuç uğruna ölüm de dâhil her türlü tehlikeye açık olmak
<i>gözü dünyayı görmemek</i>	hiç kimseye, hiçbir şeye önem, değer vermemek
<i>pireyi gözünden vurmak</i>	keskin bir nişancı olmak
<i>gözü büyükte olmak</i>	büyük emeller beslemek
<i>gözü yüksekte (yükseklerde) olmak</i>	bulduğu durumdan çok üstün olan bir duruma ulaşma amacını gütmek
Physical appearance	
<i>göz doldurmak</i>	görünüşü ile umulduğundan çok etkilemek
<i>göz doyurmak</i>	bir şey görünüşü ile umulduğundan çok etkilemek
<i>ölü gözü gibi</i>	sönük, fersiz (ışık)

Table 25Idioms including *göz* taken from the dictionary of TDK: space, existence, multiplicity, cognition, containment, others

SPACE	
<i>gözden kaybetmek</i>	görünmemek, ortadan çekilip gitmek
<i>gözden kaybolmak</i>	ortadan çekilmek veya görünmez olmak, kaybolmak
<i>gözden nihan olmak</i>	gözden kaybolmak
<i>gözden uzaklaşmak</i>	ayrılıp başka yere gitmek, görünmez olmak
<i>(birinin) gözü önünde</i>	yanında, yakınında
EXISTENCE	
Life and death	
<i>dünya gözü ile görmek</i>	ölmeden önce görmek
<i>dünyaya gözlerini kapamak (yummak)</i>	ölmek
<i>gözü açık gitmek</i>	gerçekleşmesini çok istediği bir dileğine erişmeden ölmek
<i>hayata gözlerini yummak (kapamak)</i>	ölmek

MULTIPLICITY	
Time	
<i>göz açıp kapayıncaya kadar</i>	çok kısa bir sürede
<i>kaşla göz arasında</i>	kimsenin sezmesine imkân vermeyecek kadar kısa bir zaman içinde, çok çabuk
Quantity	
<i>ölü gözü kadar</i>	çok az
COGNITION	
<i>gözünün önünden geçmek</i>	hatırlamak
<i>gözünün önünden gitmemek</i>	bir türlü unutmamak
<i>gözünün önüne gelmek</i>	bir şeyi zihinde canlandırmak, tasarlamak, hatırlamak
<i>göz önünde tutmak (bulundurmak)</i>	herhangi bir durumun nasıl bir sonuca yol açacağını hesaba katmak, dikkate almak
<i>göz önüne almak</i>	önceden düşünmek, hesaplamak, dikkate almak
<i>göz önüne getirmek</i>	zihinde canlandırmak, tasarlamak
CONTAINMENT	
<i>boş gözlerle bakmak</i>	anlamsız bakmak
<i>gözden gönülden çıkarmak</i>	önem vermemek, ilgisini kesmek
<i>göze girmek</i>	davranış ve yetenekleriyle ilgi ve önem kazanmak
<i>(birinin) gözüne girmek</i>	sevgi ve ilgisini kazanmak
OTHERS	
<i>havanın gözü yaşlı</i>	'nerede ise yağmur yağacak' anlamında kullanılan bir söz
<i>alıcı gözüyle bakmak</i>	ineden inceye gözden geçirmek
<i>(bir şeye) ... gözüyle bakmak</i>	yerine koymak
<i>gözü doymak</i>	çok istenen bir şeyin yeterli miktarı elde edildikten sonra daha çoğunu istememek
<i>gözünü doyurmak</i>	bol bol vermek
<i>gözünü hırs bürümek</i>	aşırı hırslanmak
<i>gözünü ... hırsı bürümek</i>	bir şeyi aşırı ölçüde istemek
<i>gözünü toprak doyursun</i>	kendinden olan veya kendisine verilen şey ne kadar çok olursa olsun, bununla yetinmeyenler için söylenen bir ilenme sözü
<i>muradı gözünde kalmak</i>	emeline ulaşamamak
<i>elle tutulur gözle görülür (dille anlatılır)</i>	çok belirgin, çok açık
<i>göze görünmek</i>	belli, açık olmak
<i>gözle görülür, elle tutulur hâle gelmek</i>	çok açık bir biçimde görülmek, herkes tarafından bilinmek
<i>eğri (eğri gözle) bakmak</i>	kötü düşünce ile bakmak
<i>göz süzmek</i>	baygın ve anlamlı bakmak
<i>gözleri fıldır fıldır etmek</i>	şeytanca ve çapkınca bakmak
<i>gözleri fıldır fıldır olmak</i>	telaşlı bir biçimde bakmak
<i>gözleri şıldır şıldır dönmek</i>	gözleri yaş dolu bir biçimde bakmak
<i>gözlerini devirmek</i>	öfke ile bakmak

<i>gözlerini fal taşı gibi açmak</i>	şaşkınlıkla, hayretle bakmak
<i>gözü dalmak</i>	gözü bir noktaya dikili olarak dalgın dalgın bakmak
<i>şöyle bir bakmak (göz atmak)</i>	kısaca bakmak

It is noteworthy that *göz* is the only body part term of this study having idioms of all the types of image schemata. The image schemata that are found are emotions, force, identity, space, existence, multiplicity, cognition, containment and the others. compared to the other body part terms, it is clear that the most productive one is *göz* to form figurative language.

III.2.13. Baş

Table 26

Idioms including *göz* taken from the dictionary of TDK

EMOTIONS	Anger	
	<i>afyonu başına vurmak</i>	aşırı davranışlarda bulunacak kadar öfkelenmek, ne yaptığını bilememek
	<i>ateşi başına vurmak</i>	çok öfkelenmek, sinirlenmek, coşmak
	Irritation	
	<i>baş ağrıtmak</i>	tedirgin etmek, bıkkınlık vermek, can sıkmak
	<i>başağrısı olmak</i>	sıkıntı vermek, uğraştırmak
	<i>başı ağrımak</i>	sorunu olmak, sıkıntı içinde bulunmak
	<i>başı belada olmak</i>	çözülmesi güç, sıkıntılı bir durumda olmak
	<i>başı belaya girmek (uğramak)</i>	sıkıcı, üzücü bir durumla karşılaşmak
	<i>başı dara düşmek</i>	sıkıntıya girmek
	<i>başı daralmak</i>	para yönünden sıkıntıya, darlığa düşmek
	<i>başı darda kalmak</i>	parasızlıktan dolayı sıkıntıda olmak
	<i>başı derde girmek</i>	sıkıntılı bir duruma düşmek
	<i>başı kazan gibi olmak</i>	başında çok ağrı ve uğultulu bir sersemlik olmak
	<i>başı sıkılmak (sıkışmak)</i>	herhangi bir güçlük karşısında kalmak, bunalmak
	<i>başı sıkıya gelmek</i>	herhangi bir güçlük karşısında bunalmak, zor durumda kalmak

	<i>başı</i> tutmak	gürültüden veya üzüntüden başı ağrımak
	Happiness	
	<i>baş</i> döndürmek	başarıdan, gururdan, sevinçten çok mutlu duruma getirmek, aşırı heyecanlandırmak
	<i>başı</i> göğze ermek (değmek)	beklenmeyen bir mutluluğa ermek
	Love	
	<i>baş</i> tacı etmek	çok sevmek ve saymak, el üstünde tutmak
	<i>baş</i> üstünde tutmak	çok iyi ağırlamak
	<i>baş</i> üstünde yeri var	“büyük bir saygı ve ilgi ile karşılanır veya ağırlanır” anlamında kullanılan bir söz
	Tiredness	
	<i>başı</i> yastığa düşmek	yorgunluktan veya güçsüzlükten uykuya dalmak
	<i>başı</i> yastık yüzü görmemek	yatağa yatıp uyumuş olmamak
	<i>başı</i> yerine gelmek	zihin yorgunluğu geçmiş olmak
	Exuberance	
	baharı <i>başına</i> vurmak	gençliğin verdiği coşkuyla gereksiz veya aşırı davranışta bulunmak
	Power and success	
	<i>baş</i> etmek	1. gücü yetmek 2. başarı kazanmak
	<i>baş</i> edememek	1. gücü yetmemek 2. engel olamamak
	<i>baş</i> eğmek	1. saygı göstermek için baş eğerek selamlamak 2. direnmekten vazgeçip buyruk altına girmek
	<i>baş</i> gelmek	yenmek, gücü yetmek
	<i>baş</i> koşmak	bir işi başarmak için çalışmak
	<i>baş</i> olmak	1. küçük bir işte de olsa başta olmak, sözü dinlenir bir kimse olmak 2. önde gelmek, lider olmak
	<i>baş</i> a güreşmek	1. yağlı güreşte, en usta pehlivanlar başpehlivanlık için yarışmak 2. en üstün sonucu elde etmek veya bir işte en üst noktaya gelmek için mücadele vermek
	<i>baş</i> (başı) çekmek	herhangi bir konuda önde gitmek, önyak olmak
	ayrı <i>baş</i> çekmek	topluluktan ayrıлып kendi başına iş yapmak
	Change of state	
	<i>baş</i> aşağı düşmek	kişiliğinden kaybederek toplum içindeki durumu sarsılmak
	<i>baş</i> aşağı etmek	tersine çevirmek
	<i>baş</i> aşağı gelmek	tepesi üstü düşmek
	<i>baş</i> aşağı gitmek	işleri ters gitmek, sürekli zarar etmek
FORCE		

	<i>baş göz etmek</i>	evlendirmek
	<i>baş göz olmak</i>	evlenmek
	<i>başı bağlanmak</i>	1. evlendirilmek 2. birini yandaş olarak kazanmak, kendi yanında tutmak
	ayaklar <i>baş, başlar</i> ayak olmak	değersiz kimseler başa geçip değerli kimseler ise en geride bırakılmak
	<i>baş yakmak</i>	kötü duruma düşürmek
	Experience	
	<i>başta gelmek</i>	kötü bir durumla karşı karşıya kalmak
CONTAINMENT	aklını <i>başına</i> almak (toplamak, devşirmek)	akılsızca davranışlarda bulunmaktan kendini kurtarmak
	<i>aklı</i> başına gelmek	1. davranışlarının yanlışlığını sezerek doğru yolu bulmak 2. ayılmak, kendine gelmek
	<i>aklı</i> başında olmamak	iyi düşünebilir durumda olmamak
	<i>aklı</i> başından gitmek	çok sevinçten veya çok korkudan ne yapacağını şaşırarak
SPACE	<i>baş başa</i> bırakmak	birinin, bir şeyle veya bir kimseyle yalnız kalmasını sağlamak
	<i>baş başa</i> olmak	birlikte bulunmak, beraber yaşamak
	<i>baş başa</i> vermek	1. iki veya daha çok kimse bir kenara çekilip konuşmak 2. dayanışmak
IDENTITY	Personal characteristics	
	<i>başı</i> dik olmak	1. onurlu, gururlu olmak 2. cesur, yürekli olmak
EXISTANCE	Life and death	
	<i>baş</i> eldeyken	ölmeden, yaşarken, sağken
	Occurrence	
	<i>baş</i> göstermek	belirmek, ortaya çıkmak, zuhur etmek, vuku bulmak
OTHERS	ayağının pabucunu <i>başına</i> giymek	1. dengi olmayan bir kimseyle evlenmek 2. değersiz bir kimseyi üstün bir yere geçirmek
	<i>baş</i> vermek	1. çıban olgunlaşmak 2. buğday vb. bitkiler başak bağlamaya başlamak, başak oluşmak 3. gemi, kayık vb.ni döndürmek, çevirmek 4. ortaya çıkmak, belirmek
	<i>baş</i> bağlamak	1. başına bir örtü örtmek 2. başak vermek 3. birine veya bir şeye bağlanmak, intisap etmek 4. nişanlanmak
	<i>başı</i> dönmek	1. insana, eşyanın dönmesi, ayağının altından

		yerin çekilmesi vb. bir duygu gelmek 2. sıkıntı yaratan bir durum karşısında bunalmak 3. görkemli bir şey karşısında şaşırarak 4. para veya makam sebebiyle şaşırıp şımarmak
<i>baş çevirtmek</i>		1. başı arkaya doğru döndürtmek 2. birinin arkasından hayranlıkla baktırmak
<i>başı üstünde yeri olmak</i>		1. her zaman iyi karşılanmak, ağırılanmak 2. bir düşünce veya davranışı uygun bulmak
<i>baş baş gelmek (kalmak)</i>		1. eşit olmak, denk olmak 2. berabere kalmak
<i>baş yemek</i>		1. birinin ölümüne veya yok olmasına sebep olmak 2. birinin güç duruma düşmesine yol açmak
<i>baş bulmak</i>		kazanç bırakmak
<i>baş kesmek</i>		selam vermek için baş eğmek
<i>baş kış vurmak</i>		baştan gelen dalgalarla gemi, başı ve kışı üzerinde inip kalkmak
<i>baş a vermek</i>		değiş tokuş yaparken üste bazı şeyler vermek
<i>alıp başını gitmek</i>		başını alıp gitmek
<i>ağrısız başına kaşbastı bağlamak</i>		“kendine gereksiz yere iş çıkarmak” anlamında kullanılan bir söz
<i>başı nâra yanmak</i>		başkası uğruna büyük bir zarara uğramak
<i>başı taşa değmek</i>		ağır bir durum kendisine ders olmak
<i>başım gözüm üstüne</i>		belirtilen istekleri içtenlikle yapmayı kabul etmeyi anlatan bir söz
<i>başım la beraber</i>		memnunlukla, seve seve
<i>baş ıboş kalmak</i>		baskı altında bulunmamak, karışanı, görüşeni olmamak
<i>aklıma gelen başıma geldi</i>		“olmasından korktuğum şey oldu” anlamında kullanılan bir söz
<i>başı çatlamak</i>		baş ı çok ağrımak
<i>Ali kıran baş kesen</i>		zorba
<i>Ahfeş’in keçisi gibi başını sallamak</i>		söylenen sözü anlamadan kafa sallayarak onaylamak

The image schemata of the body part term baş are emotions, force, identity, space, existence, containment and the others. The most diverse of them is the one about

emotions including the semantic fields anger, discomfort, happiness, love, tiredness and exuberance.

III.3. Quantitative Information of the Figurative Uses in the Subcorpus

Quantitative information of the figurative and literal uses of the body part terms is given in this section. The distribution of figurative and literal uses of each body part term is stated. In the tables below, we demonstrate:

- the total number of occurrences of the body part term
- the total number of figurative and literal uses
- the number of the occurrences in each genre
- the number of figurative and literal uses in each genre.

Under the tables, percentages of the total figurative and literal uses, and the percentages of the occurrences in each genre are stated.

III.3.1. Çene

Table 27

Distribution of the figurative and literal samples of *çene*

Çene: 194		Nonprinted		Nonfiction		Journal		Newspaper		Spoken		Fiction	
		9		17		19		29		2		118	
44	150	3	6	7	10	2	17	2	27	1	1	29	89

	Figurative samples
	Literal samples

Of the 194 examples of *çene* in the corpus, 44 (22,7%), are used figuratively, and 150 (77,3%) are used literally. Among the 194 citations, 9 (4,6%) are from non-printed, 17 (8,7%) are from nonfiction, 19 (9,8%) are from journals, 29 (15%) are from newspapers, 2 (1%) are from spoken, and 118 (60,8%) are from fiction texts.

III.3.2. Yanak

Table 28

Distribution of the figurative and literal samples of *yanak*

Yanak: 291		Nonprinted		Nonfiction		Journal		Newspaper		Spoken		Fiction	
		13		35		43		9		1		190	
51	240	2	11	2	33	14	29	1	8	0	1	35	155

	Figurative samples
	Literal samples

291 citations of *yanak* are observed in our corpus. 51 (17,5%) are used figuratively, and 240 (82,5%) are used literally. Of the 291 citations, 13 (4,5%) are from non-printed, 35 (12%) are from nonfiction, 43 (15%) are from journals, 9 (3%) are from newspapers, 1 (0,3%) are from spoken, and 190 (65,2%) are from fiction texts.

III.3.3. Kelle

Table 29

Distribution of the figurative and literal samples of *kelle*

Kelle: 69		Nonprinted		Nonfiction		Journal		Newspaper		Spoken		Fiction	
		7		9		7		6		14		26	
61	8	7	0	7	2	7	0	6	0	14	0	20	6

	Figurative samples
	Literal samples

There are 69 citations of *kelle* in the corpus, of which 61 are figurative. Of the 69 citations, 7 (10%) are from non-printed, 9 (13%) are from nonfiction, 7 (10%) are from journals, 6 (8,7%) are from newspapers, 14 (20,3%) are from spoken, and 26 (37,7%) are from fiction texts. The most striking point that can be read from the table above is the high number of figurative samples of *kelle*. The literal uses of *kelle* are quite rare. In 88,4% of the citations, *kelle* is employed figuratively, in 11,6% of them it is used literally. Another impressive point is that all citations of *kelle*, in non-printed, journals, newspapers, and spoken texts are figurative. Only 2 of 9 citations of *kelle* in nonfiction, and 6 of 26 citations in fiction texts are literal.

III.3.4. Diş

Table 30

Distribution of the figurative and literal samples of *diş*

Diş:		Nonprinted		Nonfiction		Journal		Newspaper		Spoken		Fiction	
739-138: 601		27		86		177		91		15		205	
141	460	6	21	22	64	26	151	14	77	7	8	68	137

	Figurative samples
	Literal samples

Table 28: Distribution of the figurative and literal samples of *diş*

The classification and accordingly the analysis of the concordance lines belonging to *diş* is somehow difficult. One of the difficulties emerges from homophonous nature of the language. *Diş*, when suffixed by the marker of accusative case -(y)I, or 3rd

person singular possessive -(s)I(n), becomes *dişi* which is a homophonous word of the Turkish equivalent of female as in the citations below: *female insect, female tiger, female enemy, female bee, female camel, and female monkey*, and the like.

Figure 28

Sample concordance lines of *dişi* that are filtered out 1

gübre topuna bir müddet sonra acıyorum. Yağ lekesi olayı, kızın	dişi	böcek tarafından bir yumurta konur
için çiçeklere kondukça erkek ve	dişi	kaplan gibi ortaya atılışıyla çözülüyor
bir filminden daha söz edeceğim. "	Dişi	çiçekleri aşılıyarak çok meyve alınmasına
bulmak gibi neredeyse çözümsüz sorun,	dişi	Düşman ". Afişe baksanıza, kadro müthiş
Tanrım! Dolunay yükseliyor çölde, bir	dişi	arı tarafından son derece zarif
sonra bunların içindeki erkek ve	dişi	devenin ardına takılmışlar kum tepelerinde
	dişi	maymuna ait ortak bilgi paketi

The second problematic case is the derivatives. One of the limitations of this study is analyzing just bare and inflected forms of the searched words, that's why the concordance lines including derivated forms of *dişi* has to be filtered out. The only derived form is *dişlemek* meaning to bite.

Figure 29

Sample concordance lines of *dişi* that are filtered out 2

görüp görmediğini anlamak için parmağımı	dişledi	, gözlerini oğuşturdu, yüzünü tokatladı. Rüya
beni seyreden adamın eline tutuşturdum.	Dişledi	. İçeride kampana iki kez vurdu
EL-MA parıldadı; kopardım ve	dişledim	; yusuvarlak, sert, sulu! Menipo'nun
Günümüzün atasözü: Toprağı işleyen, ekmeği	dişler	. Ne pişirdim diye de düşünmeyin

739 citations of *dişi* are included in the corpus data. Of the total 739 citations of *dişi*, 138 are either homophone of the body part term *dişi* suffixed by the marker of accusative case -(y)I or 3rd person singular possessive -(s)I(n) “dişi”, or derived forms of

diş. When we filter out these citations, we reach the number of citations including *diş* that is body part term, and this number is 601.

Of the 601 examples of *diş* in the corpus, 141 (23,5%) are used figuratively, and 460 (76,5%) are used literally. Among the 601 citations, 27 (4,5%) are from non-printed, 86 (14,3%) are from nonfiction, 177 (29,5%) are from journals, 91 (15,1%) are from newspapers, 15 (2,5%) are from spoken, and 205 (34,1%) are from fiction texts.

The most remarkable point that can be read from the table above is the distribution of the figurative and literal samples of *diş* in the spoken texts. The numbers of figurative and literal samples in this genre are almost nearly the same, 7 samples are figurative, 8 are literal.

III.3.5. Alm

Table 31

Distribution of the figurative and literal samples of *alm*

Alm: 1302-968:334		Nonprinted		Nonfiction		Journal		Newspaper		Spoken		Fiction	
		12		50		56		17		43		156	
153	181	8	4	21	29	31	25	13	4	40	3	40	116

	Figurative samples
	Literal samples

The same as *diş*, the classification and accordingly the analysis of the concordance lines belonging to *alm* is also difficult due to the homophonous nature of the language. The verb *almak* is in some cases homophonous with the body part term *alm*.

- *almak* when suffixed by second person plural imperative marker -(y)In(Iz):

Figure 30

Sample concordance lines of *alın* that are filtered out 1

sulanmayın, kendinize yeni bir tane	alın	. Hatta ona yeni bir tane
kadar bağıryordu. "Bu çocuğu istemiyorum	alın	bu çocuğu burdan! Çıkarın onu
olursa, pamuklu bir çubukla hemen	alın	. Üzerine yine pamuklu bir çubukla
olarak uzun süre tedavi altına	alınız	ve iyileştiririz. Ancak tedavi bittikten
ülkelere giderim ben de." "Pasaportunu	alınız	sayın yargıç. Kaçacak bu adam
geçmiş hangi Türk politikacısını alırsanız	alınız	, benzeri kusurların bunlarda da şu

- When passive suffix -(I)n is attached to the verb *almak*:

Figure 31

Sample concordance lines of *alın* that are filtered out 2

kızıyla çarşıya gittik. Bana kıyafet	alındı	oradan da teyzemin yanına gittik
etmiyordum. Geceye tutulmuştum. Apar topar	alındım	içeri, avludaki akasyanın gölgesinden. Yatağımın
yürütmekte olduğunuz başkan yardımcılığı görevinden	alındını z	yazısını göstererek, Ne gerekçe, ne
hesap yaptığımızda gördük ki 60 bira	alınmış	hepsi tüketilmiş. Elimize geçen para
olarak takanlar okula alınmasını, diğerleri	alınсын	. Devlet nasıl askeri okullarda güvenlik
gerekir: Ne zaman polis tarafından	alınсан	, sorguya çekilsen başına işkence gelecektir
Kitap, dikkatsizce yapılmış bir uzun	alıntılar	yığını görünümünde. Yine de konuya

Total number of the citations including *alın* is 1302. Of the total 1302 citations of *alın*, 968 are homophone of the body part term *alın* either suffixed by second person plural imperative marker -(y)In(Iz), or passive marker -(I)n. When we filter out these 968 citations, we reach the number of citations including *alın* that is body part term, and this number is 334.

Of the 334 examples of *alın* in the corpus, 153 (46%) are used figuratively, and 181 (54%) are used literally. Among the 334 citations, 12 (3,6%) are from non-printed, 50 (15%) are from nonfiction, 56 (16,8%) are from journals, 17 (5%) are from newspapers, 43 (12,8%) are from spoken, and 156 (46,7%) are from fiction texts.

The distribution of the figurative and literal samples of *alın* is the most striking point that table 4 depict. In 4 (nonprinted texts, journals, newspapers, and spoken texts) of the 6 genres, figurative uses of *alın* are more than literal ones. Only in informative and fiction texts literal uses are more than figurative ones.

The distribution of figurative and literal uses in spoken texts is worth mentioning. Total number of citations including *alın* in spoken texts is 43, and 40 (93%) of them are figurative samples. Just 3 (7%) are used literally. Taking this observation into consideration, we can make such a generalization: The word *diş* have a tendency to be used figuratively in speech.

III.3.6. Burun

Table 32

Distribution of the figurative and literal samples of *burun*

Burun:		Nonprinted		Nonfiction		Journal		Newspaper		Spoken		Fiction	
664		33		134		100		56		25		316	
344	320	21	12	59	75	51	49	32	24	18	7	163	153

	Figurative samples
	Literal samples

Of the 664 examples of *burun* in the corpus, 344 (52%), are used figuratively, and 320 (48%) are used literally. Among the 665 citations, 33 (5%) are from non-printed, 134 (20%) are from nonfiction, 100 (15%) are from journals, 56 (8,5%) are from newspapers, 25 (4%) are from spoken, and 316 (47,5%) are from fiction texts.

III.3.7. Kulak

Table 33

Distribution of the figurative and literal samples of *kulak*

Kulak: 1188		Nonprinted		Nonfiction		Journal		Newspaper		Spoken		Fiction	
		69		206		255		100		47		511	
651	537	38	31	133	73	137	118	54	46	33	14	256	255

	Figurative samples
	Literal samples

There are 1188 citations of *kulak* in the corpus, of which 651 are samples of figurative language use. Of the 1188 citations, 69 (5,7%) are from non-printed, 206 (17,4%) are from nonfiction, 255 (21,5%) are from journals, 100 (8,4%) are from newspapers, 47 (4%) are from spoken, and 511 (43%) are from fiction texts. As seen in the table above, figurative uses of the body part term *kulak* is more than its literal uses. In 54,8% of the citations, *kulak* is used figuratively, in 45,2% of the citations, it is used literally. In all of the genres the number of the figurative samples are more than the literal samples, and in fiction, the number of the figurative samples (256) are almost the same as the number of the literal samples (255).

III.3.8. Dudak

Table 34

Distribution of the figurative and literal samples of *dudak*

Dudak: 761		Nonprinted		Nonfiction		Journal		Newspaper		Spoken		Fiction	
		55		112		80		53		11		450	
248	513	24	31	21	91	34	46	7	46	4	7	158	292

	Figurative samples
	Literal samples

Total number of the citations including *dudak* is 761. Of the 761 samples of *dudak* in the subcorpus, 248 (32,6%) are used figuratively, and 513 (67,4%) are used literally. Among the 761 citations, 55 (7,3%) are from non-printed, 112 (14,7%) are from nonfiction, 80 (10,5%) are from journals, 53 (7%) are from newspapers, 11 (1,5%) are from spoken, and 450 (59%) are from fiction texts. It is remarkable that 59% of the citations belong to fiction texts, and just 1,5% of the citations belong to spoken tests.

The same as the body part terms *çene*, *yanak*, *diş*, and *alın*, the distribution of the figurative samples of *dudak* are less than its literal samples, and the high number of the literal samples is also seen in each genre: in none of the genres the figurative uses are more than the literal ones. The remarkable point about the distributin is that the number of the samples in fiction is more than the total number of the the other genres.

III.3.9. Ağız

Table 35

Distribution of the figurative and literal samples of *ağız*

Ağız: 1708-56:1652		Nonprinted		Nonfiction		Journal		Newspaper		Spoken		Fiction	
		100		301		267		97		117		770	
1059	593	64	36	215	86	149	118	64	33	99	18	468	302

	Figurative samples
	Literal samples

Similar to the body part terms *diş* and *alın*, the classification and the analysis of the body part term *ağız* is difficult because of the homophonous nature of the language. *Ağız* other than body part term, refers to both the *dialect* and *the first milk of a female after giving birth*. On the other hand, *yavruağızı* the name of a color is also observed in the citations, and all these unrelated citations are filtered out.

Figure 32

Sample concordance lines of *ağız* that are filtered out

doğup büyümüş biri de İstanbul	ağızını	(o da yok oluyor ya
lamarına kaplıydı. O zamanlar İzmir	ağızının	günlük konuşma sözcüklerinin birçoğu Rumcaydı
onun yapmacıksız hoş sohbetinden, Datça	ağızıyla	konuşmasından çok hoşnut kalırdık. O
köyleridir. Türkçe konuşan Türkmenlerin, Türkmence	ağız	farlılıkları yazı diline yansımamıştır. Türkmenler
Hacivat'ın aydınları çatlatarak Arap	ağızıyla	Türkçe konuşması bir harikaydı. Duayı
ılıklik çökmüş. Sokaklarda herkes Azeri	ağızıyla	Türkçe konuşuyor. Yolda, alışverişte, çayhanelerde
çok gecikecektir. Bu dönemde annenin	ağız	denilen ilk sütünün miktarının az
Süt, yağ, kaymak, lor, keşmik,	ağız	ve yoğurt... Bugün faydası herkesçe
ve Amerika'daki bazı yavru	ağızı	sarısı sendikalar, ne de bürokratlar

1708 citations of *ağız* are included in the corpus data. Of the total 1708 citations of *ağız*, 56 are homophone of the body part term *ağız*. When we filter out these citations, we reach the number of citations including *ağız* that is body part term, and this number is 1652.

Of the 1652 examples of *ağız* in the corpus, 1059 (64%) are used figuratively, and 593 (36%) are used literally. Among the 1652 citations, 100 (6%) are from non-printed, 301 (18,2%) are from nonfiction, 267 (16,2%) are from journals, 97 (5,9%) are from newspapers, 117 (7,1%) are from spoken, and 770 (46,6%) are from fiction texts.

Besides the body part terms *kelle*, *burun*, *kulak* and *dudak*, the distribution of the literal samples of *ağız* are less than its literal samples, and in none of the genres the literal uses are more than the figurative ones. The number of figurative and literal samples of *ağız* in spoken texts is noteworthy: in 84,7% of citations *ağız* is used figuratively, in 15,3% of the citations *ağız* is used literally. Another remarkable point about the distribution is the number of citations belonging to the fiction texts. Almost half percent (46,6%) of the citations are in the fiction texts.

III.3.10. Kafa

Table 36

Distribution of the figurative and literal samples of *kafa*

Kafa: 1860		Nonprinted		Nonfiction		Journal		Newspaper		Spoken		Fiction	
		164		378		293		172		119		734	
1412	448	100	64	288	90	137	56	141	31	105	14	541	193

	Figurative samples
	Literal samples

Total number of the citations including *kafa* is 1860. Of the 1860 samples of *kafa* in the subcorpus, 1412 (76%) are used figuratively, and 448 (24%) are used literally. Among the 1860 citations, 164 (9%) are from non-printed, 378 (20,5%) are from nonfiction, 293 (15,5%) are from journals, 172 (9,2%) are from newspapers, 119 (6,4%) are from spoken, and 734 (39,5%) are from fiction texts. It is remarkable that 76% of the citations belong to figurative samples, and just 24% of the citations belong to literal ones. Compared to the use of other body part terms, only *kelle* has such a gap between the number of literal and figurative uses.

The number of the figurative uses of *kafa* is higher than its literal uses. This distribution is also observed in each genre. In all of the genres the literal uses are less than the figurative ones.

III.3.11. Dil

Table 37

Distribution of the figurative and literal samples of *dil*

Dil: 4415-2970: 1445		Nonprinted		Nonfiction		Journal		Newspaper		Spoken		Fiction	
		83		239		339		408		89		287	
1306	139	76	7	223	16	310	29	397	11	72	17	228	59

	Figurative samples
	Literal samples

The word *dil* can refer to either body part or the language, so that similar to *diş*, *alın*, and *ağız*, to classify and to analyze the concordance lines belonging to *dil* is also difficult. Total number of the citations including *dil* is 4415. Of the total 4415 citations of

dil, 2970 are the ones that refer to language. When we filter out these 2970 citations, we reach the number of citations including *dil* that is body part term, and this number is 1445.

Of the 1445 samples of *dil* in the subcorpus, 1306 (90,4%) are used figuratively, and 139 (9,6%) are used literally. Among the 1445 citations, 83 (5,7%) are from non-printed, 239 (16,5%) are from nonfiction, 339 (23,5%) are from journals, 408 (28,2%) are from newspapers, 89 (6,2%) are from spoken, and 287 (19,8%) are from fiction texts. It is remarkable that 90,4% of the citations belong to figurative samples, and just 9,6% of the citations belong to literal ones. Compared to the distribution of other body part terms, we observe a remarkable difference in literal and figurative uses of *kelle* and *kafa*.

III.3.12. Göz

Table 38

Distribution of the figurative and literal samples of *göz*

Göz: 7982-326: 7656		Nonprinted		Nonfiction		Journal		Newspaper		Spoken		Fiction	
		627		1354		1324		692		297		3362	
5329	2327	465	162	927	427	970	354	549	143	259	38	2759	603

	Figurative samples
	Literal samples

To classify and analyze the concordance lines of *baş* is difficult because of the filtering out process of derived forms of the term. The citations that are filtered out includes *gözde* ‘favorite’, *göze* ‘spring’, *gözetmek* ‘protect’, *gözlemek* ‘watch’, *gözetim* ‘supervision’, and *gözükmek* ‘seem’.

Figure 33Sample concordance lines of *göz* that are filtered out

olan Çeşme'nin son yıllarda	gözde	bir uluslararası turizm merkezi haline
ilk tanışmamdı. - O dönem Polonezköy	gözde	tatil yerlerinden miydi? - Beni orada
Witherspoon, zirveyi fethetti. Sinema dünyasının	gözde	yıldızı, "Our Family Trouble" adlı
kriz, geçen yılın başında en	gözde	yatırım aracı haline gelen menkul
bu araları turistler gelmektedir. Munzur	gözlerinin	etrafında turistik oteller yapılmaktadır. Turistler
yöre halkının, işletme-doğa ilişkilerini	gözeten	çevreci inisiyatiflerin de denetim süreçlerine
bir zihinle, sadece kendi çıkarımızı	gözeten	değil farklı çıkar gruplarının uzlaşmasını
aktarımı sağlayan EVAS sistemi, Bankacılık	gözetim	sisteminin yeniden yapılandırılması, Genel Sekreterlik
için sektöre ilişkin düzenlemelerin ve	gözetim	standartlarının uluslararası standartlara uydurulması yönünde
Bir yıl kadar bekledi, durumu	gözledi	; ilk olarak, Sokollu'nun adamı
kafasıydı. Esra ile hayretle bunu	gözledik	. Sen kalk adamların kralını koru
fotoğraftan çıkaramayız; zira öndeymiş gibi	gözükün	yarışçıya, asıl önde olan, tam
dönüşmesi uzun sürmüyor ve komün	gözükün	yaşam vahşi kapitalizmin emrettiği kurallar

7982 citations of *göz* are included in the subcorpus. 326 of these citations are filtered out because of having derived forms of the term. The number of the rest of the citations is 7656. Of the 7656 samples, 5329 (70%) are used figuratively, 2327 (30%) are used literally. Among the 7656 citations, 627 (8%) are from non-printed, 1354 (17,7%) are from nonfiction, 1324 (17,3%) are from journals, 692 (9%) are from newspapers, 297 (4%) are from spoken, and 3362 (44%) are from fiction texts. The number of the figurative uses is higher than the number of the literal uses.

III.3.13. Baş

Table 39

Distribution of the figurative and literal samples of *baş*

Baş: 13144-8718: 4426		Nonprinted		Nonfiction		Journal		Newspaper		Spoken		Fiction	
		231		789		714		322		301		2069	
3065	1361	188	43	623	166	568	146	278	44	279	22	1129	940

	Figurative samples
	Literal samples

As the word *baş* can refer to either body part or the beginning of something/ to begin (although very rare, the data includes *baş* as a surname), the same as *diş*, *alın*, *ağız*, *dil* and *göz*, both the grouping and the analysis of the concordance lines belonging to *baş* is difficult. Total number of the citations including *baş* is 13.144. Of the total 13.144 citations of *baş*, 8.718 are the ones that do not refer to the body part. When we filter out these 8.718 citations, we reach the number of citations including *baş* that is body part term, and this number is 4.426. The lines below are examples for the data that is filtered out:

Figure 34

Sample concordance lines of *baş* that are filtered out

bir şeydir. Yeni Bin Yılın	Başında	Sol Üzerine Düşünmek... Kavramlarla düşünce
göz atmakta fayda var. 1600'lerin yapısal dönüşümün alt yapısını hazırlamıştır. 2007	başında	Afrika'dan Amerika'ya getirilen aldığımız kararlar fasılların müzakerelere resmen
toplumda da hukuk bu olacaktır. 1990	başlarında	Ankara'da Çağdaş Hukukçular Derneği
yazılmıştır. "Ne zaman bir fasıl bir sevgiye döndü, seni sevmeye farklı bir anlayışı getirdik. Nereden tarihinde Kuveyt'i işgali ile	başlasa	aklıma babam gelir" diyorsunuz ve ama sen benim seni sevdiğimi bu iş? Söyledim ya, bizler
kadar açtı kapıyı. Önce gömleklerden Bosna - Hersek Fahri Konsolosu Hanifi	başladı	herşey. 24 Ağustos'ta dönemin Cumhurbaşkanı işe. Hepsini güzelce yatağın üstüne ile sanık TEAŞ eski Genel

arızalı çıktı. Bu gelişmeyi anımsatan	Baş	ile Peker arasındaki 5 Aralık 2000 tarihli
---------------------------------------	-----	--

Of the 4426 samples of *baş* in the subcorpus, 3065 (69,3%) are used figuratively, and 1361 (30,7%) are used literally. Among the 4426 citations, 231 (5,2%) are from non-printed, 789 (17,8%) are from nonfiction, 714 (16%) are from journals, 322 (7,2%) are from newspapers, 301 (6,8%) are from spoken, and 2069 (47%) are from fiction texts. It is remarkable that 69,3% of the citations belong to figurative samples, and just 30,7% of the citations belong to literal ones.

The same as the body part terms *kelle*, *burun*, *kulak*, *dudak*, *kafa*, *ağız* and *dil*, the distribution of the figurative samples of *baş* are more than its literal samples. In each genre we see the same distribution: the literal uses are more than the figurative ones. As observed in the citations belonging to the body part term *ağız*, the number of figurative and literal samples of *baş* in spoken texts is the most distinctive ones: in 92,7 % of citations *baş* is used figuratively, in 7,3% of the citations *baş* is used literally. The percentages of the figurative uses in other text types are: 81,4% in nonprinted, 79% in nonfiction, 79,5% in journals, and 86,3% in newspapers. Another remarkable point about the distribution is the number of citations belonging to the fiction texts. Almost half percent (47%) of the citations are in the fiction texts.

As seen in the tables above, the body part term make a great difference in number of the total citations, number of the figurative and literal uses and in their distributions among genres. While the total number of the citations belonging to *kelle* is 69, the total number of the citations belonging to *baş* is 13.144.

Table 40

Distribution of the data among body part terms

Body part term	Total number of citations	Figurative	Literal
Kelle	69	61 (88,4%)	8 (11,6%)
Çene	194	44 (22,7%)	150 (77,3%)
Yanak	291	51 (17,5%)	240 (82,5%)
Alın	334	153 (46%)	181 (54%)
Diş	601	141 (23,5%)	460 (76,5%)
Burun	664	344 (52%)	320 (48%)
Dudak	761	267 (35 %)	494 (65%)
Kulak	1188	651 (54,8%)	537 (45,%)
Dil	1445	1306 (90,4%)	139 (9,6%)
Ağız	1652	1059 (64%)	593 (36%)
Kafa	1860	1412 (76%)	448 (24%)
Göz	7656	5329 (70%)	2327 (30%)
Baş	4426	3065 (69,3%)	1361 (30,7%)

III.4. Qualitative Analysis of the Figurative Uses in the Subcorpus: Image

Schematic Features

The classification of figurative uses according to their image schema and semantic fields are stated in this section. It also includes figurative categories, lexicogrammatical properties, collocational behaviors, semantic features such as prosody, the most significant and striking findings of the selected terms about their lexical profile. A lexical profile constitutes other lexical concepts and vehicles with which a particular lexical concept regularly co-occurs, while prosody describes the way in which the words are perceived with negative or positive associations with particular collocations (Partington, 1998; Hunston, 2002; Stubbs, 2001)

The specified image schemata are emotions (anger, happiness, regret, love, tiredness, irritation, excitement, astonishment, fear, unhappiness, shame, yearning, enthusiasm, to be fed up with, irritation, exuberance, calm/ serenity, and envy), force (change of state, attitude, ability, desire, labour, to warn, intoxication, to be in a hurry, to cry, to eat/ drink, to bear) , identity (personal characteristics, physical appearance), space, existence (life and death), multiplicity (amount, possession, time, age), containment (container, content, full and empty), cognition (to understand, mind and thought, mentality-way of thinking) and the others.

III.4.1. Çene

36 of the total 44 citations of figurative uses have the meaning relevant to talking. According to the dictionary of TDK, the expressions containing the words *çene* and *kapatmak* mean *susturmak* (shut somebody up), and we notice that the data driven from the corpus show that it is used in imperative mood. The expression mostly observed with suffixes -(y)AmA that expresses impossibility (incorporating the negative marker -mA) is *çenesini tutmak*. Sample citations having the meaning talking so much and steadily, not talking or not saying anything, talking in vain, shut somebody up, and one example indicating change of state are illustrated in the table below:

Figure 35

Sample concordance lines of *çene*: talking

shut somebody up		
yemeğini yer misin?" ve " kapa	çeneni	de önündekini zıkkımlan"da olduğu
dil uzatıyor bunak, şunun bir	çenesini	kapatalım dedik Bayan Ceviz Ali
yemeğini yer misin?" ve " kapa	çeneni	de önündekini zıkkımlan"da olduğu
Sinema Devrimi", "Dixie Chicks: Kapa	Çeneni	de Şarkını Söyle", "ABD John
bilgi yoksa, artık yeter, kapatın	çenenizi	Cenk Bey. - Gemilerle ilgili

		verilebilecek
çok güçlü bir eşek!" "Kapa	çeneni	dedim sana! Bilmiyormuş gibi konuşuyorsun
bundan farklı olacak ha! Kapa	çeneni	Hırsız Saksığan, yaralı ceylan! Işınla
kıza der ki, "İstersen kapa	çeneni	Allahım ölür müsün öldürür müsün
keep one's mouth shut		
takılmıştı. A. bakışlarımdan rahatsız oldu.	Çenemi	tutamadım, çocuklara ne olacak, falan
bununla? Bu insan değil mi?"	Çenemi	tutamadım, ettim lafımı: "Ben bu
hakkında konuşmak istemiyorum. Bazen kızıp	çenemi	tutamadığım olabilir. Ama ilke olarak
yere sereceğim" dediği Laila "Tutamadığı	çenesini	dağıtacağım" yanıtını verdi. Holyfield yine
talking so much and steadily		
de teyzeler sıraya girdi resmen,	çeneleri	düştü. Açıkçası memleketimde geleneksel olanı
de şiir biçiminde: Bir toplulukta	çenesi	düşük takımı, Tütün helal mı
bana iyi geldi." Biraz daha	çene	çalıp kapatmıştık telefonu. Gökşin'in
ortağı Ermeni Mihran ve misafirleriyle	çene	çalıyordu. Sarışın, gülbüz, yarı alafranga
bu deprem durumları diye..." Bekçinin	çenesi	açılmış anlattıkça anlatıyordu, ama biz
demeye çalışıyorum ama boşuna. Anneannemin	çenesi	durmadığı için duymuyor beni. Yattığım
doldurunca dört yanı, iyice açılırdı	çenesi	. Bazı zaman kaybolurdu ortadan, bilmezdi
not talking or not saying anything		
nasılsa. Peki kendine hakim olsa,	çenesini	tutsa, hiçbir şey yokmuş gibi
yutmuş, diye düşündüm. Ve inanın,	çenemi	tuttum. "Benim mesleğimde gerekli tüm
talking in vain		
ediyorlar artıkları Marmara'ya, zaten	çeneni	yorsan nolacak yormasan nolacak, çok

The metonymy examples in the corpus reveal that conceptual metonymy INSTRUMENTALITY FOR ACTIVITY is dominant. As seen in the sample citations below, the instrument *çene* is used for the activity of -talking-.

Figure 36

Sample concordance lines of *çene*: metonymy

ben çok mutluyum bari onnarın	çenelerinden	bağırıp çağırtilarından işlerini bırakacağım ve
oluyor... Bunların adamlarında öyle bir	çene	var ki abiciğim, bunlar zaten
silahla susturabilirler bizi ya da	çeneleriyle	... Allahım vıdı vıdı vıdı vıdı

III.4.2. Yanak

When collocated with a geographical term such as mountain, moon, or sky, and when it is a part of them, *yanak* is used figuratively. Plural form of the noun is used in such cases.

Figure 37

Sample concordance lines of *yanak* collocated with a geographical term

için tırnaklarımla kazıyorum tırmandığım dağın	yanaklarını.	Cumartesi-Özgürüm. Sorumsuzca harcanabilecek uzun
beraber dolunayın üzerine hücum edip	yanaklarından	öptüler. Binlerce yıldızın öpmesi sonucunda
pıt geziniyordu yüzünde. Mavi; mavişti	yanakları	göğün . Süt kokusu yayılmıştı havaya
fısıltısı olduğunu bilmezlerdi, göğün allanmış	yanaklarının	onun marifeti olduğunu da. O

Plants are also collocates of *yanak*. *Apple* and *rose* are used figuratively in order to describe the color and beauty of cheeks. As shown in the following concordances, similes are observed in the last two citations including particle *gibi*. In both examples cheeks are associated with *elma* ‘apple’.

Figure 38

Sample concordance lines of *yanak* collocated with a plant term

farksızdı. Siyah toz boyalı gözlerin, değil kötülerini bile sevmeyi öğrendim.	yanaklarında Yanağında	açılan doğu gülleri , alnındaki altın sevgi gülleri açılan Yunus Dede
ve kuş sesleri doldursun. Gül tatlı dilli, bir ince belli,	yanaklarım yanağı	, annemin gül dudağı ile buluşunca güllü , neydüğü belli; bu resme
yaşlarında, yaşamının son yazında bile	yanaklarındaki	elma kırmızısı solmayan nenem... nerelerde
perdeyi kaldırdı. Gördüğü manzara karşısında	yanakları	Amasya elması gibi kızardı. Elindeki
devinen güzelliklere katkıda bulunan kaynaklardı.	Yanakları	pembe, gergin, sert elmalar gibiydi

When combined with *konmak* ‘to settle’ having causative suffix -Dİr, *yanak* always have a metaphorical sense. This kind of combination is the most frequent one in the corpus; moreover, it almost always collocates with *öpücük* or its synonym *buse* ‘kiss’. In the corpus there is one example of *ben* ‘mole’.

Figure 39

Sample concordance lines of *yanak* combined with *konmak*

keyfini sürüyor olsun ve gidip	yanığına	kocaman bir öpücük konduruyeyim . "Sevgili
söyleyince kocaman bir öpücük kondurdu	yanığıma	. Sonra da oturup tatil programı
Kendisine gülümsüyordu. Yanına yaklaştı. Eğildi.	Yanığına	bir öpücük kondurdu . Ama bu
muzipçe gülüyordu. Alican'ı kucaklayıp	yanığına	ufacık bir öpücük konduran annem
Fiko, dalgın ve yorgun annesinin	yanığına	bir öpücük kondurup çıkarken, kapıda
Elif artık yüzebiliyordu. Sabahları babamın	yanığına	kondurduğumuz öpücüklerle ona veda ediyor
tam gitmek üzereydim ki, arkadaşım	yanığıma	bir öpücük kondurdu . Kıpkırmızı yüzümle
lokumlar bitince o yine usulca	yanığıma	bir öpücük kondurur mu? Tekrar
sık "Nasılsın bakalım yakışıklı?" deyip	yanığına	öpücük kondurduğu için , delice aşık
kol atma, küçük bir sarılış,	yanığına	kondurulan bir buse , saatler sürüyor
sahte bir ben kondururdu sağ	yanığına	. Babası geldiğinde taze gelinler gibi

The data connoted that *yanak* is not a rich source for metonymy, yet there are three of them. In the first one *yanak* refers to a person, and the others refer to face. In the first sample, the part is used instead of a hole, in the second and third a part is defined by one of its subparts.

Figure 40

Sample concordance lines of *yanak*: metonymy

olmalısın ey fani! Bir sonraki	yanakta	bir sonraki alaza kadarsan eğer
gelen o yeşil gözleri gördüğünde	yanaklarında	zoraki bir tebesüm beliriyordu. Tebesümler
Elinde çantası ve iyice kanlanan	yanaklarındaki	tatlı gülümsemesiyle Berrin'i masamın

There are only two citations containing both *yanak* and *kan* ‘blood’. As explained above, the senses are related with physical appearance, and the red color of the cheeks conveying the idea of being healthy.

Figure 41

Sample concordance lines of *yanak*: physical appearance

Bol meyve ile beslenen çocukların	yanaklarından	kan damlıyormuş. Bütün çevre köylüler
Elinde çantası ve iyice kanlanan	yanaklarındaki	tatlı gülümsemesiyle Berrin'i masamın

III.4.3. Kelle

Figurative uses referring to life and death are overwhelmingly dominant. The ones about death are the most frequent and have categories like kill someone, want somebody's death, and to die. On the other hand, there are citations about life.

The first category is to kill someone. In order to mean to kill someone, *kelle* is collocated with the verbs *almak*, *koparmak*, *uçurmak*, and *vurmak*, and the verbs *kopmak*, *uçmak* and *vurmak* are all in causative form: *koparmak*, *uçurmak* and *vurdurmak*.

Second category about death is want somebody's death. The most remarkable point about the collocates of this category is the existence of the names of politicians: Tansu Çiller, Özal, Kılılı Kuyruk Hasım Paşa, Mesut Yılmaz, Bahçeli, and Alparslan Türkeş.

Another category about death is to die. Both *gitmek* ‘to go’ and *vermek* ‘to give’ are collocated with *kelle*. Although *kellesi gitmek* and *kelle vermek* both mean to die, they

have different senses. *Kellesi gitmek* ‘to die’ usually used to refer to the death of people who make mistakes and died because of this; moreover, it is used as a threat: *Bak bunu yayarsan, duyurursan etrafa kellen gider* ‘If you disseminate this, you will die’. On the other hand, *kelle vermek* refers to to die for the sake of something.

Not all the expressions are about the verb to die, but also about the people who died: dead. When used to refer to deads, *kelle* is used metonymically. Part the “head” stands for the whole “the body”.

Other than expressions referring to death, there are expressions that stand for life. In such cases *kelle* does not occur with a specific collocate; instead, *kelle* itself stands for life and it can be understood from the context.

Figure 42

Sample concordance lines of *kelle*: life and death

LIFE & DEATH		
to kill		
pusu atardı. 10 kişiler mi, sekizinin	kellesini	alır , ikisini bırakırdı. Bu güne
direkt teröristlerin içlerine dalar, hepsinin	kellesini	alır mış. Kılık kıyafet olarak da
gülümseriz, bu tarafa dönüp adamın	kellesini	de alırız . Demokrasi terbiye rejimidir
güçlü, daha şık gösterir, " koparılan	kelle	büyüdükçe daha yukarılarla eşit ve
olaylar gündeme geldiğinde, -öyle diyorlar- "	kelle	koparan " yani büyük işlerden parasal
cesurmuş. Savaşta gözünün önünde adam	kellesi	koparmışlar da, kusanlar, çıldıranlar olmuş
zaptedemeyip, usulca aralamış gözkapaklarını. Cellat	kellesini	uçurmadan evvel, meydanda toplanan halka
Yenisini almak için gencecik karısının	kellesini	uçurtan İngiltere Kralı? Çağımıza gel
gelirdi aklıma. Elleri kesilen hırsızlar,	kellesi	uçurulan mahkûmlar gelirdi. O sofraya
bunları kuleye toplattırıp tek tek	kellelerini	vurdurtuyor . Daha iyi anlaşılması açısından
Want somebody's death		

irtica bahanesiyle hükümeti devirmek yolunda,	kellesini	istedikleri asıl kişinin Tansu Çiller
için arsa ve Hasan'ın	kellesini	istediler. Özal ise yöneticilere Kayışdağı
Kıllı Kuyruk Hasım Paşa'nın	kellesini	istemekte haklıydı. Çünkü bu avare
hemen yapılmaması eğilimi ortaya çıktı. "	Kelle	isteriz " ANAP lideri Mesut Yılmaz
çalıştığı dile getirildi. Bahçeli'nin "	Kelle	isteriz " diyen Yeniçeriler'i gündeme
bir takım çevreler şimdi ülkücülerin	kellesini	istiyor." Alparslan Türkeş'in vefatından
istediğini iki kelimeyle özetledi: "Senin	kelleni	." Kıllı Kuyruk Hasım Paşa, sultanının
to die		
Bak bunu yayarsan, duyurursan etrafa	kellen	gider. Berber dışarı çıkmış, söyleyemiyor
kızını görmek gafletinde bulunanın oracıkta	kellesi	gidermiş. Bir Cuma sabahı, şehrin
harcadı. Bu uğurda kan döküldü,	kelleler	gitti, bu yüzden bugün insanım
bir şimşek çakmış: - Kızanım, biz	kelle	veriyok, kelle alıyok, at üstünde
bu riyakârlıklara inanmıyor. İnsanlar bazen	kellesini	veriyor da bir türlü istifa
ima etmekle kalmıyordu, emrediyordu, onun	kellesini	vermeye çoktan hazırıdı. Sultan ancak
Dead		
bahsedem? Başbakan değil mi şehitlerden	kelle	diye bahsedem? Kızgınlığınıza hakim olacaksınız
uzanan birçok iktidarı, ayaklanmayı, dallarına	kelleler	asılmış ağaçları, idamları, kıyımları, taç
olmuş, haklarında 4. Murat tarafından "7 kızılbaş	kellesi	getiren cennetliktir" fermanı verilmiş, aslen
gibi aşka gelip Apo'nun	kellesini	getirmek görevine soyunma hakları yok
Life		
bulunmuş olmalı; bir haydut gibi	kellesini	zabıtlere teslim etti. Bana gelince
da ola ola bir tek	kellesi	olduğunu, o nedenle geriye katliâmdan
hazır, dizginlerinden boşanmış kalabalığın kendi	kellesinin	peşinde olduğu gerçeği böyle bir
zararı yok; bir yalanla iki	kelleyi	birden kurtardın. Etek öpmek Evliya

In addition to the metonymic uses referring to deads, *kelle* also refers to persons. In this case we again see the part-whole relation.

Figure 43

Sample concordance lines of *kelle*: metonymy

ve kafamı indiriyorum. Karşımdaki sırtkan	kelle	umurumda bile değil. Gemi Bir
gelmediği görülüyor. Elbette ki meselenin "	kelle	sayısı" olmadığını biliyoruz ve pek

Besides metaphors and metonyms, although not so much frequent, *kelle* is also used in similes. The expression *pişmiş kelle gibi sırtmak* is the only example for simile observed in the citations.

Figure 44

Sample concordance lines of *kelle*: simile

kahramanları da medya ekranlarında pişmiş	Kelle	gibi sırtıyorlar. İdmanlardaki performansıyla göz
Karşılaşmayı Lubos Michel yönetecek. Pişmiş	Kelle	Gibi Sırtmak Kulüp yöneticisi olmak

III.4.4. Diş

The most frequently used figurative expression including the word *diş* involves the verb *sıkmak* and means *to bear*, *to endure*, or *to put up with*. In these expressions, *diş* is mostly in possessive form with accusative suffix *-(y)I*: *dişini*, *dişimi*, *dişimizi*, and *dişlerini*. In addition, in the citations, *diş* is almost always occurred in singular form, and the verb *sıkmak* is both right and left collocates of *diş*.

Figure 45Sample concordance lines of *diş* collocated with *sıkmak*

içinde yineliyor. "Ama boğulacağım!" "Sık"	dişini	az kaldı." Onunla konuştuğum o
kendilerinin olsun. Sekiz ay sıkarım	dişimi	. Sekiz ay sonra emekli oldum
Sık dişini az kaldı, Sıkacak	diş	kalmadı... Kan fişkırtıyor öfkenin adım
Bu da geçer. Vazife deyip	dişimizi	sıkacağız . 10-15 gün daha Antalya vilayetindeyiz
zorundayız. - Damara girmek üzereyiz. Biraz	dişini	sık minik... İştee olduuu! - Mikrop
şunun şuracığında birkaç ayıcık daha	dişimi	sıkıp istenilen gibi olaymışım. Bir
yolda bulunmanın gereği, bir taraftan	dişlerini	sıkıp ona katlanırken, diğer taraftan

In the citations below, the figurative uses grow out of physical appearance of the body part *diş*. The appearance of teeth is associated with the parts of a lifter, a hair comb, a screw, a saw, etc. In this case, *diş* is mostly used with nominal plural marker -lAr (similar to *dağın yanakları*).

Figure 46Sample concordance lines of *diş*: physical appearance

göklerde araştırıp dururken bir vincin	dişleri	arasından kayıp, suratımda patlayan döküntünün
yedisindeyse, boynuzdan bir hint tarağının	dişlerinden	defalarca geçirilerek kocaya koşulan kızlar
edilmiş. Deliklerin eksenleri kaçık, cıvataların	dişleri	sıyırmış sanki, başının böyle omzuna
ucunda ise keskin bir testere	dişi	. Bu dişin minicik olması sizi
başlayın vida takmaya. Vida ; ucuna	diş	açılmış bir maden. Başı var
kaymasının önlenmesi için ayakkabılarının altına	dişler	yapılır. Otomobillerde kış için daha

In the expressions referring to power, *diş* collocates with the verbs *geçirmek* and *göstermek*, and particle *göre*. The verb *geçirmek* with suffixes -(y)AmA that marks impossibility combined with the negative marker -mA (*diş geçirememek*) is observed in the corpus data. When it is collocated with *göre*, *diş* takes one of the possessive suffixes -(I)m, -(I)n, -(I)nIz, -(s)I(n), -(I)mIz, -(I)nIz, -lArI followed by dative case suffix -(y)A. The

expression *dişine göre* describes a noun or a pronoun, and when modifies a noun, it collocates with *bir* such as *dişinize göre bir av* or *dişine göre bir grup*.

Figure 47

Sample concordance lines of *diş*: power

her iki takım da birbirine	diş	geçiremedi. Gol pozisyonları çok azdı
ise kendi evinde Washington'a	diş	geçiremezken, maçtan 114-93 mağlup ayrıldı. Tutuk
ormana zarar verecek, o zaman	diş	göstermeye başlamış kurt, sinsi tilkiye
tarafıtar olsa, işte size tam	dişinize	göre bir av. Dörtü masada
Murphy ve Demirtay düşünülebilir. 4. AYAK:	Dişine	göre bir grup bulan Günaltay
nın bütün afetleri orada olacak.	Dişine	göre birini bulursun." O gece

The expression (*birine*) *diş bilemek* is depicting the attitude of a person to another person, so there is an indirect object and in this case the indirect object takes the marker of dative case -(y)A as *herkese*, *herşeye*, *Nurhan'a*, *kocasına*, *bana*, *ona* and so on. And in the citations including the expression (*birine*) *diş bilemek*, the searched body part term *diş* does not have any affix in any citations.

Figure 48

Sample concordance lines of *diş*: attitude

uzağa <u>herkese</u> , hatta her <u>şeye</u>	diş	biliyordu. Hiç kuşkusuz o gün
tümceyi. <u>Nurhan'a</u> için için	diş	bilemeye başladığımı hissettim. Düşününce, provalarda
seninle görüşmek istemiyordu. <u>Kocasına</u> nasıl	diş	bilediğini , Melek'i ne kadar
va ya bu kadın, <u>bana</u>	diş	bilese bilerdi valla. Ne bileym
sabah vaktini fırsat bilmişti <u>ona</u>	diş	bileyip de ders vermek isteyenler
bilerek fiyatları birdenbire yükselten <u>seracılar</u>	diş	biliyor. İstanbul Meyve ve Sebze
Beyazlar, siyahlara düşman; siyahlar <u>beyazlara</u>	diş	biliyor. Kuvvet zaifi kahretmek için

Canını dişine takmak, meaning “intense struggle” is mostly observed with one type of coordinating devices: the subordinating suffixes *-(y)ArAk* and *-(y)Ip*. Another syntactic feature that can be observed from the citations is the occurrence of concessive converbial form marked with “-DIĞI halde”. *Diş* is always suffixed by possessive markers and dative case marker *-(y)A*. On the other hand, *can*, which is very left collocates of *diş* always has one of the possessive suffixes and accusative case marker *-(y)I* on it. Moreover, *can* in some citations takes nominal plural marker *-lAr*.

Figure 49

Sample concordance lines of *diş*: intense struggle

olan bu izler, karla canlarımı	dişlerine	takarak giriştikleri umutsuz mücadelenin bedelini
can havliyle gözleri ufukta. Canını	dişine	takarak kaçmaya başlamış, bir de
çadırına teslim eder etmez, canımı	dişime	takarak peşlerinden tırmanmaya giriştim." "Bense
değildir. Fidan halindeki ordu, canımı	dişine	takarak , Yunanlıları püskürtür (6-11 Ocak 1921, Birinci
taş daha eklemek gayretiyle canımı	dişine	takıp çalışan kim varsa bunlara
haksızlık yapacağıma inanıyordum. O canını	dişine	takıp , borç harç bakkalın her
edinecekler demek değildir. Bazen canlarımı	dişlerine	taktıkları halde gene de edinemezler
büyük olmak için yıllardır canımı	dişime	takıyorum , her şeyin en iyisini

Another case of having the sense of struggle and intense effort, we again observe *tırnak* (nail) as a collocates of *diş*. *Tırnak* is always the very right collocates of *diş*, and takes one of the possessive suffixes *-(I)m*, *-(I)n*, *-(I)nIz*, *-(s)I(n)*, *-(I)mIz*, *-(I)nIz*, *-lArI*. These suffixes are sometimes followed by instrumental marker *-(y)lA*: *dişimizle tırnağımızla*, *dişiyle tırnağıyla*, *dişleriyle tırnaklarıyla*.

Figure 50Sample concordance lines of *diş* collocated with *tırnak*

geçiyor. Bir gün alınımızın teriyle,	dişimizle	tırnağımızla kazandığımız bu topraklar üzerinde
övünebileceği tek kimlik vardır; kendi	dişiyle	, tırnağıyla çaba harcayarak, bedel ödeyerek
Halkı, Irak Orduları ellerinde silahlarıyla,	dişleriyle	, tırnaklarıyla karşılıyor işgalcileri. Bağdat direniyor
küreklerle kurutma işine başlar ve	dişleri	tırnakları ile kazandıkları tarlalara yerleşmeye
tam anlamıyla içerde, dışarıda kazandığımı	dişimden	, tırnağımdan artırdım, Beykoz'da bir

Meaning worthwhile, valuable, important; *dişe dokunur* in most citations collocates with *bir*, and *bir* is almost always a right collocate of this expression: *dişe dokunur bir çalışma*, *dişe dokunur bir eylemlilik*, *dişe dokunur bir şey*. An example of rarely observed left collocate *bir* is: *tek bir dişe dokunur yorumlarını*. As noticeable from the citations, *diş* is suffixed by dative case marker *-(y)A*.

Figure 51Sample concordance lines of *diş* collocates with *dokunmak*

dizisi dışında ne yazık ki	dişe	dokunur <u>bir</u> çalışma yok. Alman
olan Hizbullah'ın devlete karşı	dişe	dokunur <u>bir</u> eylemlilik içinde olmadığı
imzalıdır onlar, imzaları bile paradır.	Dişe	dokunur <u>bir</u> şey yazmasalar bile
öncesinde de bu konularda şöyle	dişe	dokunur <u>bir</u> şeyler bildiğimizi söyleyebilmemiz
nin değişimine ilişkin tek <u>bir</u>	dişe	dokunur yorumlarını, sözlerini gördünüz, duydunuz
Görgümüz artsa da, temeldeki "inançlarımızda	dişe	dokunur düzeltmeler yapmağı pek güç
aklında kalacak, zihnindeki düğümü çözecek,	dişe	dokunur hiçbir şey söylemeyen köşe

Although frequent in the corpus data, *dişe diş* is not included in the dictionary of TDK. In most cases *dişe diş* is collocated with *kan* ‘blood’ and other body part terms *göz* ‘eye’ and *tırnak* ‘nail’: *göze göz dişe diş*, *kana kan dişe diş*, *diş dişe tırnak tırnağa*. Almost always the first *diş* is suffixed by dative case marker *-(y)A*, and second one is bare: *dişe diş*. However, when it is collocated with *tırnak tırnağa*, it is vice versa: *diş dişe*. The collocates of this expression are commonly the words having the sense of difficulty, or struggle such as *mücadele* ‘struggle’, *çatışma* ‘battle’, *rekabet* ‘rivalry’, and *direnme* ‘resistance’.

Figure 52

Sample concordance lines of *diş*: fixed expression *dişe diş*

dedi. Şaalan, "Bu <u>göze göz</u> ,	dişe	diş bir mücadele . Bizim de
leke. Dağda yaşam. <u>Göze göz</u> ,	dişe	dişten de öte. Bambaşkadır. Her
ayak üstü yeniden yaşadığı düşten.	Dişe	diş, <u>göze göz</u> . Yine de
yürütmez. Uluslararası ilişkiler <u>kana</u>	dişe	diş şeklinde yürür. Bu ne
<u>kan</u> ,		
direniyor Umm Kasr. Çatışıyor diş	dişe	, <u>tırnak tırnağa</u> . Tıpkı bizim Maraş
bulmak kolay değil. Laboratuvarlar	dişe	diş bir rekabet başlıyor. Kapitalist
arasında		
yoksul köylü ile birlikte ağayla	dişe	diş mücadele etti. O yıllarda
birkaç çokuluslu şirket üretiyor ve	dişe	diş bir rekabetle dünyaya pazarlıyor
var olma, hayatta tutunmak için	dişe	diş direnme , öte yandan zorunluluk

In the dictionary of TDK, the verb *çalmak* is suffixed by causative *-DIr*, and the expression tells how cold the drink is. The first citation above is an example to this expression. The second one is without causative suffix *-DIr*; moreover, it is again about the cold; however, not the cold drink but the cold weather.

Figure 53

Sample concordance lines of *diş*: cold

iiiiç, buz gibi; otuz iki	dişine	keman çaldırıyor," diye bağılıyor; bardakları
Hele de bu soğukta... Baksana	dişlerim	keman çalıyor, soğuktan. Kombi bile

The only expression referring to the physical appearance is the one *dişi* *ağızından fırlamak*, and means ‘to lose weight’.

Figure 54

Sample concordance lines of *dişi*: physical appearance

doldu. Amcam televizyona uzandı. "Zayıflamışım,	dişim	ağızımdan fırlıyor," dedi. Amcam dirençliydi
--	-------	--

Besides the metaphoric uses of *dişi*, similes are also observed in the citations including particle *gibi*. In the examples below, there are two different formations of similes. In one formation, *dişi* is the target and resembled to the sources *inci* ‘pearl’, *dev* ‘giant’, *değirmen taşı* ‘millstone’, *at* ‘horse’, and *bozuk para* ‘coin’. In the other formation, *dişi* is the source and stones are resembled to teeth of a dog.

Figure 55

Sample concordance lines of *dişi*: simile

beyaz tenli, güldüğünde inci gibi	dişleri	ortaya çıkan genç bir adamda
olduğu. Onun da dev gibi	dişleri	var. Ve bir göbeği. Göbeğini
değirmen taşları gibi otuz iki	diş	, bunların hazmı için yaratılmış mide
berbat olan sevimsiz at gibi	dişleri	, ne güzel oldu diye düşünüp
şuna ve de otuz iki	dişini	bozuk para gibi eline say
teker aktarılmaya, döğen taşları köpek	dişi	gibi sivriltilmeye girişildi. Maharetle Cüce

In addition to metaphoric uses and similes including *dişi*, there is a metonymic use. In the following sample *dişi* as a subpart of the body part *mouth*, is used to refer to the *mouth*.

Figure 56

Sample concordance lines of *dişi*: metonymy

bitmeden boğanın boğazı, bir sırtlanın	dişlerinde	kalmıştı. Nehir, içinde bir ölünün
--	------------	------------------------------------

III.4.5. Alın

The most frequent collocate of *alın* is *ter* ‘perspiration’, 59 citations including both *alın* and *ter* are found in the data. The dominant form of *alın* in these citations is its bare form with the number of 44, in the rest of the citations *alın* occurs with a possessive marker. Furthermore, out of 59 citations including both *alın* and *ter*, only in 2 samples of *alın*, and 2 samples of *ter* have plural suffix, the rest of them are all in singular form. Instrumental marker *-(y)lA/ile* attached to *ter* is remarkable in the citations. The verbal collocates in these citations are about monetary or financial issues such as *geçinmek* ‘to make a living’, *çalışmak* ‘to work’, *ödemek* ‘to pay’, *kazanmak* ‘to earn’. There are also nominals about monetary or financial issues such as *yardıma muhtaç* ‘indigent people’, *borç* ‘debt’, *kalkınma* ‘progress’, *para* ‘money’, *komisyoncu* ‘broker’, *iş* ‘job’, *zenginlik* ‘wealth’, *prim* ‘premium’.

Figure 57

Sample concordance lines of *alın* combined with *ter*

<u>yardıma muhtaç</u> durumdan kurtararak; kendi	alın	teri ile <u>geçinen</u> bireyler haline
bizler için de geçerli. Birtarıfta <u>borç</u> yapmadılar. Onlar <u>borç</u> ödediler.	alın	teri ile <u>çalışıp</u> toplumsal düzeni teriyle bu memlekette <u>kalkınma</u> yaptılar
haram <u>parasında</u> gözü yoktur. Millet yok. Kimsenin <u>hakki</u> değil. Kimsenin bana eklemek vereceksin? <u>Çalışıyorum</u> ben,	alınının	teriyle <u>çalışıp</u> <u>hakki</u> olanı almak teriyle <u>kazandığı</u> <u>para</u> değil. Devletin teriyle <u>kazıyorum</u> onu... Bana eklemek
ailemin içerisinde <u>komisyoncu</u> bulamayacaksınız. Onlar ki, toplumdaki <u>yağmaları</u> , <u>emeğiyle</u> <u>geçinenlerin</u>	alın	teriyle <u>çalışacakları işleri</u> kurmuşlardır. Hepsinin -terlerinden topladıkları nimetlerin sonu gelecektir
direniyorlar. Millet olarak <u>emek</u> ve yani havadan <u>para</u> <u>kazanma</u> , yani	alın	teri <u>döktükçe</u> <u>kalkınma</u> ve refaha teri yok, <u>emek</u> yok, fabrika
Türkiye, kaniyor! Türkiye'nin <u>emeği</u> , <u>Prim</u> uygulamasını ona göre yapacağız.	alın	teri , <u>zenginliği</u> hepsi kaniyor. Bunlar terine , <u>emeğe</u> sahip çıkacağız. İş

Destiny is another semantic field that is frequently observed in the citations including *alın*. *Yazı* ‘writing’ is observed in 16 of 18 citations referring to destiny; therefore, it is reasonable to make the claim that we -as language users- tell destiny via *yazı*. In other words, our destiny is written on our forehead by god. When collocated with *yazı*, *alın* is mostly in bare form. If not bare, one of the possessive suffixes, and either dative -(y)A or locative -DA case marker is attached to *alın*. The very first left collocate *yazı* carries the compounder marker -(s)I. *Alın yazısı*, referring to destiny (*kader*), is in some citations collocated with the word *kader*. The compound *alın yazısı* is mostly occurred with the words having negative sense such as *günah* ‘sin’, *fakir* ‘poor’, *kötü* ‘bad’, *zavallı* ‘miserable’, *ağlatmak* ‘make somebody cry’, *kara* ‘black’.

Figure 58

Sample concordance lines of *alın*: destiny

belki doğmadan da önce ne	alın	yazısı -ne baht-ne kader
günah sayılırdı. Kader ya da	alının	yazısı ne ise o olurdu
Fakir adam, hep fakir olur.	Alın	yazısı bu... Bizimki eline bir
gün sürdü. Terim'in kötü	alın	yazısı . Kırmızı-Siyahlıların kulübesinde beklenmeyen
yaşam zıtlığı ve felsefesi yani...	Alın	yazısının en karası ... Nereden bilinebilir
(eyvah) aşktaki sevgi eriyip gitti.	Alın	yazım , zavallı beni öylesine ağlattı
başladı, süslenedursun, kırkını aşkın olmalı. "	Alnıma	yazılmış bu kara yazı..." İlgi
zorluğu ile gözlerine yaş yürüyor,	alnında	derin keder çizgileri, düşünce kırıksıklıkları

In the citations referring to personal characteristics, *alın* is mostly collocated with *açık* (open) and *ak* (white), meaning respectable, honest, honorable, and good-natured. In these citations, *alın* is always suffixed by a possessive marker: *alnım açık/ ak*, *alnımız açık/ ak*, *alnı açık/ ak*. In the citations including both *alın* and *ak*, if *ak* is followed by instrumental marker -(y)lA/ile, the genitive case marker -(n)In is attached to *alın*: *alnımın akıyla*, *alnımızın akıyla*, *alnının akıyla*. Besides, these expressions are in most

cases collocated with the verb *çıkılmak*. The expression *başımız dik* is seen in some citations. Lastly, we can say that these expressions are more common in political discourse and in most samples the expressions occur with the words related to politics such as people, parties, the regime: *iktidar* ‘ruling party’, *millet* ‘community’, *AK Parti*, *demokrasi* ‘democracy’.

Figure 59

Sample concordance lines of *alın*: personal characteristics

yakışır bir anlayışla, <u>başımız dik</u> ,	alnımız	açık geçmek için gayret içindeyiz
kalmamışız. Bak <u>iktidarda</u> kendileri var.	Alnım	açık , <u>başım dik</u> . Öyle mahkum
tepki gösterdi. <u>AK Parti</u> 'den '	alnı	açık ve tertemiz' ayrıldığını kaydeden
ancak <u>milletimize</u> verdiğimiz sözler konusunda	alnımız	ak , <u>başımız diktir</u> . Eylem takvimimiz
vicdan rahatlığıdır ve <u>milletin</u> karşısına	alnı	ak , <u>başı dik</u> çıkabilecek olmanın
çok iyi yönetmişti. Sonunda yarışmayı	alnımın	akıyla kazandım. Sahiplerim de ben
canlı yayınlanacak olan bu şampiyonadan	alnımızın	akıyla çıkmamız. İnşallah bir kaşık
bir bütün olarak <u>demokrasi</u> sınavından	alnının	akıyla çıkmış olmasıdır. Bu cümleyi

When collocated with a geographical term such as *güneş* ‘sun’, *yeryüzü* ‘earth’, or a building such as *mabed* ‘tomb’, *medrese* ‘madrasa’, and when it is a part of them, *alın* is used figuratively.

Figure 60

Sample concordance lines of *diş* collocated with a geographical term or a building

avuçlarında. Seni aradım güneşin sıcak	alnında	, senin ellerini aradım yağmurun ıslak
bakın lafi uzatmayalım bu güneşin	alnında	Tokat'ta, sizin bu beraberliğiniz
ne tezeğe sürtecek, ne güneşin	alnında	bel bükecek, ne terleyip teninin
gözlü kardeşim... Merhaba Umudu yeryüzünün	alnına	serpip orada büyümek güzeldir. Güzeldir
doğru şakird, böyle bir mabedin	alnına	ismini kazıtmak! Geleceğe hitap eden
fert gösterebilirsiniz. Sokrates'in	alnına	yazılı olduğu söylenen... Ve kendisinin

medresesinin		
---------------------	--	--

The data shows that *alın* is not a rich source for metonymy; however, there are two of samples where *alın* refers to person -the whole body-.

Figure 60

Sample concordance lines of *alın*: metonymy

ve Rabbinin huzuruna secdesiz bir	alınla	çıkmayacaktı. Öyle olmayı ne kadar
Elinde değil. İstemedi, kendiliğinden oldu.	Alnında	yabancı yazmıyordu. Onu görünce bir

III.4.6. Burun

17 citations referring to emotions are observed in the data. 10 of them are about *anger*, and 6 of them are about *yearning*. The conceptual metaphor THE PHYSIOLOGICAL EFFECTS OF AN EMOTION STANDS FOR THE EMOTION is found in the data: in order to express *anger*, *burun* is collocated with the verb *solumak* ‘to breathe’. In these expressions, *burun* is suffixed by one of the possessive markers and ablative case marker -DAn. Aksan (2006:107) state that “When ANGER IS HEAT is applied to fluids and combines with THE BODY IS A CONTAINER FOR THE EMOTIONS, we have the central metaphor: ANGER IS THE HEAT OF A FLUID IN A CONTAINER. In our data, where *burun* is suffixed by one of the possessive markers and ablative case marker -DAn, the words *duman* ‘smoke’ and *öfke* ‘anger’ are observed. The feeling of anger is expressed as if *burun* is a container and we are giving off smoke from our nose when we are angry. Lastly, *burun* again collocates with

öfke ‘anger’ and in this case *burun* is suffixed by one of the possessive markers and locative marker -DA.

Figure 62

Sample concordance lines of *burun*: emotions

toprak içinde yerde bulan adam	burnundan	soluyarak çevresine baktı ve yüzü
duraklıyor, düşünüyor, tedirgin ve kararsız,	burnundan	soluyordu . Pek de sevmediğimiz bir
pilav koyuyorlardı altın dişli ağızlarında.	Burunlarından	soluyorlar , talandan mal kaçırıyorlardı sanki
ıslakmış gibi parlayan raylarda ağzından,	burnundan	öfkeli dumanlar , "çuh çuh"lar
terketti... Ejder Uçuşu 32 gün sonra	burnundan	dumanlar salarak öfkeyle , göğe yükselecek
üye oldum. Kışkırtmıştır diyor. Öfkesi	burnunda	. Ekmek aslan ağzında. Sürüyle adam
seyrek buluşuyorlardı. Dayım sinirliydi, öfkesi	burnundaydı	, bir şey isteyen, yeni bir

98 of the total 344 citations of figurative uses have the meaning relevant to space. *Burun buruna gelmek* meaning “to be very close to something” is frequently observed in the data. The thing that we are close to can be either negative or neutral, and these concepts are suffixed by the instrumental marker -(y)LA/ile. For the negative, *ölüm* ‘death’ is mostly used. Interestingly, in such cases, it is preferred to state how many times a person comes close to death: *kaç kez*, *defalarca*, *onca kez*.

Besides *ölüm* ‘death’, the concepts having negative prosody and occurred with *burun buruna gelmek* are *acı gerçek* ‘home truth’, *savaş* ‘war’, *sıkıntı* ‘boredom’. The other concepts occurred with *burun buruna gelmek* are *heykel* (sculpture), *ayna* (mirror), *tanımadığım birisi* (someone who I do not know).

Figure 63Sample concordance lines of *burun*: space 1

Burun buruna gelmek		
yememek için. <u>Kaç kez ölümle</u>	burun	buruna geldim. 1978'de araba hayalimiz
olan, bu uğurda <u>defalarca ölümle</u>	burun	buruna gelen ilk vali de
<u>kez şimdi, burada kendi ölümümle</u>	burun	buruna geldim. Hem de onunla
tane istedim. <u>Onca kez ölümle</u>	burun	buruna yaşamış, silah, kan hayatımdan
diye. Espri yaparken <u>acı gerçekle</u>	burun	buruna geldim. - Evet ağbi, aşçı
yürüyüşte eşcinsellerin <u>linç edilme</u>	burun	buruna gelmesi ise bardağı taşıran
<u>tehlikesiyle</u>		
yıllarca süreceği ilan edilen <u>savaşlarla</u>	burun	buruna geldik. <u>Diktatörlükler,</u>
kafesini çatlatırcasına hissettiği	burun	buruna gelmişti. Neler oluyordu
<u>sıkıntıyla</u> yine		böyle
bir çift lacivert, gülen gözle	burun	buruna geldi. Gerçekten,
		Yadoha'nın
ve çıplak bir kadın heykeliyle	burun	buruna geldiler. Heykel kadın sol
Apartman boşluğuna çıktığımda boy	burun	buruna geliyorum. Onunla
aynasıyla		konuşabilirim ama
koşmuş, sonunda hiç tanımadığım	burun	buruna gelmiştim. Apansız
birisıyla		baskınım, adamın
doğsaydık, diyorum. Aynı sokakta	Burun	buruna gelseydik aynı köşeyi
otursaydık.		dönünce

Burun collocating with *dip* is another expression having the sense being so close (under one's nose). *Burun* takes one of the possessive markers and genitive marker - (n)In; whereas *dip* takes 3rd person singular possessive and locative -DA.

Figure 64Sample concordance lines of *burun*: space 2

Burun+dip		
uzakta olduğu düşünülürse, Güneş'e	burnumuzun	dibinde diyebiliriz. Dünyamızdan bakınca Güneş
içinde olduğu halde, Avrupa'nın	burnunun	dibinde olduğu halde ve hatta
yardımlarının dışında, Irak'taki	burunlarının	dibinde yapılan işkencelere kayıtsız
yetkililerin,		kaldıklarına
büyük şehirlerde pazarlarda satılıyor.	burnunuzun	dibindeki para kaynağından
"Siz		haberdar değilsiniz
oynuyor duruyor, oynuyor oynuyor	burnumun	dibinde esniyor, bir kalkıyor bir
duruyor;		

yer ki... Masalarda oturan insanlar	burunlarının	dibine kadar getirdikleri raki bardaklarını
-------------------------------------	--------------	--

Among the citations having the sense of personal characteristics, the word *çiçek* is the most frequently observed collocate. In 26 citations out of 65 citations having the sense of personal characteristics, *çiçek* is collocated with *burun*. In such cases, both *çiçek* and *burun* are always suffixed by 3rd person singular possessive marker -(s)I(n), and *burun* is in locative case. *Çiçeği burnunda* functions as an adjective and describes persons. Generally, these persons are referred by their profession such as *asistan* ‘assistant’, *öğretmen* ‘teacher’, *gazeteci* ‘journalist’. In these expressions we see that those people are inexperienced, or beginner. The expression *çiçeği burnunda* is not always used to describe persons, it can sometimes depict things or situations such as *haber* ‘news’ or *evlilik* ‘marriage’.

Moreover, *burun* is used to depict arrogant people. The adjective *büyük* ‘big’ and the verb *büyümek* ‘to get bigger’ are used to express arrogance. Also the words including the sense of height such as *hava* ‘air’ and *dağ* ‘mountain’ are used in this category. In both cases, *burun* is suffixed by one of the possessive markers.

Another type of personal characteristics is stubbornness. The expression *burnunun dikine gitmek* is used to refer to the stubborn people. *Burun* is suffixed by one of the possessive markers and genitive marker -(n)In. *Gitmek* is suffixed by 3rd person singular possessive and dative case marker -(y)A.

The last personal characteristics seen in the data is about *meddling*. *Burun* is collocated with *sokmak* 'to put' to refer to people who meddle in other people's life. *Burun* occurs with one of the possessive markers and it is in accusative case. In all citations, except from one citation, *burun* is in singular form.

Figure 65

Sample concordance lines of *burun*: personal characteristics

INEXPERIENCED		
-müzeyle memur olarak atanmış çiçeği	burnunda	arkeoloji mezunu bir genç-öykü
bakmayın. Geçen hafta en çiçeği	burnunda	asistanım ömründe ilk kez dağlara bir öğretmenken . Pardon muallim... Törel
Okuldan birisi, ikisi de çiçeği	burnunda	
performans ve yeteneklere göre, çiçeği	burnunda	uzmanlar bile, iki yılda maaşlarını , taptaze gazeteci bendenizden başkası değildi
hiçbir ağıza sakız yapılmamış, çiçeği	burnunda	aktris " ifadesiyle girmemin sebebi budur
medyanın ilgisinden kendini kaybetmiş çiçeği	burnunda	
işidir. Bir Yetkili Haberin çiçeği	burnundadır	. Yani, daha çok yeni... Konuyla
nin kültür politikasından, yazarın çiçeği	burnunda	evliliğine , 2000'li parkurun başlarında okuruyla
ARROGANCE		
olsun, yetenekli ve kültürlü olduklarını	burnu	büyük olan batılılar anlaşılar diye
Çok alçak gönüllü bir kadın.	Burnu	büyük sanatçılar gibi değil. Samimi
yandan da tatlı tatlı saçmalıyoruz.	Burnumuz	büyük , başımız alabildiğine dik. Akşam
mı çok sağlam bilmiyorum ama ve fotoğrafımı eksik etmemeli, bense	burnum	büyümedi . Kimseye bir şımarıklığım yok
Parmak kadar çocuksun henüz." Bizim,	burnu	havada olan kızımız hayli alınmıştı
da mutlu olamazsın" dedim. Elbette	burnu	Kaf dağındaydı . Aşkın gözü kördü
bir ekibiz, yaratı ekibin" derler,	burnularından	da kıl aldırılmazlar. Sen bir
STUBBORNNESS		
da kanı durduramadılar. Bulamaç Osman "	Burnunuzun	dikine gidip, şuncacık deliğe çaput
bile seçilebilir dedik. Hayır dedi oynuyorlar dedi. Değil mi? Ve	burnunun	dikine gitti ve tosladı kaldı
yanısıra sınıftaki insanlar o kadar	burnularının	dikine konuşuyorlar ki konuştuıkları şeyler
TO MADDLE		
köşede yazmaya mecburuz.	burnumuzu	sokacağız. "Aman kötümser olma!"

	Etiye sütlüye		diyorlar
	ile alay eder. Her işe	burnunu	sokar, her işe karışır, sokakta
	ve arkadaşları, bari anlamadığı işe	burunlarını	sokmasalar. Onların dini onlara, biz sokmayacaktım, rahat edecektik, yine hafta
	öyle zırt pırt onarım işlerine	burnumu	yine hafta
	Bu anlamda sol, "insanların işine	burnunu	sokmayı" göze alır. Kieslowski'nin

In the citations below, samples of personification are stated. Firstly, the body part term nose is used to refer to a landform: bill. In the second case, *burun* is used as a part of the vehicles *tren* 'train', *uçak* 'plane', and *gemi* 'ship'. Lastly, of the 24 samples of personification, there is one referring to the toe of shoe.

Figure 66

Sample concordance lines of *burun*: personification

PERSONIFICATION	GEOGRAPHICAL PLACE		
	kayalıklarıyla kapalı koy, hindistancevizi ağaçlı bölümünde, Mordoğan ile yarımadaların kuzey	burunda	biten daracık kumsal ve tahta arasında, batıda Denizgiren çevresinde, Çeşme
	hop kalkıyor. Heybeliada'nın bir	burnundan	öyle bakadurup dururken, eşek poyrazının
	ilk seferinde, 25 Aralık gecesi Haiti	burnunda	bir mercan kayalığına çarpmasıyla kaybeden
	çıkardığı şakırtılar uzun sürdü. Doğu	burnunu	dolanırken kiraz, şeftali bahçelerinin içine
	VEHICLE		
	trenlerinin , uzun, sivri ve çelik	burnunlarıyla	bekledikleri peronlardan başınızı kaldırıp bakacak
	herhalde. Uçak birden, beklenmedik açıdan	burnunu	dikine kaldırarak, kademeli, çok hızlı
	önce tabut, sonra da geminin	burnu	görünüyordu. Eşyalarımı kamaraya yerleştirip dışarıya
	SHOES		
yaldızlı ojeli ayak parmakları görünen	burnu	açık ayakkabılarıyla , o havada dışarıdaydı	

The expression *burun kıvırmak* is the only example of semantic field value. The expression means not to care, underestimate, or not to like. In such cases in the corpus data *burun* is always in bare form.

Figure 67

Sample concordance lines of *burun* collocated with *kıvırmak*

(Şimdi, ben bunları söyleyince, içinizden	burun	kıvıranlar olacaktır. Tavsiye ederim, kıvırmasınlar
de istemediğin kadardır, Divan edebiyatımıza	burun	kıvıranlar ... Şairler padişahlara methiyeler yazmış
ne serüvenler bekliyordu seni!" Küçümser,	burun	kıvırır : "Şimdi alışkanlıklarını okşayarak kendini
nin beraber somurtmak ve herşeye	burun	kıvırmak için çağırdığı iki konuğuna
küçük burjuvazinin bile varoşlara karşı	burun	kıvırmasına yol açıyor, bunun gibi
İstedikleri kadar Hande'yle Esra	burun	kıvırsınlar , kadın düşmanı desinler, yanındaki

Compared to the other body part terms, *burun* is more frequently used to form metonymies. 35 citations including metonymies formed with *burun* are observed in the data. In one type of metonymies, we observe the verbs *çekmek* (sniff) and *akmak* (snivel). Sniffing or sniveling the mucus coming from the nose is expressed metonymically, and in these metonymies, *burun* is used instead of the *mucus*. When collocated with the verb *çekmek*, *burun* is suffixed by one of the possessive markers and accusative case marker -(y)I, yet when collocated with *akmak*, *burun* is only suffixed by one of the possessive markers.

In another type of metonymies, the part *burun* is used for the whole body. *Burun* is suffixed by one of the possessive markers and accusative case marker -(y)I. And in some cases *burun* is collocated with *kanamak* 'to bleed'. *Kanamak* 'to bleed' is mostly

suffixed by the negative marker -mA, and refers to “not to be hurt”. The thing that is not hurt is not just the *nose* but the person himself.

Figure 68

Sample concordance lines of *burun*: metonymy

oldukları yere oturuveriyorlar. Kimi sessizce	burnunu	çekerek ağlıyor, kimi de adamın
bir şey söyleyecek olsam, önce	burnumu	çekirim, o gün de öyle
artık, çocuklaşma," diyor. Yengem tıkanık	burnunu	çekip doğruluyor. Bana bakıyor, kuşkulu
sabit görüldüğünden... Nezleyim, şakır şakır	burnum	akıyor, bronşitim azdı. Gazozum yok
üstünden yere düştü. Bir taraftan	burnu	da akmaya başlamıştı. Birden gözünün
konforlu Vali konağından, makam odasından	burnunu	dışarı çıkarmadan, terörle mücadele adına
yapılan işe ara verselerdi, kimsenin	burnunu	dışarı uzatmaması gerekirdi zaten. Belediye
ağladım. Ah anneciğim, o güzel	burnunu	hep hayatımda tut. Kocaman falan
yaptıklarını hiç yapmamış olmayı diliyordu.	Burnunu	her deliğe sokmasa, yasak olduğunu
bütün Türkiye'mizi bir vatandaşımın	burnuna	helal gelmeden, burnu kanamadan, bir
konforlu Vali konağından, makam odasından	burnunu	dışarı çıkarmadan, terörle mücadele adına
yapılan işe ara verselerdi, kimsenin	burnunu	dışarı uzatmaması gerekirdi zaten. Belediye
Bizi geçtiler. Bizim kongrede kimsenin	burnu	kanamamıştır. Ancak, burada partililerin kanı
tek düşüncemiz hiç bir Mehmetçiğin	burnu	kanamasın ve yeni ocaklar sönmessin
evlerinde defalarca mağlup oluyorlar. Kimsenin	burnu	kanamıyor. Manisa'daki veya Diyarbakır
sahip çıkmasıdır. Ben bu ülkede	burnu	kanayan herkese sahip çıkarım, devlete
Bizi geçtiler. Bizim kongrede kimsenin	burnu	kanamamıştır. Ancak, burada partililerin kanı

III.4.7. Kulak

31 citations referring to emotions are observed in the data. 16 of them are about irritation, 7 of them are about happiness, 4 of them are about shame, 2 of them are about love/ like, and the last 2 are about excitement.

The feeling of irritation is expressed by the verbs *tırmalamak* ‘scratch’ and *patlatmak* ‘make burst’. The number of the citations including the verb *tırmalamak* is 14 while *patlatmak* is just 2. To make a generalization about the usage observed in these citations is really difficult because of the diversity of the different structures of the words both *kulak* and *tırmalamak*. By different structure we mean the diversity of the affixes attached to the words *kulak* and *tırmalamak*. *Kulak* can be either in bare form or inflected. If inflected, *kulak* can be suffixed by the plural marker -lAr, accusative suffix -(y)I, and one of the possessive markers.

In order to express happiness, *kulak* is collocated with another body part term *ağız* ‘mouth’. *Kulak* is always used with plural suffix -lAr in such combinations. In some citations, *kulak* is in locative case; on the other hand, when it is in dative case, the verb *varmak* is used with *kulak*.

Shame is another emotion observed in the citations, and to be shamed is represented with the red color. In one context, to be ashamed of something is expressed by the blush of the ears.

In contrast to *tırmalamak* referring to irritation, *okşamak* ‘to flatter’ refers to good feelings. If something is referred as flattering the ears, it means the person hearing this item liked it. *Kulak* can be either in singular or plural form, and always has accusative

suffix, and one of the possessive markers. The last emotion is excitement. Excitement is expressed as if the pulse is in the ears.

Figure 69

Sample concordance lines of *kulak*: emotions

Irritation		
Bizim politikacılarımız dahil." Homurtular, artık	kulak	tırmalayan protestolara dönüşmüştü. Ama Ömer
bu sevimli hayvanlar,bazen çıkardıkları	kulak	tırmalayıcı seslerle rahatsızlık verebiliyorlar, ancak
çatırtı sesiyle birlikte köpeğin ince,	kulakları	tırmalayan korkunç çığlığı sokakta yankılandı
Getirdiği eşyalara üşüşen kardeşlerinin sesi	kulaklarını	tırmalıyordu . Kalkıp bahçeye doğru yürürken
demokrasiden post-demokrasiye geçme çağrılarının	kulakları	tırmaladığı günümüzde, kapitalizm giderek demokrasiye
Şşşt yavaş ol biraz adamın	kulağını	patlatacaksın . - Kimin? - Adamın... Zaten iktidarsız
Happiness		
etti; ama hediyeleri görünce ağzı	kulaklarına	vardı. Ah annem, şu kaynanam
Hayrola efendi? Neden böyle ağzın	kulaklarına	varıyor? Seni gören de altın
karşılıyor. Hele kadınlar... Hepsinin ağzı	kulaklarında	. "Allahın şapşalı Claudia seni n
Olağanüstü, inanılmaz! dedi Tuna ağzı	kulaklarında	. "Sağolun. Yerimiz dar olduğu için
Shame		
kızardı. Eskiden bu tür durumlarda,	kulaklarına	kadar kızarırdı. Öğrencilik yıllarında psikologa
yalan olduğunu bildiğimden midir nedir,	kulaklarımın	ucuna kadar kızarıyordum. Belki de
Love/like		
insana özgü nitelik var. İnsanın	kulağını	okşayan, bizi daha derinden etkileyen
Yumuşacık, dalga dalga yayılan, duyanın	kulaklarını	okşayan bir sesi vardı. "Kuşların
Excitement		
kalıyorsunuz. Kalbiniz ağzınızın içinde... Nabzınız	kulaklarımızda	atıyor. Dilinizde metalik bir tad

The expressions meaning “to want to hear” and “to listen to carefully” seen most frequently in the data. *Kulak vermek, kulağı bir şeyde olmak, kulak asmak, kulak*

kabartmak, *kulak misafiri olmak*, *kulak kesilmek*, *can kulağıyla dinlemek*, *kulak açmak*, *kulak dikmek*, and *kulaklarını dört açmak* are the expressions observed in the subcorpus. Among the citations having the sense of “want to hear”, “listen to carefully”, the verb *vermek* ‘to give’ is the most frequently observed collocate. In 76 citations out of 215 citations having the sense of “want to hear”, “listen to carefully”, *vermek* is cooccurred with *kulak*. *Kulak* is in bare form in all these cases. In some cases the verb *vermek* is in imperative mood, takes negative marker -mA, is passivized. The very first left collocates in these cases are followed by dative case suffix -(y)A (*konuşanlara*, *rüzgara*, *hastaya*...). In another case having the sense of “want to hear”, “listen to carefully”, *kulak* is either singular or suffixed by plural marker -lAr, takes one of the possessive suffixes -(I)m, -(I)n, -(I)nIz, -(s)I(n), -(I)mIz, -(I)nIz, -lArI, and the following collocates are suffixed by locative case marker -DA (*müzikte*, *telefonda*). There are 41 citations including the expression *kulak asmak*, and 36 of them have the negative marker -mA. As stated in the dictionary of TDK, *kulak asmak* means to listen to and to regard, but the citations show that instead of this meaning, we tend to use *kulak asmak* with negative marker to express the opposite of stated meaning: not to listen to, to disregard. The very first left collocates in these cases are generally followed by dative case suffix -(y)A (*ipsizlere*, *bize*, *yazdığına*). Usually, in the citations of this field, the word *ses* (voice/ sound) is observed. In the left collocates of *kulak kabartmak*, *kulak misafiri olmak*, and *kulak kesilmek*, dative case suffix -(y)A is observed as in the citations including *kulak vermek*, and *kulak asmak*. The expression *kulak açmak* is mostly used in imperative mood.

Figure 70Sample concordance lines of *kulak*: to hear, to listen to 1

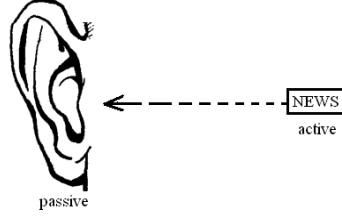
ya da otobüste çevrende konuşanlara	kulak	ver : İstanbul Türkçesi mi konuşuyorlar
milleti dinleyeceksin. Milletın <u>sesine</u> bir	kulak	ver . Bak millet ne diyor
Hazırdı. Denizden kopup savrulan rüzgâra	kulak	verdi yeniden. Denizi hissetti içinde
kapıldık, ne de tahriklere, kışkırtmalara	kulak	verdik . Kim sonra ne der
üzere taraflarca ele alınmalı <u>sesine</u>	kulak	verilmelidir . Gecikmeden, beklemeden, kaybedilenler listesine
vurguladı. CHP lideri, "Turizmcinin <u>sesine</u>	kulak	verilmeli . Yoksa, iyiye giden sektörde
ki, bir homurtuyla irkildi, bağırışmalara	kulak	veren hayvanlar buraya dolmuş olmalıydı
üst düzeyde sağladık. Halkın <u>sesine</u>	kulak	verdik ve bütün kararlarımızda toplumsal
anlaşmalara, soruna dikkat çekmeye çalışanlara	kulak	vermediniz , iklim değişikliği sorununu daha
yargıları, o halde niye hastaya	kulak	vermiyoruz " sorusunu akla getiriyor. Hakim
bir ülke, neden halkın <u>sesine</u>	kulak	vermez diye. Ancak, bu böyle
incecik akik ışıltılarıyla dökülen şarapta,	kulağı	müzikte: Deniz kestaneleri demiştiniz? Evet
bir halde dolaşıyorum evin içinde.	Kulağım	telefonda bir yerlerde oturup kalıyorum
maçını izlerken, bir yandan da kendisini tanı sayan bu ipsizlere"	kulakları	F.Bahçe'nin Denizli maçında
dile getiren Aydın, "Ancak bize	kulak	asan olmadı. Bu nedenle de
Erdoğan, kim ne derse desin	kulak	asılmaması gerektiğini vurguladı. Erdoğan, "Bazıları
bitenin farkında. Gazetelerin yazdığına fazla	kulak	asma . Hepsi yanıp yakılıyordu, ne
çocuk deniz kenarında... Annesinin çağrılarına	kulak	asmadan denizde ayaklarını ıslatıyormuş... Kız
önerdi ama kimse bu sözlere	kulak	asmadı . Nefeslerin tutulduğu Körfez Savaşı
onunla paylaşmaya zorladı bizi. Dedikodulara	kulak	asmamayı , kötü söze kötü sözle
düşüncesizce hareket edebilir. Eleştirilerek pek	kulak	asmaz . Hırslı, akıllı, yeteneklidir. Hükmetmeyi
savurarak üflüyorum. Sonra onların konuşmalarına	kulak	kabartıp uygun bir yerinden sohbete
aşırverdiği... Camlan titreten rüzgârın	kulak	kabartıyor ; evin hemen yanındaki

<u>sesine</u>		ceviz
istifa etmesi gerekenler bu <u>seslere</u>	kulak	kabartmıyorlar! İstifam cebimde, istifa edeceğim
attı. İnip karanlığa işerken müziğe	kulak	kabarttı. Bir dans parçası. Dilinin
sıra telefonlaşıyordu. Bir iki defa	kulak	misafiri bile oldum. Kızarıyorum diye
ertesi yıl güle güle..." Konuşmaya	kulak	misafiri olan Esra, "Gördün işte
bakıyor, ne dinlediklerini merak edip	kulak	kesildim. "Abi Lost'un son
Sandalyeye oturtuldu. Şirin, her <u>sese</u>	kulak	kesilmişti. Ayak seslerine, fısıltılara. Oda
daha bir yakın, daha can	kulağıyla	dinliyordu. Anlamıyordu, hiçbir şey anlamıyordu
sesler geliyor ve susup can	kulağıyla	dinliyoruz." Korku, Akıl'ın sözünü
daha değişiklikler, daha çok etrafa	kulak	açmış durumdalar. Çünkü bunda, sanıyorum
edebiliyorum. O yüzden şimdi aç	kulağımı	ve iyi dinle. Önce: Burada
kıpırdamadan yatıyorum... gözlerim alabildiğine açık...	kulaklarım	dikilmiş... belki görebilirim, belki duyabilirim
olsun söndürecekler. Şunu diyeceğim gençler	kulaklarınızı	dört açın." Herkes dedenin söyleyeceği

To hear by coincidence/ accidentally is another field about to hear. The most frequent expressions of this category are respectively *kulağına gelmek*, *kulağına çalınmak*, and *kulağına çarpmak*. There are also expressions observed only once in the data such as *kulağına gitmek*, *kulağına ulaşmak*, and *kulağına erişmek*. These expressions reveal that there is the concept path because of the verbs *gelmek*, *ulaşmak*, *gitmek*, *çarpmak* and *çalınmak*. These expressions show that the news is the active item and the ear is the passive item of the path.

Figure 71

Kulak as the passive item of the path relation

In all citations, *kulak* is suffixed by one of the possessive markers and dative case marker *-(y)A*: *kulağıma*, *kulağımıza*, *kulaklarına*. *Kulak* can be either singular or marked by plural marker *-lAr*. The most frequent expression *kulağına gelmek* is mostly observed with first person singular possessive marker.

Figure 72

Sample concordance lines of *kulak*: to hear, to listen to 2

insanların ona aşık olduğunu söylediği	kulağıma	geldi . Bunun beni ne kadar
buluyorlar. Bu eleştiriler benim de	kulağıma	geliyor . Ancak ben kötümser bakmıyorum
ve yerlerine yalancı kartlar veriyormuş,	kulağımıza	geldi . Şöyle söyledim, "Aranızda hinoğlu
bildiri ile ilgili bilgiler, çoktan	kulaklarına	gelmişti habercilerin. Hatta Akademi'de
olumsuz bazı şeyler yazmakta olduğu	kulağımıza	yıllar öncesinde çalınmıştı . Hatta böyle
boğazını temizledi: "Valla şöyle bir	kulağıma	çalındı , öyle işin esasına vakıf
Ola ki, 1917 devriminden dolayı bazılarımızın	kulaklarına	bir şeyler çalınmıştır ... O kadar
gün, seni gördüm yanımda, sesin	kulağıma	çarptı ... Hiç dinlemezdim senin söylediklerini
kaplayan kitaplardan çıkan ses Çarptı	kulaklarıma	: Kesik, içerlemiş, soluyordu kitaplar. Sonra
ne olursa gidiyor müdür yardımcısının	kulağına	. Geçen gün geçmiş bu polis
sıraya girdi. Bir fısıltı ulaştı	kulaklarına	. Tansiyonunu yükselten, genç kızı çileden

ve gazeteler aracılığıyla göz ve	kulağımıza	erişen laf salatalarına itiraz eden
----------------------------------	------------	--

In the citations referring to not to want to hear/ to disregard *kulak* is mostly collocated with *tıkamak*. In such cases, *kulak* is observed both in singular and plural form, and *tıkamak* is in just one sample has negative marker. Dative case marker *-(y)A* is observed in the left collocates of these citations (*çağrılarına*, *baskılara*, *sitemlerine*), and the word suffixed by dative case marker also has a plural suffix. When collocated with the verb *kapatmak* ‘to close’, *kulak* is suffixed by accusative suffix *-(y)I*, and one of the possessive markers; moreover, left collocate of *kulak* is suffixed by dative case marker *-(y)A*. Accusative marker *-(y)I* is also observed in the citations including *kulak ardı etmek*. Just one sample of the expression *kulak arkası yapmak* is found in the data. Another expression having the sense of disregard is *bir kulağından girip diğer/ öbür kulağından çıkmak*. Although observed in the subcorpus, this expression is not included in the dictionary of TDK. The last sample of this category is *kulağının üstüne yatmak*, and only one citation includes this expression. This is also not included in the dictionary of TDK as well.

Figure 73

Sample concordance lines of *kulak*: to hear, to listen to 3

çeken Paul Wolfowitz, istifa çağrılarına	kulak	tıkadı . Dün bankanın skandalı inceleyen
gazete patronlarından gelen yoğun baskılara	kulak	tıkadığını ; ancak iplerin koptuğu 24 Şubat
çocukları öldürülmüş insanların çığlık seslerine	kulak	tıkamak... Ve bir gün İhsan
suçlamalarına, annemin gözyaşı karıştırdığı sitemlerine	kulaklarını	tıkadı ; alttan aldı, şaklabanlık yaptı
sorumluları ise her zamanki gibi	kulaklarını	tıkadılar bu sese. Ama başka
temsil ediyor diye kamuoyunun sesine	kulak	tıkanmamalı . Sivil toplum ve meslek
dışı beklentilerdir ama, yazar bunları	kulak	ardı edemez . Kimse ondan böyle

sen iç, dedi. Et yasağını	kulak	ardı etmişti... - Kebap kabına düşmüştün
söyleyişlerimi siz insanlar dinlerken "lütfen	kulak	arkası yapmayınız. Şimdi de size
Söylediklerin bir kulağından girip öbür	kulağından	çıkıyor. 7. Ailesine her gün bağıyor
çıkaran insan makbul değildir. Bir	kulağından	gireni diğer kulağından çıkarın insan
kendi bildiğini okuyan, başkalarının sesine	kulağını	kapatan, demokratik katılım mekanizmalarını tıkayan
siyaset sahnesinden gelen bozuk seslere	kulağını	kapatmış olan milletimiz, AK Parti
sokak serserisi olacak. Ailesi de	kulağının	üstüne yatmış, hiçbir şey fark

Expressions describing the attitudes of the people are observed in the data. *Kulak çekmek/ bükmek* 'to warn' and *göz kulak olmak* 'take care of, look after' are the two expressions of the field attitude. Accusative marker -(y)I and one of the possessive markers are observed in the first type of expressions *kulak çekmek/ bükmek*. *Göz kulak olmak* is mostly collocated with *çocuk* 'child' or *ev* 'house', and these words are suffixed by dative case marker -(y)A.

Figure 74

Sample concordance lines of *kulak*: attitude

Keklik gibi kucaklarına düşmüştüm. Biraz	kulağımı	çektikten sonra evime teslim ettiler
Oysa annemin amacı, Fatma'nın	kulağını	çekip ona bir ders vermek
yetiştirdin mi? Hem de çok.	Kulaklarını	da çektim tabii, çekmem mi
biçim kahvecisin sen! Müdür hepinizin	kulağını	geçen gün bükmedi mi? 'Uyanık
ve bakışlarımla ona, "çocuklarıma göz	kulak	ol, ezip geçmesinler, son uykularında
yaşlı dadımın da çocuğa göz	kulak	olacakları güveni içinde, haftada üç
çocuğa anne karnında dahi, göz	kulak	olan varlıktır. Aton çok uzakta
olmadan dönerim, bizim eve göz	kulak	olmanızı arz etmeye geldim. - Memnuniyetle
nun Yeşilköy'deki evine göz	kulak	olurken, eski sınıf arkadaşının bir

The conceptual metaphor BODY IS A CONTAINER is found in the data belonging to the body part term *kulak*. As the BODY IS A CONTAINER, THE PARTS OF THE BODY ARE SUBCONTAINERS. In some cases *kulak* is used as a container and the words *dolu* ‘full of’ and *dolmak* ‘to swell’ are used to express the containment. Instrumental marker -(y)lA/ile is observed before these words (sesleriyle, nağmeleriyle). In such cases *kulak* can be either singular or plural, and always has a possessive marker. The data showed that the verbs *sokmak* and *yerleřtirmek*, when used with *kulak*, also have a sense of containment, but this kind of expressions are not frequent, there is only one sample of each.

Figure 75

Sample concordance lines of *kulak*: containment

onda. "Çok küçük yaşlardan beri	kulağım	Anadolu'nun bütün sesleriyle doldu
Akademisi'ni bitirerek ülkesine döndü;	kulakları	annesinden dinlediği şarkıların nağmeleriyle doluydu
Kalabalığın arasından yürüdüler.. Genç kızın	kulakları	, yine gönül hikayelerinin esintileriyle doluydu
ve bastırılmaz bir çığlık gibi	kulaklarıma	doluyor... Düşköy'e giden yoldaki
mı artık? Gözümüze sokacak kadar,	kulağıma	sokacak kadar bunları Avrupalılar, Batılılar
saatlerde transistörly radyonun cızırtılı sesinin	kulağıma	yerleştiği günlerdeki gibi. Tanımadığımız insanların

The same as the body part terms *yanak* and *alın*, when collocated with a geographical term such as *yer* ‘earth’, *gök* ‘sky’ and when it is a part of them, *kulak* is used figuratively. Some other inanimate concepts not having ears are sometimes regarded as a body having ears: *karanlık* ‘darkness’, *kalp* ‘hear’, *cennet* ‘heaven’. In these citations *kulak* is as being a part of a compound suffixed by third person singular possessive -(s)I(n).

Figure 76Sample concordance lines of *kulak*: personification

diye birbirimizi sakinleştiriyoruz, hışşt yerin	kulağı	var! Aman allahaşkına, cinci minci
yolluyosun beni... - Sus kız... Yerin	kulağı	vardır... Uzatma da git gel
çalarsaat olmuştu köyün üstündeki gök	kulağı	. Ömer ve Kısälüfeklileri: "Çın çınlı
karanlığa karşı ağlamak... Karanlığın gözü	kulağı	yoktur. Yok mu?.. Doya doya
haline getiren insandır. Onun kalbinin	kulağında	sürekli. De ki: Dünya metaı
Haşmetli Hükümranı Cennetin güneşi, gözü	kulağı	Her varlığa yoldaş o şifacı

In some citations, *kulak* is used to form expressions about the sound. *Kulakları sağır etmek* ‘to deafen’ referring to high volume is the mostly seen expression of this category. On the other hand, the verb *yırtmak* ‘to tear’ when collocated with *kulak* also refers to the high volume. *Kulak* is mostly followed by plural marker and accusative marker -(y)I. The words having such as *gürleme* ‘roar’, *ses* ‘voice’, *gürültü* ‘voice’, *bağırıtı* ‘shout’ show that there is a semantic preference. All of these nouns have the sense of loud sounds.

Figure 77Sample concordance lines of *kulak*: high volume

Camisine yeni ulaşmıştı ki, önce	kulakları	sağır eden bir <u>gürleme</u> duyuldu
Uçak <u>sesleri</u> yeri göğü inletiyor,	kulakları	sağır ediyor. Meydanda mahşeri bir
diğer sırta güçlkle attığında bombaların	kulakları	sağır eden <u>gürültüsünü</u> hâlâ duyuyordu
bir zaman bir <u>bağırıtı</u> değildi.	Kulaklarımızı	yırtmazdı . <u>Ses</u> yüksek ama yırtıcı

The data includes expressions referring to time. In order to refer to an event that is going to happen in near future ‘on the verge of something’, the fixed expression *eli kulağında* is used.

Figure 78

Sample concordance lines of *kulak*: time

tabasbus, yaltaklanma anlamında kullanılır. Eli	kulağında	Gerçekleşmesi pek yakın olan işler
döktü, buraya da uğrar, eli	kulağında	, merak etme. - İki yumurta bir
elbette ısınacak, biraraya gelmemizin eli	kulağındadır	artık, özlemi vücudum da çok
ediyordu. Lise bitirme sınavlarının eli	kulağındaydı	artık, bizler ister başaralım sınavları

In order to define the small amount of something, the fixed expression *devede kulak* is used.

Figure 79

Sample concordance lines of *kulak*: amount

alacağız." diyorlarsa da, bazılarında devede	kulak	kadar vergi alırken, bazılarının bütün
satışından gelen para neredeyse devede	kulak	... Beşiktaş'ta ise durum farklı
hop kalktı. Sizin yazdıklarımız devede	kulak	. Daha neler vardı neler. Hele
benimki onların hastalıklarının yanında devede	kulak	kalır. Sadece burnumda hafif bir

In the citations referring to personal characteristics, a field of the image schema identity, *kulak* is collocated with *kesik* and *delik*. *Kulağı kesik* is used to mean that person

is experienced, and *kulağı delik* is used to mean that person is aware of what is going on around.

Figure 80

Sample concordance lines of *kulak*: personal characteristics

Çağlar kaçın kurası bir siyasetçi...	Kulağı	hem kesik, hem delik. Konuştuğu
gibi kavrayanlar elbet var. Tek	kulağı	kesik, ben değilim ki! Seyredecek

There are also sample citations observed only once in the data. These samples belong to the fields life, cold, and space.

Figure 81

Sample concordance lines of *kulak*: life, cold space

Vasıf Bey, "Küçüğe bakın, canı	kulaklarında	sanki. Dikkat kesilmiş," demişti de
Siz siz olun Ankara'nın	kulak	düşüren ayazında Harley sefası yapmayın
aralarında biraraya gelip yüzüme bakarak	kulak	kulağa konuşmalarından, sınıf içerisinde yaptığım

III.4.8. Dudak

Only 1 citation referring to emotions is observed in the data, and this is about to be surprised/ to astonish. In order to express astonishment, *dudak* is collocated with the verb *uçurtmak* (to fly). In this expression, *dudak* is suffixed by plural marker -lAr, first person possessive marker -(I)m and accusative case marker -(y)I.

Figure 82Sample concordance lines of *dudak*: emotions

yazısının devamında benim bile dış	dudaklarımı	uçurtan bir saptamasını ortaya koyuvermiş
------------------------------------	-------------	---

The overwhelmingly dominant field is physical appearance, and its dominant expression is *dudak bükmek*. As stated in the dictionary of TDK, *dudak (dudağını) bükmek* both refers to ‘not to care/ to disregard/ not to like’, and ‘to become ready to cry’. In these citations *dudak* is always in singular form and does not have any affixes. The thing that is disregarded is suffixed by dative case marker *-(y)A* (*dünyaya, geri bırakmışlığınıza, bunlara*). The 27 citations revealed that the first meaning is used more frequently than the second one. To put it more clearly, *dudak bükmek* referring “to become ready to cry” is observed only once, and this citation is about a child who wants ice-cream. Another expression having the same sense is *dudağı düşmek*.

In order to refer to the color of the lips, names of the plants and body part terms are used. As plants, mostly *gül* ‘rose’ and *kiraz* ‘cherry’, rarely *elma* ‘apple’ are used. Furthermore, from the body the color of *ciğer* ‘livers’ and *kan* ‘blood’ is used to define the color of the lips. In the citations including *liver* and *apple*, we observe similes: *elmalar gibi, ciğer gibi*.

In addition, the concepts from nature are also used to refer to the physical appearance of the lips. The verbs *kurumak* ‘to dry’, *çatlamak* ‘to split’, and *solmak* ‘to pale’ are used in these citations.

Figure 83Sample concordance lines of *dudak*: physical appearance

To disregard/to become ready to cry		
başladığım anda, beni inançsız gözlerle	dudak	bükerek dinlemiş, sözlerimi tamamlamamı bile
söyledi Rüya,) ve inanılmaz dünyaya	dudak	bükerken ve gözyaşı döken yan
kapılarında başlayın küfretmeye, gelip geleceğinize.	Dudak	bükün , geri bırakılmışlığımıza. Siz de
Ne öyleyse? - Ruh terbiyesi, akıllım.	Dudak	büküyor bunlara kıvrıcık saçlı çilli
yu kıskanmış gibiydi. Ortalık durulunca,	dudak	bükerek : "Ayol bunun nesi güzel
neler aldım. Ne yapacaksın dondurmayı?"	Dudak	büktü çocuk, - Ne aldın sanki
şey var, olmayacak şey var.	Dudağı	düşüyor bebenin. Tüh. Ertesi sabah
Color: plants, body (livers, blood)		
doldursun. Gül yanaklarım, annemin gül	dudağı	ile buluşunca kuşlar cıvıl cıvıl
bakışların saplı kalsın bağrımda gül	dudağı	çöl susuşlum beni gönderme bütün
bekle Vicdan. Hasretle öperim gül	dudaklarından	. Nişanlın Raik" Gövdeme dokunuyorum, içtenliği
ışıl ışıl göründü Orhan'a. "	Dudaklar	! yine gülpembesi " dedi içinden. "Yüzü
hoş anam! Kurban olayım, kiraz	dudağından	öpeyim!" Blucin üstüne giyecektim, bazen
güzel yeşil gözlerin, kiraz kırmızısı	dudakların	sahibesini nasıl bu kadar çok
pembe , gergin, sert elmalar gibiydi ,	dudakları	kırmızı gülleri çağırıyordu ve etliydi
insanın, spiker olan bir insanın	dudağını	ciğer gibi boyaması bence kötü
gizemli gözlerini kısarak kan kırmızısı	dudaklarını	adamın dudaklarına yapıştırdı. Piknik Beşinci
Nature		
başaramadı. Tekrar uyumak istedi ancak	dudakları	kurumuş , gönül pınarı çekilmiş ve
kaldırdı. Güzel gözlerini yumdu. Çatlak	dudakları	kıpırdanmaya başladı: - N'olur ya
sıcaktan yakıp kavurmuş içini sanki.	Dudakların	çatlamış . Yattığın yerden bir doğrulsan
ama bunu söyleyebildiğinden emin değildi.	Dudakları	kurumuş ve çatlamıştı . Dili yapış
çoğu dökülmüş olsa da solmuş	dudaklarının	güzelliğini gölgelemeye yetmemişti. İnce, küçük

As we use our lips while talking, *dudak* is a rich source for the expressions about talking. LIP IS A CONTAINER OF WORDS conceptual metaphor is found in the data. The dominant collocate of *dudak* in these samples is *dökülmek*. *Dudak* is used as a container containing words, and to talk is the pouring out of the words from the container lip. When collocated with the verb *dökülmek*, *dudak* is suffixed by plural marker -lAr, a possessive marker, and ablative case marker -DAn. Another verb collocating *dudak* to refer to talking is *birakmak* 'to let'.

Figure 84

Sample concordance lines of *dudak*: talking

sofrasını aynı nimetler bereketlendiriyor, hepimizin	dudaklarından	aynı dualar dökülüyor , birimizin ocağına
yerine oturdu. Başını önüne eğdi.	Dudaklarından	belli belirsiz bir şey döküldü
Konuşmak olanaksızdır. Sahte bir uysallıkla	dudaklarından	dökülen "anlıyorum efendim"i ise
dilimin ucuna gelmiyordu. Konuşmaya başladığımdaysa,	dudaklarımdan	dökülen sözcükleri tanıyamadım. Susmak ve
bir koltuğa sığışmamız, Nezir'in	dudaklarından	dökülen sözler ve kuruntulu gözlerinin
içimde oluşan kıpraşımı söndürme... Konuşurken	dudaklarından	dökülenler önemli değil di benim
orman sonsuza dek ortağı oldu	dudağımdan	dökülmeden , kafamdaki nehirde akıp giden
istiyordum bir ikinci çayı ertesinde...	Dudaklarından	dökülmedikten sonra, adıma yazılan mektupların
mümkün olmadığını anlatan cümle dökülür	dudaklarından	: "Daha ilk günden bu kadar
benden?"dedi. Kelimeler aralıksız dökülmüştü	dudaklarından	. Bu sefer Kadir yapıştı yakasına
göz göze geldiler ve sonra	dudaklarından	ister istemez aynı sözcükler döküldü
doğru açıldı ve dualar döküldü	dudaklardan	. Salat-ü selamlar getirilip ölenlerin
omuz omuza yazdığımız destan varken	dudaklarımdan	tek dökülen lanetlerdi sadece bölücülüğe
Bir tek sözcük bile dökülmüyor	dudaklarından	. Suçladığı mı, sevindiği mi belli
duymadığı şeyler dökülmüştü Ayşe'nin	dudaklarından	. Dünyada kadınların sadece erkekler için
sorguları bitirmeden yeni bir soruyu	dudaklarımdan	biraktım yüreğine. - Tanıyorsunuz

		dediniz ama
Ve son kez ardıma bakıp	dudaklarımdan	şunu bıraktım boşluğa: - Ben Cennet
saat sonra Goha neşe içinde,	dudaklarından	artık hiç düşmeyen o garip
renkli fotoğrafın tek anlamı! Hayat!	Dudaklarından	çıkan tek bir sözcük için
yıllık cümle nasıl da fırlar	dudaklardan	. İmansız, bilgisiz ve ruhsuz bu

In the citations referring to “the speech of someone” we mostly observe the expression *iki dudağı arasında* ‘between two lips’. Before the very first left collocate of *dudak*, which is *iki*, we observe words -referring to the persons the lips belong to- with possessive markers (*Saddam'ın, onların, Aziz Yıldırım'ın*). In another case, *dudak* is suffixed by plural marker -lAr, a possessive marker, and locative case marker -DA in order to express what is being said/ told: *senin mısraların* ‘your verses’, *dua* ‘pray’, *adım* ‘my name’.

Figure 85

Sample concordance lines of *dudak*: speech

yandan kaderleri Saddam'ın iki	dudağı	arasında olan bakanları Meclis karşısında
hayatı, nerede ise onların iki	dudakları	arasında . Demokrasinin gereği bu. Üstelik
başkan Aziz Yıldırım'ın iki	dudağının	arasında . O, kalsın derse Daum
Başkan Recep Mamur' un iki	dudağının	arasında .. Anımsayacağınız gibi 4-5 ay öncesine
hayal ettiğin, senin özlediğin nesiller,	dudaklarında	senin mısraların, gönüllerinde sevgin, seni
çekişmesini izliyor, eli kolu bağlı...	Dudaklarında	yarım yamalak bir dua... Bir
gezdirenken, benim şarkının melodisi vardı	dudaklarında	. Kapının zili iki kere çaldı
gözlerim gözlerinde, tenim teninde, adım	dudaklarında	... Yavaş yavaş siliniyorum hayatın gerçekliğinden

Not to talk is also expressed by the expressions including the body part terms *dudak*. We see BODY IS A BUILDING conceptual metaphor. In the citations below it is clear that the lips are the doors of a building that can be locked. *Kilit* ‘lock’, its derived form *kilitlemek* ‘to lock’ and *kilit vurmak* (having the same sense with *kilitlemek*) are the mostly used collocates of *dudak*. In these citations, *dudak* is always suffixed by plural marker -lAr and a possessive marker (*dudaklarım*, *dudaklarınız*). The verbs *bağlanmak* ‘to tie’ and *kapatmak* ‘close’ are also used to refer to not to talk and each one is observed only 1 time in the subcorpus. When collocated with *bağlanmak*, *dudak* follows another body part term: *dil* ‘tongue’ (*dilim dudağım bağlandı*).

Figure 86

Sample concordance lines of *dudak*: not to talk

değil artık... Gözlerime durulmayı öğrettim...	Dudaklarıma	kilit vurdum konuşmasın diye... Yüreğimdeki
sessizliğin içine bıraktım içimdeki yetimliği.	Dudaklarıma	kilit vurup gecenin karanlığına bıraktım
Seni hep seveceğim dendiğinde size,	dudaklarınız	kilitlenir belki, ama itiraf edin
Aramızda olup da, marşımız okunurken,	dudaklarını	kilitleyenlere kardeş olamayız. Sanırım, kimse
inanmandı "inanıyorum" demiştin giderken, sanırım	dudaklarım	kitlenmiş ki sormadım "neye" diye
âhirette hesabını sormaz mı?" Dilim	dudağım	bağlandı . Bir şey diyemedim. Suçlu
nemli duvarlarına dayanıp sana ağladım.	Dudaklarımı	kapatıp kelimelerimle yalnızlığına ağladım. Ama

The citation below exemplifies the expression referring to space/ place. In order to express how near something is, the expression *dudak dudağa* is used, and this expression involves the path schema as it is used with the verbs *getirmek* (to get) and *gelmek* (to come).

Figure 87Sample concordance lines of *dudak*: space

bir sonsun. Son ile sonsuzluğu	dudak	dudağa getiren bir ufuk ve
--------------------------------	-------	-----------------------------------

Similar to the body part terms *yanak*, *alın*, and *kulak*, when collocated with a term belonging to nature, such as *çiğdem* ‘crocus’, *pınar* ‘spring’, and *deniz* ‘sea’, and when it is a part of them, *dudak* is used metaphorical. Some other concepts are sometimes described as a body having ears: *motor kapağı* ‘engine hood’, *vajina* ‘vagina’. In the citations below the appearance of *dudak* is combined with other concepts' parts.

Figure 88Sample concordance lines of *dudak*: personification

yanına dönüyor ve kızıl çiğdem	dudakları	Beyaz Martı'yla barışıyor. Çengelköy
insanlar. Cevabı dökülüverdi düşün pınarımın	dudak	çeşmesinden. İz bırakmadan yitip giden
DUDAĞI Bulutun dalında kuş denizin	dudağı	dalga baharın kucağı yeşil yeşilin
boca ediyor. Minibüsün motor kapağı	dudaklarını	kapatamıyor zaten, ayran delisi misali
olarak 20 cm. civarındadır (vajina dış	dudaklarından	, rahim içine kadar uzanan bölge

In some cases BODY IS A CONTAINER conceptual metaphor is found, *dudak* is regarded as a container. The citations below show that *dudak* is a container, and it can be filled up (*dolmuş*). On the other hand, *dudak* is a container, that something (for example a smile -*gülümseme*-) can settle into (*yerleşen*, *yerleşmiş*).

Figure 89Sample concordance lines of *dudak*: containment

kovuk kovuk, içleri kıvılcımla dolmuş	dudakları	kalın sarımsı dişleri üzerinde titreyerek
mırıldandı Sarraf Selim kendi kendine	dudağının	kenarına yerleşen yarım gülümsemeyi fark
dikmiş bir halde kıpırdamadan yatıyordu.	Dudağının	kenarına yerleşmiş küçük gülümsemeden hayati

III.4.9. Ağız

107 citations referring to emotion domains are observed in the data. The dominant emotion is to be astonished/ surprised (*ağzı açık bakmak/ seyretmek/ izlemek/ dinlemek/ kalmak*): 38 of the 107 citations are about the emotion to be astonished/surprised. Happiness (*ağzı kulaklarında olmak, ağzı kulaklarına varmak, ağzının tadı yerinde olmak*), regret (*ağzının payını almak, ağzı yanmak*), fear (*yüreği/ ödü ağzına gelmek, yüreği ağzında olmak*), and excitement (*yüreği ağzına gelmek, yüreği ağzında olmak*) follow to be astonished/ surprised, and the number of the citations of these emotions are 15, 13, 13 and 12 respectively. The other emotions are anger (*sinirden/ öfkeden*) *ağzı köpürmek, ağzı köpüklü*), exuberance (*ağzından köpükler saçmak*), and love/ like (*ağzında hoş bir tat bırakmak*).

Figure 90Sample concordance lines of *ağız*: emotions

to be astonished/surprised		
Öyle güzel bağlama çalıyorlar ki,	ağzınız	açık bakıyorsunuz. Bu sadece bağlama
hayran bırakırdı, erkekler de gözetirken	ağzı	açık cesaretini seyrederek, taparlardı kızlığına
yineledikleri yavan ve düzeysiz konuşmaları	ağız	açık dinlemelerini, birtakım okumuş, yazmış
bir yiğitlik öyküsü gibi anlatıyor.	Ağzım	açık dinliyorum nenemin anlattıklarını.

		Aklına
Seviyesiz espiriler, göz bağıcılığı, körlük,	Ağzı	açık izleyenlerin sayısı hiç de
eğitim kampusu ile karşı karşıyayız. "	Ağzımız	açık kaldı!" dersek abartmış olmayız
gelince, mektup verdikten sonra, hayretten	ağzı	açık kaldı. Eriyen Hancı kızından
kadar çok uyarıcı geliyor ki	ağzın	açık kalıyor şaşırıyorsun, eğer bu
Başımı kaldırıp yukarı bakınca şaşkınlıktan	ağzım	açık kalıyor. Ne odanın tavanını
şaşkınlıktan bir karış açık kalmış	ağızlarını	görünce de eni sonu memnuluk
taşmış. Kadının gözleri yerinden fırlamış.	Ağzı	bir karış açık kalmış. Neden
bilmediğimiz bir ülkeden döndü. Anlattıklarını	ağzım	bir karış açık dinledim. Bu
ne güzellikler var. Size anlatsam	ağzınız	dört karış açık kalır. Yani
kurşun gibi ağır havada. Kadınların	ağzı	şaşkınlıktan fersah fersah açık. Sesin
Happiness		
kırın etti; ama hediyeleri görünce	ağzı	kulaklarına vardı. Ah annem, şu
görünce: - Hayrola efendi? Neden böyle	ağzın	kulaklarına varıyor? Seni gören de
kapıda karşılıyor. Hele kadınlar... Hepsinin	ağzı	kulaklarında. "Allahın şapşalı Claudia seni
dışında her şey düzeldi. Vatandaşın	ağzının	tadı yerinde, huzuru yerinde, devlet
yakın ve sıcak ilişkiler arasında	ağzı	tadıyla yemekler yenilir, çaylar içilir
regret		
kadar önce ben bu sosyalizmden	ağzımın	payını almıştım. Bir gün yolum
Mustafa Keser'den nasıl da	ağzının	payını almıştı. Kırk yıllık müzik
belki de Geceyarısı Ekspresi'nden	ağzı	yanan bizler, başka ülkeler için
oynatamıyor? Nedeni çok açıktır; Buraların	ağzı	12 Eylül'den önce yanmıştır. Ama
fear		
sana ehliyet veren zihniyet... Ödüm	ağzıma	geldi... - Okunmuş termos da devrildi
karanlık yüzleri görünce gelinin yüreği	ağzına	geliyor, sinirden ağlamaya başlıyor. Hastaneye
otobüste patlayan bomba herkesin yüreğini	ağzına	getirdi. Neyse ki korkulan olmadı
İlk dakikalarda bedenim kaskatı, yüreğim	ağzımda	, dehşet içinde dinliyorum korkunç sözleri
excitement		
-Beyazlı kaleyi yoklarken, milyonların yüreği	ağzına	geldi. Ancak kalesinde devleşen Shorunmu
direkler üzerine kablo gererek yüreğimizi	ağzımıza	getiren gösteriler yaptıklarını, daha başkalarının
Özellikle Emre'nin pozisyonunda yüreğimiz	ağzımıza	geldi. İskandinav futbolu bize aslında
sende güzelim, çaya bekliyorum. Yüreğim	ağzıma	gelecekti! Mutlaka bir haber vardı
anger		
neredeyse duyduğu hastalıklı bir öfkeden	ağzı	köpüren bir savcı kimliğiyle! ikinci
hiç de az değildir, Sinirden	ağzı	köpürenlerin sayısı hiç de çok

tartışma, çoğu kez kudurca saldırılar,	ağız	köpüklü sataşmalarla karıştırılır. Öfkenin, "eril
exuberance		
Sergen, futbolu en az onu	ağızından	köpükler saçarak izleyen bir tribün
love/like		
öpmeye başlıyorum, teni lavanta kokuyor.	Ağızıma	hoş bir baharat tadı bulaşıyor
edebiyat tadıyla aktarıyor bize," diyordu.	Ağızımda	hoş bir tat bırakarak belleğimde

The data also includes expressions referring to envy or desire, and these expressions include the word *su* ‘water’. *Ağız sulanmak* and *ağzının suyu akmak* are used to express the envy or desire.

Figure 91

Sample concordance lines of *ağız*: desire

olmam ve anneannemi her anımsadığımda	ağzımın	sulanmasını engellemem mümkün değil elbet
bir kiraz çıkmış, çok kocaman,	ağzım	sulandı, çok imrendim," dedim. Annem
isminde, gözüpek bir ajani yerleştirilişini	ağzımız	sulanarak seyrediyor, kötülerin cezalandırılışından keyif
da çekici, ne kadar da	ağız	sulandırıcı, ne kadar da seks
Kral Akhen-aton, tüm dünyanın	ağzını	sulandıran askeri güçsüzlüğünün üzerine gidemeyecek
yanında. Uzanıp onu yine ısırdım:	ağzım	sulandı, damağımda şekerli bir sıvı
müzik eşliğinde dansını yapar ki	ağzımın	suları aktı. No! no! no
Şu Ahmet'in, kızına methederken	ağzının	sularını akıttığı kariyla nasıl karşılaşacağımı
Hayretler içindeydim. Marlon Brando'yu	ağzımın	suyu akarken izler dururum hep
dev turizm tesisleri kurmak isteyenlerin	ağzının	suyunu akıtacak bir yer. Şu
Nuri Köni'ye hitaben) Yahudilere	ağzınızın	suyu aktı, halbuki Müslümanlar da
Kars ve otlu Erzincan peyniri	ağzının	suyunu akıtarak yanyana bekliyorlardı. Tam

The data include figurative uses belonging to the image schema force. The most remarkable field of the image schema force is talking because *ağız* is the organ by which we talk, and other than the field of emotions, the only field having subfields is the

one about talking. The subfields of talking are: to say dirty words (ağza alınmayacak küfürler etmek, ağzını bozmak), talk without hesitation/ recklessly (ağzına geleni söylemek, ağzına geldiği gibi konuşmak), to say eloquent words (ağzından bal akmak/ damlamak, ağzını hayra açmak, ağzı laf yapmak/ etmek, ağzı kahve fincanı olmak), to be talked about (ağz(m)d)a sakız olmak/ yapmak), to talk harshly (ağzından zehir saçmak, şom/ kenef ağız), not to talk (ağzı bağlı olmak, ağzını bıçak açmamak, ağzı donmak, ağzında düğümlenmek, ağzı kilitli olmak/ ağzında kilit olmak/ ağzını kilitlemek, ağzını mühürlemek, ağzında pranga olmak), not to be able to talk (kelimeler/ sözcükler ağzında düğümlenmek), to talk about the same thing (ağzından düş(ür)memek, ağzından eksik etmemek, ağzına pelesenk olmak), and to (try) to make somebody talk (ağzını aramak, ağzından (laf) almak). The expressions about talking show that this subfield includes sample figurative uses of the following conceptual metaphors and metonymies (Charteris-Black, 2003; Kövecses, 2010):

BODY IS MACHINE: *ağzını bozmak*

WORDS ARE FOOD: *ağzından bal akmak/ damlamak*

BODY IS BUILDING: *ağzı kilitli olmak, ağzında kilit olmak, ağzını kilitlemek, ağzını mühürlemek*

ACCOMPANYING ACTION FOR RESULT: *ağzı laf yapmak, ağzından eksik etmemek, ağzından laf almak*

MANNER IS TASTE: *ağzından zehir saçmak*

CAUSE FOR EFFECT: *ağzını hayra açmak, ağzından eksik etmemek*

Figure 92

Sample concordance lines of *ağız*: talking

to say dirty words		
etmiş. Giderken de Elda'ya	ağza	alınmayacak küfürler edip, tehditler savurmuş
avazı çıktığı kadar bağırıyor, ikimize Onu yeterince	ağıza	alınmayacak küfürler ediyordu.
yapıyorsun be! Manyak mısınız!" diye Çiller'in sınırları iyice bozulmuş.	ağzını	bozacaktır, aldırma. Soğukça şunu söyle
zamanlarda çok canının sıkkın olduğunu,	Ağzım	bozuyor, hakaret ediyor, olayları saptırmaya
	ağzını	iyice bozduğunu biliyorsunuz değil mi
talk without hesitation/recklessly		
öfkelenildiğini ve öfkelenildiği zamanlar da	ağzına	geleni söylediğini anlatmışlardı. Hafta Sonu
dair herkes bir tahmin yürütüyor, aldılar. İtiş kakışta yere düşmüştüm.	ağzına	geleni söylüyordu. Bir ara bir
KONUŞUYOR Böyle gelmiş, böyle gitmez!	Ağzıma	geleni söylüyordum. Gözüm kararmıştı. Hayatım
	Ağızların a	geldiği gibi konuşuyorlar. Hiçbir tedbir
to say eloquent words		
meraktan memnundu. Daha da keyiflendi.	Ağızından	bal akarcasına devam etti: Polisler
tiyatro dostu, divan şiiri tutkunu, pek kolay değil. İkisinin de taşıyacağım, son sigaramı içeceğim, aman	ağzından	bal damlayan radyo konuşmacısı, çelebi
bir çare aramışlar. Sonunda köyün çok iyi bilmeleri, kültürlü ve benim programıma birkaç kez gelmiştir.	ağzından	bal damlıyor ama, yemeklerde ne
ve arkasından bütün meziyetleri sıralanırdı... "	ağzını	hayra aç, ama 10 saati sigarasız
	ağzı	iyi laf yapan ebesini bu
	ağzı	laf yapan insanlar olmaları ve
	Ağzı	laf eden bir kızdır, kolay
	Ağzı	kahve fincanıdır", "billur gibi bir
to be talked about		
Alt kat komşumuz Hayriye Hanımın	ağzına	sakız olmayacağız. Mahallede boynunu büktürmeyeceğim
kimsenin konuşma hakkı yoktur. Herkesin	ağzına	sakız yaptığı "Apo denilen melun
kalıpları içinde, çabucak klişelere dönüşmesi, "	ağızlarında	çiklet" olması. Bu sürecin nihaî
Ekren çifti, boşanmalarını isteyen çevrelerin	ağızlarına	daha fazla sakız olmamak için
to talk harshly		
Patron çok öfkeli... Gözlerinden alev, yük taşınmaz. Artık şu şom	ağzından	zehir saçıyor. Yanında çalışan züğürt
Konuş, konuş, aç o kenef	ağızlarımızı	bir kapayın, Son sözüm şudur
	ağzını	!" Hiçbir şey onu, onları kıskırtıp
not to talk		
kırmızı zindanların kör karanlık bilinmezlerinde	ağızları	bağlı birer tutsak. Rüzgarın yerden
söyleyemedin, adayını. Son 3 güne kadar	ağzını	bıçak açmadı. Bir çelik çomak
verecek diye dolanıyoruz. Çünkü	ağzını	bıçak açmıyor. Sanki devlet sırrı

kimsenin		
ve kurumuş umutlarıyla dönüp gelmişlerdi.	Ağzılarını	bıçak açmıyordu, onca yıl hiçbir
vardı. Bıçak açmıyordu Paşa'nın	ağzını	bu tür zamanlarda. - Yatalım artık
belirginleşmişti. Kulaklar güdüktü. Gözler oyulmuş,	ağızlar	donmuş bir haykırışla açılmıştı. Çıplak
Dünya nuh der peygamber demez.	Ağzında	ki kilidi açmak için hiçbir
bakıyor Bilge... "Dayını görsen, aman,	ağzı	kilitli sandık! Bayramdan önce, baktım
zamanı bir fanus içine hapsetme,	ağzını	mühürleme ve somut bir nesne
ettin, reddettin, yaşama imkanı vermedin,	ağzularımıza	prangalar, ayaklarımıza kelepçeler koydun, Gladyatör
not to be able to talk		
kurudu. Çırağa seslenmek istedi; sözcükler	ağzında	düğümlendi. Çaycı Zülküf, gazete okuyan
o yanıma geldiği zaman kelimeler	ağzımda	düğümleirdi. Ona söylemek istediğim şeyler
to talk about the same thing		
demokrasi ağzından düşmüyor. Milli irade	ağzından	düşmüyor. Bırak milli irade hamasetini
geceyi yaşamak!" Bunlara benzer tümceler	ağzılardan	düşmüyordu... İş Sanat konser salonundan
onlardır. Bugün "sivil toplum" sözünü	ağzularından	düşürmeyenler, sivil toplumun özgürlükler toplumu
ediniz bunlar 22 tane değil, 22 çeşittir.	Ağzıdan	hiçbir zaman eksik olmaz ve
hiçbirinde saygı kalmamış. Ellerinden sigara,	ağzularından	küfür eksik olmuyor. 22. Uzakdoğu sporlarına
onu hak ettiğinizi ki halk	ağzına	pelesenk olmuş bu cinasa da
to (try) to make somebody talk		
arada ciddi sorular da geliyordu.	Ağız	aradıklarını anladım. Yer belirleme konuşmaları
bulduğumu merak etmişler, Aralarında kararlaştırıp	ağzımı	araması için ebe kadını göndermişler
nasıl bakacak Burhan? Şöyle bir yolları. Amcaoğluna, yemin billah ettirdi,	ağzını	arayayım dedim, şark vazifesi hitama
bir düşündüm: Komşularla konuşmak! Kapıcının	ağzından	laf alamadı. "Gelecek hafta anamı
da. - Konuştu mu it?.. - Hayır	ağzından	laf almak... Bunları yapamazdım. Kapının
		tek bir isim bile alamadım

Besides talking, the body part mouth is the organ by which we eat, so that the data includes expressions about eating and drinking. In the citations referring to nutrition we see that the mouth is perceived as a container and the food is thrown or put into it

(*ağına (bir şey) atmak/ koymak/ sokmak*). The expressions other than the ones constructed with the verb *atmak*, are mostly suffixed by the negative marker -mA, and collocated with either cigarette or alcohol. There is also one citation including the expression *ağı kapanmamak* referring to nonstop eating. In these citations *ağız* is almost always suffixed by one of the possessive markers, mostly 1st person singular possessive or 3rd person singular possessive (*ağıma, ağına*).

Figure 93

Sample concordance lines of *ağız*: eating and drinking

bir yandan da uzattığı pastayı	ağıma	atmışım. Şaka yollu,da söyledim
dükânını aratmayan çekmecesini açtım ve	ağıma	bir bisküvi attım. A a
bir parça kavun kesip attım	ağıma	, ağımın içinde dolaştırarak, derin nefesler
Çatalını tabaktaki köftelerden birine batırıp	ağına	attı Melih. Dilinde pişmiş etin
İnsanlar unuttuk dedi. Madlen çikolatayı	ağına	attı, öteki bir sigara daha
çanaktan bir sivah üzüm kopardı.	ağına	attı. Kapıyı açıp balkona çıktı
olsun, bilincimi asla kaybetmeyeceğim. Gerekirse	ağıma	bir damla bile alkol kovmamava
önünde durduk. O güne kadar	ağıma	sigara koymamışım. Ama arabada bizim
çay yapıyor, dinleniyorduk. Yaklaşık 24 saattir	ağıma	bir şey koymamışım. Bir de
onlar lüks kabilindendi. Alkol katiyen	ağına	Sokulmazdı. Sofrada Yemek yerde yenirdi
bostan koydu önüme. Doymamışım. Kapanmıyordu	ağım	. Dudaklarımın bir kenarında damla damla

Other than the citations referring to nutrition that the mouth is perceived as a container, the data includes citations referring to talking, and in these citations mouth also seen as a container that has an inside and something can come out of it (*ağından çıkmak/ dökülmek*), it can also be filled by something such as *kan* 'blood'. Besides, the mouth as a container is also used to express the amount of something; therefore, it has a relation with the image schema multiplicity. In other words, the mouth is used as a measurement cup to

refer to the amount of something: *ağız dolusu kahkaha*, *ağız dolusu hakaret*, *ağız dolusu kusmak*, *ağız dolusu kanamak*.

Figure 94

Sample concordance lines of *ağız*: containment

yerden kalktım. Yanına gittim. "Merhaba."	Ağızımdan	anca o çıktı. Dalyan yeni
da ne yahu, diye söylendiğinde	ağızından	kelimelerle beraber buhar da çıkmıştı
sağ bacağım ayağının altına çekti.	Ağızından	anlamsız sözcükler döküldü: "Vyze43." "O
girerken görünce, sanki bütün kanım	ağızıma	doldu sandım. Öyle beterdı... Sonra
ayılmaya başlayan Dulkadın'a doğru	ağız	dolusu bir kahkaha fırlattı. "Kız
anlattı acılarını... 'O günden sonra	ağız	dolusu güldüğümü hiç hatırlamıyorum' diyerek
mektup yazdığını söylerdi. İsterse kız	ağızlar	dolusu hakaretler yağdırsın. Bir kızın
uzanmış, bedenleri kırmızı benekler oluşturarak	ağız	dolusu kanamıştı. Çakalların altından Mehmet
beline kadar dışarı sarkıp pencereden,	ağız	dolusu kustu. Sonra döndü, ağızını

Attitudes play important role in the force image schema of the figurative uses including the body part term *ağız*. 42 citations of this field are observed in the subcorpus. Most of these citations have negative prosody and refer to violence, rigor and maltreatment (*ağızına sıçmak/ etmek*, *ağızını burnunu/ yüzünü kırmak*, *ağızını dağıtmak/ kırmak*, *ağızım çamurla tıkamak*), and this kind of citations are mostly observed in nonprinted texts. To give punishment is another attitude observed in the data, and this is expressed by the idiom *ağızına biber sürmek*. On the other hand, there are also figurative uses referring to the act of persuasion some of which are constructed with the names of sweets such as *şeker* ‘sugar’ and *bal* ‘honey’ (*ağızına bir parmak/ damla bal çalmak*, *ağızına şeker vermek*, *ağızından girip burnundan/ kuyruğundan çıkmak*).

Figure 95Sample concordance lines of *ağız*: attitudes

violence, rigor and maltreatment		
kalmadı ortada. Ağzına sıçıldı kızım	ağzına	." Ben böyle bir anda şuurumu
önceki bodyguardın arkadaşlarıymış. Serkan'ın	ağzına	sıçtılar, zenci eleman biraz karşı
kodumun sus çorba içiyoruz sus,	ağzıma	s.çtın ne diyorsun lan
hırçınlıklarına, densizliklerine katlanıyorum. Sonunda etti	ağzıma	. Kalıbımı basarım o at suratlı
Bizi mahvetmek mi niyetin? Senin	ağzına	ederim be... - Öhō öhü... - Aaaaa
Acun Bey ben bu arkadaşın	ağzını	burnunu kırarım, doğru düzgün konuşsun
bakıyor ; git değiştir kadın üstünü,	ağzını	burnunu kırarım!" diye tehdit ediyor
adını ağzına alma. Kırarım o	ağzını	burnunu senin. Sen onun yanına
ile oturuyor. Arkamı dönüp çoktan	ağzım	yüzünü kıracağım ama tek arzum
Fenerbahçeli taraftarlarla sözde kavgalarımı 'Fenerlinin	ağzını	dağıttım' diye anlatarak etrafa şişirmeye
defasında açtım. Sen her defasında	ağzımı	çamurla tıkadın, sen Müslümana bu
give punishment		
umduğunuz övgüler duyabilirsiniz. Ben küfredemiyorum.	Ağzına	biber sürülmesinden korkan temiz aile
in nedenleri araştırılsın... Tribündeki küfürbazların	ağzına	biber sürülsün!.. F.Bahçe'de
persuasion		
seçmenlerin önemli bir bölümünün seçimlerde	ağızlarına	bir parmak bal çalınarak oylarının
da, seçim sırasında verilecek ödünlerle,	ağıza	bir parmak bal çalmakla yönlendirebilmek
görürlerken, alnından ter damlayarak çalışanların	ağzına	bir damla bal bile çalınmıyor
dönüştü" dedi. Hükümetin, önce işadamlarının	ağzına	şeker verdiğini, daha sonra acı
okuyacağını düşünmek oldu. Gece onun	ağzından	girip burnundan çıkarak her şeye
Eve gelince ben Kemal'in	ağzından	girip burnundan çıktım, yaptığının ayıp

The other fields under the image schema force are argument, change of state, ability, and effort. In the citations referring to argument, we observe the expression *ağız dalaşı* or *ağız dalaşına girmek*. *Ağzının tadı kaçmak/ bozulmak/ bitmek* -under the field change of state- are found in the subcorpus. For the field of ability, subcorpus includes *ağzına yüzüne bulaştırmak*. On the other hand, we see *ağzına gözüne bulaştırmak* in the subcorpus. In order to refer to intense effort, *ağzıyla kuş tutmak* is used, and besides this, *ağzıyla kuş yakalamak* also exists in the data.

Figure 96

Sample concordance lines of *ağız*: argument, change of state, ability, and effort

Argument		
girdiler, gittikçe tonu yükselen bir	ağız	dalaşı. Biz de bakıyoruz ne
inanmıyordu. Yola çıkacağım	ağız	dalaşı ile başlayan, üzerime bardakların
sabahın gecesi,		
hafta önce Denizlispor maçında da	ağız	dalaşına giren Hasan Şaş ile
Kötülüğüne de, iyiliğine de olsa,	ağız	dalaşına girecek zaman değil" dediler
Change of state		
üzerine kapanarak rahatlaması bir	Ağzının	tadı bozulmuştu, gözlerinin önünde
oldu.		benekler
ihtiva etmiyordu ya da benim	ağzımın	tadı bozulmuştu. Her ne kadar
gidersek. Bu da işkence yani,	ağızlarımızın	tadını bile bile kaçırmak yani
şair, kelimelerden korkan bir yazar,	ağız	tadı bitmiş, zafiyetten ölmeye yakın
Ability		
dört dörtlük düzenleyebilecek miyiz	Ağzımıza	yüzümüze bulaştıracamız" İsminin
acaba? "		açıklanmasını istemeyen
nı organize edemeyeceğimizi, etsek	ağzımıza	yüzümüze bulaştıracamızızı söylüyor.
bile		Gerekçesi de
tane sayıyorum ama, bütün bunları	ağzına	gözüne bulaştırmadan becerebilecek
		kaç adam
ve zararsızdır. Tabii, çocuklar bunları	ağızlarına	ve yüzlerine-gözlerine bulaştırmamaya
		özen
Intense effort		
artık. Terim'in bu kez	ağzıyla	kuş tutması gerekecek. Yeni başarıları
tribüne gönderdiği genç futbolcuların	Ağzımızla	kuş tutsak yaranamıyoruz" diye
çevresine "		yakındığı
başarır. Âdeta anneleri uçan kuşu	ağızlarıyla	yakalasa: "Ama anne ben turkuaz

In the citations referring to identity, there are two different fields: personal characteristics and physical appearance. The expression of personal characteristics stated both in the dictionary of TDK and the subcorpus is *ağzının tadını bilmek*. The other expressions observed in the subcorpus are *ağzına haram lokma koymak*, *ağzından lokması alınmak*, *ağzı açlıktan kokmak*. In the citations of physical appearance, *ağız* is defined as *mercan* ‘coral’, *kızıl ateş* ‘red fire’, *köfte* ‘meatball’, *yavru kuş* ‘chick’, and *at götü* ‘ass of a horse’.

Figure 97

Sample concordance lines of *ağız*: identity

Personal characteristics		
toplayıp satardık. Domuz, domuzdur ama,	ağzının	tadını bilir. Sütlü mısır yemek
yyiyor. Ee, ne de olsa	ağzının	tadını biliyorl Bayat besinlerden hoşlanmıyor
eve gelene kadar çok düşündüm.	Ağzıma	haram lokma koyduğumu hatırlayamadım. Hele
Senai Abi ise önünden, dahası	ağzından	lokması alınabilen bir insan. Kerim
İçinden de "Hele şu bizim	ağzı	açlıktan kokan Hasan'a bakın
Physical appearance		
bir türlü, kızıla dönüştü mercan	ağzı	, kumral kirpiklerinin gölgelediği duru mavi
Kağan doğduğunda yüzü gök renginde,	ağzı	kıpkızıl ateştir. Annesini bir kere
dolu, hem de o köfte	ağzıyla	, Baba" dedi... Küçük bir gişenin
ulaşmış, genç kızın yavru kuş	ağzını	öpüp, yanık şeker tadıyla mestolmuşum
sefer at götüne benzer bir	ağız	ifadesiyle bana bakıp her an

The image schema space is represented by the expression *ağız ağıza* expressing the closeness of two people. The collocate of *ağız ağıza* is the verb *vermek* as stated in the dictionary of TDK, and in the subcorpus we also observe *yatmak*. There are also sample citations in which *ağız* is the focal point when its sides are expressed (*ağız kenarı/ kıyısı*).

Figure 98Sample concordance lines of *ağız*: space

Hava kapanmış. Üstümüze doğru kararacak.	Ağız	ağıza vermiş, el yordamıyla düşünüyoruz
pek içmem." "Bakın..." Yan dönmüş,	ağız	ağza yatıyorlar. Adam, kolunu kadının
karşı, korku ve güvensizlikle gerilip.	Ağzının	kenarında, aynı zalim pırıltı... Varlığımıza
için de değildi bu ter.	Ağzının	kıyısında, her yana çekilebilecek türden

The same as the body part terms *yanak*, *alın*, *kulak*, and *dudak*, the citations including *ağız* revealed that there are some concepts -not having a mouth as a body part- which are expressed as if they have one. The number of these citations is 158. The top or entrance of places such as *kuyu* ‘well’, *mağara* ‘cave’ or *tünel* ‘tunnel’ is called as mouth. The areas having a path such as *ırmak* ‘river’, *yol* ‘road’, and *liman* ‘port’ are perceived as if they have a mouth. The body part term *ağız* is also used to refer to the parts of some objects, especially kitchen equipment such as *bardak* ‘glass’, *cezve* ‘ceffee pot’, *kap* ‘cup’, *şişe* ‘bottle’, and *fırın* ‘oven’.

Figure 99Sample concordance lines of *ağız*: personification

geliyordu. Bir süre sonra kuyunun	ağzında	bir karaltı göründü kayboldu. Bu
Kısa bir süre sonra mağaranın	ağzında	görünen orta yaşlı güzelce bir
o kopuş! Önümde bir tünel	ağzı	... Karşı konulmaz bir tilsimi var
hükümdarlığı Eridu'dadır. İki ırmak	ağzını	Hint okyanusuyla birleştiren bölgeye yakınlığı
böğürtlenlerden birkaç tane yiyip yol	ağzındaki	bostanlara doğru yürümeye başladı. Ötelerde
körfeze yerleşti. Reis, bu liman	ağzında	kurulu Halkü'l Vadi denen
hamuru yapıştıralım. Sonra da bardağı	ağzı	aşağıya gelecek şekilde ters çevirip
koydu. Bunu yaparken, kahve cezvenin	ağzına	yaklaşıp daha az ısınmış metalle
su, bir parça kağıt ve	ağzı	geniş boş bir kap. Malzemelerimiz
açığa çıkar. Yani biz, şişenin	ağzını	alevin üzerine tutmakla oraya karbondioksit
duman yükselmişti odun yığınının.	ağzını	kapattı. Biraz sonra gürültülü bir
Fırının		
dalgın, tırnağı ile şarap kadehinin	ağzında	yumuşak yarım daireler çiziyor. Ne
başına geçti mi, yakaları, kol	ağızlarını	bir güzel çitiler, çamaşırı boğazlıyormuş
neler neler çıkmıyordu ki... Büyücek,	ağzı	büzgülü ipek kesenin ağzını açıp
içerden haykırdı, "Bu fistikların	ağzı	kapalı!"... Sakin adımlarla yaklaştım,

hepsinin		"Yavrum
tüfeği omzuna taktı. Kurşun tüfeğin	ağzındaydı	. Yüzbaşının evine sonsuz bir öfkeyle
Sümerbank ağzına kadar dolu ve	ağzı	açık bir çuval. Gelen bir
ileride duruyordu, bıçaksa yanı	Ağzı	açık ilaç kutusunu gördü biraz
başındaydı.		
geçiyoduk." "Suzan'ı vardı, zarfın	ağzını	açmıdan, 'Maman' der getri, na
Dişi arının bu yüzden yuvanın	ağzına	"canlı" bir böcek getirmesi ve

Similes are also observed in the citations including *partide gibi*. In the examples below, there are two different formations of similes constructed by *gibi*. In one, *ağız* is the target and resembled to the sources *mağara* ‘cave’, and *ateş* ‘fire’, in the other, *ağız* is source and *çıplak yürek* ‘naked heart’ is resembled to *aç bir ağız* ‘a hungry mouth’. There are also citations in which the resemblance is expressed by the verb *benzemek* ‘resemble’. In these citations, *ağız* is resembled to the skin of porcupine, and the expression of the mouth is resembled to the ass of a calf.

Figure 100

Sample concordance lines of *ağız*: simile

haykırmış, haykırırken mağara gibi açılan	ağzının	iç çeperinin her yerini kaplayan
kokulu ve ateş gibi yanan	ağzından	öptüm, gene öptüm, soluklandım, gene
Açık bir ağız, Aç bir	ağız	gibi çıplak yüreğimdeyken onu azlık
şeysi filan diye... Esas bıyıklıyken	ağzın	kirpi derisine benziyordu... Ihohohoho... - Kirpi
sevgilisi vardı, kolunu omzuma atmış	ağzında	dana götüne benzer bir ifadeyle

Conceptual metonymies PART STANDS FOR THE WHOLE and INSTRUMENTALITY FOR ACTIVITY are frequently observed in the subcorpus. The body part term mouth in a lot of cases stands for the whole person: *objektif bir ağız* ‘an objective

person', *usta ağızlar* 'proficient people'. and mouth in many cases stands for speaking; in fact, the style of speaking: *Barzani ağızı* 'the way Barzani talks', *tarafıtar ağızı* 'the way fans talk', *şoför ağızı* 'the way drivers talk'. In other examples, *ağız* is used to refer to a message received from somebody's words: *dostunun ağızından* 'in the words of his/ her friend', *futbolcunun ağızından* 'in the words of the football player', *İsa'nın ağızından* 'in the words of İsa', *başkalarının ağızından* 'in the words of others'.

Figure 101

Sample concordance lines of *ağız*: metonymy

PART STANDS FOR THE HOLE		
Sağol. Bu konuların objektif bir	ağızdan	anlatılmasını ancak sen başarabilirsin. Telefonu
söyleşiler ile keşfetmenin yollarını usta	ağızlardan	dinlediler. Galatasaray Üniversitesi Folklor Kulübü
üniforması olan babam, gerçeği adamın	ağızından	bir kez daha işittiler. Annem
bir fenomendir. Pek çok yetkin	ağızdan	birçok tanıma sahip olsa da
terörizm ve ayrılıkçılık... Devletin resmi	ağızları	bu açıklamalar karşısında sadece "samimi"
düşünmeye çalışıyordum. Daha önce başkalarının	ağızından	böyle olaylar duymuştum. Ama benim
sormuş onları seyredenlerden biri. Her havada yine. Bir şeyler mırıldanıyor	ağızdan ağızlar	ayrı bir ses çıkmış. Kimi : "Ölenler, döğüşerek öldüler! Güneşe gömüldüler"
INSTRUMENTALITY FOR ACTIVITY		
bulması mümkün mü? Bu kimin	ağızı	, kimin lafı bu?
çiçekleri burada. Bunu anlatamıyoruz. Barzani	ağızıyla	konuşuyor. Şimdi değerli arkadaşlarım, bakınız
spor yorumcularının yüzde 70'i taraftar	ağızıyla	konuşuyor. Kulüp gözlüğü takıyor ve
hitap edersin. Biraz minibüsçü, şoför	ağızdır	. Şoför yolculara döner; "yenge, arkadan
bakan pabuç dilli oğlan pazarlamacı	ağızıyla	, "tam konforlu" bu iki odalı
katkıda bulunamazsın. Bu mahalle kadını	ağızıyla	yazdığın hareketi sekteye uğrattığını düşünüyorum
in somebody's words		
da, bir başka yazar dostunun	ağızından	, romanının kadın yazar kahramanına şöyle
için kolları sıvadığını yazmış, futbolcunun	ağızından	, "Eğer Madrid'e gitme ihtimalim
romanının son bölümünde İsa'nın	ağızından	yazılmış metinler de ne oluyor
tek karakter. Yazar, Erhan'ın	ağızından	okuyucuya sesleniyor. Romandaki diğer önemli
kendisine sorulan, "Neden hep başkalarının	ağızından	konuşuyor da, kendi ağzınızdan konuşmuyorsunuz

III.4.10. Kafa

34 citations referring to emotions are observed in the data. 15 of them are about irritation, 12 of them are about anger, 3 of them are about to be astonished/ surprised, 1 of them is about regret, and the last 1 is about tiredness.

The feeling of irritation is mostly expressed by the verb *şişmek* and its causative form *şişirmek*. Besides, *ağrımak* with its causative form *ağrıtmak* and *ütülemek* are used to express irritation. To make a generalization about the usage observed in these citations is really difficult because of the diversity of the different structures of the words both *kafa* and the verb *şişirmek*. *Kafa* can be either in bare or in inflected form. If inflected, *kafa* can be suffixed by the accusative suffix *-(y)I*, and one of the possessive markers.

Anger is another emotion observed in the citations, and the feeling of anger is mostly represented with the verb *bozmak* and its passive form *bozulmak*. *Kızmak* and its causative form *kızdırmak* are also observed in the citations. The expressions *kafası atmak* or *kafasının taşı atmak* are used once in the data.

The data includes citations that express to be astonished/ surprised via similes. Particle *gibi* is used to express how we feel when we are surprised. *Taşa vurulmuş gibi olmak* and *yumruk yemiş gibi olmak* are the expressions observed in these citations.

In order to refer to regret the expression *kafasını taşlara çalmak*, and in order to refer to tiredness the expression *kafası kazan gibi olmak* are used.

Figure 102Sample concordance lines of *kafa*: emotions

EMOTION		
irritation		
iflas mı etti de korkacağım?	Kafam	şişti altımızdaki adamların gümbürtüsünden. Köfteci
yapmayı ihmal etmedi. Borçluydu bana,	kafamı	şişirmişti. Hava soğumuştü dışarı çıktığımızda
bile geçerli bir tasarım örneği.	Kafa	şişirmeden, gözü yormadan, sakın ve
öylece bakmıştı. Bu durumda, adamcağızın	kafasını	daha fazla şişirmemek için ben
bundan sonra işi zorlaşacak ve	kafaları	ağrıyacak olanlar, sanırım özellikle bu
ayağa fırladı: - Tantana ediyorum ha?	Kafanı	ağrıttım demek? Yumruğunu olanca öfkesiyle
düşünüp frensiz açılıyor, hatta biraz	kafa	ütülüyordu. Alınmazdım, mademki dostluk, başka
anger		
şeyler yapar. Yapar da, oruçlu	kafamızı	bozar. İzmir'de bir bekçinin
ve sıkıntılı günler nedeni ile	kafam	çok bozuk. Bu düzene, bu
bozar. İzmir'de bir bekçinin	kafası	da böyle bozulmuş. Kordon boyunda
göstererek "Açıkla şunu bana!" demişti.	Kafasını	kızdıran şey "Erikler gene çiçek
içiyor, kimler yiyor? Yooo yooo	kafam	kızıyor, ne olursa olsun eve
Dütt, öbür gün yatıyormuş, Sahibinin	kafası	ha bire atıyormuş. Canı burnundan
oluyor sana Ömer?" "Bana bak,	kafamın	tasını attırma, kendimi tutuyorum, konuşmuyorum
To be astonished		
mutlu ki... O zaman ben	kafama	yumruk yemiş gibi oluyorum. Adama
var diyorlardı. Delikanlılar halkla karşılaşınca	kafaları	taşa vurulmuş gibi oldular. Nerdeydi
Calm/serenity		
Soğuk havayı derin derin soludum,	kafam	biraz duruldu. Aradan ne kadar
Müzik dünyasının yeni şöhreti: POLAR.	Kafa	temizleyicili. Şimdi Polar kasetleri, kaset
Regret		
de sahip çıkamazsanız. Oturup ağlaşmayın,	kafanızı	taşlara çalmayın. Farelerin cik cik
Tiredness		
bi firt, hiçbi şey söylemesin!	Kafam	kazan gibi, kafanıza afiyet! dedim

The figurative uses of *kafa* referring to mind and/or thought are overwhelmingly dominant in the data. In 878 citations out of 1412 citations including figurative uses of *kafa*, the body part term *kafa* is used to refer to mind and/or thought. In other words, 62% of the whole citations are expressing something about mind and/or thought.

One of the figurative uses is MIND IS A CONTAINER conceptual metaphor. The body part head is expressed as if it is a container that contains some concepts (*düşünce, gazete haberleri, görüntü*) inside (*iç*). In some cases the word *iç* is not used, locative marker -DA is attached to the word *kafa*. The container head can be full of something (*dolu, dolmak*), or empty (*boş, boşalmak*). Besides, head is a container that some items can settle into (*yerleşmek*) or get through to (*girmek*) it. Lastly, head is a container that we can put (*koymak*) something into it, and this type of conceptual metaphor includes path image schema.

In most cases *kafa* is expressed as if it is a container and has an inside. In one citation, *kafa* is expressed as an empty container: *boş bir kafa*. In another one, *kafa* is expressed as a container into which the pain goes: *kafama ağrılar girmişti*.

Figure 103

Sample concordance lines of *kafa*: mind and thought

nesneyi tarif ededurur iken birden	kafamın	içinde bir şimşek parladı ve
diye bağıırıyordu. Piskayası Yokuşundan inerken	kafasının	içi bomboş, düşünceleri bulanıktı. Evin
kürek, üç kürek, dört kürek...	Kafamın	içinde hiç düşünce kalmayana kadar
bir gün, sıradan bir gün,	kafamızın	içinde gazete haberleri, araba gürültüleri
göğüslerini inceliyor gibiydi ama galiba	kafasının	içindeki görüntü bu değildi, çünkü

Beyin Unuttum! Herşeyi, tüm bildiklerimi...	Kafamın	içinde ne varsa, beynimin üzerindeki
Aziz Yıldırım'ın paralarına oldu.	Kafasında	bambaşka düşünceleri vardı... UEFA'da
mi? Ama açıkçası şu anda	kafamda	bin bir çeşit teori var
olun. Tarihte Dalgıçlık - Müebbet Muhabbet	kafalarınızda	bitmek tükenmek bilmeyen soru işaretlerinin
önyargılı olmasından dolayıdır. Çünkü onların	kafasında	bu bir kurtuluş hareketidir. BEREKET
kırptığı yerden kendisini farketirir... - Bünyamin	kafam	çok dolu , yazıyordum... - İlhamını kaçırdım
kalmıştı değil mi? Ulan adamın	kafası	memleket meseleleriyle dolu zaten, işi
nefret ettiğim, saçma sapan şeylerle	kafamı	doldurdıkları , seçme şansım olsa asla
cenneti koyları martılara terk etmişsiniz.	Kafanıza	doldurulmuş saçma sapan çevreci fikirlerle
Kalabalık gittikçe büyüyordu. Asiye'nin	kafası	bomboştu ; yürürken, kalabalığın konuşmalarından hiçbir
çürüyüp yok oluyor sanki. Unutuyorum.	Kafam	boşalıyor , kulaklarım çınlıyor. Sonra pıtrak
in albümünün çalışmasını yapıyordum. Fakat	kafamın	iyice boşalmasını bekliyorum. Ay başından
bütün bunlar tarih kitaplarında kalmış,	kafasına	yerleşmeden gelip geçmiş olaylardır, küçük
yöneten politik rejimin, inandığımız dinin	kafamıza	yerleştirdiği kalıplara göre düşünebiliyoruz. Beş
İşallah kazanırım. Hergün çalışmama rağmen	kafama	birşey girmiyor . Neyse bunlarla sen
derse döküldü mü hiçbir şey	kafama	girmiyor . Yanlış anlamıyorsun değil mi
gidecekmiş. Paris hikâyesini dün akşam	kafasına	ben koydum . Bu güzel şehirde
dalıydım. O fırladak, zaman zaman	kafamın	içinde uğultuyla yankılanarak döndü durdu
yorgun ve si... nir... li...	Kafamın	içindeki gürültüyü duymak için sessizlik
dolduracak kadar büyüyordu. Annesinin çılgınlıkları	kafasının	içini tıka basa doldurdu. Bir
boyuyla nasıl durduğu gözümde canlanmıştı.	Kafasının	içindeki ışığı yaymak isteyen ince

önemli konudur; ama boş bir	kafa	ve sorgulamayan bir yürekle de
tepki veremez hale gelmişim. Sınirden	kafama	ağrılar girmişti . Çünkü bu kadar

Another figurative use is MIND IS MACHINE conceptual metaphor. The body part term head is expressed as if it is a machine that can stop (*durmak*), work (*çalışmak*), and process (*işlemek*). In these citations *kafa* is always suffixed by one of the singular possessive markers (*kafam, kafan, kafası*).

Figure 104

Sample concordance lines of *kafa*: mind is a machine

diil... - Ay yazık sana iyice	kafan	durdu be abi... Otoerkil bi
bakma bana..." "Ya, kusura bakma...	Kafam	durdu . Aaa, dur dur, bu
Bu kez eriyen ezilen erkekti.	Kafası	durmuştu . Kızı yakaladı, kuşkularını öğrenmek
ehliyeti ne olsa olur. Birden	kafam	çalıştı . Oğlan yurtdışında okuduğu için
beri?" Can havliyle çalışmaya başladı	kafası	. Saatleri şaşırılmamalıydı. Treni. Paris'ten
Arkadaşı da gömdük ağabi... dedi.	Kafam	işledi . Beş gün önce Turunçlu
Armağan Çağlayan'la tanıştım. Hakikaten	kafası	işleyen , yeni şeyler bulabileceğini tahmin

The citations referring to mind and/or thought include a lot of expressions about confusion. These are *kafası allak bullak olmak*, *kafası bulanık olmak*, and *kafası karışık olmak*. The data also includes citations about the opposite of confusion: *clearness* 'netlik'.

Figure 105Sample concordance lines of *kafa*: confusion

şaşırdım. Ne demekti ki tıraşlanmamış.	Kafam	allak bullak oldu. Babamın bu
babam, "Göreceğiz!" diyerek cevap verdi.	Kafam	allak bullak olmuştu. Armut ağacı
araştıracaktı. Ama çok yorulmuştu ve	kafası	allak bullaktı . Başı öylesine ağrımaya
yazıları, şiirleri okuyanda dudak bükürücü,	kafa	bulandırıcı etkiler yapar. İşin iç
ve zekâm sana da ulaşmıştı." "	Kafamı	bulandırıyor sun," dedi adam. Kanyak şişesini
endişesi olmamalıdır. Kimse de kalkıp	kafaları	bulandırma gayreti içerisine girmesin. Türkiye
çığlıklarını örtebilir mi? - Kıvrak cümlelerle,	kafa	bulandırmaya çalıştığımız, komplo salyalarına bulanmış
çıkıyor esrarengiz ve gizemli şeylerle	kafaları	iyice bulandırıyor . Hepsi de asıl
farklı renkte olmasına rağmen oyuncuların	kafaları	biraz karışıktır Erdem Bey, çünkü
ona da aşığım. Bilmiyorum, bilmiyorum,	kafam	çok karışık . B: Peki ne
üstü başı dağınık, belli ki	kafası	da karışık bir asker belirdi
alır. Hangi kıyafeti giyeceğini düşünür.	Kafası	çok karışıktır . Hem çok cazibeli
konularda Başbakan Tayyip Erdoğan'ın	kafasının	çok karışık olduğu anlaşılıyor. Önce
getiren takım oldu. Fener'in	kafası	hayli karışık . Transfer lazım mı
ortak olmuşuz demektir. Çünkü bilmek	kafamızı	karıştırır , beynimizi bulandırır. Ne kadar
Ve insanları zorlayamadıkları zaman, yalanlarıyla	kafalarını	karıştırırlar ..." Oyun ırkçılığı anlattıktan sonra
bitirildim, tüketildim... demeliyim. İçim sıkılıyor,	kafam	karmakarışık , patlamak üzereyim... demeliyim... Gözünüz
ne dedim hatırlayamıyorum. Şu anda	kafam	karmakarışık . Eve dönerken, hemen polise
Çünkü akli başka yerdeydi ve	kafası	karma karışıktı . Eşi, misafirleri yolcu
kötü olduğu bir dönemde yazmışım.	Kafam	belirsizlik içindeydi. Ama her şey
gerekiyordu. Bu düşüncede olduğum için	kafam	netti . Dolayısıyla öyle iki arada
Fuat'la konuşmayı mı deneseydim?	Kafasındaki	netliğe hanel getirmeden, beni anladığını
bu daha sonraları, belki '80 sonrası	kafamızda	netleşecek olan bir şey. Bu

The business of mind is expressed by the expressions *kafasını kurcalamak*, *kafasını meşgul etmek*, *kafasına takmak* and *kafasında soru (işaretleri) olmak*. The opposite of business of mind is also included in the data, and the word *rahatlık* ‘serenity’ is used.

Figure 106

Sample concordance lines of *kafa*: business of mind

Bu ve benzeri sorular insanların	kafasını	kurcalamaktadır . Bana sorarsanız onlara imtiyazlar
sorular yeri geldiğinde her kadının	kafasını	kurcalar . Belki de cinsel yaşamın
un bize gireceği şu günlerde	kafamı	kurcalıyor . Tıksırmak da onun daha
istediğinde, benimle ilgili iki ayrıntı	kafasını	kurcalıyordu . Birincisi beni kimin işe
konuya geçerek boyuna konuşuyordu... Amacının	kafamı	meşgul etmek olduğunu anlıyordum. So
Bu dönemde dindar Müslüman aydınların	kafalarını	meşgul eden başlıca meseleler şunlardı
seslerle konuşup duran insanları dinlemedi.	Kafası	meşguldü . Bu akşam... Bu akşam
de ona göre tedbirini almıştı.	Kafasını	ona takmıştı bir kere. Yoksa
Bazen bir müşteri bayan sanatçıyı	kafasına	takar ve illa da geceyi
Adem, Ali, Mahmut... Yıllar sonra	kafama	takıldı , sevmiyor muydunuz beni lan
için yazılmış gibiydi. Bu kitaplarda	kafasına	takılan yaratılış, insan, kâinat ve
Prens Hortim'in sarayından ayrıldığında	kafasında	<u>onlarca soru</u> vardı. Obur fare
konularını ele alamadık. Bu yıl,	kafalarında	<u>onlarca soru</u> ve önyargıya rağmen
diye. Samimi olmak gerekirse benim	kafamda	hala soru işaretleri var. "Gay
transferler ne olacak? Bunların hepsi	kafalarda	soru işareti ... Adaylar sahneye çıkıyor
bindim. Gofretçi çocuktan da kurtulmuştum.	Kafam	rahattı. Artık özge'yi düşünüyordum
çağırıyoruz Frank ile kızları yanımıza.	Kafaları	rahat olduğu için kızların, hiç
F.Bahçe ailesinin bir parçası.	Kafasının	rahat etmesi ve ona verdiğimiz
hafta hakemleri toplayarak toplantılar yapması,	kafalarını	rahatlatması son derece yararlı olur

The expressions referring to madness are *kafayı yemek*, *kafayı üşütmek*, *kafayı sıyırmak*, *kafayı tırlatmak*, *kafadan sakat olmak* and *kafadan rahatsız olmak*. There are also some citations including expressions referring to the healthy mind: *sağlam kafa*, *salim kafa*, *sağlıklı kafa*, *kafası yerinde olmak*.

Figure 107

Sample concordance lines of *kafa*: madness

kabukları çok uğraştırıyordu beni. "Siz	kafayı	mı yediniz ?" dedi Nazlı. "Niye
saniye... Betül geldi aklına... "Kesin	kafayı	yemiştir kızcağzı, okuma diye bağırtısı
gibi değil, sonunda "Yahu hanım,	kafayı	yiyeceksin . Giden gitti. Bari elaleme
seferinde de bu adam böyle	kafayı	üşütür ." Ekmek ve Ördek Ördek
boş bakıyorum, sonra sabahlara dek,	kafayı	sıyırarak kadar düşünüyorum. Var mıdır
sadosu... Şiddet, cinnet seyredip iyice	kafayı	sıyırmış ; belli... O yüzden Cünyor
mı eski sevgili?" demiş "Herhalde	kafayı	tırlatmışın , Allah'ından bulmuşun diyecem
nin ters bir olay yaşadığını,	kafayı	tırlattığını düşündüler. Gili dans eder
sonuç çıkarmak için. Tabii, eğer	kafadan	sakat biriye, bunu otopsi de
de aklıma geldi, sizin için	kafadan	rahatsız diyorlar, biraz hoşluk varmış
yanıt vermeniz, yeterince sağlam bir	kafaya	sahip olduğunuz ve sonuçlarıyla başedebileceğiniz
gayret dikkat çekiciydi. Ancak salim	kafa	ile düşünen birçok Amerikalı, bizzat
Böyle bir adada büyüyen çocukların	kafaları	da sağlıklı olur. Eeeeh, nasıl
yiyecekleri alıyorlarmış. Hiç değilse bizim	kafalar	yerinde . Hem bu korsan bant

Mentality (the way of thinking) is the second most frequently observed field in the citations. 94 citations include expressions referring to mentality of people. Metonymy is dominant in these citations; in other words, *kafa* is used instead of the way of thinking. As the citations are high in number, it is difficult to make generalizations about the affixation. For instance, *kafa* can be either bare or inflected. It can also be either singular or

suffixed by plural marker -lAr. When inflected, *kafa* might be suffixed by one of the case markers (*kafada*), plural marker (*kafalar*), one of the possessive markers (*kafam*), instrumental marker -(y)lA (*kafayla*). The citations revealed that *kafa*, when used to refer to mentality, is frequently used in political discourse (*devletçi kafa*, *ANAP kafası*, *Baykal kafası*, *makam*, *iktidar*, *özerk.*). We also observe *kafa* referring to mentality of a period (*Ortaçağ*, *Tanzimat*), or a person (*Sirer ve Banguoğlu*), a group (*aşiret*), a government (*Osmanlı*), or a profession (*tüccar*, *mühendis*). In some citations *kafa* is described with some adjectivals (*salim*, *hasta*, *sakat*, *düzene uygun*, *küflü*, *kalıptan geçirilmiş*, *Avrupalı olmayan.*). The adjectivals modifying *kafa* mostly have negative prosody (*hasta*, *sakat*, *defolu*, *küflü*). In some citations we again observe negative prosody, but in this case it is not the word having negative prosody, we can decide it by our native speaker judgement by taking the context into consideration. To put it more clearly, although neither have negative prosody, when *kafa* and the demonstrative *bu* (this/ these) collocate, there occurs a negative prosody.

Figure 108

Sample concordance lines of *kafa*: the way of thinking

oturanlar değişmiştir. Makam aynı makam ,	kafa	aynı kafadır. Ve aynı kanlı
bizim ülkemizde biliyorsunuz, o devletçi	kafa	var. Bunu anlayamayan, kavrayamayanlar var
düzenin kahramanı. Tam bir özerk	kafası	var. Yasa masa dinlediği yok
bir iktidar var ortada. O	kafaların	bu yeni durum karşısındaki tek
önce RP 'nin beyin takımında	kafanın	değişmesi şarttı. Onlar yüzde yirmi
hain çık dışarı diyenler aynı	kafayı	taşımaktadırlar. Ecevit'in , (bu hanıma
düşerek gönülsüzce partilerinden ayrılmışlardır. Baykal	kafası	-daha doğrusu kafasının içindeki tutku
tepkisini önlemek olanak dışıdır. ANAP	kafasının	"biz haklıyız, biz güçlüyüz, biz
çekirdeği halen kırılabilmiş değildir. Tanzimat	Kafası	gerek siyasi hayatımızın, gerekse toplumumuzun

belki... Sordum "Kardeşim, şu Ortaçağ	kafası	dediğin şeyi biraz açsana. "Ne
a dedim, kendi kendime, Ortaçağ	kafası	diye, Batı'nın yaşadığı Ortaçağ
egemen olan Sirer ve Banguoğlu	kafası	idi. Bu iki Milli Eğitim
Bunlarla yüz yüze gelişim Türk	kafası	nın hem özgünlüğü hem de
nın dilini konuşanları, Osmanlı'nın	kafasını	taşıyanları artık ancak bilim adamlarına
şuurun teşekkül etmediğinin, hâlâ aşiret	kafasıyla	yaşadıklarının en bariz göstergesidir. KADDAFİ
sarığı ile tam bir yeniçeri	kafasıydı	. Esra ile hayretle bunu gözledik
seçme konusunda özgürlük vermektir. Erkek	kafası	duruyor. Bu insan soyunun hangi
Aktüel kafası... Geri zekalı entel	kafası	... Daha doğrusu içinde beyin olmayan
bilirkişinin Aristo mantığı ve mühendis	kafasıyla	(ki eleştirilemez) yaptığı, sıradan bir
potansiyel pazar gözüyle bakan tüccar	kafalar	mı, yoksa gerçekten mütevazı bir
sapık davalarının' peşinde koşan ' hasta	kafalar	. Mine G.'nin Fransa'ya
artışına' bağlı olarak çoğalan ' sakat	kafalar	dan (13 Mart '99); oy verme sistemi
Erdem Bey. - Evet, defolu bir	kafaya	sahip olduğunuzu da buradan anlıyoruz
hacı efendi, senin de küflü	kafan	, Anıtkabir'in granit duvarlarına çarpıp
Bu ise herşeyden önce salim	kafa	, temiz vicdan ve kâinatın manasını
var. Düzenin istediği, düzene uygun	kafaları	yontacak olan, "okul" adını verdiğimiz
üniversiteden nasıl kalıptan geçirilmiş bir	kafayla	mezun olduğunun çok zaman farkına
yasa katıyen Avrupalı olmayan bir	kafayla	yazıldığından, suyu getireni de testiye
Kim layıkça o olacak. Bu	kafayı	değiştireceğiz. Tam yetkili bir gemi
Biz bu kafayı... Ben bu	kafayı	değiştirmedikçe, ülkemden hiçbir değişim beklememem
zamanıdır: Ülke asıl, biz bu	kafayla	gidersek bölünecek! Milliyetçilik ideolojisi bir
da yaptın haa... Sen bu	kafayla	tabii işsiz kalırsın birader; senin

In the citations referring to personal characteristics, *kafa* is mostly collocated with postposition *göre* that express the relation of appropriateness. As this postposition

takes dative complements, *kafa* is suffixed by dative case marker -(y)A. In addition, there is always a possessive marker, and in such cases *kafa* is always singular (*kafama göre, kafana göre, kafasına göre, kafamıza göre*). The citations revealed that *kafa* mostly takes singular possessive markers, there is only 1st person plural possessive (*kafamıza göre*). Another expression observed in the data is *kafa dengi*, meaning congenial, and *kafa* is always in bare form in such cases. There is one more expression having the sense of appropriateness and congeniality that is formed with the word *uygun* (*kafana uygun*). In one case *kafa* is collocated with the words *kontak* or *çatlak* in order to refer to madness, and *kafa* is suffixed by ablative case marker -DAn (*kafadan kontak, kafadan çatlak*). In order to refer to insensitivity, *taş* and *kafa* are used (*taş kafa*), and both are in bare forms. The expressions *kafasında kavak yelleri esmek* and *kafasını kuma sokmak* are seen only in one citation. These expressions are mostly formed with the word *baş* instead of *kafa*. In the dictionary of TDK, they are also formed with *baş*.

Figure 109

Sample concordance lines of *kafa*: personal characteristics

dalıp gidiyordu: "Bir gün kendi	kafama	göre pırl pırl ofset dergimi
vermeden Gümrükçü, "Çay ocağına sen	kafana	göre adam seçemezsin, bu işi
grubu ise cehennemdedir. Haksız ve	kafasına	göre hüküm veren helak olur
benim kafam yatmaz. Alkol konusunda	kafamıza	göre takıldık işte. Fikirlerimi kabul
ne güzel. Ama en güzeli	kafa	dengi iki üç arkadaşının olması
dairemin manzarası çok güzeldi ama	kafa	dengi insan pek yoktu apartmanda
kızları. Köye geliyorsun köyde bile	kafana	uygun bir kız buluyorsun, demek
mahallede ve girdiğim çeşitli ortamlarda "	kafadan	kontak " olduğum yolundaki fikir birliği
Okan'a." "Hangi konuda?" "Çılgınlık!	Kafadan	kontaklık! Çatlaklık! Deliyim yahu düpedüz
anlatıp gülünç olmaktan, hapse girmekten,	kafadan	çatlak gözükmekten, en sonunda dünyanın
Rauf Bey: İknadan anlamaz, taş	kafa	vardır. Açıksözle açık kalple anlar
edebilecek hamleleri yapmaktan hep	Kafasında	kavak yelleri esen genç bir

çekinmişti.		
karşı çıkıyorlar." Bu söylemin sahipleri,	kafalarını	kuma sokmayı hüner sananlarla "Müslümanlar

The data also include figurative uses about attitudes, and these attitudes are generally about commission of violence. *Kafa atmak, kafasına (bir şey) geçirmek, kafasına (bir şey) in(dir)mek, kafasına vurmak* are the expressions of the semantic field identified as attitude. When collocated with the verb *atmak*, *kafa* is always in bare form. On the other hand, when collocated with *geçirmek* or *indirmek*, *kafa* is suffixed by one of the possessive markers and dative case marker *-(y)A* (*kafana, kafasına, kafamıza*). When *kafa* is collocated with the verb *vurmak*, *vurmak* is reduplicated in some cases to reinforce the intensity of the act (*kafasına vura vura*).

Figure 110

Sample concordance lines of *kafa*: attitudes

kazanmasına engel oldu. Materazzi'ye	kafa	atan Zidane kırmızı kart gördü
çift kale maçta Nobre'ye	kafa	atarak sakatlanmasına neden olan, daha
sürmedim, kendi olanaklarıyla kırdı... Bana	kafa	atıyordu , duvara yapıştırdı... Ama iyi
Sekreter Yusuf Ziya Yılmaz'a	kafa	attı . Aralık ayındaki mali kongrede
attı, kimi zaman <u>masaları</u> gazinocuların	kafasına	geçirdi . Böyle durumlarda genellikle sahneye
adam, başka bir erkek olsa	kafana	geçirirdi <u>tabağı</u> herkesin önünde. - Aman
neden fingirdiyor?' diyordum. 'Şeytan geçir	kafasına	<u>şişeyi</u> demişti' diyordum. Hah, bak
bir yumruk atsam ya da	kafasına	bir <u>taş</u> indirsem , buracıkta canına
odasında) aynadan oturanın şampanya <u>şişesini</u>	kafasına	indirirken gördüğü. Evde ne var

kimse yok. Sanki militarizm Kürtlerin	kafasına	vurdukça , bunu önemsemeyenler de, sesini
olsa ertelersin, ertelediğin sürece de	kafana	vururlar . Mantiğa gelince: 1. Avrupa Parlamentosu
getiriyor. Proleter bu dönüşmeyi kapitalistin	kafasına	vura vura elde etmiştir, işçi
büyük yönetmenin figürasyon takımından olduğumu	kafa	vura vura öğrettiler. Kafamdaki her

The data include a variety of figurative uses about intoxication. Most frequent ones are *kafa(yı) çekmek* -meaning taking alcohol- and *kafayı bulmak* -meaning being drunk-. When collocated with the verb *çekmek*, *kafa* is either in bare form or suffixed by the marker of accusative case -(y)I, yet when collocated with the verb *bulmak*, *kafa* is always suffixed by the marker of accusative case -(y)I. In order to refer to intoxication, *smoke* is also used. We can observe it in two different cases. In one, the head is smoky (*dumanlı kafa*), and in the other an object giving off smoke is used: incense sticks (*tütsü*). There are also some adjectives which form figurative expression when collocated with *kafa*: *güzel, iyi, kıyak, bir milyon*. The expression *kafa yapıcı* is observed in one citation and means intoxicating. Lastly, in order to refer to intoxication, the cause is stated with the derivative suffix -II (*viskili kafa*).

Figure 110

Sample concordance lines of *kafa*: intoxication

çekiyor. Akşamları değişik yerler buluyoruz	kafa	çekecek . Sohbetler, tatlı eleştiriler makul
günlüğüne yaylaya çıkmışlar balık tutmak,	kafa	çekmek ve muhabbet etmek için
daha, Çiçek Pasajı'nda iyice	kafayı	çekmiş , yalpalaya yalpalaya yokuşu inmiştik

iki sarhoş buldu. Cemil'in	kafayı	bu kadar çabuk bulacağımı tahmin
doğru değil; ben orada içmişim,	kafayı	bulmuşum , orada sahneye çıktığım zaman
öpüşmek onlara ters gelmektedir. (Gerçi	kafayı	bulunca dansöze ve diğer hatunlara
dayanmıştır arkasına... Çekiyordur tineri, buluyordur	kafayı	... Ondan sonra da havlıyordur bütün
gidersin kanepede yatarsın. Eh belki	kafa	dumanlı olduğu için aldırılmazsın o
geç saatte, muhtemelen de dumanlı	kafayla	Allah ne verdiyse basıp geldiği
elinden geleni yapmaya çalışıyordu ama	kafası	hâlâ dumanlıyken bu iş pek
günlerinde... Boş denemelerin konuşmalarının minderinde	kafa	tütsülemeler ... Kötümserlere bakarsan, bayram el
Sao Paolo'da neymiş ki?	Kafası	güzel olmuş heralde, pilota bağlamış
arasında da bağlantı yok. Çünkü	kafam	çok güzel . Senden güzel. Alınma
anlamlıdır. Murat'a döner (hâlâ	kafaları	iyidir): Muratçığım ben babayla zıplayacağım
Altı üstü boza. İki bozaya	kafam	kıyak oluyordu. Daha fazlası çok
alanına gittik, zaten akşamdan piizlenmişiz,	kafalar	bir milyon . Uçakta öyle sızmışız
nefreti geçici olarak unutmak için	kafa	yapıcı her maddeye sarılmaktan başka
sekiz duble içilen viski. Viskili	kafayla	Brooklyn'den bakılan Manhattan. Oraya

Power is expressed by the verb *tutmak*, and in these cases *kafa* is always in bare form. The citations revealed that making generalizations about the verb *tutmak* is not very easy because a variety of suffixes, that can be attached to a verb, including negative marker -mA can be attached to it. The expression *kafa tutmak* takes dative complements so the indirect objects are suffixed by dative case marker -(y)A: *Amerika Birleşik Devletleri'ne, ölüme, Tanrılara, ağaya*.

Figure 112Sample concordance lines of *kafa*: power

olan Amerika Birleşik Devletleri'ne	kafa	tutmaya başladılar. Sonunda Amerika'nın
Belki dedi, "gerçek yaşamda ölüme	kafa	tutmak büyük cesaret ister. Fakat
delice işler yapabilecek, bütün Tanrılara	kafa	tutabilecek kadar güçlendiğini sandı. Olay
mu göndermişler bana! Bir de	kafa	tutuyor! .. - Sen, sen kimsin biliyor
eder, ondan sonra yapardı yapacağını.	Kafa	tutulmaz ki ağaya. İster ak
şekilde de olsa, orduya böyle	kafa	tutmamıştı. Ve hiçbir zaman ordunun

The data also include figurative uses that have the meaning related to space. The expression *kafa kafaya vermek* meaning to come together is frequently (22 times) observed in the data. This expression is mostly observed with one type of co-ordinating devices: the subordinating suffixes *-(y)ArAk* and *-(y)Ip*. Besides, there is one citation including *kafama üşüşen* meaning swarm around someone.

Figure 113Sample concordance lines of *kafa*: space

bir yolunun olması gerekiyormuş. Köylülerle	kafa	kafaya verip bu işe bir
Neyse güç belâ tokmağı durdurmuşlar.	Kafa	kafaya verip düşünmüşler. Bir türlü
karar çıktı," dedi. Bunun üzerine	kafa	kafaya verip o saatte ne
da bilimsel insanlar 2025'te toplanıp	kafa	kafaya vererek "Abi biz yanlış
Eleştiri Önce az sayıda gazetecinin	kafa	kafaya vererek kendi sorunları için
için, sık sık avluda buluşur,	kafa	kafaya verirdik. Bir seferinde, unutmuyorum
yaptıkları gibi bir çember oluşturup	kafa	kafaya vermişler. En ön planda
yukarı okura iletilebilirdi gene. Ama	kafama	üşüşen birçok kişi, birçok oluntu

The field life and death is represented just by the expressions referring to death, and the most frequently observed one is *kafa koparmak*. The others are *kafasını ezmek*, *kafasını patlatmak*, *kafasını uçurmak*, and *kafasına sıkmak*. When collocated with the verb *koparmak*, *kafa* can be either in bare form or inflected (*kafalarının*, *kafasını*). Passive suffix -Il is attached to the verbs *koparmak*, *ezmek*, and *patlatmak* (*koparılmasıyla*, *ezilmesini*, *patlatılmış*). *Kafasını uçurmak* and *kafasına sıkmak* are the expressions referring to death that are observed once in the data.

Figure 114

Sample concordance lines of *kafa*: life and death

Katil Bush, savaşın adını açıklıyor "	Kafa	Koparma Operasyonu". Irak'ta hangi
Avrupa Merkezli tarih anlayışı, ise	kafa	koparmanın yeterince tatmin edici sonuçlar
öncel oluşturduğu fikrini savunan herkesin	kafasını	koparıverdi batı. Doğrudan sömürü dönemlerinin
korkar. Tuhaftır, onların hataları hep	kafalarının	koparılmasıyla sonlanır.) Bazen de kaygılı
yaptığı hatayı anlamak yerine, onların	kafalarının	Ordu tarafından ezilmesini istemeye başlamıştır
Gazetelerde, ellerinde beyaz bayraklarla siperlerde	kafaları	patlatılmış Iraklı askerlerin fotoğrafları duruyor
kulaklarını birleştirip ani bir şekilde	kafasını	uçurdu . Gili, "Arkadaşlar öyle bir
olsa, kolay olsa, herkes sıkardı	kafasına	. Sinsi düşman, tetiği çekecek parmak

In the expressions referring to humiliation, *kafa* is most frequently collocated with the verb *bulmak* and in such cases *kafa* is always in bare form. Another verb collocating with *kafa* is *almak*. There is only one sample of this expression and passive

suffix -In is attached to the verb *almak*: *kafaya alınmış*. In other citations, *kafa* is modified by the words *koca* and *kuş* in order to humiliate.

Figure 115

Sample concordance lines of *kafa*: humiliation

İbrahim Demirtaş da dördüncü oldu.	KAFA	BULDULAR Erken goller rahatlattı Almanya
kardeş, havada yedin manitayı," diyerek	kafa	buldular . Gili, Kolera'nın çocuğuydu
Dudaklarındaki garip gülümsemeyi görünce, içinden, '	Kafa	mı buluyo bu benimle?' diye
-bırakıyordum sansın, ne hoştur turistlerle	kafa	BULMAK! -, o hâlâ yanıyor, bir
sen biraz iyi niyetlisindir, biraz	kafaya	alınmış olmayasın..." dedi yavaşça. Bilmiyordu
yılına bedel bir akşamdı... Koca	kafalar	7 ay 9 gün önce gönderdi. Oğlumla
(Oysa zor doğdu bu koca	kafa	... Ameliyat mı ne yaptılar anneme
kattaki odunluğa takılı kalmış kuş	kafan	, diye mırıldandı Théodore. - Mesele takıntı

Some concepts not having a head are sometimes regarded as a body having a head: *çekici* 'hammer', *araba* 'car'.

Figure 116

Sample concordance lines of *kafa*: personification

Çiviği tutturma işini bile çekicin	kafasıyla	yapmaya çalışıyor. Öyle alışmış diyeceğim
parçalanmaktan ya da polis arabasına	kafadan	girip, yola saçılmış polislerin içine

Names of vegetables are observed in the citations referring to figurative uses of physical appearance. These vegetables are *kabak* (marrow) and *domates* (tomato). In another case, head is assimilated to a pyramid whose summit is very pungent.

Figure 117Sample concordance lines of *kafa*: physical appearance

ben yemem..." diye. Annem, kabak	kafama	bir tokat şaplattı. "Sus bakayım
alıcı bir eşarp bağlamıştı ki	kafası	uzaktan kocaman, olgun bir domatese
metreden kısa, kolları, bacakları var,	kafası	tepesi çok sivri bir piramit

The data also include citations expressing mood or psychological state. Demonstrative *bu* (*this/ these*) is followed by the body part term *kafa* in such cases, instrumental marker *-(y)la* is attached to the word *kafa*: *kafayla*.

Figure 118Sample concordance lines of *kafa*: mood and psychological state

Saat onu geçmiş. "Mehmet bu	kafayla	çalışabileceğimizden emin misin?" diyorum... "Neden
Uykum yoktu. Olsa da bu	kafayla	yatmanın anlamı yoktu. Düşüncelerim bana
kimseye değil annesine çekmişti. Bu	kafayla	ne sabırlı olabilirdi ne de

Kafa, when marked with ablative case marker *-DAn*, means directly, without hesitation, or immediately.

Figure 119Sample concordance lines of *kafa* marked with ablative case marker

orada da kollamayacak. AB'yi	kafadan	emperyalist odak ilân edip bunu
geçtim. Zaten o tabağı görünce,	kafadan	doydum. Öğlende şansımı denemek üzere
Şii. Saddam ve ekibi ise,	kafadan	yüzde 40. Bu uygulama bir yazılı

Besides metaphors and metonymies, the data include similes. The particles *kafa* and *gibi* are used in order to express the assimilation or connection. *Kadar* is observed only in one citation, and it refers to the size of a dessert having the meaning the desert is bigger than it should be: *kafam kadar şekerpare*. In citations including similes, the properties of other concepts are transferred to the head: *sahra topu gibi*, *zürafa gibi*, *kabak gibi*, *metronom gibi*.

Figure 120

Sample concordance lines of *kafa*: simile

usul yemekleri burada, bir de	kafam	kadar şekerpareleri var ki gerçekten
üstünde sahra topu gibi yükselen	kafasını	oraya buraya çevirerek arka bahçeyi
içeriye zürafa gibi alabildiğine uzatılan	kafalar	...Sonuç bir küçük kaçamak öpücük
Abinin şapkasını çıkardım, kenara koydum,	kafa	kelmiş, kabak gibi parladı. Sonra
o sanki büyümesi aniden dondurulmuş	kafasını	koca bir metronom gibi bacaklarımın

III.4.11. Dil

24 citations referring to emotions are observed in the data. The dominant emotion is to be astonished/ surprised (*dilini yutmak*). 4 of them are about regret (*dili yanmak*), 3 of them are about to be fed up with something (*dilinde tüy bitmek*), 3 of them are about being complicated (*dili damağı kurumak/ birbirine karışmak*), 3 of them are about fear (*dilini yutmak*), and the last 2 are about tiredness (*dili düşmek/ dışarda olmak*).

Figure 121Sample concordance lines of *dil*: emotions

EMOTION		
to be astonished/surprised		
müşteri gördüğü için şaşkınlıktan küçük	dilini	yutabilir. Böyle bir otelde yaşamanın
Gelecek kuşaklar bulacak da küçük	dillerini	yutacak şaşkınlıktan. Galaksimizin güneşi sönecekmiş
yoluma devam ettim. Şaşkınlıktan küçük	dillerini	yutuyorlardı az daha, içlerinden birisi
proleterya ihtilali olduğunu duysa küçük	dilini	yutardı.) "İyi ama, Çinli aydınları
olanları görünce az kalsın küçük	dilini	yutacakmış. Hemen altınları toplamışlar. Eşeğin
regret		
emekliye ayrılmalıdır. Bunu söylüyorum çünkü	dilim	yandı. Lisedeki hocalarım ders notlarını
kuş kanadı sevinç dilek tuttum	dilim	yandı bir bakışta sonsuzluğu daralan
to be fed up with		
karıyı zaptedemediğinden, yapma-etme demekten	dilinde	tüy bitmesinden ve sonuçta bir
CHP. Yıllardan beri söyleye söyleye	dilimizde	tüy bitti. İnşallah son noktaya
being complicated		
başladı mı serinkanlığımı yitiriyor, çıldırıyordum;	dilim	damağın birbirine karışıyordu, sözcüklerim tuhaflaşıyor
bitmiş, Zeliha'nın bakışları önce	dilini	damağını sonra dimağını kurutmuştu. "Günaydın
fear		
Parmağından yüzüğünü, kolundan saatini alırlar.	Dilini	yutmuşsun yutmamışsın kimsenin umurunda olmaz
Artık tahammülü infilak etmişti: - İnşallah	dilini	yutmuşsundur, diye bağırdı. Nedir gecenin
tiredness		
koşa koşa gelene kadar adamın	dili	düşer. - İşte bu yüzden maraton
ne karşı ayıp olmasın diye	dilleri	dışarda öndekilere yetişmek istiyorlar ya

Of the 1306 figurative samples of *dil*, 1138 are about talking. The point that the figurative samples about talking have PATH relation is remarkable. The expressions *dilinin ucuna gelmek*, *dile getirmek*, *dile gelmek*, *dillerde gezmek*, *dillerde dolaşmak* all have a sense of path. Surprisingly, in 849 of 1138 samples of citations referring to talking, *dil* is collocated with *getirmek*, together having the meaning to tell. In such cases, to make generalizations about the usage observed in the citations is really difficult because of the diversity of the different structures of the verb *getirmek*, but the body part term *dil* is always followed by dative case suffix *-(y)A*. The expression is mostly observed in political discourse.

Figure 122

Sample concordance lines of *dil*: path

il başkanının tavrından duyduğu memnuniyeti	dile	getirdi. Bunun <u>Türk siyasi tarihinde</u>
kabul edilemeyeceğini bir kere daha	dile	getirdik. <u>Barış, istikrar ve uyumu</u>
saldırıya sessiz kalmadı ve tepkilerini	dile	getirdiler. Bazı sanatçılar ekrandan teröre
özlemlerini de daha iyi hissedebilir,	dile	getirebilir , bir taraftan toplumun gündemini
tanımlamak istediği sözcüğü bir türlü	dile	getiremedi. Endişesini belli etmemeye çalışarak
bu görüş Celâl Bayar tarafından	dile	getirildi. Gelgelelim, on yıllık <u>DP</u>
yapılırken komisyonda ilginç görüşler de	dile	getirildi. Hüsrev Kutlu (<u>AK Parti</u>
ve insanlara olumlu yaklaşımını beğendiğini	dile	getiriyor. Müslüman ve <u>laik</u> Türkiye
konuşmacı olan arkadaşımız <u>partisinin</u> görüşünü	dile	getirmedi. Kendi ilmi görüşünü söyledi

The second most frequent subfield of to talk is to talk about the same thing too often and the expressions are based on the conceptual metaphor VERBAL BEHAVIOR IS

PHYSICAL ACTION. One of the expressions observed in such cases is *diline dolamak*. The verb *dolamak* sometimes takes the suffixes -(I)n that form intransitive verbs (*dolanmak*). In such cases *dil* is always followed by dative case suffix -(y)A. Another expression is *dilinden düş(ür)memek*. *Dil* is always suffixed by ablative case marker -DAn, and the verb *düşmek* sometimes takes the causative suffix -Ir. The other expressions are *diline/ dilinde pelesenk olmak* and *diline takılmak*. In both expressions, *dil* is suffixed by one of the possessive markers (*dilime, diline, dillerimize*), and dative case suffix -(y)A. The last one is *diline tekerleme yapmak*.

Figure 123

Sample concordance lines of *dil*: talking about the same thing too often

mücadele ruhunu yaşatan ve ezgileri	dillere	dolanan Hasan Hüseyin Demirel müziğe
sıradanlaşır. Ülkemizde bir dönem herkesin	diline	dolanan bir cümle vardı: "Eğitim
Ay hakkaten, Allah o ayların	diline	dolamasın adamı... Ruh sağlığın mevzuubahis
haline gelebilmektedir. Kadim Bilgelik öğretilerini	dillerine	dolamış pop yıldızlarının "sessizlik" noktasındaki
şairinin şiirlerinden bölümler okumaktadır. Ancak	dilinden	düşmeyen bir şiir vardır. Onu
Zahit, karısını nasıl avutacağını bilemiyor,	dilinden	düşürmediği "Allahtan umut kesilmez," sözünü
Seksenine merdiven dayadı... Adınız düşmez	dilinden	. Hatırlıyor musunuz beni? Dört beş
güller açan dalıyız" adlı parçasıyla	dillerimize	pelesenk olmuştu . Sahi ne kadar
Sana sevdanın yolları, bana kurşunlar!	diline	pelesenk . Bak söyleyeyim; birkaç yıla
tan itibaren Fransızca kelimeler kibarların	dilinde	pelesenk olmuştu . "Afedersiniz" "Kusura bakmayın
ki kırıldı. Hiç yeniden yapıyor?" "	Dilime	takıldı " dedim de, "diline sahip
geldi neyse de, nereden takıldı	dilime	; "Kalp camdandır. Hiç kırılır? De
illere ayrılmasını istiyor. Ve artık	diline	tekerleme yaptığı şu cümleleri bize

To be talked about is another subfield that we find the conceptual metaphor VERBAL BEHAVIOR IS PHYSICAL ACTION, and it includes the expressions *dillere destan (olmak)*, *dillerde dolaşmak* and *dile düşmek*. In *dillere destan olmak*, *dil* is always in plural form, and also marked by dative case suffix *-(y)A*. In the citations including *dillerde dolaşmak*, *dil* is marked with plural marker *-lAr*; moreover, locative case marker *-DA* is also observed. In the citations including *dile düşmek*, *dil* is sometimes singular sometimes plural and marked by dative case suffix *-(y)A*. There is also the expression *dillerde gezmek* in one citation. The concepts that are being talked about in the expression *dillere destan olmak* have positive prosody such as *asalet* (nobility), *güzellik* (beauty), *aşk* (love), *zeka* (intelligence) and *yardımseverlik* (helpfulness).

Figure 124

Sample concordance lines of *dil*: to be talked about

papatyavari, asilce yaklaşır Hancının kızına.	Dillere	destan <u>asaleti</u> bulamaz Hancının kızında
kendisine, o da okumuş olacak,	dillere	destan bir <u>düğün</u> yapacak, bunu
hiç ayırmadı. Gerçekten de medrese,	dillere	destan <u>güzellikte</u> bir bina oluyordu
arasında büyük bir aşk var.	Dillere	destan olmuş bu <u>aşk</u> , alabildiğine
bilir tanrılara yakarmanın faydasız olduğunu.	Dillere	destan <u>zekâsını</u> kullanarak canavarı su
kanıtlayamaz, laf edemezken Hancının <u>yardımseverliği</u>	dillere	destandı . Ne hikmetse, bu destanı
miydi? Yaşadığımızı, tattığımızı sandığımız "sevgi",	dillerde	dolaşan bir lakırtı olmaktan kurtulup
Türk heyeti bir mektup göndermişti.	Dillerde	dolaşan proje bu olmalıydı. Mektubun
sonra. "Ben gençliğimde, gözümün karalığıyla	dillerde	dolaşırdım ," dedi bir gün babası
taşınan, taşınır taşınmaz da mahallenin	diline	düşen genç dul hanım bu
Bir kere kesinlikle dünya medyasının	diline	düşeriz . Ama ondan önemlisi hacı

kocasız kaldığı halde adını yerlere,	dillere	düşürmemişt i. O anne ki her
yelpazeleri yalnızca yüzünde değil, nicedir	dillerde	geziyor . Bakışlarını derinleştirmek, gözlerindeki çakımlara

To start talking is another subfield, and has the expressions *dile gelmek* and *dili/ dilinin bağı çözülmek*. In the citations including the first expression, the body part term *dil* is always suffixed by the dative case marker *-(y)A (dile)*. In the other expressions, *dil* is always suffixed by one of the 3rd person possessive markers (*dilleri, dili*). The data also includes one citation with the expression *ağız dil vermek*. It is observed that the agents that start talking are almost always the ones that are not able to talk in real world: *tarla* ‘field’, *sigara* ‘cigarette’, *dağlar* ‘mountains’, *leylek* ‘stork’.

Figure 125

Sample concordance lines of *dil*: start talking

buldun, der. Bunun üzerine <u>tarla</u>	dile	gelip cevap verir: - Ey insanoğlu
vardı ki <u>sigaray</u> ı, sanırsın birazdan	dile	gelip dertleşecek seninle. Niyeyse öyle
tırnakları tanımadı. <u>Pembe ojeli tırnaklar</u>	dile	geldiler . "Ne oldu? Ne düşünüyorsun
Masal bu ya!.. <u>Leylek</u> birden	dile	gelmiş : - Bu tarla benim rızkımdır
böyle konuşmadan yürürlerdi bu yolu.	Dilleri	ancak otobüs durağına vardıklarında çözülür
ne cevap vereceğini bilmiyordu ama	dili	biraz çözülür gibi oldu: "Bilmem
birbirine karıştı kafamda. Ama açılmıştı.	Dilinin	böyle çözüldüğünü şahsen ben ilk
gökyüzüne sapladı Dile geldi ağız	dil	vermeyen dağlar, kızgın çöller, deli

To be about to say is expressed by the expressions *dilinin ucuna gelmek* and *dilinin ucunda olmak*. If followed by the verb *gelmek*, *uç* is suffixed by the dative marker -(y)A, but in the other case locative marker -DA is attached to *uç*. In one citation the verb *gitmek* is suffixed by the negative marker -mA (*dilimin ucuna gelmiyordu*).

Figure 126

Sample concordance lines of *dil*: to be about to say

yutmasından korkarsın, en çok. Sözcükler	dilinin	ucuna gelir , tam dökülecekken susarsın
bakıyordu. "Bir psikiyatra gitsene" demek	dilimin	ucuna kadar geldi , kendimi tuttum
verdiği yanıtta, bilemedi ne diyeceğini,	dilinin	ucuna geldi ve onunla... bir
Ancak söylemek istediklerim bir türlü	dilimin	ucuna gelmiyordu. Konuşmaya başladığımdaysa, dudaklarımdan
ellerinde... Yol boyu kendi sözleri	dilinin	ucunda kalmış bir transeksüel arkadaşımız
sayılıyorum" diyemedi... Hiç birimiz diyemedik,	dilimizin	ucundaki sözcükleri dudaklarımızın arasındaki tutsaklıktan
dışarı, dut ağaçlarına bakıyordu. Benimse	dilimin	ucunda cümleler vardı. Sokaklarda James

One of the expressions observed in the data is *dil dökmek* meaning to say eloquent words. In these citations the body part term *dil* is either in singular or plural form. *tatlı dilli olmak* is an example of the conceptual metaphor MANNER IS TASTE, and it has the meaning to say eloquent words. Furthermore, *dilinden bal damlamak* having the same sense is observed in one citation, and this expression is an example of the conceptual metaphor WORDS ARE FOOD.

Figure 127Sample concordance lines of *dil*: saying eloquent words

onu tavlama, kendini beğendirmek için	dil	dökecek... Oturdukları yerden idare ediyorlar
anda mı affetmişti, yoksa adamın	dil	dökmesi mi gerekmişti? Sonra yavaş
onunla arkadaşlık kurmak için türlü	diller	döktü ve günlerce uğraşından sonra
karşılıyormuş erkeğini, koynuna girsin diye	diller	döküyormuş... Kış için saklanan mısırların
Boyuna posuna aldanma yavrum. Tatlı	diline	, şefkatli eline, parlak istikbaline fazla
dinlenirdi. Hoş sohbeti ve tatlı	diliyle	, herkesi kendisine bağlamıştı. 1981 yılında, ağır
Hayatımı zehir ettiler, oysa tatlı	dille	anlatsalardı istediklerini, ben zaten onlar
senin elinden, hem bal damlıyormuş	dilinden	." demişler. Konuşmalar karşılıklı devam ederken

The body part term *dil*, when collocated with the verb *tutmak*, means not to say anything. In such cases *dil* is suffixed by 1st person singular or 3rd person singular possessive (*dilimi*, *dilini*), and when 3rd person singular possessive suffix is attached to *dil*, the following verb *tutmak* is mostly in imperative form (*dilini tut*).

Figure 128Sample concordance lines of *dil*: not saying anything

de maharetli bir bohça. Ama	dilini	tut da bundan kimseye söz
Eve kadar tutacaksınız. Çişini tut,	dilini	tut , markını yastığının altında tut
böyle bir taahhütte bulunamaz!" Ama	dilimi	tuttum . Usulca başımı salladım. "Bir
bu renk cümbüşünden gümbürdeyeceğim, ama	dilimi	tutuyorum .) Onlara göre bu yazarlar
Sorma başıma gelenleri leylek! Yine	dilimi	tutamadım . Köylüye bir ziyafet vereyim

In some citations we observe expressions about the ability of talking. These expressions belonging to the conceptual metaphor VERBAL BEHAVIOR IS PHYSICAL ACTION include both to be able to talk (*dili dönmek*) and not to be able to talk (*dili dönmemek/ tutulmak*). In these citations *dil* is always suffixed by one of the possessive markers, and sometimes plural marker -lAr is attached to the body part term *dil* (*dilin, dilim, dillerimiz, dilleri*). Fixed expression “dil+possessive marker + döndüğünce” is remarkable in such citations. There are the other two expressions meaning not to be able to talk observed only once in the data: *dili dudağı bağlanmak, dili kilitlenmek*.

Figure 129

Sample concordance lines of *dil*: ability of talking

doldurulmuş, bütün gibi bunun da	dili	bu kadar dönüyor . İnsan hayatı
nasıl patronların çıkar ilişkisine dönüştüğünü	dilimin	döndüğü kadar bir kez daha
demeyin diye uğraştık bile... Çevremizdekilere	dilimiz	döndüğünce 27 Mayıs Anayasası'nın bundan
da tartılması gerekiyordu. Rauf Bey,	dili	döndüğünce bu noktaları vurgulamaya çalışıyordu
Dilini bilmediğin insanın karşısına geçip	dilin	döndüğünce konuşmak, konuşmanın yetmediğini anladığında
fotoğraf... Röportaj... Kıyafetler... Arabalar... Ve	dilleri	döndüğünce mizah ediyorlar... Elimde Boxer
çaresizliğiyle acı çekmelisin. Fransızca adına	dilim	dönmediği için Belçikalının Yeri demeyi
ne kadar dayak atsa da,	dilleri	dönmüyordu . Doğu'nun kendine has
karşısına ve önünü kesti. Korkudan	dili	tutulmuştu Paşa'nın. Bağırarak, yardım
öyle bir şey yapmaz" diyordum.	Dilim	tutuldu birden, ağzımdan tek bir
gök gözlerimiz eğriyecek, uykularımız gelecek,	dillerimiz	tutulacak , kaynanalarımız yüzümüze söylenecek, dillerini
inekleri kurtardı ya, bir bakıma	dili	tutuldu , hiç havlamadı bir daha

bana âhirette hesabımı sormaz mı? "	Dilim	dudağım bağlandı. Bir şey diyemedim
işaret ediyordu. İlk başta kilitlenen	dillerimiz	, ufacık bir kıvılcımla çözülüyor, başlıyorduk

Dile kolay meaning it is easy to say is one of the fixed expressions observed in the subcorpus. The data includes 18 citations of *dile kolay* and it is worth indicating that in 14 of the total 18 citations, the expression *dile kolay* is observed sentence-initially. This expression modifies countable concepts such as year, and number of things (*122 tabut, 100 baraj*), and the expression is mostly followed by the word *tam*: *dile kolay tam 36 yıl, dile kolay tam 122 tabut*.

Figure 130

Sample concordance lines of *dil*: fixed expression *dile kolay*

git bayramlarda ziyaretine olsun bitsin.	Dile	kolay şekerim, <u>tam on senedir</u>
parça bularak dindirmeye çalışıyordum bunu.	Dile	kolay <u>tam on bir yıl</u>
kalan imza?.. "Mavi Işıklar" yandı	Dile	kolay , <u>tam 36 yıl</u> ... 1964'te kurulan
Nâzım'a farklı bir bakış	Dile	kolay , <u>tam kırk yıl</u> ... Yarım
dakika evimde. <u>31 yıl</u> olmuş kardeşçğim...	Dile	kolay . Bir ömür... insanlar bir
tek bir mezarlık kalmadı neredeyse.	Dile	kolay <u>tam 122 tabuttu</u> taşınan. Kazılan
o yukarıdan aşağıya birinci sütunda,	dile	kolay , <u>tam elli yıl</u> boyunca
tamamlayarak açılışını yaptığımız baraj sayısı	dile	kolay <u>100'ü</u> geçti. Üstelik bu

dili varmak meaning to be volunteer to say something is observed with negative marker -mA in the subcorpus, and a possessive marker (mostly 1st person singular) is always attached to *dil* (*dilim*, *dilimiz*, *dili*). The very left collocate of the expression *dili varmak* is usually the verbs *söylemek* or *demek* (both meaning to say) with oblique case-marked form -mAyA (*söylemeye*, *demeye*).

Figure 131

Sample concordance lines of *dil* collocated with *varmak*

ama, meslektaşlara öyle şeyler <u>söylemeye</u>	dilim	varmadı . Niçin varmadı? Kamuoyu ve
Yargıtay'la kavgalı. Yani <u>söylemeye</u>	dilim	varmıyor vatandaşla da kavgalı. Vatandaşın
yıldızlar "kamp değiştirmiş" -dönek <u>demeye</u>	dilim	varmıyor - arkadaşlardan oluşmuyor mu?) Sekizinci
yabancı kanı taşıyorlar" diyorlardı. <u>Söylemeye</u>	dilimiz	varmıyor ama söylemek zorundayız. Sadece
oluyorlardı. Parasını <u>istemeye</u> bizim de	dilimiz	varmıyordu . "Dergimize abone olun, şu
bekleyen, ama bir şey <u>söylemeye</u>	dili	varmayan tedirgin garsonları, utangaç komileri

To revile against someone or something is in most cases expressed by the expression *dil uzatmak*. This expression rarely takes negative marker -mA, and *dil* is always in bare form. In addition to this expression, in one case *dil* is assimilated to a poisonous barb '*dili zehirli bir diken*'. Lastly, *dil yarası* 'wound of tongue' is observed in one citation.

Figure 132Sample concordance lines of *dil*: reviling against someone

yapıyorlar. Nâzım'ı karalayarak, ona	dil	uzatarak üne kavuşulabilir. Ününü, genç
tiksiniyorum bu insanlara... Peygamberimize kadar	dil	uzatmıştı bu insanlar ve biz
kaçırmaya başladıktan sonra, bütün aileye	dil	uzatıyor bunak, şunun bir çenesini
yakışmıyor. Kimse bizim milli bütünlüğümüze	dil	uzatmasın. Kimse bizim birliğimizi sarsmaya
adam gibi ölmeyi becer bari."	Dili	zehirli bir diken sanki. Savunmasızlığımdan
yere eğilir. Bıçak yarası geçer,	dil	yarası geçmez. Allah güzeli güzellere

Not telling something overtly is expressed by *dilinin altında bir şey olmak* and *dilinde bir şeyler yuvarlamak*. All three citations observed in the subcorpus are below:

Figure 133Sample concordance lines of *dil*: not telling overtly

ufalayan Mahmut'u fark edince, "	Dilinin	altında bir şey var. Yüreğin
da ederdik." Dayanamadım, "Söyleyin bakalım	dilinizin	altında ne var?" diye sordum
var! Dedem, açık seçik konuşmuyor,	dilinde	bir şeyler yuvarlıyor. Ne dediğini

There are 3 samples of expressions referring to the slips of the tongue in the data, and these 3 are observed only once (*dili sürçmek*, *dili dolanmak*, *dili kaymak*).

Figure 134Sample concordance lines of *dil*: slips of the tongue

biraktılar. Açıktır ki Kutan'ın	dili	biraz fazla sürçtü! Güner Ümit
lan?" dedi gök gözlü asker.	Dilim	dolandı. "İlaç, yaralımız var," dedim
lafları biz canım yanlış yapmıştır,	dili	kaymıştır , istemeden olmuştur diye anlamak

The expressions referring to not to talk too much are observed in two citations.

One of them is *dili kısa olmak*, the other is the fixed expression *ağzı var dili yok*.

Figure 135Sample concordance lines of *dil*: not to talk too much

Sözün sonunu getiremiyorum. Anlatamıyorum düşündüklerimi.	Dilim	kısa , düşüncelerim yorgun. Anlarsın diye
hayvan ne yapsın; ağzı var	dili	yok. Konuşsa dilimizi bilmez, bilse

In some citations some concepts not having a tongue are regarded as they have one. These concepts may be either concrete such as *dünya* 'the world', *güneş* 'the sun', *kilit* 'lock', *bardak* 'mug', or abstract such as *sessizlik* 'silence' and *sevda* 'love'.

Figure 136Sample concordance lines of *dil*: personification

içinden seslendi: "Bırak <u>dünyanın</u> gözlerini,	dilini	, nedenlerini ardında. Çabuk ol. Ardımdan
oldu. Akşamüstleri, <u>güneşin</u> damlardaki kızgın	dilini	çekip, parçalanmış mandayı andıran kara
Kapının ardında birikmiş ışık, <u>kilidin</u>	dili	kilide gömülünce içeri yığılmıştı. İki
gezdiren ellere pis bakarak. <u>Bardakların</u>	dili	olsa, konuşsalar: - Hiç de güvertede
Öngören Sinema Salonu'nda <u>Duvarların</u>	Dili	Olsa 2 adlı filmi, Kaos GL

Çığ gibi büyüyen <u>sessizlik</u> , kocaman	dilini	Merdivenli Sokağa uzatmış karanlıkları süpürüyordu
eksilmez yüzümüzden. Gülümserken ben, <u>sevdamin</u>	diliyle	haykırırım her zaman. Yeni bir

In order to express the thirst, the expressions *dili damağı kurumak* and *dili damağına yapışmak* are used.

Figure 137

Sample concordance lines of *dil*: thirst

su namına bir şey kalmadı,	dilim	damağıma yapışıyordu. S. Pişkinsüt: Asayiş
şar şar akıyordu. İkisinin de	dili	damağına yapışmış, beklemekten bir hal
okusun." Bu deme bana, diyemiyorum.	Dilim	damağım kurumuş. Başım zonkluyor. Midem
bir halde tir tir titriyordu.	Dili	damağı kurumuştur. "Bu böyle olmayacak

III.3.12. Baş

Although the number of the citations of figurative uses including the body part *baş* is high (3065), there is only 41 citations referring to emotions. The subfields of the image schema emotions are regret, happiness, unhappiness, irritation, astonishment, tiredness and love. In all the citations we find that the body part term *baş* takes one of the possessive markers. There are samples of the conceptual metaphor THE PHYSIOLOGICAL EFFECTS OF AN EMOTION STANDS FOR THE EMOTION in the data. In order to express tiredness the expression *başını kaldıracak mecali/ gücü olmamak*, in order to refer to

irritation the expression *başını ağrıtmak* are used. Another conceptual metaphor found in the citations is EMOTIONAL HARM IS PHYSICAL INJURY. This is represented by the expressions *dünya başına yıkılmak*, *başından aşağı kaynar sular dökülmek*, *başına yumruk yemiş gibi olmak*, *başına balyoz gibi inmek*.

Figure 138

Sample concordance lines of *baş*: emotions

Regret		
hafiye gibi takip edecekler. Yoksa	başlarını	duvarlara vururlar. 51. Sokakta ne hayvan
görürken kocası içerde: - Ah! Ah!	Başımı	hangi taşlara çalayım. Eşeğime sahip
kış da aç kalacağız demektir.	Başımı	hangi taşlara çalsam bilmiyorum. Leylek
son bulacak," diye yazmış. Ailesi	başını	taşlara vuruyor ama iş işten
hangi taşlara çalsam bilmiyorum. Leylek: -	Başını	taşlara çalmana gerek yok. Sen
Happiness		
üç gün Paris'e gidecekmiş!	Başı	göğe erecek değil mi? Pasaportun
başı zavallım... Bu olaylar aydınlanınca	başım	göğe erer gibi olacak ama
Sanki büyümüş yaşı. Göğe ulaşmış	başı	. "Ben dağa çıkacam." Gülemedi bu
bile "Bilmediklerimi ayağımın altına alsaydım	başım	göğe değerdi" dememiş miydi. Bu
olur. "Bilmediklerim ayaklarımın altında olsa	başım	arşa değerdi" diyor Sokrates. Ve
seviyorum. Yanı başımda şarap şişem,	başımda	kuşlar uçar, ağzımda pipom, daha
Unhappiness		
diye Öldüğünü söylediklerinde bana Dünya	başıma	yıkıldı sanki Ama biliyorum beni
ay tırnağım kırıldı diye dünyanın	başına	yıkıldığımı söyleyen concon tikilere inat
yerlere atılarak ağlamak geçiyor, dünya	başına	yıkılıyordu. Hayretle eline baktı: Bebeğin
göklere dikip dalma; dünya âlem	başımıza	yıkılır sonra. Allah'ın hikmetini
Irritation		
kötüydü -Bak sen!- Bütün bunlarla	başımı	şişirdiğini biliyordu, ayrıca durumun garipliğinin
Reşit amca, şimdi de öyle.	Başını	şişireceğiz biraz. Hazır ol. Flütler
kolay kandırılan insanlarız. Boş	başını	böyle sıkıcı lâflarla

ver,		ağrıtmayayım. Bir
un kurulamaması durumunda Çiller'in	başının	çok ağrıyacağı ortadaydı. Muhalefete düşmek
Astonishment		
ama, bu talebe "kanser!.." Âdeta	başımın	aşağı kaynar sular dökülmüştü. Hastânedden
ne var ne yok gitmiş!	Başımın	aşağı kaynar sular dökülüyor. Şimdiki
şey anlamıyordu. Mehmet adını duyunca	başına	bir yumruk yemiş gibi oldu
paniği balyoz gibi indi kızın	başına	. Demek kendini karalamıştı ha? Ana
Tiredness		
parmaklarıyla göz çukurlarına dokundu. Artık	başını	kaldırarak gücü yitirdiğini anlamıştı. Öylece
kokusu yaklaşmak bile istememiş ona...	Başını	kaldırmaya mecal bulduğunda içini ısıtan
Love		
sessizce ağlıyordu. Yoksa Zeynep'in	başında	sevda rüzgarları mı esmeye başlamıştı

The image schema existence is represented by two semantic fields: life and death and occurrence. The subfields of life and death are to kill, to die, and to risk death. To kill is expressed by the expressions *başını uçurmak*, *başını koparmak*, *başını ezmek*. In order to mean to die, *baş* is collocated with *vermek*, to mean to risk the death *baş* is collocated with *koymak*. The expressions referring to occurrence are *baş göstermek* and *başının altından çıkmak*. The expression *baş göstermek* is mostly occurred with the words having negative sense such as ekonomik kriz ‘economic crisis’, kuraklık ‘drought’, problem ‘problem’.

Figure 139

Sample concordance lines of *baş*: existence

Life and death		
To kill		
Verdim büyük oğlana benim, al	başını	uçur, haşlayın, suyuna pilav pişirin
türlü söylenecek olursa, yukarılara	baş	; yerdeki, bedenden ayrılmış başın

"uçurulmuş		gözleri
çılgılığı olanın, bir serçe gibi	başı	koparılamaz... Tarihin, bilimin öyle yazıcıları
kabul ermeyenlerin evdeki faresine kadar	başını	ezin, göçertin. O topraklarda tarafsız
To die		
Türk ve İran işgalcilerine karşı	baş	vermiş" sayabilir miyiz? Çünkü, Arakel
To risk death		
sömürüye karşı yoksul halkın davasına	başını	koyar, halklarımızın isyan bilinci olurlar
sığınak yok. - Biz bu işe	baş	koyduk. Ölmek var, dönmek yok
Occurrence		
sonucu çıkacaktır mutlaka. Ekonomik krizin	baş	gösterdiği ve sosyal patlama fobisinin
tamamlamaktaydılar. Bir gün hayatlarında tatsızlıklar	baş	gösterecek, ya erkek başka bir
bölgelerde sıcak havanın etkisiyle kuraklık	baş	gösterecek. Artan fırtınalar ve deniz
okula gitme istememe gibi problemler	baş	gösterir. Öğrencilik döneminde anlaşılmayan zor
geç başlamış olsun, bu dönemde	baş	gösteren gelişme ve değişmeler herkeste
ardından Nevruz çiçeğinin karların altından	başını	göstermesiyle başlayan tabiatın canlanması, baharın
var... Bunlar Uyuzhan Sefiltürk'ün	başının	altından çıkıyor. Her neyse, parti
yok gibiydi. Her şey onun	başının	altından çıkmıştı nerdeyse, her şeyi
söylemiş. Bu iş Muharrem'in	başının	altından çıkmıştır. Bakma öyle yumuşak

The image schema force is common in the citations including the body part term *baş*. The most prominent semantic fields are experience with 388 citations, power with 162 citations. The expressions *başına gelmek* and *başından geçmek* are used to express to experience something. The difference between these two expressions is that *başına gelmek* occurs with the concepts having negative prosody such as *hastalık* 'illness' and *kaza* 'accident'. There are also expressions that are fixed: *başına bir iş gelmek*, *başına*

bir şey gelmek, başına bir hal gelmek. Başından geçmek occurs both with the concepts having negative prosody (*seviyesiz olaylar* ‘rude events’) and with the concepts having positive prosody (*aşk* ‘love’). Power is expressed by the expressions *başının çaresine bakmak, başa çıkmak, baş etmek*. These expressions usually occur with the suffixes – (y)Abil and (y)AmA to express ability. The expression *başının çaresine bakmak* also occurs with reflexive pronoun *kendi*.

Figure 140

Sample concordance lines of *baş*: force 1

Experience		
duyarlı olması gerektiğini belirterek, "Kimsenin	başına	bir hastalık gelmeden önce sağlığın
yıllarımın yurduna bir şey olması,	başına	bir kaza gelmesi, insancıl olduğu
bak, ne derlerse yap, sonra	başına	bir iş gelirse, ikramiyeden maaştan
diye bir öğrenci not bıraktı,	başına	bir iş gelmiş, bugünkü randevuya
Ancak diğer taraftan da kızın	başına	bir şey gelirse çekeceğim vicdan
Numune Hastanesi'nde bir hastanın	başına	bir şey geldi burada Sağlık
hesabı çok anlamlı olmuyor. Hepsinin	başına	bir şey gelmesi lazım. Bu
Sırrımızı er geç öğrenirler. Bohçanın	başına	bir hâl gelmesinden korkarım. Gel
küçük ama seviyesiz olaylar geçmişti	başından	. Hatta evli olanların bile niyeti
hassas bir noktaya değiniyor ve	başından	geçen bir hadiseyi naklediyor. Efendim
uzak durdu. Nermin'e de,	başından	geçen ilk aşk hikâyesini Ayşe
sınıfı Silifkede okumuştum. Orada okurken	başından	geçen komik bir olay olmuştu
Power		
oyun oynardım çünkü ailem kendi	başımın	çaresine bakabileceğime hep inandı. Mahallemizde
dinamizmini sakatlayan siyaset karşısında kendi	başının	çaresine bakmaya çalışıyordu. Toplumun ekonomik
topluluğun üyeleri bir anda kendi	başlarının	çaresine bakmak gerçeğiyle karşı karşıya
verdiği mezunlar bu doğa sorunlarıyla	başına	çıkabilecek kalitede değildir. Çünkü üniversitelerimiz
fayda var, onlar bu sorunla	başına	çıkabilirler. Öpüşmek cinsel yolla bulaşan
çok sen olan... Galiba hayatla	başına	çıkamıyorum. Haklıydın. "Okuduğun kitabın sayfalarında
olarak uyumaya çalışıyordum;	başına	çıkamıyordum. Dayanamadım,

olmuyordu. Zamanla		kapıya vurmaya başladım
üstüme salması durumunda kaç kişiyle	baş	edebilirdim! Bütün bunları kafamdan tartarken
olunca bizim işletmelerimiz de işportacılarla	baş	edemez duruma geldiği için bazıları

The other semantic fields of the image schema force are to resist and to make trouble. The expression describing to resist is *baş kaldırmak*. This expression takes dative complement (*ölüme, devletlerine, onlara*), and postposition *karşı* exists in some citations of this expression. *Başına bela açmak/ almak/ etmek/ getirmek/ olmak/ sarmak, başını belaya/derde sokmak, başına dert/ iş açmak, başına bela etmek, başına çorap örmek, başına sıkıntı açmak, başına dert olmak* are the expressions referring to making trouble.

Figure 141

Sample concordance lines of *baş*: force 2

To resist		
tutkuları da değişmemiştii; hâlâ ölüme	baş	kaldıracak kadar asi. Bir yabancıydı
vererek dünyanın en güçlü devletlerine	baş	kaldıran, bir bağımsızlık savaşı sonunda
ister. Onların koruyuculuğunu reddetmek, onlara	baş	kaldırmak gibi bir tutuma girer
Bazan da hırçınlaşır, büyüklerine karşı	baş	kaldırır. Nitekim Orta Çağın karanlığı
yetişen aydınlar, Osmanlı bürokrasisine karşı	baş	kaldırırken sırtlarını halka dayamak istediler
To make trouble		
yıllık araçlarını alıyorlar. Sakın ha!	Başınıza	bela alırsınız. Bozulduğunda tamir ettiremezsiniz
girişti. Aydınlanma'nın Avrupa'nın duvarında ağlamasın. Bunları tekrar getirip	başına	açtığı bela ve "akılcı" toplumsal
Tabii 1956 şartları içinde, ihtiyatlı, tedbirli,	başına	bir bela getirmeyecek türdendi film
kadar belanın altından. Sizin de	başlarına	bela olmanız lazım. Bastırın. Köşeye

olmak zorundadırlar. Şimdi "Türkiye'nin	başına	birileri durmadan bela sarıyor", "Türkiye
sen böyle isimler verip bizim	başımızı	belaya mı sokmak istiyorsun. Gerçeği
Allasen, kalk, git! Sabah sabah	başımı	belâya sokma! Birazdan polis görür
Olmaz, belki gizli arıyordur kız,	başını	derde sokarım... Hem ne diyeceğim
fazla açılıp saçılma, işi uzatma,	başını	derde sokma, çocuk mocuk, anlarsın
vücudumuza yayılacak olsaydı hiç şüphesiz	başımıza	bir çok dert açılabilirdi. Burada
göre demekki Hacı henüz senin	başına	bir çorap örmedi. Dikkat et
gâvur icadından oldu. O açtı	başımıza	bu işleri. Bu motor denen
Öztaşkın "İleride karara imza atanların	başına	ciddi sıkıntı açacak" öngörüsünde bulundu
Bu açıdan karışık alımlar ülkenin	başına	dert olur. Nitekim alındı birçok

In the citations referring to space the body part *baş* carries locative case marker –DA in order to refer to the closeness. It can occur separately (*babaannem başımda*) or with a verb such as *ağıt yakmak* ‘to lament’, *beklemek* ‘to wait for’, *durmak* ‘to stand over’, *kalmak* ‘to stay’. In the citations of these expressions we find terms referring to time: *bütün gece* ‘all night’, *üç gün* ‘3 days’, *yirmi gün* ‘20 days’ *Başından ayrılmamak* is used to express to be near or close, and the verb *ayrılmak* is always in negative form. Fixed expression *Allah başından eksik etmesin*, which expresses the wish to be close to someone, also exists in the data.

Figure 142

Sample concordance lines of *baş*: space

boşalıyor vücudumdan bağırarak uyanıveriyorum. Babaannem	başımda	. - Ne sayıklıyon yavrım kötü rüya
az ilerde, gece ölen hastaların	başlarında	ağıt yakan kadınları görünce, içi
geldiği yöne bakıyorum. Bir şövalenin	başında	amcam İsmet'i görüyorum. Gülümseyerek
diye. Zavallı Ömer, bütün gece	başımda	bekledi. Ağzımın içi de patlamış
bir gelenektir. Yeni doğan çocuğun	başında	üç gün beklenir ve buna

Hep kendimi suçladım. 20 gün hastanede	başında	bekledim. Sabahlara kadar onun başını
saçımı, Cengiz'in yanına gitti.	Başında	duran polise aldırmadan birkaç kişi
babam SEVGİLİ AİLEM Annemiz bebekken	başımızda	durur, Babamız çalışıp o da
düzelir diye... Ben de çocukların beni merak etmesi. Annem gibiydi	başında	kaldım. İşte böyle. Şimdi ben sabahlaması. Ablamın çorbası gibiydi yaptığı
kustu. Kadınlar uzun süre onun	başından	ayrılmadılar, Zeliha'nın uykusu kadar
ediyor içerde. Ben resim yaparken	başımın	ayrılmaz; nihayet bir gün boya
Sakalsız ağanın sakat kızı. Git	başımın	diyemedi. Anlamak istemediği insan diliyle
Ben topkeklerimi göğsüme bastırılmış "Gidin	başımın	gidin beni yalnız bırakın, yalnız
karşladı. "Anlarsın bir gün. Git	başımın	şimdi." Sözlü sınavlara ikişer giriyoruz
tatlı bir hazinesin. Allah seni	başımızdan	eksik etmesin! Mikrobistan Günlerden bir
peki öğrendiği şeyleri Allah Seni	Başımızdan	Eksik Etmesin! Sana dokunmayalı, ne
başında görev yapıyorlardı. Allah hepsini	başımızdan	eksik etmesin. Veya nasıl biliyorsa
Necmettin hoca kalıyordu. "Allah onları	başımın	eksik etmesin" deyip daldım Meclis

In some citations, some concepts are described as they have a body, and the body part term *baş* is seen as if it is a part of that body. The land forms *dağ* 'mountain' and *tepe* 'hill'; the plants *çiçek* 'flower', *kamış* 'straw', *filiz* 'burgeon', *haşhaş* 'poppy'; the items *topluğne* 'pin', *kibrit* 'match', *kürek* 'spade'; and body parts *meme* 'breast', *cinsel organ* 'sexual organ' are the concepts perceived as having a haed.

Figure 143

Sample concordance lines of *baş*: personification

bu çeşidi üretkenliğe yol açar.	Başı	dumandan görünmeyen dağlar sığar genişleyen
büyüler yapan Polinezyalılar,	başını	çıkarmış yanardağlar, İnkaların,

denizin içinden		Mayaların, Azteklerin
haritamı göstersem. Bana ülkeni gezdirsen.	Başı	karlı tepelerini, kaygan yamaçlarını, ölümcül
türkü: Şeftali ağaçları Türklü çiçek	başları	Yaktı yandırdı beni Yârin hilal
değil, yazıyı bulacak... Kamışın iki	başını	kesiyor, "...delinmemiş, ipliksiz inci diziyo
şafak vakti, incecik bir filiz	başını	toprağın altından çıkarıverdi. Bu, tohumun
gizlice ektiği haşhaşların kadifemsi mor	başları	güneş altında yanıp dönüyordu sanki
döşemeleri, kimi zaman toplu iğne	başını	bulan tasvirler ve şekillerle bezenmişti
zaman, avlunun köşesindeki bir kürek	başını	alıp öteki köşeye gidiyor, bulgur
ediyorlar. İnsan vücudunda; * 220 kibrit çöpünün	başını	kaplayacak kadar fosfor, 6 kalıp sabunun
satmış. Ben de sağ meme	başım	damgalı ayakkabı çekeceği ve gazoz
ya da eşinizin cinsel organının	başını	başparmak ve ilk iki parmağınızla

III.3.13. Göz

The most prominent emotions found in the data are love (*gözü tutma, göze hoş gelmek, gözleri kamaşmak*), fear (*gözü korkmak*), happiness (*gözü gönlü açılmak*), astonishment (*gözleri yerinden fırlamak, gözleri açılmak, gözlerine inanmamak*).

Figure 144

Sample concordance lines of *göz*: emotions

oğlanlarıydı. Yalnız, dünkü kolejli kızı	gözüm	gönlüm tutmuştu, onda iş vardı
London Eye'da kısa ancak devam etti. Işıkların güzelliği karşısında	göze gözleri	hoş gelen havai fişek gösterileri kamaşmıştı. Bu sebepten başka güzellikleri
ücret Amerikan Doları olarak belirtilmiş.	Gözünüz	korkmasın, fiyatlar gayet makul. Sözgelimi
kızlar hakkında öyle şeyler anlatıp renklere boyasalar, bizim de şöyle	gözümü gözümü	korkuttu ki çocukken, hâlâ taksiye gönlümüz açılrsa... - Eğer ameliyat

		olurken
çeşit yemeklerle dolup taşmış. Kadının	gözleri	yerinden fırlamış. Ağzı bir karış
sonuçlarımı burada bi doktora gösterdiğimde	gözleri	yerinden fırlamıştı; 65 yaşın altına yapmayız
dükkan aldı. Kerim Hocanın hayretten	gözlerinin	açıldığını görünce sordu: - Hacının bu
bembeyazdı, kuru dallar çiçek açmıştı.	Gözlerine	inanamadı Ayşe. Dokundu ağacın çiçeklerine
inen otunun arka koltuğunda görünce	gözlerine	inanamadı. Yavaş seyreden Murat otoyu

As göz is the body part of seeing, figurative uses about it are high in number.

The data includes 234 citations referring to look at one another (*göz teması kurmak, gözleri buluşmak, göz göze gelmek*), 225 citations referring to look at someone or something a long time (*gözlerini ayırmamak, gözlerini dikmek, gözlerini kilitlemek, göz hapsinde tutmak*), 179 citations referring to skimming (*göz atmak, göz gezdirmek*), and 42 citations referring to not to look at (*gözlerini kaçırmak*).

Figure 145

Sample concordance lines of göz: to look

maçının ilk on beş dakikasını	göz	ucuyla izledikten sonra vazgeçtim. İki
Yatağının üstüne fırlattığı bebeğe baktı	göz	ucuyla. Orda canlı gibi duruyordu
zaman gazeteyle kendimi kamufle edip	göz	ucumla bakıyorum. Herşeyim ona göre
tartışıyorlardı. Kirli, istifini fazla bozmadan,	göz	ucuyla onları seyre koyuldu. Kedi
Daha yürümediğim yola şöyle bir	göz	atıyorum. En az geldiğim yol
Menderes, tepsimdeki kanapelere şöyle bir	göz	attı, fakat içlerinden birini bile
broşürlerine bile başından sonuna bir	göz	atarım, işe yarar bir şey
rica minnet aldığı Hey dergilerine	göz	atarım, öyle güzel, öyle tatlı
ve Devrimler başlıklı kitabıma bir	göz	atmanızı dilerim. Bu düşmanlık, Osmanlı

şey bulunmakta. Konuşurken seçmeni doğrudan	göz	teması kurarak dinleyin ve karşı
temasa önem verin. Tokalaşın, sarılın,	göz	teması kurun. Bir el sıkma
liseden dönüyor, Ercan karşıdan geliyordu.	Gözler	yine buluşmuştu. Paylaştıkları ortak bir
uyandırmıştı beni. Mahmur gözlerimi onun	gözleriyle	buluşturup yeni bir çay söylemek
sırada odada olduğunu unuttuğumuz babamla	göz	göze geldik. "İsterseniz ben gözünüze
Gülecek bir şey kalmayınca abiyle kaldırdığında karşı masadaki genç adamlar	göz	göze geldik. Öyle kaldık göz
gözlerini yüzüme dikmiş, öylece duruyor.	Gözlerimi	göze geldi. Derin bir nefes ondan kaçırmak için saatime baktım
bir şey mi var? Herkes alaka duyuyor demektir. Bir kimse	gözlerini gözünü	benden kaçırıyor. "Canım, iyi misin sizin gözünüzden kaçırıyorsa, sizden bir
yokladı ki yüreğimi, yüzüne bakamadım,	gözlerimi	kaçırmak zorunda kaldım. Tekrar baktığımda
Okuyamıyordu. Bir sayfa üzerinde saatlerce	göz	gezdiremiyor, bir sözcüğü bile okuyor
sürüyor. Kulüp yöneticilerine şöyle bir	göz	gezdirin. Kaç tanesi spordan gelmiş
savaşlar" adlı kitabınıza şöyle bir	göz	gezdirdim, ilginç şeyler yazmışsınız, biraz
Rezaleti bekliyordum, ama baş sayfalara	göz	gezdirdince yine de kanım dondu
ne zaman bir cüce görsem kadar benden ve diğer travestilerden	gözlerimi gözlerini	ayırabilirdim. Yıllar önce, Peşavar'da ayıramadılar. İnanılmaz bir göz tacizi
düşmüştü. Bir türlü vapurun üzerinden	gözlerini	ayırabilirdim. İskelede yanışmasıyla bu karışık
taş yığınlarının üstüne oturmuş ve	gözlerini	çatıda dalgalanan bayrağa dikmişti. Onun
geçirdiklerine inananların o şaşılacak rahatlığıyla	gözlerini	dilekçeye dikmiş, dudaklarını elma şekeri
satan mağazanın önüne gelince durdu,	gözlerini	gözlerine kilitledi adamın. Çılgınca bakışlar
bakan bütün balkonlarını ve pencerelerini	göz	habsinde tuttu uzun zaman... Bir
ın, Avrupa'da birçok futbolcu	göz	habsine aldığı belirtilirken, Musampa ve

The image schema force is mostly represented by the semantic fields to care (gözü gibi bakmak), not to care (göz ardı etmek), to attract attention (göze çarpmak, göz almak), ability (yüzüne gözüne bulaştırmak).

Figure 146

Sample concordance lines of *göz*: force

Hayvanlar sulanmıyor mu? - Köylü dereye	gözü	gibi bakıyor. Çamaşır yıkanmıyor, koyun
dönüştürmüştü. Bu nedenle herkes fasulyesine	gözü	gibi bakıyordu. Ara sıra da
zaman aldığım Canon T70'e	gözüm	gibi bakıyorum. Tayyip Bey'le
cemaatler için insan hakları standartlarını	göz	ardı eden düzenlemelerini ortadan kaldırmıyor
cinsel perhizden doğacak zararları nedense	göz	ardı ederler. O dönemde kendi
kaldı. Deprem gerçeğinin ne denli huzuru simgelemesi gibi. Kırmızı, erken	göz	ardı edildiğini bundan daha çarpıcı çarpar. Hareketli, dinamik bir renktir
bunun sonucunda, davranışlarında bir değişme	göze	çarpar. Kız ya kendi içine
genelindeki en başarılı il olduğu yer aldığı özel bayrağı da	göze	çarpar. Sokakta çalışan bu çocuklara çarpar. Ve Kristof Kolomb, "Allah
görünmezden ortaya hiç çıkmazdı. Bazen	göz	alıcı bir şekilde parlar ve
sallarlardı. Onlar yalnızca Kumrular Sokağında	göz	alıcı bir tablonun ana figürüydüler
sen 360 milletvekiliyle cumhurbaşkanı seçemedin. Yüzüne	gözüne	bulaştın. Eğer CHP'nin 360 milletvekili
işadamısın? - İşleri senin gibi yüzüne	gözüne	bulaştıran bir işadamı. - Bana söyleyeceğine
Anayasayı değiştirme girişimini de yüzüne	gözüne	bulaştırdı, hukuksuzluk yaptı, gerekli oyu
Cumhurbaşkanı olmasını kışkırdı. Yapamadı, yüzüne	gözüne	bulaştırdı. Ama dönüyor, dönüyor tekrar

The image schema existence is also found in the data, and it is represented by the semantic field life and death. The expression that refer to birth is *hayata/ dünyaya gözlerini açmak*, while the expression referring to death is *hayat/ dünyaya gözlerini kapatmak/ yummak*.

Figure 147Sample concordance lines of *göz*: existence

saniye işlemeye devam ediyor. Dünyaya	gözlerimizi	açtığımız ilk andan beri hepimizin
ile iki minik kahraman hayata yılında Hatun'un ilk çocuğu	gözlerini	açtılar. Ancak ne acı ki dünyaya açtı: Nizamettin. Tesadüf, Hayriye
tedavi gören Bilge, 85 yaşında hayata	gözlerini	kapadı. Gazanfer Bilge'nin cenazesi
kullanıyoruz. Geçenlerde bir dostumuz, hayata	gözlerini	kapadı. Onu tanıyan biri de
akciğer kanseri nedeniyle 49 yaşında hayata	gözlerimi	yuman babası Süleyman Karan Almanya
yaşında tedavi gördüğü hastanede hayata	gözlerini	yuman besteci ve yönetmen Nedim

Sample citations of personification are stated below. The subcorpus data showed that there is a range of items that are perceived as having eyes: *ay* ‘moon’, *güneş* ‘sun’, *yıldız* ‘star’, Kudüs, Paris, aşk ‘love’, gönül/ kalp ‘heart’, çanta ‘bag’, çekmece ‘drawer’.

Figure 148Sample concordance lines of *göz*: personification

yükselecekti çünkü. Karanlığın zirvesinde dolunayın	gözlerini	acıtıyordu önce. Sonra bir damla
kadarını dökebilirim satırlara? Güneşin yakamozlarda	göz	kırptığı gibi belki. Belki de
yeniden çiçek açtı. Yıldızlar birbirlerine	göz	kırparak işaretledi. Daha ne olduğunu
kutlu şehir... Can şehir... Kudüs!.. geceler geçirdiğim olurdu." Paris mor	Gözlerinden gözlerini	kan damlıyor şimdilerde. Ve Rasûl kırıştırıyor sokak lambalarında... "Ve ancak
burada, bu koşullar içinde, aşkın	gözü	her zamankinden de kördür. Güncelin
kişileri aldatamazsınız. Sanki sezgileriyle, gönül	gözleriyle	görüp anlarlar... Davranışlarınız belli bir
göstermek suç sayıldığından oralara gönül	gözleriyle	bakmayı öğrenmişler, yükseklerden geçen uçağa
şairinde de şöyle der: "Kalbimin söylemedim." "Ödül dedin ya..." Çantamın	gözünde gözünden	Allah'ı gördüm. 'Sen kimsin çikolataları çıkardım. "Ben ödül diye

The image schema identity is exemplified by the semantic field personal characteristics. The expression *gözünü kırpmadan* is used to express fearlessness of someone.

Figure 149

Sample concordance lines of *göz*: identity

sözün ardındaki dram, vatan uğruna	gözünü	kırpmadan canını seve seve veren
komut üzerine başka vatan evlatlarını	gözlerini	kırpmadan öldürdüğünde görülebilir. 5. Biseksüellerin kimi
başlıyor. Ölen benmişim gibi ürperiyorum.	Gözünü	kırpmadan suya gömecek cesedi. Bir

III.4. Comparison of the Data: TDKD and Subcorpus

In this section the data of TDKD and the subcorpus is compared and contrasted. There is one table for each body part. In tables we see the body part term and the source of the data: TDK and CORPUS. The image schemata, semantic fields, and the subfields are stated. For instance, the table below belongs to the body part term *çene*. The image schemata are existence, force and identity. Semantic fields of the image schema existence is life and death and its subfields are to kill someone, to want someone's death, to get someone killed, to die, deads, and life. The image schema force has two semantic fields which are being in a hurry and power and success. The last image schema identity has only one semantic field, and it is physical appearance. The pluses (+) sign that the source of the data (TDK or CORPUS) includes samples of the semantic field or subfield that is in the same column. If there is a minus (-), it means that the source of the data does not have samples of the semantic field or subfield they are in the same column with. In

other words, taking the table below into consideration, we see that the dictionary of TDK include figurative uses belonging to the subfield kill someone, but does not include figurative uses belonging to the subfield want someone's death.

Table 41

A sample table of comparison of the data from TDKD and Subcorpus

KELLE	EXISTANCE						FORCE		IDENTITY
	Life and death						Being in a hurry	Power and success	Physical Appearance
	Kill so	Want so's death	Get so killed	To die	Deads	Life			
TDK	+	-	+	+	-	-	+	+	+
CORPUS	+	+	-	+	+	+	-	-	+

	fields that are not common
	fields that are common

III.4.1. Çene

Table 42

Çene: Comparison of the data from TDKD and Subcorpus

ÇENE						FORCE
	Talking					Change of state
	Talking so much	Not talking	Talking in vain	Make so talk	Shut someone up	
TDK	+	+	+	+	+	+
CORPUS	+	+	+	-	+	+

	fields that are not common
	fields that are common

Among the idioms taken from the dictionary of TDK, the most salient field is to talk, with its subfields talking so much and steadily, not talking, talking in vain, make someone talk, and shut somebody up. The others are the idioms having the meaning of “change of state”, and the ones that have more than one meaning.

The concordance lines revealed that the corpus also have a large amount of citations referring to talking. The subfields of talking, observed from the corpus are talking so much and steadily, not talking, talking in vain, shut somebody up. And there is one example indicating change of state. The subfield make someone talk is only observed in the dictionary of TDK, but not in the corpus.

III.4.2. Yanak

Table 43

Yanak: Comparison of the data from TDKD and Subcorpus

YANAK	IDENTITY
	Physical Appearance
TDK	+
CORPUS	+

Both in the dictionary of TDKD and corpus, physical appearance referred by expressions including *yanak* are observed.

III.4.3. Kelle

Table 44

Kelle: Comparison of the data from TDKD and Subcorpus

KELLE	EXISTANCE						FORCE		IDENTITY
	Life and death						Being in a hurry	Power and success	Physical Appearance
	Kill so	Want so's death	Get so killed	To die	Deads	Life			
TDK	+	-	+	+	-	-	+	+	+
CORPUS	+	+	-	+	+	+	-	-	+

	fields that are not common
	fields that are common

It is clear from the table that figurative uses of *kelle* in TDKD and corpus do not correlate so much. The semantic field life and death, under existence image schema, has a diversity of subfields such as to kill someone, want somebody's death, get someone killed, to die, deads, and life. Of 6 subfields, just kill someone and to die are common in TDKD and corpus.

The fields being in a hurry and power and success -being a branch of force image schema- are just occurred in TDKD. Moreover, both TDKD and the corpus contain the image schema identity with its field physical appearance.

III.4.4. Diş

Table 45

Diş: Comparison of the data from TDKD and Subcorpus

Diş	EMOTION		FORCE						IDENTITY		MULTIPLICITY		Cold
	Anger	Irritation	Power	Value	CS	Attitude	To bear	Effort	PC	PA	Amount	Possession	
TDK	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
CORPUS	-	-	+	+	-	+	+	+	-	-	-	+	+

	fields that are not common
	fields that are common

Table x displays that image schemata and semantic fields under these schemata are various. Anger and irritation under emotion, change of state under force, personal characteristics and physical appearance under identity, and amount under multiplicity are only observed in TDKD.

Although frequent in the corpus data, *dişe diş* is not included in the dictionary of TDK. In most cases *dişe diş* is collocated with *kan* ‘blood’ and other body part terms *göz* ‘eye’ and *tırnak* ‘nail’: *göze göz dişe diş*, *kana kan dişe diş*, *diş dişe tırnak tırnağa*.

III.4.5. Alin

Table 46

Alin: Comparison of the data from TDKD and Subcorpus

ALIN	IDENTITY		FORCE		
	Personal Characteristics	Destiny	Attitude	Effort	Congratulation
TDK	+	+	+	+	+
CORPUS	+	+	-	+	-

	fields that are not common
	fields that are common

Identity image schema has two semantic fields which are personal characteristics and destiny, and both exist in TDKD and corpus. Under the image schema force, attitude and congratulation semantic fields occur just in TDKD, yet effort occurs in both TDKD and corpus.

III.4.6. Burun

Table 47

Burun: Comparison of the data from TDKD and Subcorpus

BURUN	EMOTION					FORCE			IDENTITY		EXISTANCE	SPACE
	Sadness	Irritation	Regret	Anger	Yearning	CS	Control	Value	PC	PA	Life & death	
TDK	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
CORPUS	-	-	-	+	+	-	-	+	+	-	+	+

	fields that are not comon
	fields that are comon

The figurative uses in the subcorpus are more diverse than the figurative uses in the dictionary of TDK. Among the emotions, only TDKD includes sadness, irritation, and regret. Change of state and control belonging to the image schema force, and physical appearance belonging to the image schema identity are only found in the dictionary of TDK.

III.4.7. Kulak

Table 48

Kulak: Comparison of the data from TDKD and Subcorpus

K U L A K	EMOTION					FORCE				COG NITI ON	MULTIPL ICITY		IDE NTI TY	CON TAI NER
	Hap pine ss	Irrita tion	Lov e/ like	Sha me	Exci teme nt	To hear	Attit ude	To refer	To deaf en	To unde rstan d	Tim e	Amo unt	PC	
T D K	+	+	+	+	-	+	+	+	-	+	-	-	-	-
C O R P U S	+	+	+	+	+	+	+	+	+	-	+	+	+	+

	fields that are not common
	fields that are common

When compared with the idioms in the dictionary of TDK, the figurative uses in the subcorpus are more diverse. The only field that is observed in the dictionary of TDK but not in the subcorpus is to understand. The fields that are observed in the subcorpus but

not in the dictionary of TDK are excitement, to deafen, time, amount, personal characteristics, container, and space.

III.4.8. Dudak

Table 49

Dudak: Comparison of the data from TDKD and Subcorpus

DUDAK	EMOTION	IDENTITY	FORCE			SPACE
	Surprised	Physical Appearance	To talk	Not to talk	To kiss	
TDK	+	+	+	-	-	+
CORPUS	+	+	+	+	+	+

	fields that are not common
	fields that are common

When compared with the idioms in the dictionary of TDK, the figurative uses in the subcorpus are more diverse. The fields that are observed in the subcorpus but not in the dictionary of TDK are not to talk and to kiss.

The idioms referring to emotion (to be surprised) include the verb *ısırmak* in the dictionary of TDK, but in the subcorpus there is no such expression. Instead, there is expression *dudak uçurtmak* to express to be surprised.

Although included in the dictionary of TDK, the data does not have any citation including *dudak sarkıtmak*. On the other hand, there is *dudağı düşmek* that is observed in the subcorpus, but not included in the dictionary of TDK.

Despite its frequent occurrences, *dudağından dökülmek* is not included in the dictionary of corpus. *Dudağını kilitlemek/ bağlamak/ kapatmak* are also not included in the dictionary of TDK.

III.4.9. Ağız

Table 50

Ağız: Comparison of the data from TDKD and Subcorpus

AĞIZ	EMOTION								FORCE						IDENTITY		MULTIPLICITY		SPACE	CONTAINMENT		
	Surprize	Excitement	Anger	Happiness	Regret	Fear	Exuberance	Love	Complicated	Talk	CS	Attitude	Ability	Eat Drink	Desire	Effort	PC	PA			Age	Amount
TDK	+	+	+	+	+	-	-	-	-	+	+	+	+	-	-	-	+	+	+	-	+	-
CORPUS	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	-	+	+	+

	fields that are not common
	fields that are common

It is clear from the table that the variety of figurative uses in subcorpus is richer than the variety in dictionary of TDK. Albeit observed in the subcorpus, the emotions fear, exuberance, love, and being complicated are not stated in the dictionary of TDK. Eat-

									ces s		ou ght							
TD K	+	+	+	+	-	+	+	+	+	+	+	-	+	+	+	-	-	+
CO RP US	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+

	fields that are not common
	fields that are comomn

When the semantic fields -under the image schemata- of the idioms taken from the dictionary of TDK are compared with the ones in the subcorpus, it is observed that there are not many differences. To be surprised under the image schema emotion, mentality under the image schema cognition, mood and physical appearance under the image schema identity are observed only in the figurative uses of subcorpus. All of the semantic fields belonging to the expressions in the dictionary of TDK are found also in the expressions in the subcorpus.

The expressions *kafasında kavak yelleri esmek* and *kafasını kuma sokmak* are observed only in one citation. These expressions are mostly formed with the word *baş* instead of *kafa*. In the dictionary of TDK, they are also formed with *baş*.

III.4.11. Dil

Table 52

Dil: Comparison of the data from TDKD and Subcorpus

DİL	EMOTION	FORCE	IDE NTIT Y	MUL TIPL ICIT Y
-----	---------	-------	------------------	--------------------------

	Surprised	Fed up	Regret	Complicated	Fear	Tiredness	To talk	To be thirsty	Humiliation	To eat	PC	To be clear
TDK	+	+	-	-	-	-	+	+	+	+	+	+
CORPUS	+	+	+	+	+	+	+	+	-	-	-	-

	fields that are not common
	fields that are common

As it is clear from the table above, the distribution of the figurative uses is not the same when we compare data taken from the dictionary of TDK to data obtained from the subcorpus. In the field of emotions, the corpus includes more figurative data than the dictionary of TDK. Only the expressions *küçük dilini yutmak* meaning to be surprised, and *dilinde tüy bitmek* meaning to be fed up with something are stated in the dictionary of TDK. In addition to these two expressions and subfields of emotion, the subcorpus include expressions referring to regret (*dili yanmak*), to be complicated (*dili damağı kurumak/ birbirine karışmak*), fear (*dilini yutmak*), and tiredness (*dili düşmek/ dışarda olmak*).

There are also some differences in the subfield of talking. *Diline tekerleme yapmak* (to talk about something too often), *dile gelmek*, *ağız dil vermek* (to start to talk), *dili tatlı olmak*, *dilinden bal damlamak* (to say eloquent words), *dili kilitlenmek*, *dili damağı bağlanmak* -there is the expression *ağız dili bağlanmak* in the dictionary of TDK- (being unable to talk), *dil yarası*, *dili zehirli diken olmak* (to revile against something/ someone), *dilinde bir şeyler yuvarlamak* (not to tell overtly), and *dili kısa olmak*, *ağız var dili yok* (not to talk too much) are not included in the dictionary of TDK.

III.4.12. Baş

Table 53

Baş: Comparison of the data from TDKD and Subcorpus

Baş	EMOTION								FORCE				EXISTANCE		SPACE	CONTAINMENT	IDENTITY	
	Anger	Irritation	Happiness	Love	Tiredness	Exuberance	Regret	Unhappiness	Astonishment	Power	Experience	Resist	Make trouble	Lifedearth				Occurrence
TDKD	+	+	+	+	+	+	-	-	-	+	+	-	-	+	+	+	+	+
CORPUS	-	+	+	+	+	-	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+

	fields that are not common
	fields that are common

The data taken from TDKD and the subcorpus show that the distribution of the figurative uses is not the same. The fields that exist in TDKD but do not exist in subcorpus are anger and exuberance. On the other hand, the emotions regret, unhappiness and astonishment are found in subcorpus but not in TDKD. Although common in the data obtained from the subcorpus, the expressions dünya başına yıkılmak and başından aşağı kaynar sular dökülmek are not included in TDKD. The fields resisting (*baş kaldırmak*) and

making trouble (*başına çorap örmek*) also exists in the subcorpus but do not exist in TDKD.

CONCLUSION

While literal meaning refers to the defined meaning of words, figurative meaning refers to meanings that differ from literal. Figurative language involves similarities between concepts. One or more feature of a concept is transferred to another concept in figurative language. Other than the dictionary meanings, figurative language adds different meanings to the words.

This study is concerned with some branches of figurative language which are metaphor, metonymy, simile. In metaphor, one or more features of a concept is applied to another in terms of common properties. Metonymy is another figurative use in which a concept is substituted for another. In simile, the concepts are compared explicitly.

The studies on figurative language use are widespread in languages. There are different ways of making analysis about the figurative uses one of which is corpus based studies that have been popular recently. As the corpora present naturally occurring samples of language, the studies based on them are far from bias.

Figurative uses of Turkish body part terms are the concern of this study. The chosen body parts are *çene, yanak, kelle, diş, alın, burun, kulak, dudak, ağız, kafa, dil, göz* and *baş*. Conceptual metaphor theory is the basis of the analysis.

As the first step, the chosen body part terms are derived from the dictionary of TDK. As the table below illustrates, the numbers of the idioms belonging to each body part are diverse. Although the term *yanak* has only two idioms, the number of the idioms including the body part *göz* are 201.

Table 54

Number of idioms in the dictionary of TDK per body part term

NUMBER OF IDIOMS PER BODY PART TERM													
Body part term	Yanak	Dudak	Alın	Kelle	Çene	Diş	Burun	Kulak	Dil	Baş	Kafa	Ağız	Göz
Number of idioms	2	7	9	11	23	24	43	50	75	76	88	128	201

As seen in the table below, the body part term make a great difference in number of the total citations, number of the figurative and literal uses and in their distributions among genres. While the total number of the citations belonging to *kelle* is 69, the total number of the citations belonging to *baş* is 13.144.

Table 55

Distribution of the data among body part terms

Body part term	Total number of citations	Figurative	Literal
Kelle	69	61 (88,4%)	8 (11,6%)
Çene	194	44 (22,7%)	150 (77,3%)
Yanak	291	51 (17,5%)	240 (82,5%)
Alın	334	153 (46%)	181 (54%)
Diş	601	141 (23,5%)	460 (76,5%)
Burun	664	344 (52%)	320 (48%)
Dudak	761	267 (35 %)	494 (65%)
Kulak	1188	651 (54,8%)	537 (45,%)
Dil	1445	1306 (90,4%)	139 (9,6%)
Ağız	1652	1059 (64%)	593 (36%)
Kafa	1860	1412 (76%)	448 (24%)
Göz	7656	5329 (70%)	2327 (30%)
Baş	4426	3065 (69,3%)	1361 (30,7%)

The table below illustrates the distribution of the data among the part terms and genres. How many figurative and literal uses belong to each body part and each genre are stated. It is clear from the table below that:

- The literal uses of *kelle* are quite rare. In 88,4% of the citations, *kelle* is employed figuratively, in 11,6% of them it is used literally.

- All citations of *kelle*, in non-printed, journals, newspapers, and spoken texts are figurative. Only 2 of 9 citations of *kelle* in nonfiction, and 6 of 26 citations in fiction texts are literal.

- The numbers of figurative and literal samples of the body part term *diş* in this genre are almost nearly the same, 7 samples are figurative, 8 are literal.

- In 4 (nonprinted texts, journals, newspapers, and spoken texts) of the 6 genres, figurative uses of *alın* are more than literal ones. Only in informative and fiction texts literal uses are more than figurative ones.

- Total number of citations including *alın* in spoken texts is 43, and 40 (93%) of them are figurative samples. Just 3 (7%) are used literally.

- The number of figurative and literal samples of *ağız* in spoken texts is remarkable: in 84,7% of citations *ağız* is used figuratively, in 15,3% of the citations *ağız* is used literally.

- Almost half percent (46,6%) of the citations belonging to *ağız* are in the fiction texts.

- It is noteworthy that 76% of the citations of the body part term *kafa* belong to figurative samples, and just 24% of the citations belong to literal ones.

- 90,4% of the citations of the body part term *dil* belong to figurative samples, and just 9,6% of the citations belong to literal ones.

- The number of figurative and literal samples of *baş* in spoken texts is the remarkable: in 92,7% of citations *baş* is used figuratively, in 7,3% of the citations *baş* is used literally.

Table 56

Distribution of the citations among body part terms in terms of genres

BODY PART TERM	GENRE											
	Nonprinted		Nonfiction		Journal		Newspaper		Spoken		Fiction	
	Fig.	Lit.	Fig.	Lit.	Fig.	Lit.	Fig.	Lit.	Fig.	Lit.	Fig.	Lit.
Çene	3	6	7	10	2	17	2	27	1	1	29	89
Yanak	2	11	2	33	14	29	1	8	0	1	35	155
Kelle	7	0	7	2	7	0	6	0	14	0	20	6
Diş	6	21	22	64	26	151	14	77	7	8	68	137
Alın	8	4	21	29	31	25	13	4	40	3	40	116
Burun	21	12	59	75	51	49	32	24	18	7	163	153
Kulak	38	31	133	73	137	118	54	46	33	14	256	255
Dudak	24	31	21	91	34	46	7	46	4	7	158	292
Ağız	64	36	215	86	149	118	64	33	99	18	468	302
Kafa	100	64	288	90	137	56	141	31	105	14	541	193
Dil	76	7	223	16	310	29	397	11	72	17	228	59
Göz	465	162	927	427	970	354	549	143	259	38	2759	603
Baş	188	43	623	166	568	146	278	44	279	22	1129	940

The data derived from the dictionary of TDK and the subcorpus is classified according to the image schemata and semantic fields. The image schemata found in the data are emotions, force, identity, existence, multiplicity, containment, space, and cognition. There were also samples that do not belong to any of these image schemata

which we call the others. The emotion image schemata has the subfields such as anger, happiness, unhappiness, love, tiredness, irritation, regret, excitement, astonishment, shame, yearning, exuberance, jealousy, hatred, boredom, and suspicion. The image schema force includes the semantic fields of change of state, power and success, attitude, talking, hearing, eating, effort/ labor, control, value, being in a hurry, possession, bearing, intoxication, congratulation, commemoration, ability, business, thirst, care, desire, sleeping, waiting for, experience, evil eye, crying, telling, knowing, and looking. Another image schema is identity that includes the semantic fields physical appearance, personal characteristics, and destiny. Life and death, and occurrence are the semantic fields of existence. Multiplicity includes the semantic fields quantity, time, and cold. The only semantic field of containment is full-empty, and the only semantic field of space is near-far.

The distribution of the of the image schemata and semantic fields among body part terms is depicted in the tables below. The pluses (+) mean that the body part has figurative uses of the chosen image schemata and semantic fields. The tables show that although some of the body part terms have less figurative uses, the body part terms are rich sources to form figurative uses.

Via the table on the emotions, we reach the following conclusions:

- There is no emotion related figurative uses of the body parts *çene*, *yanak*, *kelle*, and *alın*.
- The body part term having the most diverse emotional expressions is *göz*.

- The most common emotions are anger and irritation. Six body part term have expressions about them.

- The body part term *kulak* is the only one to have expressions about suspicion.

- *Diş* is only used in the expressions having negative emotions: anger and irritation.

- Besides the expressions referring to negative emotions such as anger, unhappiness, and irritation, the body part *burun* is used in the expressions referring to yearning.

Table 57

The distribution of the emotion terms among body part terms

EMOTIONS	BODY PART TERMS												
	Çene	Yanak	Kelle	Diş	Alın	Burun	Kulak	Dudak	Ağız	Kafa	Dil	Göz	Baş
Anger				+		+			+	+		+	+
Happiness							+		+			+	+
Unhappiness						+						+	
Love							+					+	+
Tiredness										+			+
Irritation				+		+	+			+		+	+
Regret									+	+			
Excitement									+			+	
Astonishment								+			+	+	
Shame							+					+	
Yearning						+						+	
Exuberance													+
Jealousy												+	
Hatred												+	
Boredom											+		
Suspicion							+						

We can arrive at the following conclusions by means of the table showing the distribution of the types of image schemata among the body part terms:

- The image schema having the most diverse semantic fields is force.
- The body part term having the most diverse semantic fields is *göz*.
- The body part term *yanak* has only one semantic field that is physical appearance.
- The semantic fields identity and personal characteristics are the most commonly used ones. They are observed in the expressions of eight different body part terms.

Table 58

The distribution of the image schemata –other than emotions- among body part terms

IMAGE SCHEMA	SEMANTIC FIELD	BODY PART TERMS												
		Çene	Yanak	Kelle	Diş	Alın	Burun	Kulak	Dudak	Ağız	Kafa	Dil	Göz	Baş
FORCE	Change of state	+			+		+	+		+	+		+	+
	Power and success			+	+						+			+
	Attitude				+	+		+		+	+	+	+	
	To talk	+							+	+		+		
	To hear							+						
	To eat									+		+		
	Effort/ labor					+							+	
	Control						+							
	Value				+		+							
	To be in a hurry			+										
	Possession				+									
	To bear				+					+				
	Intoxication										+			
	Congratulation				+								+	
	Commemoration							+						
	Ability									+			+	
	Business										+		+	

REFERENCES

- Aksan, M. (2006). The container metaphor in Turkish expressions of anger. *Mersin Üniversitesi Dil ve Edebiyat*, 3:2, 103-124.
- Aksan, Y. and Aksan, M. (2009). Building a national corpus of Turkish: Design and implementation. *Working Papers in Corpus-based Linguistics and Language Education*. 3, 299-31. Tokyo: TUFS.
- Barcelona, A. (2000). Introduction: The cognitive theory of metaphor and metonymy. In Barcelona, A (Ed.), *Metaphor and metonymy at the crossroads: A cognitive perspective* (pp. 1-30). Berlin: Mouton de Gruyter.
- Biber, D., Conrad, S. and Reppen, R. (1998). *Corpus linguistics: Investigating language structure and use*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Bloor, M. and Bloor, T. (2007). *The practice of critical discourse analysis*. London: Hodder Arnold.
- Briggs, J. and Monako, R. (1990). *Metaphor: The logic of poetry*. New York: Pace University Press.
- Callies, M. and Zimmermann, R. (eds). (2002). *Cross-cultural metaphors. Investigating domain - mappings across cultures*. Marburg: Philipps Universität.
- Charteris-Black, J. (2004). *Corpus approaches to critical metaphor analysis*. New York: Palgrave.

- Charteris-Black, J. (2003). Speaking with forked tongue: A comparative study of metaphor and metonymy in English and Malay phraseology. *Metaphor and Symbol*, 18:4, 289-310.
- Deignan, A. and Potter, L. (2004). A corpus study of metaphors and metonyms in English and Italian. *Journal of Pragmatics*, 36, 1231-1252.
- Deignan, A. (1999). Corpus-based research into metaphor. In Cameron, L. J. and Low, G. D. (Eds.) *Researching and applying metaphor* (pp. 177-199). Cambridge: Cambridge University Press.
- Evans, V. and Green, M. (2006). *Cognitive Linguistics: An Introduction*. Edinburgh: Edinburgh University Press.
- Finch, G. (2000). *Linguistic terms and concepts*. New York: Palgrave.
- Fishelov, D. (2007). Shall I compare thee? Simile understanding and semantic categories. *Journal of Literary Semantics*, 36, 71-87.
- Fromkin, V. and Rodman, R. (1988). *An introduction to language*. Florida: The Dryden Press.
- Gibbs, R., Bogdonovich, J., Sykes, J., & Barr, D. (1997). Metaphor in idiom comprehension. *Journal of Memory and Language*, 37, 141-154.
- Gibbs, R. W. and Colston, H. L. (2006). The cognitive psychological reality of image schemas and their transformations. In Geeraerts, D. (Ed.) *Cognitive linguistics: Basic readings* (pp. 239-268). Berlin: Mouton de Gruyter.

- Glucksberg, S. (2001). *Understanding figurative language: From metaphors to idioms*. New York: Oxford University Press.
- Goatly, A. (2007). *Washing the brain: Metaphor and hidden ideology*. Amsterdam: John Benjamins.
- Grady, J. E. (2005). Image schemas and perception: Refining a definition. In Hampe, B. (Ed.) *From perception to meaning: Image schemas in cognitive linguistics* (pp. 21-33). Berlin: Mouton de Gruyter.
- Hanks, P. (2004). The syntagmatics of metaphor and idiom. *International Journal of Lexicography*, 17 (3), 245-274.
- Hoffman, S., Evert, S., Smith, N., Lee, D., and Prytz, Y. B. (2008). *Corpus linguistics with BNCweb - a practical guide*. Frankfurt: Peter Lang.
- Hudson, G. (2000). *Essential introductory linguistics*. Oxford: Blackwell.
- Hunston, S. (2002). *Corpora in applied linguistics*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Janssen, T. and Redeker, G. (Eds). (1999). *Cognitive linguistics: Foundations, scope, and methodology*. Berlin: Mouton de Gruyter.
- Johnson, M. (2005). The philosophical significance of image schemas. In Hampe, B. (Ed.) *From perception to meaning: Image schemas in cognitive linguistics* (pp.15-35). Berlin: Mouton de Gruyter.

- Johnson, M. (1987). *The body in the mind: The bodily basis of meaning, imagination, and reason*. Chicago: University of Chicago Press.
- Knowles, M. and Moon, R. (2006). *Introducing metaphor*. London: Routledge.
- Koller, V. (2003). Metaphor clusters, metaphor chains: Analyzing the multifunctionality of metaphor in text. *Metaphoric*, 05, 115-133.
- Kövecses, Z. (2002). *Metaphor: A practical introduction*. New York: Oxford University Press.
- Kövecses, Z. (2005). *Metaphor in culture: Universality and variation*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Kövecses, Z. (2006). *Language, mind, and culture*. New York: Oxford University Press.
- Kövecses, Z. (2010). *Metaphor: A practical introduction*. New York: Oxford University Press.
- Lakoff, G. (2006) The contemporary theory of metaphor. In Geeraerts, D. (Ed.) *Cognitive linguistics: Basic readings* (pp. 239-268). Berlin: Mouton de Gruyter.
- Lakoff, G. (1987). *Women, fire, and dangerous things: What our categories reveal about the mind*. Chicago: University of Chicago Press.
- Lakoff, G. and Johnson, M. (1999). *Philosophy in the flesh*. New York: Basic Books.
- Lakoff, G. and Johnson, M. (1980). *Metaphors we live by*. Chicago: University of Chicago Press.

- Lakoff, G. and Turner, M. (1989). *More than a cool reason: A field guide to poetic metaphor*. Chicago: University of Chicago Press.
- Lee, D. (2001). *Cognitive linguistics: An introduction*. Oxford: Oxford University Press.
- Leonard, P. (2002). Organizing gender? Looking at metaphors as frames of meaning in gender/organizational texts. *Gender, Work and Organization*, 9(1). 60-80.
- Lifang, Z. (2008). The interaction of metaphor and metonymy in the Chinese expressions of body-part terms yan and mu. *Canadian Social Science*, 4 (1), 57-62.
- Lindner, S. (1982). What goes up doesn't necessarily come down: The ins and outs of opposites. *Papers from the 18th regional meeting of Chicago Linguistics Society*. pp. 305-323.
- Lunt, N. (2005). A note on political science and the metaphorical imagination. *Politics*, 25(2), 73-79.
- Markert, K. and Nissim, M. (2003). Corpus-based metonymy analysis. *Metaphor and Symbol*, 18(3), 175-188.
- McEnery, T., Xiao, R. and Tono, Y. (2006). *Corpus-based language studies*. New York: Routledge.
- Meyer, C. H. (2002). *English corpus linguistics*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Partington, A. (2006). Metaphors, motifs and similes across discourse types: Corpus assisted discourse studies (CADS) at work. In Stefanowitsch, A. and Gries, S.

Th. (Eds.), *Corpus-based approaches to metaphor and metonymy*, 267-304.
Berlin: Mouton de Gruyter.

Partington, A. (1998). *Patterns and meanings*. Amsterdam: John Benjamins.

Ross, N., Eyles J., Cole, D., and Iannantuono, A. (1997). The ecosystem health metaphor in science and policy. *The Canadian Geographer*, 41 (2), 114-127.

Sardinha, T. B. (2008). Metaphor probabilities in corpora. In Zonatto, M. S., Cameron, L., and Cavalcanti, M. C. (Eds.), *Confronting metaphor in use: An applied linguistic approach* (pp. 127-147) Amsterdam: John Benjamins.

Sopory, P. and Dillard, J. P. (2002). The persuasive effects of metaphor: A meta-analysis. *Human Communication Research*, 28 (3), 382-419.

Sporleder, C. et al. (2008). Idioms in context: The IDIX Corpus. *Paper presented at The Seventh International Conference on Language Resources and Evaluation*. May 19-21, Valletta, Malta.

Stubbs, M. (2001). *Words and phrases: Corpus studies of lexical semantics*. New York: Blackwell.

Subaşı Uzun, L. (1991). Deyimleşme ve Türkçede deyimleşme dereceleri. In *Dilbilim Araştırmaları 1991* (pp. 29-39). Ankara: Hitit.

Subaşı Uzun, L. (1988). Dilbilimi açısından deyim kavramı ve Türkiye Türkçesindeki örneklerin incelenmesi (unpublished MA thesis, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü).

Taylor, J. R. (2002). *Cognitive grammar*. Oxford: Oxford University Press.

Turkish National Corpus Project website. (2009), <http://www.tnc.org.tr/index.php>

Ungerer, F. and Schmid, H. J. (1996). *An introduction to cognitive linguistics*. London:
Longman.